

ፍሬ ካድም

ዕልብ 03 ጁንዋሪ 2025

እብ ውዛረት ሐርስ ለትዳሌ መጀለት

ከዛናት ነጻይሽ፡
ሐያት መጀተመዕ በደል

ወጠንያይ ወዕለ ዐማር ሐሊብ ወፈርያቱ

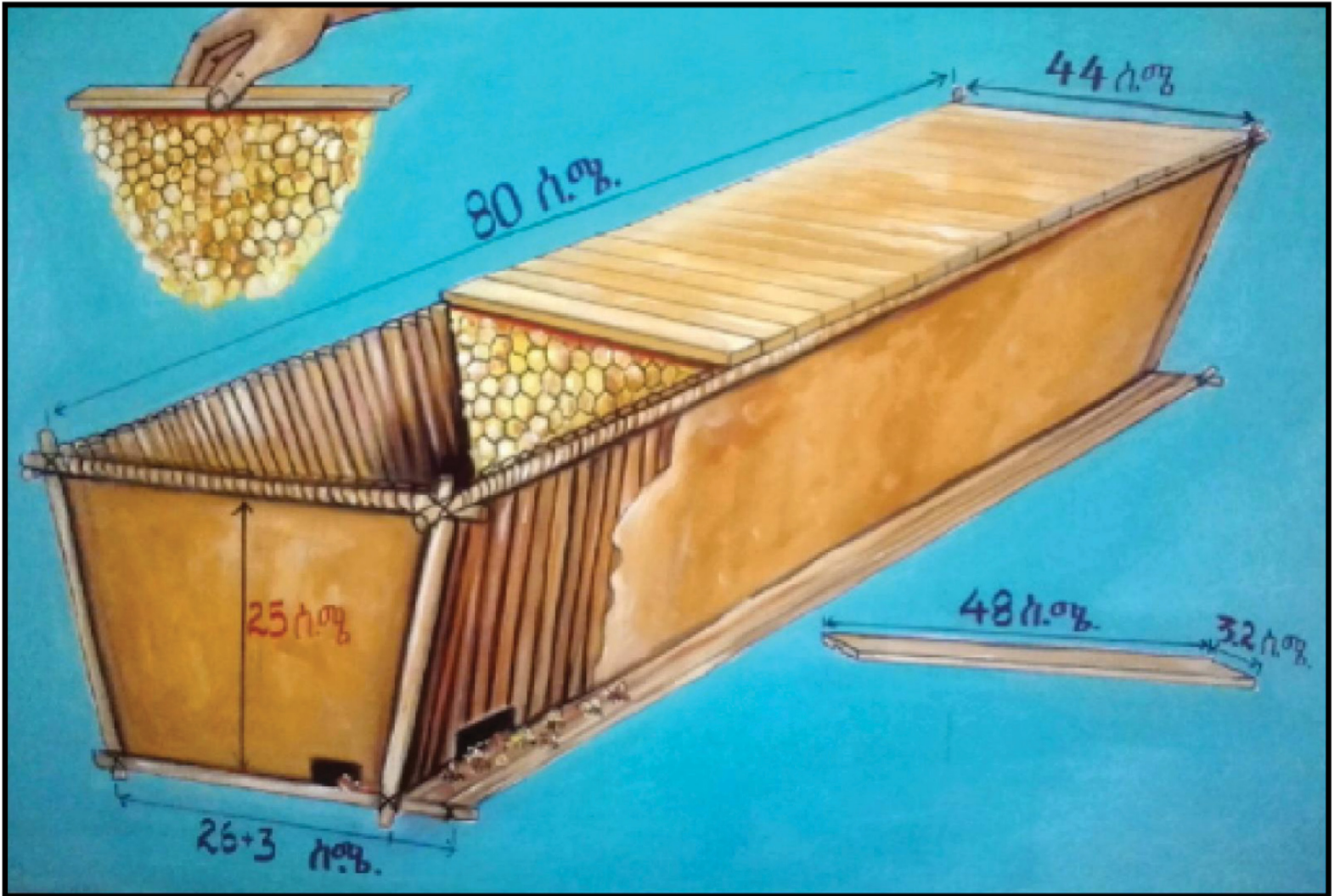
ምስል ሀገራዊት ሴብ ምህቶ ሐርስ

ማስተርስ፡ ኢርትሮፖይ ዳርስ ሐርስ

ደውለት ኤረትርዮ ውዛረት ሐርስ ሰንዱቅ ቆፎ ዔማት መርህዮ እተይ መዐር

መዐር ምራቅ ክሉ ለለአጀብብ ፈርያት ቱ። ምናተ ክል ነፈር እብ ቀሊል እግል ልርከቡ ኢቀድር።

ሰንዱቅ ቆፎ፡-

- ዲብ መደት ሐጫር እግል ክሉ ሽዑብ ለከፊ መዐር ዲብ አፍረዮት ተረት ዛይደት ለቡ ጅንስ ቆፎ ቱ።
- ዲብ ባካትን ምን ህለ አሸየእ ክም፡- ጨፌ፡ ትርባት ሰኔት፡ ሰልሰሉ፡ ከዐሌ ወለመሰሉ አሸየእ እብ ቀሊል ልትሸቁ።
- ምን አሸየእ ጠቢዐት ለትሸቀ ሰበት ቱ፡ እብ ንህብ ምን ቅያስ ወለዐል ፍቱይ ጅንስ ቆፎ ቱ።
- ዲብ ወራታት ተዋብ ንህብ እግል ልሻርክ ለልሐዜ ክል-ነፈር፡ ዲብ መደት ሐጫር ለልአትሐዝዩ ዐደድ ቆፎታት እንዴ ሸቀ፡ ዕሸል እግል ለአትባዜሕ ወአተላላዩ እግል ለአድምን ቀድር።
- ብዙሕ እተይ መዐር እግል ለአፍሬ'መ ቀድር።

ሰበት እሊ፡ ክሉ ዲብ ተዋብ ንህብ እግል ልትከሰእ ለልሐዜ ነፈር፡ ዲብ ቅሩቡ ዲብ ህለ መክተብ ሐርስ እንዴ

ጌሱ፡ ሐብሬ ካፍየት እት አግቡይ ሸቅየት እሊ ቆፎ እግል ልንሰእ ቀድር።

ሰንዱቅ-ቆፎ እንዴ ሸቁኑ ዲብ ወክድ ሐጫር እተይ መዐር ነአድምን!

ከሊመት መዳልያይ..... 2

እድንያይ ዐባይ አሕዳስ 3-12

- ወጠንያይ ወዕለ ዐማር ሐሊብ ወፈርያቱ
- እድንያይት አምዕል ትርበት
- እድንያይት አምዕል ዓፍየት ዘርእ ውብቅል
- እድንያይት አምዕል ደማን ነብረ
- እድንያይት አምዕል ጋብሆት ሰቦት ወጀሐር

እ ን ት በ ህ 13-30

- ከዛናት ነኦይሽ ሐያት መጅተመዕ በደል13-30
- ጉሪታት፡ መሰል ክልኦት ገጽ 14
- ‘ፊድል ከዛን ነቅፈ ምን ማይ መሪ እት ማይ ጥዑም ... 25
- ከዛን ምህዳፍ፡ መርሆ፡ ምን ሼካፍ 29

እስትስማር ዲብ ሐርስ

- “ተዋብ ደወርህ፡ ሰብር ወፍቲ ለጠልብ መክሰባይ
እስትማር ቱ” 31-36
- ካርቱን ፍሬ-ካድም 37

ምስል ፈዳብያም ሰብ ምህነት ሐርስ

- መሆንድስ ሐርስ አቤል ወልዴጋብር38-40
- ጽንዓት ብርሃኔ 41-42
- ዕያል፡ ኢለአበይት ምን ድራር 43-44

ህጅክ ምስል ሰብ መቅደረት ሐርስ

- ሐርስ ሽዕብ፡ ፍንጌ ዘበናይ ወለመድ45-51

ዋቅያም ሰብ ጀራዲን

- ደማሴ ምን መንበረት ርዕዮ እት52-53
- ጃርዲን አሰይድ እድሪስ ዓምር54-56

ምን ወጠንያይ መሃም ሐረስቶት

- ስትራተጅየት 1000 ምትር መረበዕ57-58

መትደጋግ ምን ሕማም መሀረሽ!

- 28 ሰብተምበር፡ እድንያይት አምዕል አሰራቶት መሀረሽ59-61

ቴክኖሎጂ ሐርስ

- ሰራይር ለልት-ዓገን ሐዲስ ቴክኖሎጂ62

ሐለዋት ፍሬ-ካድም

- ኒደት ጠቤ ወተአጠቤ63-64

እብ ውዛረት ሐርስ ፈሬዕ ዕላቃት ዓም
ለትዳሌት መጀለት

ፍሬ-ካድም ዕ.3

ጃንዋሪ 2025

መዳልያይ

ኤርምያስ ሰሎሞን

ልጅነት ጥባባት

ዐንዴመስቀል በርሄ

ፊልማዊት መዐሾ

መስፍን ገብሬሂወት

ተስፋ-አለም ገብሬስላሴ

መድሃኔ ጸጋይ

አርትዖት፡

ኣድም ኣብሐሪሽ

ሰሕፍዩን፡

1. ኣድም ሳልሕ ኣብሐሪሽ
2. መሐመድ እድሪስ መሐመድ
3. ክልሹም መሐመድ ደባስ

ለይ-አውት ወግራፊክስ

ኑራ ዑሰማን

ሙና አስመላሽ

አትጋራም ቅላፍ

ዮሴፍ አረገሀኝ (JOሴ)

ስወር

ኣብርሃም ብርሃኔ

አርዐዶም በረኸት

ሀብተኣብ ዐንዴማርያም

ቶማስ መሓሪ

እርሺፍ ውዛረት ርዝቅ በሐር

ዕንዋን መጀለት

ውዛረት ሐርስ፡ ፈሬዕ ዕላቃት ዓም

ተለፋን፡ 291-1-182225

ዕ.ሰ.ቡስጠት፡ 1048

ኢ-መይል፡ fretsaeri@gmail.com

ከሊመት መዳለያይ

ሰነት 2024፡ ሐቴ ምነ ውዛረት ሐርስ የም አለቡ ወራታት ለሰርገለት ዲበ ሰነት እት እንተ ሐልፈት። ደፃም ውዛረት ሐርስ፡ “ደማን ለበ ነብረ ቅዝእ፡ እግል ኩሉ ወዲብ ኩሉ!” ለትብል ክጠት ሽቅል እንዴ አፍገረት፡ ሳልሳይት ስትራተጅየት ሽቅል ሰነት 2024-2028 ለኤተነት ወለቀረረት ዲቤ፡ ክምሰልሁመ እብ ደረጃት ዓይላት እብ ቀላል እት ፍዕል እግል ልውዕል ለቀድር ዲብ ብሩር ለረከዘ ወተቅደር ሰኒ እት መንበረት ጸዋታት እግል ለአምጽእ ት’ሉም ለሀለ “ንኢሽ ወመክሰባይት ገርሀት - ዳርቀ እት 1000 ምትር መረበዕ” ለልብል፡ እት ረሽዶት ምድር ጸቢብ እንዴ አተንክብክ እተይክ ለትአበርክት እብ በሰር ለታይን አግባይ መተበዕ ወሰጅየት ምነ ገበይ ሰኔት ቅፍርት እሉ ለሀሌት ወቡጉስ ለሀለ ጠንያይ በራምጅ ውዛረት ሐርስ ገብእ።

እት ሰነት 2024፡ ውዛረት ሐርስ ኩሉ በራምጃተ ለስትራተጂ ገበይ እግል ተአጽብጥ ለሀደፉ፡ ወቀየ ሓልፍ ለቀየመት እቱ ውሓር ስታት ለረስመት ዲቤ፡ ምነ 25-26 ጃንዋሪ 2024፡ ናይ ሰነት እጅትምዐ እንዴ ወዴት ትበገሰት። ምነ እት ሐልፈት ሰነት ለትሰርገለ ዐባይ አሕዳሴ፡ ክፋል ጸበጥ እለ ጥብዐት ሓርያሙ እኩም ሀሌ።

እምበልሁመ፡ እት ኤረትርየ እግል ሰልፍ ኢነቱ ለገብእ ውሓድ ካርጅ ወቀበት ዐድ ዳርሳም ለሐድረዉ፡ ወዝያድ 20 ውራቅ በሐስ እብ መዋጥኒን ወውሓድ ካርጅ ለትቀደመ እቱ ሰልፋይ ወጠንያይ ወዕለ ዐማር ሐሊብ ወፍገሪቱ እትለ መጀለት ፋግር እኩም ሀሌ።

እምበ እሊመ፡ ምነ እንቡተት 2024፡ እት ክል አካናት ለገብእ ዐባይ እድንያይ ወናይ ቀበት ዐድ አሕዳስ ለትዘከረ ዲቤ፡ እጅትምዓት እት ለትፈናተ ድዋራት ኤረትርየ ወመብዝሐ እት አስመረ ወባካተ ዲበ ሀለ አካናት ገብእ። ምነ ዐባይ አሕዳሴ፡ እትለ መጀለት ገሌ እግል ትርከቦ ቱ።

ከሰነት 2025፡ ሰነት ኬር ወበርክት፡ ሰነት ጽጋብ ወረሀየት ትግበእ እግልን ዲብ እንብል፡ እሊ ተሌ ምነ እትለ ሰነት ሕስር ዛይድ ለልትሀየቡ ውዛረት ሐርስ እብ ኩለ ሒለተ ለትሸቂ ዲቤ መጃላት ቱ። ሽቅየት እት ነኣይሽ ከዛናት ወዐማሩ፡ እት 1000 ምትር መረበዕ ለትገብእ ግግል ብቅል ወበዳዳል ዘርእ እክል፡ ኩዳር ወናይ ዜድ አዝርኣት እብ ለሐስ አተላላየ ወአደቃቤ፡ እተይ መዐር፡ ቤጭ፡ ሐምሌ ወፍሬታት አደቃቤ፡ ወራር አንበጠ ወባልዒን ትረኣ ምነ ገብእመ ምነ ጽባብሐ ርድኣቱ ወጋብሆቱ፡ ወዲብ ነኣይሽ ሐረስቶት እንዴ አተንክበት፡ ለዐባይ ወሰብ መክሰብ ጋብኣም ለሀለው መሰል ሰኔት ሐረስቶት እቦም ክም ለዐሩ መትጸጋም፡ ምነ አግደ ስታት እለ ጸብጣመ ለሀሌነ ሰነት 2025 ቱ።

ተዋብ ንዋይ እት ዐድነ ኤረትርየ እግል ልበርክት ወንዋይ አሰል እግል ኢልብዴ፡ እት አውሀር ዐድነ እንዴ አንተብሀን ደለ ወጂብ አንወየት ክም ሐ፡ አጣል፡ አባጌዕ፡ እንሰ ወመጽዕን ብዕድ እግል ነኣትፋሬ ከዲም፡ ክምሰልሁመ እግል ዐለፍ ንዋይ ለገብእ ሰዐር እት መአኩብ ሰኒ ከሪ ወመዓጥን ንዋይ ወደዋሁ አድመኖት፡ ምነ ዲመ ለኢለኣትካርም ወቀይ ውዛረት ሐርስ ሰበት ቱ፡ እትለ ሰነት ጎናመ እበ ትወቀለ እግል ልትሸቂ ዲቤ ቱ።

ከመጀለት ፍሬ-ካድም፡ እግል ኩሉ እግል ፍሬ ለሀበቱ ለልትከሰእ ኬድማይ ሐረስታይ ወኬድማይ ሽቃላይ ውዛረት ሐርስ ወሰብ መቅደረት ውዛረት፡ ክል-ሰኔት እት ትተምኔ፡ ካድም ትሩድ እግል ዐቦት ዳይመት ወጽጋብ ወረሀየት ትብል። ለሸቂ ክም ልርሄ፡ ወለሸቂ እብ ሰፍረ ክም ኢበቂ’መ፡ እት መዐጸም ሐረስታይ ወኬድማይ ሽዑብነ ተአምን ወትደምን።

ወጠንያይ ወዕለ ዐማር ሐሊብ ወፈርያቱ

ከልሹም መሐመድ

“አርድየት እግል አድመኖት ካፌ ረኪስ ወናጊ ሐሊብ ወፈርያቱ”

ወዛረት ሐርስ እት እት የም 21 ወ22 ፌብሩዋሪ 2024፡ “አርድየት እግል አድመኖት ካፌ ረኪስ ወናጊ ሐሊብ ወፈርያቱ” እት ሐንቴለ ልብል አርእስ ሰልፋይ ወጠንያይ ወዕለ ዐማር ሐሊብ ወፈርያቱ ወዲት። እሊ እድንያይ ወዕለ ውዘረ ወሕካም አቃሊም ለልትረከቦ እቶም ለዓልያም ሰብ ሰልጠት ሕክሙት፡ ዲብ ኤረትርየ ለሸቁ ሰፈረ ናይ ለትፈናተየ ድወል፡ ሙደረ ዓም ናይ ለትፈናተየ ውዛራት፡ ወካይል መዝመት መጅልስ ቅራን እት ኤረትርየ፡ መስኦሊን ናይ ለትፈናተየ መአሰሳት(ኮርፖሬሽናት)፡ ዑመደእ ኩልያት ቀበት ዐድ፡ ሰብ-አምር ውቁል፡ ክምሰልሁመ ወካይል መሰል ሰኔት ላቶም ሐረስቶት ወዋቅያም መፍርየት ሐሊብ ለብእቶም ዝያድ 200 መሻርከት ሐድረዉ።

ክም መሸርዕ ‘ደዘረ’ (DeSIRA)፡ እድንያይ መሰብ እግል ዐማር ሐርስ(IFAD)፡ መዝመት ነብረ ወሐርስ (FAO)፡ በዕል-ሰልጠት ዐማር ሐርስ ወሙነት አየርላንድ (TEAGASC)፡ መአሰሳት ሺተ አየርላንድ፡ ክምሰልሁመ ናይ መንጠቀት መሕበር አደቃብ ብሐሳት ሐርስ እት ምፍጋር ወምግባይ አፍሪቀ (ASARECA) ለመሰለ ዲብ ኤረትርየ ለሸቅየ ሰብ ሸርከት ላተን ሀይኣት፡ እትሊ ሰልፋይ ወዕለ ወካይለን አሻረከየ። እምበል እሊመ፡ እት ግብለት አፍሪቀ፡ ሀንድ ወኪንየ ላቱ መሪክዘን መአሰሳት ብሐሳ ወአካናት ሐርስ ምንን ለመጽአው ብዕዳም ውላድ ካርጅ ሓድራም ዐለወ። ዲብ እሊ ወዕለ እብ ዓ’መት፡ 20 ወረቀት በሐስ ልትቀደመ ዲብ ሀለየ፡ 11 ምን እለን፡ ምን ዲንማርክ፡ አየርላንድ፡ ኬንየ፡ ኡጋንዳ፡ ግብለት አፍሪቀ ወሀንድ ለመጽአው ምኡምረት ለኡዳለወን ወለቀደመን ተን። ለጸንሐ ውላድር ተእሪክ ሄራር ዐማር ሐሊብ ወወሰክ ደረጃት(value addition) ዲብ ኤረትርየ ለሸፊሕ ፍልም ሐጨር ህዩ እግል ዕፌ ትቀደመ።

ሰልፍ ከሊመት እንበተት ወዕለ ለአሰመዐ፡ በዕል-መንበር ለጅነት ቴክኒክ ናይለ ወዕለ ወእት ወጠንያይት መአሰሳት ብሐሳ ሐርስ መስኦል ፈሬዕ ብሐሳት ንዋይ ዶክተር ጸጋይ ተሰፋይ፡ እሊ ወዕለ እሊ ፍንጌ ኤረትርየን ምኡምረት ወምን ብዕድ መአሰሳት አው ድወል ለመጽአው ተንጃታቶም አምር ምን ሕድ እግል ልንሰኦ ወተጃርብ እግል ልትባደሎ ለልአጠፈሐ አርደት ሕሰር ውቁል

ዶክተር ጸጋይ ተሰፋይ

ክምበ ሀድን፡ እንዴ አትሉ፡ ጠወሮት ንኡሽ መጃል ዕ’መር ሐሊብ ኤረትርየ፡ ዲብ ኡብደየት ሰፍረ ወድብር፡ ክምሰልሁመ እት ደማን ቅዘ ለበ ነብረ ወፈጠር ሸቅል ተረቱ ዐባይ ክምተ ኡብረህ።

ዕ’መር ሐሊብ ሰማፕ (ሴንዓይ ፈርያት ሐሊብ)፡ መሰነዕ ፈርያት ሰገ ወሐሊብ አሰመረ (ሴንዓይ ፈርያት ሐሊብ)፡ መአሰሳት አዜብ አግር-ኢንዱስትሪ (ሴንዓይ ፈርያት ሐሊብ)፡ አሰይደ ትዕግስቲ ሀንጸ (በዕል ሐርስ ዕ’መር ሐሊብ)፡ አሰይደ ዐንዱብርሃን አረፌ (በዕል ሐርስ ዕ’መር ሐሊብ) ፡ አሰይደ ዑመር ዩሱፍ (በዕል ሐርስ ዕ’መር ሐሊብ)፡ ካልእ ምዕል ናይለ ወዕለ ህዩ፡ ምን ዐድ ወካርጅ ለመጽአው መሻርከት ሰብ-ቅድረት፡ እት ሰለስ መጅመዐት እንዴ ትካፈለው እበ ወደዉ ንቃሽ ወተሐይሱተሐምቅ፡ ክምሰልሁመ ወዘር ሐርስ አሰይደ አረፋይኔ በርሄ እበ መርሐ ወካይል አቅሳም ሐርስ ኤረትርየ ወለዓልያም መስኦሊን ናይ ለትፈናተየ ናይ ዐለም

ወመናዋቅ መክሰሳት ለሻረከው እቱ መሕበር እቡ ተመ።

እት ቀበት እለን ክልኤ ምዕል ናይ እሊ ወዕለ ስርጉል ለትቀደመ አረኒ ወፊናታት ብዘሕ ቱ። ገሌ ምኑ ኤራትርያ እግል ሄራር ወሱክ ክብር ሐሊብ ለልሰሕብ አርዛቅ ብዘሕ ለበ ደውለት ክምተ፡ ክምሰልሁመ ሀለዮት ሸክል ወወቀይ ናይለ አስክ እዳራት ደዋሒ ለልትመደድ ሀለዮት ምኤምረት ዐለሞት ሐርስ (ኤክስቴንሽን) ኤራትርያ፡ እግል ዐማር ሐሊብ ዔጻት ለገብእ እሉ ኣብዮት ክምቱ ትሸረሐ። እት ረክሰ እሊመ፡ እሊ እንዴ ተለ ለልተልተል ጋራት ውበዕድ እብ እንትበህ ዐቢ እግል ልትሸቄ እቱ ክም ወጅብ ምን ለትፈናተው መሻርኩት ፊኒታት ትቀደመ።

አትመቃርሖት ብሐሰ ወአሸቃል ኤክስቴንሽን ወተእሂል፡ ተወሲቅ ተፍሲል ሐብሬ ሐርስ ዕመር ሐሊብ፡ አየርላንድ እግል ትትዐወት ለአትቀደረዮ ዲብ ዓይላት ለተንክበ ስትራቴጂ ዐማር መኑት ንዋይ፡ አትናያት ክምኩም ዕመር ሐሊብ ወፈርያቱ፡ መትከባት(ልኢም) ፍገራት ብሐሰ ወሐዲስ ለትረከበ አምር ቱክኖሎጂ፡ አዲቃብ ዶር ሸባብ ወአንሳት ዲብ እሊ መጃል ንኡሽ፡ አህምየት ሐፊዝ እንሰሰ አሰል፡ ወከህላት ሓለት ጀው ንዋይ እት አውለውየት ረተቦት፡ ውዛረት ሐርስ እት መጃል ደማን ደሐን ነብረ እብለ ትወቀለት ደረጀት ክም ሸቄ መትጻጋም፡ አተላላይ ለቡ ልቃአት መክሰስ ወመትጋማይ አውሐሶት. . . ወለመሰለ።

ውላድ ካርጅ ላዮም መሻርኩት ናይ እሊ ወዕለ፡ እት ምንገጽ ምሴ ናይለ ካልእ ምዕል ዲብ ለትፈናተ አካናት አስመረ እት ልትዳወር፡ እብ ሸክል 1920ታት ወ30ታት ለትበን ገዲም ወተእራካይ መባኒ ረአው። እት ሳልስ ምዕል ዮም 23 ፌብሩዋሪ 2024 ህይ፡ እት ምዴርየት ደባርወ እት ሀለ አካናት ሐርስ ፈርያት ሐሊብ ናይ ገሌ ፈዳብያም ሐረሰቶት እት ልትዳወር ክም ዐፈው፡ እት ሐልሐሌ፡ እብ ወጠንያይት መክሰስት ብሐሰ ሐርስ ገብእ ለህለ ወራታት ፈርያት መኑት ወገበይ ጽብጠት ሐ ሐሊብ ረአው። ምሰል ኤራትርያን ምኤምረትመ እት መጃላት ፈዳሊ እት ምህንት ለተንክበ ንቃሽ ወደው። ሐቅ እሊ አስክ መክሰስት አዘብ አግሮኢንዳስትሪ ሄረረው። እለ መክሰስት ትበንዩ ለህሉት ዐቢ መስኮ ፈርያት ሐሊብ ክም ረአው ህይ፡ ለመክሰስት፡ ጅብነት ወፈርያት ሐሊብ ብዕድ፡ ክምሰልሁመ መዐር እቡ እንዴ ተሐደረቶም ሐ'ረበቶም።

ኤራትርያን ሰብ ምህንት ለቀደመዉ ውራቅ ሕፍዝ

- “መጃል ሐርስ ዕመር ሐሊብ ኤራትርያ-ተእራካይ ተጠውራቱ፡

ወዚር አረፋይኔ በርሄ

ሓድረት ሓለቱ ወሚጽአይ አብዮቱ” (The Eritrean Dairy Sector: Historical Development, Current Status and Future Prospects”፡ መቀድማይ አሰይድ ከሕሳይ ነጋሽ-መስኡል ፈሬዕ ዐማር ብቅል ወርዝቅ ንዋይ እት ውዛረት ሐርስ

- “ምን ተጃርብ ጽምዶ ዕመር ሐሊብ አዘብ አግሮኢንዳስትሪ (Dairy Farm Entrepreneurship: Experiences from Azieba Agro-industry)”፡ መቀድማይ፡- አሰይድ አብርሃም ሚካኤል፡ መመቅረሓይ ሸቅል መክሰስት አዘብ አግሮኢንዳስትሪ

- “ንዛም ሐርስ ዕመር ሐሊብ ኤራትርያ - ተሐድያቱ፡ ጣፊሕ አብዮቱ ወስትራተጂታት ባልሖት መሓዘቡ (Dairy Farming Systems in Eritrea: Challenges, Opportunities, and Mitigation Strategies)”፡ መቀድማይ፡- አሰይድ እስክንድር ተስፋይ፡ መስኡል ውሕደት ብሐሰ መኑት ወሸኡን መኑት ንዋይ እት ወጠንያይት መክሰስት ብሐሰ ሐርስ

- “መምሬሕ መርበይ እግል አትቃራብ ፍሬ ወጋግ ናይ ፈርግ እት ሐርስ ዕመር ሐሊብ - እስትብሃል ሐዲስ ምን ተጅርብት ኤራትርያ (Pathways for Closing Yield and Gross Margin Gaps in Dairy Farms: Insights from Eritrea)”፡ መቀድማይ፡- አሰይድ ተስፋይ ጸጋይ - መስኡል ውሕደት ኤታን ቅጠዕ (sector) ውዛረት ሐርስ

- “ሓለት ደሐን ወመራቀበት በቃዐት ሐሊብ ወፈርያቱ – ጊማም ተጃርብ ወሚጽኦይ ኦብዮት (Safety and Quality Control of Milk and its Products in Eritrea: Review of Experiences and Trends): መቀድማይ፡ - አሰይድ ዐወት ርእሶም፡ መስኡል ውሕደት መራቀብት አድውየት ንዋይ ወፍድኢት ውዛረት ሐርስ

- “ተጅርበት ሐርስ ወስናዐት ሐሊብ እት መክሰሰት ስማፕ – ኦብዮት ወተሐድያቱ (SMAP: Experience on Dairy Farm and Processing: Opportunities and Challenges): መቀድማይ፡- ፕሮፌሰር ተስፋይ ሀይሌ፡ ሙዲር ዓም መክሰሰት ስማፕ

- “ዐማር ስልሰሰት - ቂመት ሐሊብ ኤረትሮየ – ሚጽኦይ ኦብዮት ወተሐድያቱ (Dairy Value-chain Development in Eritrea: Prospects and Challenges”: መቀድማይ፡ አሰይድ ምስግነ ዑቅባሰላሴ፡ መስኡል ውሕደት ጠወሮት ምልክየት ሐርስ ወምቅርሔ ክስኢት ረአስ-ማል እት ውዛረት ሐርስ

- “ሕማም ዊዳቆ አው አቀልዖት እት ኤረትሮየ ወተክሲሩ ዲብ ዓፍየት ገቢል”: (Brucellosis Trend in Eritrea, and it’s Public Health Impact): መቀድማይ፡- ሻበት ሶልያነ ቢነገ፡ ዕዱ ወጠንያይ ላቦራቶሪ ዓፍየት ንዋይ ውብቅል

- “መትመዳድ፡ አሰባብ ውብቅት ነፍር እት ሐ ሐሊብ እት አቅሊም ዐንሰበ (Prevalence, Aetiology and Associated Risk Factors of Bovine Mastitis in Dairy Cows in Anseba Region of Eritrea): መቀድማይ፡-አሰይድ በረኸት ሀብቴ፡ መምህር ዲብ ቅስም ዕሉም ዓፍየት ንዋይ እት ኩልየት ሐርስ ሐመልማሎ

- እብ ውላድ ካርጅ ሰብ-ምህነት ለትቀደመ ውራቅ ሕፍክ
“ኤረትሮየን ሚልክት ንኡሽ መክሰሰት ሐርስ ዕ’መር ሐሊብ እንዴ ትደቀበው ደዋም ለቡ ወመክሰባይ መስተቅበል እግል ለአድምዮ ለቀድሮ እቡ አግቡይ (How to Empower Eritrea’s Smallholder Dairy Farmers Towards a Sustainable and Profitable Future in Dairy Farming): መቀድማይ፡

- ዶክተር ዮርገን ኤሪክሰን፡ ውቁል በዐል-አምር ብሔሰ ወዐማር ንዋይ/ሐርስ ዕ’መር ሐሊብ መሸርዕ ደዘረ - ምን ዲንማርክ

- “ብሔሰ እግል ጀው ቅዱይ ላቱ ሐርስ ወሲናዶ ዐማር ስልሰሰት-ቂመት ሐሊብ ኤረትሮየ ዲብ ለትጀረበ ቱክኖሎጂታት ሐዲስ (Climate Smart Agriculture Research and Innovation Support for Dairy Value-chains in Eritrea”: መቀድማይ፡- ዶክተር ላንስ ኦ’ብሪያን፡ መመቅረሓይ መሸርዕ DeSIRA-CSARIDE) አየርላንድ

- “ገሌ አምሳል ምን በዐል-መዝ ዐማር ሐርስ ወመክት አየርላንድ፡ እብ ገቢይ ብሔሰ፡ ኤክስቴንሽን ወተዕሊም፡ እት መትቀዳም ዐማር መስነዕ ሐሊብ አየርላንድ ለአግደየ ተረት (Role of TEAGASC (Research, Extension and Education) in the Development of the Irish Dairy Industry: Some Examples): መቀድማይ ሚስተር ፖል ማሄር፡ መስኡል እድንያይ ዕላቃት ወስትራተጂ መክሰሰ ናይ በዐል ምዝ ዐማር ሐርስ ወነብረ አየርላንድ

- “ኤረትሮየ ምን ዐቦት መጃል ስናዐት ሐሊብ ደውለት ህንድ እግል ትንሰኡ ለትቀድር ምህር (Growth of India’s Dairy Processing Sector: Lessons for Eritrea): መቀድማይ፡- ዶክተር ናሬንደር ራጁ ፓንጃጋሬ፡ ምን መክሰሰት ብሔሰ ሐሊብ ደውለት ህንድ

- “ኤረትሮየ ምን ዕዉት ተክሪክ እተይ ሐሊብ ህንድ ወተሐድያቱ እግል ትትዐለሙ ለትቀድር (A Success Story of India’s Milk Production and its Associated Challenges: Lessons for Eritrea): መቀድማይ፡- ዶክተር ሳንጃይ ኩማር፡ ሴድያይ ፕሮፌሰር እት ቅስም ቱክኖሎጂ እተይ እንሰሰ እት ኩልየት ሕክምነ ወዕሉም-ንዋይ ኔጊ – ህንድ

- “ሓለት ደማነት ነብረ እት መስነዕ ሐሊብ ኤረትሮየ – ምን ዒማት አሰክ መክዘን (Food Safety in the Eritrean Dairy Industry: From Source to Store): መቀድማይ ዶክተር

ሰቴሽን ጆን፡ ምን መክሰሰት ዕልማይ ሕሉል ጂኦይ ፡ ግብለት አፍሪቅ

- “አቀዳም ተቅዩር ለትአመጽኦ ዐቦት ሐርስ አፍሪቅ – ንዛም ሽቅል ናይ መንጠቀት መሕበር አደቃብ ብሔሰ-ሐርስ እት ምፍጋር ወምግባይ አፍሪቅ (Promoting Agricultural Transformation in Africa: The ASARECA Approach): መቀድማይ፡- ሚስ ብለይስ አሞኒ፡ ሽቃላይት ጠወሮት መቅደረት መክሰሰት ናይ መንጠቀት መሕበር አደቃብ ብሔሰ-ሐርስ እት ምፍጋር ወምግባይ አፍሪቅ

- “ምሀዞ ሐዲስ ዲብ ወሰክ ቂመት-ዐውል ለገብኦ ዲቡ ፈርያት ሐሊብ (Innovation for Value-added Milk Production): መቀድማይ፡- ሚስሰ ማርጋሬት ሙነኔ፡ አግደ መመቅረሓይት ሽቅል ናይ ሐርስ ሐሊብ ፓልምማውስ ደይሪስ - እት ኬንየ

- “ምን ፈዓልየት መሻፊዕ ዐማር ሐሊብ ለትረከበ ተጃርብ-መቃብል ተጃርብ እድንያይ ክብት ዐማር ሐርስ (Lessons Learnt From Implementing Dairy Development Projects: IFAD’s Experience): መቀድማይ፡- ዶክተር ቻርለስ አዶንግ፡ ቂድራይ ቱክኒካይ ተፍሲር እት ቅደይ እንሰሰ፡ ምን ናይ መንጠቀት መክተብ ክብት ዐማር ሐርስ

- “መዝመት ሐርስ ወነብረ፡ ወራታት ደማነት ነብረ ምፍጋር ጸሓይ አፍሪቅ እግል አደቃብ፡ እት ወሰክ-ቂመት ሐሊብ ወድየ ለሀለ ሰዳይት (FAO’s Support to the Dairy Value Chain to Strengthen Food Security in Eastern Africa): መቀድማይ፡- ዶክተር ራክሪድ ሞንድራ፡ ነፈር መዝመት ሐርስ፡ ነብረ ወዐማር ንዋይ ምፍጋር ጸሓይ አፍሪቅ

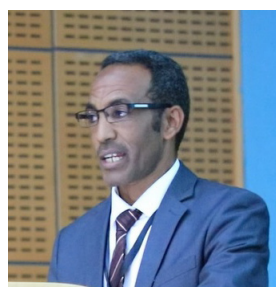
- “አግደ ሄራር ዐማር ስናዐት ሐሊብ አየርላንድ- ወኤረትሮየ ምን እግል ትንሰኡ ለትቀድር ተጃርብ (Milestones in the Development of the Irish Dairy Industry: Possible Lessons for Eritrea): መቀድማይ፡- ፕሮፌሰር ጄሪ ቦይል፡ ሰፊር ሓለት ጀው ወመክት እት መክሰሰት ሺተ- አየርላንድ

አሰይድ ካሕሳይ ነጋሽ

አሰይድ አብርሃም ሚካኤል

አሰይድ እስክንድር ተስፋይ

አሰይድ ተስፋይ ጸጋይ

ልብ መሻርከት ወዕለ ለኬደ ዝክርያት

ደክቶረት ሪካርደ ሞንድሪ

“እብላ ምን ዐድ ወካርጅ ለሻረከው ዲቡ ብዝሐ ወካዶኣት ኣዳም ለተሐደረ ወእብ ሰኒ ለትዝመ ወዕለ ዐለ። መዝመት ሐርስ ወመነት ምን ቅሩብ ምስል ውዛረት ሐርስ ትሸቂ ጸንሐት። ምሮ ምን እብ ኣላስ መሻሬዕ ሕበር ለእንሸቂ እቲ እትጀሃት ኣዳበሮት ኣክደር ዐለፍ ንዋይ ወመነት ብዕደት። ክምስልሁ መራቀብት ነዳፊት ነብረ ወመራቀብት ስልሰለት ወሱክ ቂመት እት ሐሊብ ወሰገ እግል ንስሚ እንቀድር።

ውዛረት ሐርስ እተዩ ደሐን ላቲ ሐ ዲብ ሐረሱቶት ትወዜዕ ሰበት ጸንሐት። ቅያስ ሐሊብ እት ኤረትርዮ ተቅዩር ለኣርኤ ሀለ። ምህሮ ወሐብሬ ሐርስ ኤረትርዮ ዳብጡ እበ ሀለ ሸክል መትመዳድ ወለኣገድዩ ለሀለ ወራታቲ ዲመ ብሱጣም ሕነ። እሊ ህዬ፡ እግል

አሰይድ ዓወት ርእሶም

ፕሮፌሰር ተስፋይ ሀይሌ

አሰይድ ምስግና ዑቅባሰላሴ

ሻበት ሶልያና ቢነጋ

አሰይድ በረኽት ሀብቲ

ዱለት ተ። ኣግደ መፍቴሕ እሊ ዐውቴ ህዬ፡ እት ዝዞሞት መሓብር ተዓውን ለትሰርገለ ስትራተጅያይ ወቀይ ተ። ኤረትርዮ እሊ ስትራተጅ እሊ እንዴ ትክበቡቲ ኔፍዓይ እበ ገብኣ ኣግቡይ

እግል ትትነፊዕ ምኑ ትቀድር። እት ረኣሰ እሊ ክልኢተን ለድወል እት መጃል ሐርስ ናይ መትሰዳዳይ እትፋቅየት ሰበት ቡ እተ ትፈናተ እትጀሃት ንኡሽ መጃል ሐሊብ ምስል እግል ልሸቀዩ ቅድረት ለህሌት መስል እቼ።

እብ ጀሆቼ፡ ውዛረት ሐርስ ዝያድ እግል ትሸቂ እቲ ለብእተ እትጀሃት እግል እዝክር ገኣኮ ምንገብኤ፡ እሉም ተሉ ቶም፡ ዕሽር ንዋይ ውድየት ወእብ ድራሳት ተፍቲሽ ዲሞግራፍያይ ውድየት፡ እብ ክሰስ ኣፍረዮት ወእስትህላክ ሐሊብ ሐብሬ ካፍየት ወኣስልየት

ዐቦት ሐርስ ወስድየት ኣሕድ ገበይ ለቀፍር ቲለል ቲ።

ኣማን ቲ፡ ክም ለገብኣት ደውለት ብዕደት፡ ንኡሽ መጃል ሐሊብ ኤረትርዮ ናይ ኖሱ መጋዴዕ ብእቲ። ምናተ፡ እሊ ዲብ እትሊ ወዕለ ለሻረከ ህይኣት ሸቀ እብ ሕበር ኣተላለዉ ምንገብኤ፡ እሊ መጋዴዕ እግል ልትሐልሐሎ ምኑ ኢኮን። እግል መስል፡ ምስል ሓለት ጀው ለናሱብ ሄራር ኣፍረዮት ዐለፍ ኣክደር ወዐቢ መትነፊዕ ተረርፍ ብቅል ለመስል ስትራተጅታት፡ ፍገራት ሰኔት እግል ትትረከብ ምኑ ክም ቀድር ርእያም ህሌኹ።

ዶክተር ናረንደር ራጁ ፓንጃጋሪ እብ እንክፋ፡ “እት ተእሪክ ኤረትርዮ እብ ፍንቱይ እግል ልትህደግ ለቀድር ወዐለ ወዴነ እብል። ዐቢ መትባዳል ተጃርብ ወኣምር ለትረከብ ምን መናሰበት ተ። ምን እሊ ህዬ ኤረትርዮን ኣንፋር መጃል ሐርስ ሌጠ እንዴ ኢገብኤ፡ ክልነ ክምለ ነኣምረ ህንድ፡ ለበዝሐ ሐሊብ ለትኣፈሬ

ጸቢጥ፡ ክምስልሁ መሓዳን ስያም እበ ክሰስ እት ኣርድየት ለልኣሸቂ ስትራተጅ ኣፍገሮት።

ሚስተር ጆን ዊክሊያም

“ጆን ዊክሊያም እትበህል። ሸቃላይ መኣሰሰት ብርክ ዐማር ኤረትርዮ ወኣየርላንድ (Eritrea-Ireland Development Partnership) ኣነ።

ኤረትርዮ እብ እተይ ሐሊብ ወፈርያቲ ረሐ እግል ትክፌ ለሰዱ ሐረሱቶት፡ መትመራምረት ወሰብ-ሸርከት ክም ብእተ ለተኣከደ ዲቡ ወዕላቲ እሊ። እትለን ሐልፈዩ 20 ሰነት ምስል መጃል ሐርስ ምን ቅሩብ ለሸቂ ነፈር ምን ገብኣኩ፡ እሊ ወዕለ እሊ እግል ንኡሽ መጃል ሐሊብ እት ደረጀት ዘበያይት እግል ዐደዮቲ ቀደም ለደርክ

ዶክተር ዮርገን ኤሪክሰን

ዶክተር ላንስ ኦብሪያን

ሚስተር ፖውል ማሄር

ቱ እብል። ፍንጌ ኤረትሮፖ ወመክሰሰትኝ ለሀላ መትሰዳዳይ እበ ትደቀበት ሐሊቱ እግል ለአተላላ ሰጸየት ታመት ብዬ። እግል ስልሰለት ወሰክ-ቂመት እብ ተማመ ለወክል ንዛም ሐብሬ ክኢልልት (Data System) እግል ልትበኔ ሀላ እሉ ለልብል ረኣይ ብዬ።

ሚስ ብለይስ አሞኒ እብ ጀሀት፡ “ቅደይ ዐበዩ እብ ተኣሰትህል ለትናቀሽ ዲቡ ወዕለ ንሱር ተ። ክል ሰነት ምን ገብእ ህዬ ሰኒ ዐለ። ምን ሱረት ንኡሽ መጽል ሐሊብ ኤረትሮፖ ክምለ ታብዐኩሁ ድቁብ ጀዋንብ ብዘሕ ተ።

ሸዋብ እት ስልሰለት ወሰክ-ቂመት ናይ ንኡሽ መጽል ሐሊብ እብ ተማመ እግል ልሻርኮ ካድም ብዘሕ ክም ለሐዘኪ ላኪን ልብ ካርየት እት ህሊኩ። ክምሰልሁመ እት አምጽኦት ኣላት ቴክኖሎጂ ሐዲስ ወአፍይሐት ግረህ ዐለፍ አክደር። እብ ዐባዩ፡ እሊ ፍሩግ ለሀላ መሐሊኪት እግል ነወኩት ለለኣትሐዘ መምሬሕ ሄራር ሸቅል እግል ልዳሌ ወጅብ። እግል ሚ፡ ኤረትሮፖ እት ጠወሮት መሰነዕ ሐሊብ ለዋሌ ብዘሕ አርዛቅ ዕቁር ብኡተ።

ዶክተር ላንሰ ኦ'ብራየን

“እብ ፍገራት እሊ ወዕለ ወእግል ሸራኩት እጡፍሐ ለሀላ አርደት ብዘሕ ፋሬሕ ኣነ። መትባዳል ረኣይ ወአፍካር ፋይሕቱ ለዐለ። ሓይስ ወዘር ሐርስ አሰይድ አረፋይኔ በርሄ ለመርሐዩ ብዝሓት ናይ እድንዩ፡ መናጥቅ ወቀበት ዐድ ለሻረከው ዲቡ እጅትማዕመ ዋድያም ዐልኩ። ዲብ እሊ፡ እብ ክሱስ ኣብነት ሸርከት፡ ክምሰልሁመ እት መስተቀበል ምን እስወ መስኡልየት እግል ልርፊዕ ቀድር እት ልብል ቅደይ ሀደግኩ።

እት ምድር ቀሪም ሐርስ ናይ ገሌ መሰል ሰኔት ላቶም ሐረስቶት ለረኡናሁ መትቀዳም ህዬ፡ ለለኣትናይት አብሳር መንበረት ተ። መንበረቶም እግል ልቀይሮ ለትሰድዮም ጅንሰ ሐ ወንዛም እተይ ሐሊብ ክም መልኮ ረኡኩ። እሊ አግቡይ ሸቅል ክም ሰትራተጂ እንዴ ትነሰኣ፡ ዲብ ብዕድ አካናት ሐርስመ እግል ልትደገም ከለኣትሐዘቱ ለልትበህል ንዛም እግል ልሰበቅ ክም ልትቀደር እግል ንፍህም ቀደርኩ። እብ ዓመት፡ ፍገራት ናይ እሊ ወዕለ እት ወክድ ቅሩብ እብ ዛህር እግል ትትረኤ ክምቱ አምን።”

ዶክተር ቻርለስ ኦዶንግ

“እብ ንዛም እሊ ወዕለ ሰኒ ትረየሕኩ። አጃንዳት ናይላ ወዕለ ከፎ እብ መትደጋግ ክም ተሐረ ህዬ እግል እፍጡ ቀደርኩ። እብ ዋጅብ ህዬ ንቃሽ ገኣ እቱ። እት አካናት ሐርስ ወብሐስ እንዴ ግሰነ ከማን፡ ቀደም ለዋሌ ተጠውራት ክም ሀላ ረኡኩ። ኤረትሮፖ እት ጠወሮት አጅናስ ወዐለፍ ሐ፡ ትከድም እቱ ለህሌት

ሄራር መተንኮብ እት ኖሱ ዲብ መስተቀበል እት ዐማር ዳይመት ለነድእ ሰበት ቱ፡ ለልትሐመድ ተ። እት ሰናዐት ሐሊብ ኤረትሮፖ መዐደዩት ሐዳስ እግል ተአምጽእ እለ ለትቀድር ለዘይድ እት መስተቀበል ለረከዘት ከሰኣት ረኣሰማል ጋብኣት ህሌት። ኣነ ምን እሊ ወዕለ ለነሰኣክወ ድራሰት እግል እሸረሐ ገኣኮ ምንገብእ ህዬ፡ እብ ፍንቱይ ድወል አፍሪቀ እግል ጠወሮት ንኡሽ መጽል ሐሊብ እብ ናይ ኖሰን መቅደረት እግል ሊደያሁ ክም ወጅብ ተ። እብ ክሱስ እለ ጋራት፡ እሊ ወዕለ እብ ክሱስ እለ ቀድየት ዕንታትቺ ለትፈተሐ እት መናሰበት ዐለ እግል ኢበል እቀድር።”

ፕሮፌሰር ጄሪ ቦይል

“ዲብ እለ ደውለት እብ ጀላለ ላት ኤረትሮፖ ሳልስ ደርበትቺ እመጽእ ህሌት። እትሊ ወዕለ ዲብ ተኣሪክ ዐማር ሐሊብ አየርላንድ ለረከዘት ወረቀት ሕፍዝ ቀደም። ኤረትሮፖ አሳስ ዐማር ሐሊብ ላቱ፡ የም አለቡ አርዛቅ ለትመልክ ደውለት ተ። እት ሐረስቶት ኤረትሮፖ ልትረኤ ለሀላ ምስል ዐማር ሐሊብ ለልትጸበጥ መርበይ ዐባት፡ ምስል ናይ ረዩም ሰኒን ሄራር አየርላንድያም ለልትማሰል ተ። ብዘሕ ቅዱማም ምንኩም ምንመ ነህሌ፡ ለእሉ እንረኤ ህሌት መትሐሳር ወጅድየት ስያሰት ወአተግባረ እብ ሕኩመት፡ መትሰባል ከሰኣት ረኣሰማል፡ ክምሰልሁመ ውቅል በቃዐት መትመራምረት ወአንፋር ምህሮ ሐርስ እት ሕሳብ እንዴ አተ፡ መሳኔዕ እብ ደፍኢተን እት አየርላንድ ባጽሐት ለህሌት ደረጃት ክም ለዐቤ ሸክ አለብዬ።”

አሰይደ ማርጋሬት ሙካኒ

“እት ኤረትሮፖ እግል ሰልፍ ኢነት እመጽእ ህሌት። ዲብ እሊ ሰኒ ለትዝመ ወለትፈናተው አህምየት ዛይደት ለም መሻርከት ለዐለው እቱ ወዕለ ምን ሐደርኮ ብዘሕ ፋርሐት ኣነ። መሰነዕ ሐሊብ ኬንዩ ዐጂ ምስል ናይ ኤረትሮፖ ዶል ልትረኤ፡ ብዘሕ ቅዱም ምንመ ህሌ፡ ኣነ ኖሼ ብዘሕ ዳርሰት ህሌት። እብ ክሱስ ሰርጉል ለሀላ ወራታት፡ ሕኩመት አጅናስ ሐ እግል ኣትሓያስ ሐረስቶት እግል ተኣትናይት ትገይስ እበ ለህሌት ገበይ ሰኒ ዐጅቡተኒ። ገብእ ለሀላ ብሐሱ፡ እብ ፍንቱይ ህዬ ለናይ አሰል ጅንሰ ሐ ሕልብ ምስል ናይ ካርጅ ጅንሰ (ሆልሰተይን ፍሪሻያን) ናይ ኣትዳቃል መባደረት ብሐስ እግል እርኤ ቀደርኩ። እለ ምስል ድዋር ለትላመደት ወክህላት ምን ብኡት ጅንሰ ሐ ለበዝሐ ሐሊብ እግል ልትረከብ ለትሰዴ አርድየት ለልኣጠፊሕ እግል ልግበእ ለቀድር ተ።

ዶክተር ናረንደር ራጁ ፓንጃጋሪ

ዶክተር ሳንጃይ ኩማር

ዶክተር ሰቲሽን ጆን

ሚስ ብለይስ አሞኒ

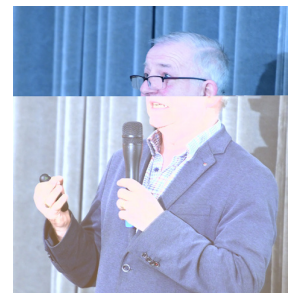
ሚስ ማርጋሬት ሙካኒ

ዶክተር ቻርለስ ኦዶንግ

ዶክተር ሪካርድ ሞንድሪ

ፕሮፌሰር ጄሪ ቦይል

ረስምየት ከሊመት ሓይስ ወዲር ሐርስ እት ወጠንያይ ወዕለ ሐሊብ

ሓይስ በዐል-መንበር፣ ሓይሳም ውዝረ፣ ሕክም ኢቃሊም ወለዓልያም ሰብ-ሰልጠት ሕክ-መት፣ ሓይሳም ሱፈረ ወወካይል መነዘማት መጅልስ ቅራን፣ ሓይሳም ለዓልያም መስኩሊን ወወካይል ASARECA, TEAGASC, DeSIRA, Vita, IFAD, FAO፣ መአሰሳት ብሔሥ ወለዓሊት ደረጃት ድራሰት፣ ሓይሳም ዕመድ ኩልያት፣ ሓይሳም ምን ካርጅ ለመጽእኩም መሻርከት ወዕዙማም ጋሽ!

ዲብ መክሰቲ ናይ እሊ ሰልፋይ ወዕለ ዐማር ሐሊብ ወፈርያቱ ከሊመትቹ አሰማዕ እት ህሌኩ፣ ሐበን ልትሰመዐኒ። እለ መርሐለት እለ፣ እግለ ዲብ ዐቦት እሊ መጃል እብ ሕበር ለእንወድዩ ጸገም ቀደም ለትዋልዩ ሐሊት ዐባይ ተ። ክምለ እንፍህሙ፣ እሊ መጃል፣ አሳሰ መንበረት መሳዩን ሐረሰቶት ምን ገብኦ ወዕመ-ማይት ዐቦት ወዐማር ድወልን ቀደም ለዋሌ ሰበት ቱ። ዲብ እቅትሳድ ሐዙቱ ዐባይተ። ምናተ እትላ እብ ዶል-ዶሉ ትትባደል ለህሌት ዐለም እግል ንትዐወት ገኣን ምንገብኤ፣ እት ቀደምን ለህለ ተሐድያት ወኡብኩት እብ ተአሰትህል እግል ንፍህሙ እግል ለኣትሐዘናቱ።

ሓይሳም መሻርከት ወዐለ

የም እምሕቡራም እት ለህሊኒ መጃል፣ ዐማር ሐሊብ ወፈርያቱ እግል ነኣዳብር ሕበር እግል ንግሚቱ። ወሰክ-ቂመት ሐሊብ ዓጸት ዐቦት እሊ መጃል ክምቱ ፈህም ሕበር እግል ለህሌ እን ምህምቱ። እሊ ህዬ ክል ደረጃት-በህለት እተይ፣ ሰንዐት፣ ተውዜዕ ወእስትህላክ ለከምክም ቱ። ዲብ እሊ እግል ንፍህሙ ለብኩ፣ ክል ክሎሊት ናይላ ስልሰለት አህምየት ክምቡ ለገብኦ ድዕፍ ዲብ ገሌህን ዲብ ክሉ ለንዛም መደረት ዐባይ ክም ብኡቱ ቱ።

እሊ ወዕሉ፣ እግል ክልን ምን ለትፈናተየ ድወል ለመጽእን ሰብ-ሸርከት፣ አምር፣ ተጃርብ፣ ክምሰልሁመ ለሐሰ አምሳል እግል ንትባደል ለትሰዔ ዐግሎ ቱ። እትላ መርሐለት ጎን ሳድፈን ለህለ ተሐድያት እብ ሓይስ አፍካር ወንዛም እግል ንባልሐ ተሐድሰ-ተሐምቅ ለእንብል እተ መናሰበት ቱ። ዎር ምን እትላ መጃል እሊ እንዔ ፈጠንን እግል ንርኣዩ ወእብ መዕጸም እግል ንክደም እቱ ለወጅብኩ፣ ቅደይ ቱክኖሎጂ ወመሰል ሰኒ ላቱ ተጃርብ ውጃህ ቱ።

እትላን ለሐልፈየ ሰኔታት ሕዳት፣ ዐማር ሐሊብ ወፈርያቱ፣ እት ዐለምን አምም ለኢሊሐዘ ንዛም ሓልብ፣ እብ ቱክኖሎጂ ለትሰደ ንዛም ሙነት፣ ክምሰልሁመ እት ጀነቲካይ ወራት እት ሕሳብ እንዔ ተንዝበ ንዛም አትዳቃል ለለኣትዐጅብ ተጠውራት እርኡይ ህለ። ቱክኖሎጂ እንዔ ትነፈዕኩ ዲብ ስልሰለት እብ ተማመ ዐቦት እተይ፣ ንዳፈት ሸቅል፣ አተላላይ እብለ ብኡቱ አግቡይ ርኡይ አትሓይስ እግል ኒዔ እንቀድር።

ምንላ ተህደገ እበ ለኢልሐምቅ፣ ቅደይ ዕዳገ ወብዝሐ ፈርያት እንትበህ እግል ነህበ ወጅብኩ። ጠለብ ሐሊብ ወፈርያቱ እት ድወልን ወዐለምን እት ለዐቤ ገይሰ ክም ህለ ክልን ለነኣምረ አማን ቱ። እሊ በክት እሊ እት መንፈዐት እግል ልውዐል ህዬኒ፣ አሰዋቅ ሐዲስ ታዩናት፣ ሐዲስ ፈርያት ወሰክ-ቂመት ክምሰልሁመ ደሐኑ ወበቃዐቱ ለሐፍዘ እተይ ክም ልትወጅድ ውድየት ሸይ አሳሰቱ።

ሓይሳም ሙእተመሪን

ብዕደት ጋሪት ዐባይ፣ ደሐን ሐረሰቶትና ቱ። ህቶም ዓጸት ዐማር ሐሊብ ወፈርያቱ ሰበት ቶም፣ ደሐኖም አውለውየት ትረተብ። እብ አምር፣ ተእሂል ወእብ አብኩት ተምዊል ደቅብ እግል ነህበም ለኣትሐዘኩ። ምህነቶም ወመቅደረቶም አተረድን ምንገብኤ፣ ትሩድ ወርዘቅ መጃል ዐማር ሐሊብ እግል ንብኔ እንቀድር።

እት ረኣሰ እሊመ፣ መትሳዳይ ወሸርከት አግደ መፍቴሕ ዐውቴቱ። እሊ ወዕለ እሊ፣ ምን ሕክ-መት፣ ኢንዱስትሪ፣ መአሰሳት ብሔላ፣ መአሰሳት ተዕሊም ውቁል፣ መሓብር መፍርየት ወሴንዐት ሐሊብ እግል መጽአው ሰብ-ወዕለ አፍካር ምን ሕድ እግል ልንሰኦ ወሸርከት እግል ለኣሰሰ አርድየት ጣፍሐት እግል ልክለቅ ልትሰኡ።

ሕድ እንዔ ጸበጥኩ፣ እት ተሐድያትን እንዔ ተዐወትኩ፣ ወኡብኩትን እንዔ ሐንፈልን እት ክለ ስልሰለት ቂመት ሐሊብ፣ አተላላየ ለትደመን ዐማር ሐሊብ ወፈርያቱ እግል ነኣክድ እንቀድር።

ሓይሳም ሙእተመሪን

ኤሪትርያ እበ ክሰቤ እግል ሸዑብን አሰክ እለ ደማንት ሐሊብ ወፈርያቱ እግል ነኣድምን እሉ ቃድራም ኢህሌ። እብቱ እሊ ወዕለ እሊ ለነዘም። ምን እለን ምን ካርጅ ሻርክ ለህለየ መአሰሳት ብሔላ፣ መአሰሳት አፍሪየት ወሰናዐት ሐሊብ ወፈርያቱ፣ መአሰሳት ተዕሊም ውቁል እተ ተሌ ሄራርን እትሊ መጃል እበ ሐሰት ወለትጠወረት ገበይ እግል ነኣለምበ እብ ፍዕል ለልትረኤ ተጃርቦም ምን እግል ልካፍሉናቱ። ሐረሰቶትን ወመህንዩንናመ፣ እብ ፍዕል ለተለ ተእሂል እት ንሰኣት እግል ልሰደውን ነኣምን። ምን እሊ እንዔ ትበገሰን ህዬኒ፣ እግል ሸዑብን ምኒን ልታክዩ ለህለ ብርከት ወባቂዕ እተይ እስትህላክ ቀበት ዐድ ወምንኬኑ እግል አከዶት ለሐሰት ወለጠፍሐት ገበይ ዲብ ቀፈር ክም ሰዔና ዳምን አኩ።

እት ካቲመ፣ እትሊ መጃል እሊ፣ እብ ለትፋናተ አግቡይ ለሰደውን ሰብ-ሸርከትን ብዝሓም ሰበት ገብኡው፣ እብ ዕመም እግል መነዘመት ወዐለ፣ መቀድመት ውራቅ ሕፍክ፣ ሙእተመሪን ወመመውለት እብ ክሉ ልብዬ ሐምዶም። መሻርከትኩም ወእግል ትሰደው ለህሌት እኩም ንዩት እግል ትትሐመዶ እ'ታመ ዋጅብ ቱ። ምን ዐድ ልግበኤ ወካርጅ ለትቀደመ ውራቅ ብሔሥ ወለገብኤ ንቃሽ ህዬ፣ ዲብለ ትደቀበ ወለሐሰ ወሰክ-ቂመት ሐሊብ ክም ለኣበጸሐን ሸክ አለበ። እትሊ ክልኤ ምዕል ለለኣተላላ ንቃሽ ወሐቀሁ ለተሌ ጀውለት ዲብ መሰል ሰኔት ላቶም ሐረሰቶት ዐውቴ እተምኔ እኩም።

እግል መዳልየት ናይላ ወዕሉ፣ እበ እሉ ወደው ኤተክ ለኣለቡ ነዘሞት፣ እብ ሰሜትቹ ወሰሜትኩም አሰናደኩም! እብሎም።

እተ እለ አተንሴኩኒ ሐምደኩም!

21-02-24

እድንያይት አምዕል ትርቦት፡

“መራዕየት ትርቦት፡ እብ ፈሐስ ወመራቀብት እዳረት ውጅህት”

ውዳረት ሐርስ እት የም 5 ዲሴምበር 2024፡ “መራዕየት ትርቦት፡ እብ ፈሐስ ወመራቀብት እዳረት ውጅህት” ሐንቴለ ልብል ቴማ፡ እግል ሰልፍ ኢነት እድንያይት አምዕል ትርቦት እት ቃዕት ሆቴል ማይ-ነፍሐ-ምዴርየት ጋለ-ነፍሐ ዐየደት።

እትሊ ወሰሉ፡ መስኢ-ሊን ለትፈናተ አቅሳም ውዳረት ሐርስ፡ መስኢ-ሊን አፍረዐት ሐርስ አቃለም ዐድኑ፡ ሰብ መቅደረት ሐርስ፡ ወካይል በዐል ስልጠነት ዕጩ ወሐዋናት ከደን፡ ውዳረት አርድ ማይ ወደዋር፡ እድንያይት መዝመት ነብረ ወሐርስ (ፋኦ)፡ ፈዳብያም ሐረስቶት ውበዕዳት ጀሃት ሓድራም ዐለው።

እድንያይት አምዕል ትርቦት፡ እት ክል ሓል የም 5 ዲሴምበር ለትትዐየድ ወዲብ አትሐዘየት ትርቦት ለትረክዝ አምዕል እት ገብኢ፡ ትርቦት ሐቀ ይህሉት ብቅል ኢህለ ውብቅል ሐቀ ኢህሉ፡ ክላር ሕያያም ዲብ ብቅት ሰበት ትትካሬ፡ ለዜደ ሕሰር እግል ትርቦት ለትህይብ ፈቃድ ተ።

እት ሰነት 2002 ህይ፡ እድንያይት እትሓድ ዕሉም ትርቦት፡ ትርቦት አግደ ማምል ንዘም ጠቢዐት ምን ገብኡት፡ እት ሕያያም ለህለ እለ ዶር ውቁል ወምስል አደሚ ለባተ ዕላቀት እት ሕሳብ እንዴ አተ፡ ምስለ ዱለት ታይላንድ እት መደት ለህ ለወዴት ሕድርናት ወካይም ወእድንያይት መዝመት ነብረ ወሐርስ “እድንያይት ሽርክት ጀለ ትርቦት” እት ልብል መብደእ ሰበት ሳደቀት፡ ላዝም ትርቦት ለትትፈቀድ ዲበ ምዕል የም 5 ዲሴምበር እግል ትግበእ ትቀረረ። እሊ ህይ ፈህም ሽዑብ እዲን እት ትርቦት ወሐርስ እግል ውቅሉት ለህደፋ ዐለ።

እት የም 22 ጁላይ 2013 ህይ፡ እድንያይት መዝመት ነብረ ወሐርስ ናይ መጅልስ ቅራን እት 38ይ እጅትምዕ፡ እት 68ይ እጅትመዕ ዕመማይት ጀምዕየት፡ እድንያይት አምዕል ትርቦት እግል ተህሌ ወክል ሰነት እት የም 5 ዲሴምበር እግል ትትዘከር፡ ዲብ ወሬሕ ዲሴምበር 2013 ሳደቀት ዲበ።

ሀለዮት ምድር ኩሉ ረኣሱ እት ትርቦት ልተንክብ፡ 95% ነብራን ምን ትርቦት እንረክብ፡ ክምስልሁም ምን እግል ነባታት ለልኡትሐዘ፡ 18 ለገብኡ አግደ መዳድናት፡ ለ15 ምኖም በርዱ እግል ገርብክ ለልኡትሐዘ፡ እብ ወለት-ገበይ ምን ትርቦት እንረክቦም።

ምናተ፡ ትርቦት እብ ተቃዩር ሓላት ጀው ምን ገብኢ ወአሸቃል አደሚ መትሸርሻር ሳድፈ። እሊ መትሸርሻር ህይ፡ ሚሃን ጠቢዐት በድል። እምስልሁም ለትርቦት ማይ ሰበት ኢትጽብብ፡ ሕያያም እምበል ማይ ሀለዮቱ እት ክጠረት ልትካሬ፡ ወእምበል ትርቦት ሕያያም ለምን ረከቡ ዐዋምል ቅዘእ ለበ መነት ወሽታሚናት ሊሐግሉ።

እዳረት ትርቦት ሰኔት፡ ክም ሻርዶተ ወካረርተ፡ ወእግለ ለልኡትሐዘ ሓጃት ሀራኡት ጸበዋክ ዲበ ምን ገብኢ፡ እት ትርቦት ለበቅል እግልከ ወምን ለልትናበር ንዋይክ ለዐቢት ንዕመት ረክብ። እሊ ህይ ትርቦት ክም ኢትከሊሕ፡ ክም ትትረሸድ ወማይ ክም ትጽብዋ ወሕያያም ክም ትትሐርድ፡ ትነፍሶም ወነፍዕወ ዶል ትወድዮ፡ በርክት ባይሉጅያይ አሸየእ እግል ትርቦት ትወፍር ህሌክ በህለት ተ። ትርቦት ሰኔት ምን ገብኢ፡ ነባት ተኣፈሬ ወነባት ሐዋን ተኣነብር፡ ወእሊ ኩሉ ተቅዩራት ተዋልል ጀው ጋብህ እግል።

ከናይ ናይ ሰነት 2024 ፊሬሮ ትርቦት፡ “መራዕየት ትርቦት፡ እብ ፈሐስ ወመራቀብት እዳረት ውጅህት” ልብል ለህለ ሸዓረ፡ ሰኔ ወአማን ፈህም ትርቦት እግል ነክደ ወደማነት ነብራን እብ ውጅህት እዳረት ትርቦት እግል ነክደ ለሳንድ ተ።

እት ዲብ ሆቴል ማይ ነፍሐ ለገብኡት ፊቃድ፡ ኩሉ አዳም ሳዕት 8:30 አሰቦሕ ክም ትጀመሮ፡ እብ ቅሰም ዕላቃት ማም ውዳረት ሐርስ፡ ክልመት “አሰናይ ደሐን መጽኢኩም” ክም ትሰመዐት፡ ልእክት ውዳረት ሐርስ እብ ክሰሳ አምዕል ትርቦት እብ ሙዳር ወጠንያይ መዕህድ ብሐሰ ሐርስ አሰይድ ዲይብ ብርሃኔ ተሌተ። ህቱ ዲበ ልእክት፡ “ገሌ ምን ወቀይ ወጠንያይ መዕህድ ብሐሰ ሐርስ እት ሐልፈየ 32 ሰነት፡ እት አጅናሰ ትርቦት፡ ማይ፡ ፊሻይ ወይቡሰ ሸፍር፡ አዳላይ ክሬጠት እት 50 አልፍ ሕክታር ርሕብ ምድር ምን 1999 አሰክ 2024 ለትሸምል ውብዕድ ጋራት ለኡትንክብ ዐለ” ቤለ።

ወኪል እድንያይት መዝመት ነብረ ወሐርስ እት ኤረትርየ አሰይድ ቴድሮስ ሰለሙን እብ ክሰሳ እድንያይት አምዕል ትርቦት እት ቀደመየ ክሊመትለ መዝመት፡ ትርቦት እት ሐርስ ለባ ቱ ዶር እት ሸፊት፡ ሰኔ እግል ትትሐፊድ ክም በ ወበርናምጅ አትሓያሰ ህይ ሀመሌ ለኢትኦስትህሉ ወቀይ ሕበር እት ዐቂብ ማይ ወትርቦት ክም ጠልብ እት ሸፊት፡ “መዝመት፡ እትሊ መጃል ሕፃዝት ማይ ወትርቦት ምስል ውዳረት ሐርስ ክም ትትሳዴ አበርህ እኩም። እዲን ህይ አተላላየ ዲብ ዐቂብ ትርቦት ለኡትንክብ” ቤለ።

ሐቀ እሊ ምን ወጠንያይ መዕህድ በሐሰ ሐርስ ሻብ ደርማሰ ሰልማን፡ “ሕፃዝት ትርቦት” ለትብል ወረቀት ትትቀደም እት ህሌት፡ እድንያይት ሸፊት እት መትባዓል ዕልም ወሐብሬ ትርቦት፡ አህምየት ራዕየት ትርቦት፡ እድንያይት ሐቃይቅ ትርቦት፡ ጽበዋ ትርቦት ምድር ኤረትርየ ወአግቡይ ሕፃደተ ልልብል ጽበዋ ቀድመ ዲበ።

ሐቀሃመ፡ ተቅዩም እዳረት ወመራቀብት ዓፍየት ትርቦት እብ ምእምራይ ትርቦት አሰይድ ሳምኤል በረኸት፡ ዶር በራምጅ አትሓያሰ ወዐቂብ ማይ-ትርቦት እት ኤረትርየ፡ እብ አሰይድ ዳዊት መብረህቱ፡ አትሓያሰ መላሐት ትርቦት ለትክሰስ ወረቀት እብ አሰይድ ሚካኤል ክብረኣብ፡ “ዶር ላቦራቶሪ እት ደማን ዓፍየት ትርቦት” ለትብል ወረቀት እብ አሰይደ ሐሊመ ሐሰን፡ ምን ኩልየት ሐርስ ሐመልማሎ አሰይድ መድሃኔ ምሕረትኣብመ፡ “ተእሰር ሸፍር ጠቢዐት እት አትሓያሰ ሐጽ” ለትብል ወረቀት ቀደመ።

አዳም ምን ውራቅ ብሐሰ እግል ሻሂ ወጸቤሕ ክም ፈግረ፡ እንዴ አቅበለ እግል ሕሸመት ወዝክረትለ ምዕል እብ መዝመት ነብረ ወሐርስ፡ ውዳረት ሐርስ ወ African vision ለትዳለ ሺድዮታት ክም ዐፈው፡ እት መቀድመትለ ውራቅ ሰኣላት ትቀደመ ወበልሰው ዲበ።

በሕሬ አዲብ ዐብዱ ለመርሐዩ በርናምጅ ንቃሽ እት ምኤምረት ሐርስ እንዴ ወጅሁ እት ዓፍየት፡ እዳረት፡ ራዕየት፡ መራቀብት፡ በሐሰ ወአሰነዮት ትርቦት ለከሰስ ትናቀሽ እቱ ወገናዐት ለልህይብ በልሊ ተሀየቦይ።

ለወዕሉ እግል ሐቱ ምዕል እንዴ ገብኢ፡ ረኣይ ወተውሰዮት ሰኔ እንዴ ሓላፊው

እድንያይት አምዕል ዓፍየት ዘርእ ውብቅል

ክል ብቀለት ክሳር፡ ዱቅሪ ምስል ዓፍየት ኣደሚ ዕላቀት በ። ሰበቡ፡ ነብረ ዑፊት ምን ለገብእ ኪማእያት ናግየት ኢትመውን ምን ገብእ፡ እት ዓፍየትን ለትመጽእ ምድረት ውቅል ሰበት ታ ቱ። እት ክል-ሐል ዮም 12 ማዮ ህዩ፡ እድንያይት አምዕል ዓፍየት ዘርእ ተ። ዘርእ እግል ኖሱ ዑፋይ ወወጂብ ሐቆመ ኢገብእ፡ እተይ ብቅል ሰኒ ይእንረክብ። ለዘርእ ሐቆ ኣክ፡ ለምኑ ልትረከብ እተይ ለኣኬ ወሐርመ እት ዓፍየት ሕያያም ወክሱሰን ለአወላይ መትነፍረዓዩ ላቱ ኣደሚ ምድረት ለአመጽእ። ከውዛረት ሐርስ እሊ ኣሳሰ ሐያት ላቱ ብቅል ኢትረሰዑ። እሉ ለከሰ ወዕለ ዲብ ኣስመረ ሰርግልት ዐለት፡ ከዲብ ጽበጡ፡ ቅራኣት ኬር፡

ውዛረት ሐርሱ፡ እብ መናሰበት ናይለ እብ ደረጀት ዐለም ክል ሰነት እት ዮም 12 ማዮ ለትገብእ ፊቃይ እድንያይት አምዕል ዓፍየት ዘርእ፡ እት ዮም 10 ማዮ 2024፡ “ዓፍየት ዘርእ፡ ደማን ለበ ተጃረት ወቲክኖሎጂ ጥወር” እት ሐንቴለ ትብል ሰቅራት፡ እት ቃዕት ኮንፈደራልየት ሽቃለ ኤረትርዩ ኣስመረ፡ ናይ ሐቱ ምዕል መሕበር ጎማት ነዘመት።

እትለ ምን ውዛረት፡ ሕኩማት ኣቃሊም፡ መሓብር ወጠን፡ ውቁል መኣሰሳት ተዕሊም፡ ምን መክተብ እድንያይት መዝመት ነብረ ወሐርስ እት ኤረትርዩ፡ ሰብ ሸርከት ዐማር ሐርሱ፡ ሰብ መቅደረት ሐርሱ፡ ሐረሰቶት ውበዕዳም መጃል ዓፍየት ብቅል ወዘርእ ለትከሰም ጀጎት ለሐድረወ መናሰበት ናይረት፡ እብ ሰሜት ውዛረት ሐርስ ከሊመት ረሰምየት እብ ክሱሰለ ምዕል ለቀደመ ሙዲር ዓም ቅስም ክዳማት ቀዋኒን ወመራቀበት ኣሰይድ ተኽሊኣብ ምስግና፡ ዐቂብ ዓፍየት ዘርእ ዱቅሪ ምስል ዓፍየት ኣዳም ወደማንት ወጀዶት ነብረ ዕላቀት ለበ ክም ቱ እት ለሐብር፡ 80 ምእታይት ምን እንበለዐ ክሳር፡ ክምስልሁ 98 ምእታይት ናይለ ነኣተንፍሱ ሀወእ ዴማቱ ለትፈናት ኣጅናሰ ብቅል ክም ቱ ኣብረሀ።

እትለ መደት ጎኡ ናይ ተጃረት ዕላቀት ዐለምን መጥመጦርለ ተኣመጽኡ ለህሌት ተጠውር እቅትሳድ፡ እት ኣትሐላላፍ ሕማም ወባልዒን ሸንርብ ትወዴ ክም ህሌትመ ህዩ፡ እብ ዓላብ ለተለ እሰባታት ቀደመ። እምበል እሊመ ኣሰይድ ተኽሊኣብ ውዛረት ሐርስ ምስል ከሰሱ መዝማንት ወእድንያይ ቀዋኒን እት ትትሳዴ፡ እት ወራታት መከይድ ኣግቡይ ጠወርት ክልኩል ወኣዳለየት ደማን ለበ ሸሃደት ኤሊክትሮንየት ናይ ኣትሐላላፍ ዘርእ እብ ሕሰር ትሸቂ ክም ህሌት ኣፍሀመ። ኣሰይድ ተኽሊኣብ እት ደንጎበ ዲብ ዐድነ ኤረትርዩ ዓፍየት ዘርእ ውብቅል እግል ትትኣከድ ለልትነሰእ ከጥዋት ወኣግቡይ ሰኒ ቅዱም ምንመ ለህሌ፡ እድንያይ መቃዩሰ ለኣታመመት በቃዕት እተ እግል ልትበእሕ ላኪ፡ ብዘሕ ታርፍ ምኒ ክም ህለ እለ ደረጀት እግል ትትበእሕ ውዛረት ሐርሱ ዓፍየት ዓፍየት ዘርእ እት ሰትራተጅያይ ኤታን 2024-2028 እንዴ ኣቴት እግል ኣደቃብ እብ በርናምጅ ትሸቂ ክም ህሌት ኣከደ።

እድንያይት መዝማንት ነብረ ወሐርስ እት ኤረትርዩ እንዴ ወከለ ከሊመት ለኣስመዐ ኣሰይድ ኣሰገዶም ተወልዴ እብ እንክኣ፡ እብ ሰብብ ባልዒን ወሕማማት ብቅል፡ እት ክል ሰነት ኣሰክ 40 ምእታይት ምን እድንያይ እተይ ሐርስ ክም ልትከሰር እት ወዴሕ፡ ዓፍየት ዘርእ ምስል መትወጃድ ዑፊት ወክፍየት ክሳር፡ ክምስልሁም ምስል ኣድመኖት

ኣጥራፍ ዑፋይ ወበርከት መክሉቃት ለባተ ዕላቀት ሳብተት ፈሰረ።

እምበልሁመ ኣሰይድ ኣሰገዶም፡ ብቅት ባልዒን ብቅል እብ ኣግርሀ ደማን ለበ ኣግቡይ ዝበ ወመትዛባይ እግል ንጋብህ ክም እንቀድር ኣከደ። እት ደንጎበ ለዲብ ሰልጠት ውቅል ለህለው ኔሰኣት ቀራር ላቶም ክፋላት ሕኩመት፡ መጃል ብሕቶት፡ ትጃር ወምግባያም መፍርየት ግማል ሐርስ ለእንብሎም ሐረሰቶት፡ እት እድንያይ ውፋቅ ደማንት ብቅል ፊርመቶም ለከረው ኣጅህዘት፡ ወጠንያይ ወናይ መንጠቀት መዝማንት፡ ዑለመእ፡ ክምስልሁመ መኣሰሳት ውቁል ተዕሊም ውብሐሱ ወኣገደ ህዩ ሸዕብ እት ኣድመኖት ዓፍየት ብቅል ሐዘት ዛይደት እግል ለኣግዱ ትፋኑ።

ሐቆ እሊ፡ እት ወራታት ብሐሰ ዓፍየት ብቅል፡ ኣድመኖት ዓፍየት ዘርእ እብ ኣብሳር ኣፍረዮት ወመትነፊዕ ጠቢዐታይ ድድ-ባልዒን፡ ደማንት ዓፍየት ብቅል እብ በሰር ድምንት ተጃረት፡ ኣትሐዘየት ላቦራቶሪ ወዘበናይ ቲክኖሎጂ እት ዓፍየት ብቅል ለልብል ሐምስ ውራቅ ሕፍዝ ዲብ ልትቀደም፡ እግል መባሕሰት ዓፍየት ዘርእ፡ ፈዳብያም ሐረሰቶት መስተህልከት ወሰብ መቅደረት ቲክኖሎጂ ለኣሻረክ ንቃሽ ሕበር ፋዬሕ ገብኣ።

ግራለ ኣተንሳይ ውራቅ ወንቃሽ ሕበር፡ መሻርከትለ መሕበር ጎማት፡ ኣዳላይ ሳፊ ወለትሐደሰ ተፍሲል ባልዒን ወሕማማት፡ መትነፊዕ ጠቢዐታይ ድድ-ባልዒን እግል ልትለመድ ወዲብ ደረጀት ተጃረት ለልትጠወር እበ ዝበይ እግል ትጥፈሕ፡ እት መራቀብት ሕማማት ወባልዒን ለገብእ ብሐሰ እት እድንያይ መራቀብ ብሐሰ እግል ልትጠበቅ፡ ተጃርብ ድወል ብዕድ እት ኣግቡይ መትነፍየት ጠቢዐታይ ድድ-ባልዒን እግል ልትከሰብ፡ ፈዛዕት መጅተመዕ እተ ምን መዐደይ ሕዱድ ለልኣቱ ሕማማት ወባልዒን እግል ቲዚድ እግል ልትሸቂ፡ መትነፊዕ ዕጩይ-ምስኪት ኣው ሲሰባን እት ኣዳላይ ጠቢዐታይ ድድ-ባልዒን እግል ልትሸቂ ዲብ፡ ለኪፍ ኣግርበት ናይለ እት መንፈዕት ለወዕለ ወለፈሰደ ኣሰማም ድድ-ባልዒን እብ ሕሰር ዛይድ እግል ልትጸበዮ፡ ኣደቃብ መዓምል እት መርመርት ሕማማት ወባልዒን፡ ወራታትለ ከሰሰም ኣጅህዘት ሕኩመት ወኩልያት እግል ልትመሳሕ፡ ወመትነፊዕ ቲክኖሎጂ እግል ልትከደም እሉ ለልብል ውበዕድ ኣረእ ወፊናታት ትቀደመ።

እድንያይት አምዕል ዓፍየት ዘርእ (ብቅል)፡ ፈዛዕት መጅተመዕ እተ ቅድየት እግል ትትወቀል ለሀደፊ እት ገብእ፡ እብ ደረጀት እዲን ምን ገብእ ወእት ዐድነ እግል ሳልሳይት ኢነት ትትዘከር ህሌት።

እድንያይት አምዕል ደማን ነብረ

ውዛረት ሐርሴ እብ ሰባትላ እት እዲነ ክል ሐል ዮም 7 ጁን ለትትዘከር እድንያይት አምዕል ደማን ነብረ፡ እት ሐንቱ “ደማን ነብረ፡ መትዳላይ እግል አ’መት አለቡ ተዋልል” ለልብል ቱመ፡ ናይ ሐቱ ምዕል መሕበር ጎማት እት ቃዕት ኮንፈደራልየት ሸቃለ ኤረትርዩ -አስመረ ወዴት።

እሊ፡ ወካይል መአሰሳት ሕክሙት፡ መሓብር ወጠን፡ ወካይል መዝመት ነብረ ወሐርስ እት ኤረትርዩ፡ ወካይል መዝመት ዓፍየት እዲነ እት ኤረትርዩ፡ ሰብ-ሸራክት ዐማር፡ ሰብ መቅደረት ሐርሴ፡ ወካይል ሰናዕት ነብረ ወመዐለባተ፡ ክምሰልሁመ ለክሰሶም ጀሃት ወአፍራድ ለሐድረው እቱ ተጅማሪ፡ እብ ሰሚት ውዛረት ሐርስ ልእክት ናይላ ዕለት ለአስመዐ፡ ሙዲር ዓም ቅስም ክዳማት ቀዋኒን ወመራቀበት አሰይድ ተኸሊኡብ ምስግና፡ አክል-ሕድ ክመ እት ብዕድ እትጅሃት ዐለም ለልትረኤ ዛህራት፡ እት ኤረትርዩመ ለትፈናተ አሰባብ ለቡ ፈርሆታት እት አድመኖት ነብረ ክም ሀላ፡ ወአሰባብ እግል ሀወኖት ህዬ፡ ገሌ እት ስታቲባት አትሓያስ ክሳር ለትረሰመ ወለልኸቄ እቡ ምስዳራት ክም ልትነሰእ ሐበረ።

አሰይድ ምስግና እንዴ አትላ፡ እብ ክሰሰ አትሐዘየት አምጽኦት ዘበናይ ስርዐት ሸቅየት እት ደማን ነብረ እት ወዴሕመ፡ ወጠንያይ ንዛም መራቀበት ነብረ ዐድነ እግል ልትቀየም ወእግል ጠወርቱ ክጥወት እግል ትትነሰእ መዳሊት ገብእ ክም ሀላ አብረሁ።

ምን ኩሉ ሸዐብ እዲነ፡ ለ10 ምእታይት አረይ ክሰሐ ነብረ ክም ገብእ፡ ወእብሊ ክሰሐ ሙነት 420 አልፍ አዳም እት ክል ሰነት ክም መይት፡ 40 ምእታይት ምን እሎም፡ እብ አሰባብላ ክሰሐ ሙነት ለመጽእ ሕማማት ለልትጀለፍ ህዬ፡ ምንተሐት ሐምስ ሰነት ለዓማሩ አጀኒት ክም ቱ ለአክደ ወኪል መዝመት ዓፍየት እዲነ ዶክተር ኖንሶ ኢጅዮፎር እብ ጀህቱ፡ እለ መናሰበት ለልህምጥም ሬሰመት ክጠት ሕክሙት ወለቅድየት ለትክሰሶም ጀሃት ብዕዳም ምስል እንዴ ተዓወነው እት ሀወኖት እግል ልትጸገሞ፡ ክምሰልሁመ እስትህላክ ነብረ አሰክመ ዲብ ዐግሎ እግል ትትራቀብ ለልአተቅድር መቀይሳይ መምዘኒታት እግል ልትኤተን አርደት ለልአጠፊሕ ክም ቱ አፍሀመ።

እድንያይት መዝመት ነብረ ወሐርስ እት ኤረትርዩ እንዴ ወክለ

ከሊመት ምስንዮት ለአስመዐ አሰይድ ሰዩም ጠዓሚ እብ ጀህቱ፡ እግል ምስል ውዛረት ሐርስ ውብዕዳት ውዛረት ሸቅዉ ለጸንሐው በራምጅ ወመሻሬዕ ዝያደት ክም ለአደቁቡ ለሀለ መዳሊት ፈሰረ። አሰይድ ሰዩም፡ ውዛረት ሐርሴ ሐቱ ክም ወጠንያይት በዐል ሸርክት ጀህት እት እድንያይ ቅደይ መአሰሰት መራቀበት ደማን ነብረ (Codex) ሰበት ቱ፡ መቀየሲታት መአሰሰት እት ዕያር እግል ቲደዩ ወናይ ደማን ነብረ ልጅነት እግል ተአተርድ፡ መዝመት ነብረ ወሐርስ ትትዓወን ምስለ ክም ጸንሐት እት ወዴሕ፡ ወጠንያይ ንዛም መራቀበት እግል ልትቀየም’መ ምስለ ውዛረት እግል ትሸቄ ዱሊት ክም ህሌት ወደሐ።

እት መናሰበት፡ ሰስ ምስል ደማን ነብረ ዕላቀት ለቡ ቲማታት ወጽበጥ ለብእቱ ውራቅ ብሐሴ፡ ክምሰልሁመ ንቃሽ-ሕበር እብ ወካይል ውዛረት ሐርሴ ውዛረት ርዝቅ በሐር፡ ውዛረት ዓፍየት ወክልየት ሐርስ ሐመልማሎ ትቀደመ። ምን እት ንቃሽ ለትረፈ.0 አግደ ጋራት፡ ሓድረት መቅደረት ሳቦራቶሪ ነብረ፡ ሓለት መክዘን ሐምሌ ወፈዋኪህ፡ ንዛም መራቀበት ደሐን ነብረ ናይላ ከሰሰን ጀሃት፡ እብ ፍንቱይ ህዬ፡ ደማን ነብረ ምን መየታት ጥዑም ልትጀለብ ለሀለ ዓሳታት፡ ዶር አዜ ለሀለ ቱክኖሎጂ ዲብ ወቀሎት አምር መጅተመዕ፡ ሓለት ናይ ቀበት ዐድ ወራታት ሸቃይ ነብረ እብ መጅብ ደማን ነብረ ውብዕድ ጋራት እቱ አረእ ወፊናታት ቀደመው።

እብ ተውሳክ መትዛብያይ፡ እት በቃዕት አግርህ ሙነት እግል ለአንተብህ፡ እብ ፍንቱይ ምስል አትጋዝ ለልትሸቄ ወለትሸቀ ነበሪት እብ ልትጸበጥ ስልሰለት መክዘን ብሩድ ዐቂብ፡ ክምሰልሁመ ቅድየት ደሐን ነብረ ምስል መንህጅ ተዕለም እንዴ ትቃኒት ፈሀም ሸዐብ ዲብ ወቀሎት ተቅዩር ለልአመጽኦ ወቀይ ዲብ አታማም እብ ክሰሰለ ሀላ እሉ ምህም ዶር ለልአትፋቅድ አራእመ ትቀደመ።

እድንያይት አምዕል ደሐን ነብረ፡ መጅልስ መዝመት መጅልስ ቅራን፡ እት ዲሰምበር 2018 እብ ሓለፈዩ ቀራር፡ ዮም 7 ጁን እድንያይት አምዕል ደሐን ነብረ እንዴ ገብአት፡ እብ ደረጃት ዐለም እግል ሳድስ ኢነተ፡ እብ ደረጃት ዐድነ ህዬ እግል ካልእ ኢነታ ተ ዝክርት ለወዐለት።

እድንያይት ኣምዕል ጋብሆት ሰቦት ወጀሐር

ወዛሪት ሐርሲ፡ እብ ክሰሰል እብ ደረጀት ዐለም ክል ሓል እት ዮም 17 ጁን ፍቅድት ለትውዕል እድንያይት ኣምዕል ጋብሆት ሰቦት ወጀሐር፡ እት ዮም 18 ጁን 2024፡ “ዉፋቃም እት ቅድየት ኣርድ- ታርፊኤ ደማን ለቡ ሙስተቅበልን” ሐንቴለ ልብል ሸዓር፡ እት ኣስመረ ቃዐት ኮንፈደራልየት ሸቃለ ኤራትርየ መሕበር ጎማት ወዳት።

እት ወኪይል ወዛሪት፡ እዳራት ኣቃሊም፡ መሓበር ወጠን፡ ወኪይል ውቁል መኣሰሳት ተዕሊም፡ ወኪይል መክተብ በርናምጅ ዐማር መነዘመት መጅልስ ቅራን እት ኤራትርየ፡ ለትፈናተው ሰብ ሸራክት ዐማር፡ ሰብ መቅደረት ሐርሲ፡ ሐረሰቶት ወብዕዳም ለጋር ከሰሶም ጀሃት ለሐድረወ መናሰበት፡ እብ ሰሜት ወዛሪት ሐርሲ ልእክት ረስምየት ናይለ ምዕል ለኣስመዕ፡ ሙዲር ዓም ቅሰም ምህር ሐርሲ በህለት ኤክስቴንሽን ኣሰይድ ሰመሬ ኣምለሶም፡ እለ ክል ሓል ለትዝክር መናሰበት፡ ክል ነፈር ሰራት ጽበዋ ኣርድ እት ሓለት በዲሩ እግል ልብለሲ፡ ወእግል ኣጅያል ደማን ለቡ ምድር እግል ኣትሐላላፍ እት ገብእ ካድም ሕበር፡ ዶር ሰኒ እግል ለኣውሬ ክም ቡ ለተኣትፋቅድ ክም ተ ወደሐ።

መክተብ በርናምጅ ዐማር መነዘመት መጅልስ ቅራን እት ኤራትርየ እንዴ ወክለት፡ እት መናሰበት ክሊመት ለቀደመት፡ ሚስ ናሺዳ ሳታር እብ ጀህት፡ እትሊ እሕትፋል ፊቃዶ ሐዲር፡ እብ ክሰሰል ኤራትርየ ምን ሰልፈ እንዴ ሐጠጠት፡ እብ ገበይለ ዋዴሕ ሰያሳተ ወኣዳም ለታኪያቱ ስትራተጂታት፡ ክምሰልሁመ ነፈር እትፋቅ መነዘመት መጅልስ ቅራን እት ጋብሆት ሰቦት (UNCCD) እንዴ ገብኣት ትሸቅዩ ለጸንሐት በራምጅ መጋብሆት ሰቦት ወጀሐር እቱ እግል ንትጋሚ ኣርደት ውጢት ለልኣጠፊኤ ክምቱ ኣፍሀመት። እት ካቲመ ህዩ፡ ለመጃል ከሰስ መኣሰሰተ ምስል ኤራትርየ ለህሌት እለ ሸራክት መዓወነት፡ ክም ተኣተላልዩ ኣከደት።

እት መናሰበት፡ እግለ ሳብት ኣማቡይ ጽብጠት ኤራትርየ እት ቅድየት ጋብሆት ሰቦት፡ ህማር ምድር ወጀሐር፡ እግል መታብዕት፡ ተነቡእ ወንግም ተእሲር ተዩልል ጀሐር፡ እግል ኣብሳር መራቀብት መላሐት ወህማር ምድር፡ ንዛም መራቀብት ዕጪይ ሐርሲ እት መጋብሆት ሰቦት፡

እት ጋብሆት ህማር ምድር ወጀሐር ለዐም ቱ ዶር፡ ክምሰልሁመ ዕጪይ ተመር እት መጋብሆት ባዶብ ወተቅዩራት ሓለት ጀው ለህሌት እሉ ሐዞት ዛይደት ለከሰስ ውራቅ ብሐሲ፡ ክምሰልሁመ ውቁላም ሰብ መቅደረት ሐርሲ፡ ድዋር ወዕሉም ምድር ለሻረከወ ንቃሽ ሕበር ቅዱም ዐለ።

መሻርክት ናይለ መሕበር ጎማት፡ ሲያሰት መትነፈዕ ኣርድ ሐርሲ ወበሊስ ኣው ‘መለ’ ምድር ቀሪም፡ ሸዑር ምልክየት ምድር እብ ለኣሰብቅ ሸክል ካልእ ዶል ለልትዝም እብ ገበይ እግል ትትሐዜ፡ እት ከሰስን ኣጅህዘት ለዕላቀት እግል ትተረድ፡ ትሉሉይ ዔማት ጣቀት እግል ልትደመን፡ ብሐሲ ወሕፍዝ እግል ልትደቀብ፡ እት እዳረት ዕጪይ ምስኪት (ሴሰን) ለኣተርዝ ኣሸቃል እብ ጅድየት እግል ልትሰርገል፡ ወእለ ዕጪይ ሴሰን እት መሰለሐት ሐርሲ ውብዕድ መናፈዕ ጀላብ እግል ልውዕል ሻፍግ ምስዳራት እግል ልትነሰእ፡ እት ፍንገል ከሰስን ጀሃት ንዙም መትበዳዳል ሐብሬ እግል ለህሌ፡ ፍንገራት ክቱብ በሐስ እት መሰለሐት ሕበር ለልትባጸሕ እብ ገበይ እግል ትትቀ’ፈር፡ ለስትትት ህሌት ወጠንያይት ስትራተጅየት ግማል ተመር ምስል ብዕድ በራምጅ ናይለ ከሰስን ኣጅህዘት እንዴ ትመሳኔት እግል ትሄርር፡ እት ኣፍያት ወቀነብያት ለገብእ ወራታት ሐርሲ ዘርእ-ዕጪይ እግል ልትደቀብ፡ ኣግቡይ ለመድ እት ንዙም ወራታት ሐርሲ ዕጪይ-ኣሰል እብ ዕልማይ ኣግቡይ እንዴ ትደቀብ እግል ለኣተላሌ፡ ምስል ወራታት ሸቲል እብ ናስብ፡ ሸዑር ምልክየት ዕጪይ እት ሸዑብ እብ ዓመት፡ እት ደረሰ ህዩ እብ ፍንጉይ እግል ትትወቀል ተዕቢኣት እግል ልግበእ፡ ፍንገራት ለልሀይብ ወራታት ኣትሐዳስ ሸቲል እግል ልግበእ፡ ምን መርክዝ ሸቲል ኣስክ ሐቅ ሸቲል ዕጪይ ለተኣተላሌ መራቀብት ሰብ ቅድረት እብ ንዛም እግል ትግበእ - ለልብል ውብዕድ ምህም ኣረእ ወፊናታት ትቀደሙ።

ተቃሪር መነዘመት መጅልስ ቅራን ክምለ ለሐብሩ፡ ቅያስ 40 ምእታይት ምን ምድር እዲኤ እብ ህማር ትርበት ድሞዕ ለህለ እት ገብእ፡ እት ክል ካልኢት ህዩ ቅያስ ኣርበዕ ዕጹፍ ሚዳን ኮበራት እግር ለገብእ ርሕብ ኣርድ ርሹድ ወፌርያይ እት ኢመፍርያይ ልትበደል። እብ ጀሚዕ ህዩ፡ 100 ሚልዮን ሄክታር ለርሕቡ ፌርያይ ምድር፡ እት ክል ሰነት ዲብ ሰቦት ኣው ባዶብ ልትቀየር ሀለ።

ከዛናት ነጻይሽ ሐያት መጅተመዕ በደለ

‘አርድ’ እንዴት እምቤ ‘ማይ’ ወ ‘ማይ’ እንዴት እምቤ አርድ እምብል። አርድ ወማይ ህዩ ምን ሕድ እግል ንፈንትዮ ለይእንቀድር ፈሀም ጋራት ቱ። ሕኩመት ኤረትርዮ፣ ዲብ ሕፍዘት ማይ ወትርበት፣ ብዙሕ ማል፣ አላት፣ ሰብ መቅደረት ውበዕድ አርዛቅ እንዴ አትፈረረት፣ ክምሰልሁም ለወቀይ ድቁብ ወዲብ ሕድ ለባይእ አሳስ መዐየ ክምሰል ለሀሌ እሉ እግል ልግበእ፣ ክምሰል አውለውየት ናይ አውለውያት እንዴ ነስኣት ትከድም እቱ ለዐለት ወለሀሌት ቱ። እብ ፍንቱይ ምን እሊ ለሐልፈሊ ሰኖታት ቅሩብ እንዴ አምበተት ህዩ፣ ውዛረት ሐርስ ምስል ናይ ዐማር ሰብ ሽራኩት ዲብ ትትዓወን፣ ዲብ ዐዶታት፣ መጅብ ነጻይሽ ከዛናት ትሸቁ ህሌት። ዲብ እሊ ጋር እሊ፣ ተረት ናይለ ዲብ ምግባይ መክተብ ለህለው ውቁላም መስኡሊን፣ ዲብ አቃሊም ወምዴርያት ለህለው ሰብ መቅደረት ሐርሱ፣ መመቅረሐት መሻፊዕ፣ አቅላም እዳረት ወማልየት፣ ክምሰልሁም ለከሰሶም ጀሃት ሕኩመት ዶርም ዛይድ ክምሰልቱ እንዴ አሸረው፣ ዲብ እሊ ጥብዐት አስክለ “ወክለ እግል” ለእምቤለን ገሌ ምዴርያት እንዴ ተሐረክነ ለአዳሌናሁ ንምዘጅ (Sample) ተክዊን ወተእሲር ናይለ አስክ እሊ ዲብ ዐማር ውዕል ለህለ ከዛናት እግል ንታይን ቱ።

ዲብ እሊን ለሐልፈሊ 33 ሰነት ሕርየት ለትሰጀለ ወራታት ሕፍዘት ማይ ወትርበት እብ ዓመት እግል ጌመዋት፣ ናይ እሊ ወክድ ጎነ ተቃሪር እግል ልትገነሕ ቀድር። እብ ፍንቱይ ዲብ ወራታት ብነእ ብንዩት ተሓቲት ሕፍዘት ማይ እንዴ አመመ ለትሰርገለ ወራታት ዶል እንርኢ። ዲብ ቀበትለ ሐልፈሊ ሰነት ሕድ ዝያደት ዲብ ሸቅል ክምሰል ልትናየት ገብእ። ዲብ ቅሰም ሐርስ አድረሶት ሐርስ በሀለት ኤክስቴንሽን ውዛረት ሐርሱ፣ መስኡል ውሕደት ዐማር ከዛናት ወዕጉማት፣ አሰይድ ኢዮብ ገብሬመስቀል፣ እሊ እበ ከሰሰ። “እብ ፍንቱይ ዲብ ቀበት እሊን ለሐልፈሊ ሐምስ ሰነት ምስል ናይ ዐማር ሰብ ሽርከት ላተን ባንክት ዐማር አፍሪቀ (AfDB) ወእድንያይ ሰንዱቅ ዐማር ሐርስ (IFAD) ዲብ ልትዓወን፣ ዝያደት ስርግልት ሸፋግ ምን ትሰጀለ እቱ በራምጅ ሕፍዘት ማይ ወትርበት፣ ወራታት አትሻፋግ ብንዩት ነጻይሽ ወምግባም ከዛናት ማይ ቱ። ክምሰል ፍገራቱ ህዩ፣ ብዙሕ ምግባይት ቅድረት ጸቢጥ ማይ ለቡ ከዛናት ብቱይ ህሊ፣ ወራት ብንዩት ናይለ ብዕድመ እግል ትተላሌ ቱ” ልብል።

“ሰበት እሊ፣ አስክ ግርበት ሰነት 2023፣ ዲብ ክለ ወጠን ራቱዕ ወጠንያይ መትመዳድ ለቡ ለትፈናተ ማይ እግል ልከዘን ለቀድር 810 ከዛናት ብቱይ ህሊ።” ወሰክ። አሰይድ ኢዮብ እንዴ አትሉ፣ ዲብ ወክድ ሕርየት፣ ብዝሐ ነጻይሽ ወዐዩ ከዛናት 138 ሌጠ ክምሰል ዐለ እት ወዴሕ፣ ዲብ እሊ መጃል እሊ እብ ቀሉ-ቀሎ ለኢትትረኤ ሸፋግ ክምሰል ትሰጀለት ወደሐ። ዲብ ሰነት 2024 ሌጠ ወራት ብንዩት ዝያድ 30 ሕድ ለሸብህ ከዛናት እግል ትትመም መስኡት ክም ህለ ሐበረ። ለምን ሰልፍ ሰነት 2024 አስክ ግርበት ሰነት 2028 ለልሄርር ሐዲስ ስትራቴጂያይ ስታት ውዛረት ሐርሱ፣ ምስል ደቅብ ወራታት ሕፍዘት ማይ ወትርበት ለልጸበጥ ዋዴሕ ወእብ ዕልብ ለልትቀየስ በራምጅ ዱሉይ ህሊ። እብ አሳስ እሊ፣ ዲብ ቀበት እሊ ቀያሱ፣ ለትፈናተ ጽበጥ ማይ እግል ልከዘን ለቀድር ዲብለ ከዛን እግል ልትሸቁ እቱ ለቀድር ዐዶታት እግል ልትበኔ በርናምጅ ጽበጥ ክምሰል ህለ ወሳይቅ ውዛረት ሐርስ ለአክድ። “ዲብ አርደት ለህለ ተእሲር ሰነ ናይ እሊ ከዛናት ሚ መስል?” እንዴ ተለ ለኢተርፍ አግደ ሰኣልቱ።

አሰይድ እዮብ እንዴ አትለ ለህበን በሊሱ፣ “ክምሰል ፍገራት ናይ እሊ፣ 32 አልፍ ሄክታር ለገብእ አርድ ሐርሱ፣ ወራታት ሐርስ ረይ

ገብእ ህሊ። ብነ ናይ እሊ ከዛናት እሊ፣ እግል አዳም ወእንሱስ ለገብእ ወጀዶት ማይ ሲቶ ምን አድመየት እንዴ ሐልፈሊ፣ ዲብ ናይ ድዋር ሐያት ወወራታት ሐርስ ረይ አው መስኖመ ለተአትናይት ፍገራት ርክብት ምት ህሌት” ለልብል ቱ።

ዲብ ውዛረት ሐርሱ፣ ቅሰም ኤክስቴንሽን ሐርሱ፣ መመቅረሓይ መሻፊዕ ባንክት ዐማር አፍሪቀ (AfDB) - Drought Resilience Sustainable Livelihood Program (DRSLP) ላቱ አሰይድ ሐድጉ ገብረእንድርያስ እብ ጀሀቱ፣ እብሊ መሸርዕ፣ አስክ እሊ 80 ከዛናት ነጻይሽ ልትሸቁ ዲብ ህሊ፣ አስክ እሊ ዲብ ተሚም እሊ መሸርዕ እሊ ህዩ፣ አስክ 111 እግል ልብጸሕ መስኡት ክምሰል ገብእ ለሐብር።

‘አርድ’ እንዴ እምቤ ማይ፣ ‘ማይ’ እንዴ እምቤ ህዩ ‘አርድ’ - ምን አድሕድ እግል ንፈንትዮም ክምሰል ይእንቀድር ለሐብር ፈሀምቱ። ምስል ዐማር ሐርስ ለህሌት እሉ ዕላቀትመ እምር ቱ። ምን እሊ እንዴ

ትበገስናቱ ህዩ፣ ሕኩመት ኤረትርዮ፣ ዲብ ሕፍዘት ማይ ወትርበት፣ ማል ብዙሕ፣ አላት፣ ሰብ መቅደረት ውበዕድ አርዛቅ እንዴ አትፈረረት ክምሰልሁም ለወቀይ ድቁብ ወርቱብ አሳስ መዐየ ክምሰል ለሀሌ እሉ እንዴ ገብእ፣ ክም አውለውየት ናይ አውለውያት እንዴ ወዴት ትከድም እቱ ዐለት ወሀሌት። እብ ፍንቱይ ምን እሊ ለሐልፈሊ ሰነት ቅሩብ እንዴ አስተብደ ህዩ ውዛረት ሐርስ ምስል ናይ ዐማር ሰብ ሽርከት እት ትትዓወን፣ ዲብ ብዙሕ ዐዶታት እት ስርጉል ወራታት ሸቅየት ከዛናት ነጻይሽ ጽምድት ህሌት። ዲብ እሊ መጃል እሊ፣ ዶር ናይለ ዲብ መክተብ መርከዚ ለህለው ውቁላም መስኡሊን፣ ዲብ አቃሊም ወምዴርያት ለህለው ሰብ መቅደረት ሐርሱ፣ መመቅረሐት መሻፊዕ፣ አጅሀዘት እዳራት ወማልየት ክምሰልሁም ለከሰሶም ጀሃት ሕኩመት ምን ቅያስ ወለዐል ዛይድ ክምሰልቱ እንዴ አሸረ፣ ዲብ እሊ ጥብዐት እሊ ዲብለ ‘ወካይል እግል ልግበእ ቀድረ’ ለእምቤለን ገሌ ምዴርያት እንዴ በጽሐነ ለአዳሌናሁ ንምዘጅ ተክዊን ወተእሲር ናይለ አስክ እሊ ዲብ ዐማር ውዕል ለህለ ከዛናት እግል ንታይን ቱ።

አሰይድ እዮብ ገብሬመስቀል

አሰይድ ሐድጉ ገብሬእንድርያስ

ጉሪታት፡ መሰል ክልኦት ገጽ

ጉሪታት፡ ምን አስመረ እንክር ቅብለት 32 ኪሎሜትር ራይመት ለሀሌት ዐድተ፡፡ ሐቴ ምን እብ ደረጀት ወጠን ዲብ ሕፍዘት ማይ ወትርበት እብ መሰል ሰኔት ለልትሀደገ ዐድታትማ ተ፡፡ 365 እብ እብ ዓይለት፡ 1575 እብ ትንፋሳ ለነቡራ፡ ለበዝሐው ገበሊ እብ ሐርስ ወርዕዮ ልትናበር፡፡ እለ ዲብ አቅሊም ምግብ ምዴርየት ሰረጀቀ ለሀሌት ጉሪታት፡ እብ ቅብለት ምሰል ደቀምሐሬ፡ እብ ግብለት ምሰል ሐየሉ፡ እብ ምውዳቅ ጸሓይ ምሰል ደቂ ዘርኡ፡ እብ ምፍጋር ጸሓይ ህዩ ምሰል ወኪ ትትሓደድ፡፡

አግደ ተአምርተ ጉሪታት፡ ሕፍዘት ማይ ወትርበት ተ፡፡ ክል ኑብራይ ናይ እለ ዐድ ዲብ ናይ ሕበር ወብሕተ በራምጅ ሕፍዘት ማይ ወትርበት ሻርክ፡፡ “እበእማን” ልብል አሰይድ እየብ ፍሰህ - መስኡል ድጌ ጉሪታት፡ “ዲብ ሕፍዘት ማይ ወትርበት ርዘቅ ተጃርቡ፡ ለጸንሐ እን፡ ምሩቅ ወሉዱይ ለዐለ መካሪት አርድን ዲብ ደብዕ ወዕጪይ ቀርየናህ” እንዴ ቤሉ፡ በዳር ወአዜ ሱራት ጉሪታት፡

ተአምርተ ተቅደር ገማል ክምቱ ለሐብር፡፡

እለ ከዛን ሐዲስ እንዴ ኢልትሸቁ፡ ክልኦት ከዛናት ዲብ ጉሪታት ዐለው፡፡ “ምናተ” ልብል ሐረሰታይ ኢብራሂም በርህ፡ “ለዲብ ምግብ ዐድ ለትበነ ከዛን፡ ካሬ ማይ ምንመ ጸብዮ፡ እግል መደት ረያም ማይ እግል ልከዝን ቅድረት አለቡ፡፡ ዲብ ወክድ ሐጪር ማይ እንዴ ሸርባ፡ ለከልሱ፡ ሐደሶት ወአሳናይ ለትሐዝዩ፡ እበ ምር እንክር ላኪን ሐርስ እግል ነዐምር ቃድራም ሀሊን” እት ለትመጣውር እብ ፋዬሕ ሸራሕ፡፡

ምስጢር ዐውቲ ለትመቅረሐ ወለትዝመ ወቀይ ተ፡፡

ውሕደት ሐሊት ናይ ሕበር ወቀይ ወእብ መዕጸም እለ ጋር እለ ቀሽ ገብረዝጊ ረሕመት ወፍቲ ቤ፡ ለፍቲነ ዲብ ወክሰታን እብ ፍቲ ቤት ክስታን

ቀሽ ገብረዝጊ ሀብተአብ

ተ ለትከልቅ፡ ዲብ ናይ ሕበር ምራድ ሸቂ ጠልብ፡ “ዲብ ዕወታም ሕነ” ልብል ሀብተአብ፡ “ዐድነ ለቡ ናይ ሸቅል ገበሊ ክሉቱ ለሀሌ፡ እስላምን ሕድ ቱ ለእኑብር፡፡ ወምሰግድ እብ ሕበር

እንሸቁ፡ ዲብ ሸቅል እብ መዕጸም እንሻርክ እቲ፡፡ ዲብ እለ ዐድ ሐዶትን ለበደለ አክረት ወእሸረዐት ተ፡፡ ማይ ከርስ ምድር እንዴ ርዘቅ፡ ለፈናተ ሐመሊት ወእክል እግል ነኣፍራ ቃድራም ሀሊ፡፡ እለ ዲብ ሰነት 2019 ለትሸቀ ከዛን ህዩ ናይ አማን ተቅደር ዐቢ ወተጠውር አምጸኦ” ልሸህድ ቀሽ ገብረዝጊ ሀብተአብ፡፡

ሐረሰቶት ጉሪታት ዲብ ረአሰለ ወድዉ ካረሮት መዳንን-ማይ ሸቅል ድቁብ ሸቀው፡፡ ዲብ አዋራፍ ሕሊልመ ጀራዲን ዲብ ለዐምር ልትረከው፡፡ ምን ዓለ ማይ ዲብ ጎርቶመ ለሻርኩ እቲ ሸቅልመ አስተብደው፡፡ ሕኩመት እግል መሰል ሰኔት ወቀዮም፡ ዲብ ማይ ለዐለ እሎም መሐዝገ እት ወግም እንዴ አቲት፡ እግል ዐለ እሎም መሻክል ማይ እግል ሀወናት ከዛን እግል ትሸቁ እሎም በርመጀት፡፡

“ለመገሰ ፍክር፡ ምን መሐዝገቱ ለልትብገሱ፡ መዐምረት ጀራዲን እት አስትቶት ረይ ልትወዘዐ ዐለው፡፡ እብ ሰብሰ ሕዲን ማይ ጅርበት ረከው፡፡ እብ ሰብ መቅደረት ሐርስ ወብንዩት ተሓቲት ለትመርሕ መጀመ-ዐት ዲብ ሰነት 2018መ በሐሰ ወደው፡፡ ለመሐዝገ ወገበይ አርሀዮቲ ረክበው፡፡ ለገብአ በሐሰ ሳሬ ክምሰል ተ’መ፡ ወብረት ሐርስ ምሰል ናይ ዐማር ሰብ ሸርኩት እት ትትዓወን ከዛን ንኡሽ እግል ትብሌ እሎም ቀረረት፡፡

“ከዛን ጉሪታት ዲብ ሰነት 2019 ቱ እግል ልትሸቁ ለትብገሱ፡፡” ለሐብር፡ ዲብ አቅሊም ምግብ መስኡል ውሕደት ሕፍዘት ማይ ወትርበት ኢንጅነር ተሰፋማርያም መንግሥቱ፡፡

“መጀራብብ-ማይ ከዛን ጉሪታት ክልኤ ምእት ሄክታር ቱ ለበጽሕ፡ ለእግል ልትሸቁ ለትቀረረ ከዛን ንኡሽ 6.3 ምትር መትወቃል፡ 67 ምትር ስምዋ ወመትቃል፡ ክልኦት ምትር ዕርድ ትረሰመ እሉ፡፡ 60 አልፍ ምትር መክዐብ ማይ ህዩ ጸብዮ፡ ከዛን ጉሪታት እግል ሰለሰ ሀደፍቱ ለትሸቁ፡ እግል ማይ ሲቶ አዳም ወንዋይ፡ እግል ዐማር ጀራዲን ወብዕድ ወራታት ቤት ክድመት እግል ለሀብ፡ ዲብ ሐንቴ ከዛን 20 ሄክታር እግል ለዐምር ለቀድር አርድ ህለ” ልብል እግል ሸቅል ምን መረሐ ለሀሊው መሀንድሳት ምር ላቱ ሕሩይ አማንኤል፡፡ ኢንጅነር ሙሴ ጊላይመ ምር ምን

እግል ሸቅል ብነ ናይለ ከዛን ሸቁ ለሀሊው መሀንድሳት ተ፡፡ “ከዛን ሐዲስ ጉሪታት ዲብ ምህም አካንቱ ለትበነ፡ ዲብል ተሸቀ እቲ ወክድ፡ ለሸዐብ መሻረከት ዛይደት ዐለ እሎም፡ መዋ-መጦር እለ ህዩ መሰሊሐት ረክበው፡፡ እበ ምር ከዛኖም ሸቀው፡ እብ ብዕድ ህዩ ፍሬ ካድሞም ረክበው፡፡ ናይ ኬወ ወሀደደ ዓዳት ሰበት ቦም፡ ክሉም ዲብ ሸቅል ዕጽማም ዐለው፡፡ እብ ውብረት ሐርስ ሸምሸም ወእስምንቲ ዳለ እሎም፡፡

መሀንድሳት ተሰፋማርያም መንግሥቱ

ዲብ ሰነት 2020 ህዩ ለከዛን እብ እንዴ ተመ እት መሰሊሐት ገበሊ ወዐለ፡፡ ፍንቲት ናይ እለ ከዛን ፋዬሕ መጀራብብ-ማይ ቡ፡፡ ላኪን መርግ እግል ኢልምለኡ መርዒት ናይለ መጀራብብ አው መዳንን ለትሐዜ፡፡” እለ ናይ ዐማር ንዩት ለቡ ገበሊ እት ፍዕል ክምሰል ለውዐለ ህዩ ዳምን ክምቱ ሸራሕ፡፡

እብ አሳሰ ወኪል ሐርስ ኤክስቴንሸን ጉሪታት ስምኡን ተሰፋይመ፡ ሸዐብ ጉሪታት 110 ሄክታር አሸረዐት ወ880 ሄክታር አክረት ሸቀ፡፡ ከዛን ሐዲስ ጉሪታት፡ እግል በዳር አሰክ ሕሊል ዐንሰበ ደንን ለዐለ ማይ እንዴ ትክረዕ፡ ማይ ከርስ ምድር ርዘቅ፡ ለጽጋብ አሰክ ደቂ ዘርኡ ወገሸናሽም ወሐየሉ በጽሐ፡፡

ለትከየደ አርድ፡ ማይ አንቀዐዩ፡ ዝያድ 20 ሄክታር ጀራዲን ሰነት እብ ግዲደ ልትዐመር ህለ፡፡ ሐረሰቶት፡ መግምም፡ በግምብ፡ ሰለቲ፡ ቁስጠ ወጉዕ በርበሬ ለአፈሩ ህለው፡፡ ህቶም ለለአፈርዉ ሐመሊት ዲብ እለ ባኮት ወአስመረ አበጸሐው፡፡ እግሎም ሌጠ እንዴ ኢጉብኤ፡ ዲብ ሀወናት ዐዳጋታትመ በርከቶም እግል ልካፍሉ ቃድራም ህለው፡፡ “እለ ከዛን ክምሰል ትሸቀ” ልብል መስኡል ድጌ ጉሪታት አሰይድ እየብ ፍሰህ፡ “ማይ ህለ ምንጉብኤ ሐሊት ህሉት እምብል” ቤሉ፡፡ ክሉ ሐቀ ማይ ቱ ለልትረተብ፡፡ እለ ከዛን ዲብ ሐዶትን ተቅደር አሳሰ አዜደ ወእተይን አበርከተ፡፡ ምን እለ ዐድ ሐምሌ ወከምዶር እንዴ ትጸዕን አሰክ ካርኔሽም ትዘበ፡፡ አትሐዘዮቱ ወጠለቡ እንዴ ዜደ እተይን በርከተ፡፡ ለለአፈራሕ ሸኤመ እግል ብዙሕ ዐድታት ክምሰል እለ ናይለ ማይ ወትርበት እግል ልሕፈዞ ዛይድ ተእሲር ጉብኤ እሎም፡ ርእየት አሚን ሰበት ተ፡፡

ዲብ እለ ዐድ እግል ምር ነፈር፡ ጽምድ አው ሰር ጽምድ አርድ ሐርስ ቱ ለበጽሐ፡፡ እግል እለ አምዕል ወላሊ ዲብ ጠውሩቱ ልትረከ፡፡ እብ መጀብ ዐዳጋመ ምን ምዴርየት ሰረጀቀ እንዴ ሐልፈ አሰክ አስመረ ወክረን ወርድ ህለ፡፡ ዲብ አዋራፍ ጽርግዩ አካንቱ ዝበ ቦም፡ እተይ ሰኒ ልትረከብ ምት ህለ” ልብል ኢንጅነር ሕሩይ አማንኤል፡፡ ማይ ሐዶት ተ፡፡ እምብል ማይ ሐዶት ወዐማር እግል ለሀሌ ኢቀድር፡፡ ብዝሐ ሸዐብ ወአትሐዘይ ማይ ዲመ ዲብ ወሰክ ቱ ለለአተላላ፡፡ ጠለብ ወወጀዶት ማይ እግል ልትመጣወር ኢቀድር፡፡ እብ ፍንቲይ ማይ ዲብ ሐርስ ምን ቅዶስ ወለዐል ሐድ ቱ ለሀሌ፡ “ሰበት እለ” ልብል ኢንጅነር ሙሴ ጊላይ፡ “ሕፍዘት ማይ ወትርበት ልጽካሕ እግልዩ ለኢልትብህል ዳይ ተ፡፡ ‘ማይ እግል ክሉ ዲብ ክሉ እግል ለሀሌ ቡ’ ዲብ እምብል እግል ንሸቁ ዲኢኩን ብዕድ ሕርያን አለብኩ፡፡ መንጠቀት፡ ዲብ ለዓል መጀራብብ ቱ ለሀሌ፡ መገሰ ናይ ማይ ዲኢኩን ማይ እግል ልጽብዮ ለቀድር መካሪት አርድ ሐድ ተ፡፡ አርድን ምን ቅዶስ ወለዐል ሐሰዶት ተ፡፡ ሰበት እለ ድቁብ ወራታት ሕፍዘት ማይ ወትርበት ላዝም ቱ እግል ልግብኤ ለቡ፡፡ ምንለ ውቁል መጀራብብ እንዴ አስተብዲን ኢክርዐናህ ምንጉብኤ፡ ካሬ ማይ እግል ለሀሌ እግልን ኢቀድር፡፡ ሰበት እለ፡ ሸዐብ እንዴ ፊህመ እግል ዮም እንዴ ኢጉብኤ እግል ፊጅር ዲብ ለሐሰብ ትርብ፡ ወማይ እግል ልሕፈዝ ወእግለ ሐፍዘዩ ማይ እብ ዋጅብ እግል ልትንፈዕ እበ ወእግል ለአትመቃርሐ ለትሐዜ፡፡ ደማን ለቡ አው እብ ሳፍየት ገበይ ማይን እግል ንራቅብ ክምሰል ብነ እትፋኔ” ልብል ኢንጅነር ሙሴ ጊላይ፡፡

ጉሪታት ሐቴ ምን እብ በርናምጅ ደማን ለበ እዳረት አርድ ለልትሀደገ ዐድታት ክምተ ለሐብር ኢንጅነር ተሰፋማርያም መንግሥቱ እብ ጀሁ፡፡ “እለ ከዛን ደማን እግል ለሀሌ እሉ እግል ለአተላላ ጉብኤ ምንጉብኤ፡ ዲመ አትሳናይ ወካረሮት ለትሐዝዩ፡ ሸዐብ እለ ዐድ ምን እለ ለሀሌ እቲ ወለዐል እብ መትኢዶስ እግል ልሸቁ፡፡ ለእትፋኔ” እት ልብል ህግያሁ ለአተምም፡፡

ከዛን ሕብላቅ፡ እብ ረህየት ደምቅ

ዐንሰቡ ለትፈናተ እክል፡ ፈርያት ወሐመሊት ለልትዐመር እቱ ሐሲያት ወመሐዛት ለበዝሐ እቱ አቅሊም ቱ። እግል ወክድ ሐጨር ሻፍግ መትመዳድ ለበ ዝላምመ ትዘልም። ማይ፡ ምን ቅያስ ወለዐል ምህም ወአትሐዘዮት ዛይድ ለቡ ዑንሰር መንበረት ናይለ አቅሊም ቱ። ምናተ ምስለ ህሌት ሓላት መካሪት ምድር ወዝላም ሕድት ወራታት ሐርስ ልሰርገል። ወራታት ሕፍዘት ማይ ወትርበት አህምየት ዐባይ እግል ለህሌ እሉ ላብድ ቱ። “ትርበት ወማይ እንዴ ሐፈዝኩ፡ ኣተይ ወበርከት እግል ሊዚድ ክምስል መብደእቱ ልትሸቂ እቡ ለጸንሐ። ሐረሰቶት ማይ ለሐፍዙ፡ ለአሸፍሮ፡ እተይ ወበርከት ለአዘይዶ ህለው” ልብል ዲብ አቅሊም ዐንሰብ ናይ ዶሉ ሙዲር ዓም ቅስም ሐርስ ወአርድ ወመስኡል ብንየት ተሓይቲት ሐርስ አሰይድ ገብረመስቀል ተወልዱ።

እብ አሳስ ሐብሬ አሰይድ ገብረመስቀል፡ አሰክ እለ ዲብ አቅሊም ዐንሰብ ድቁብ በርናምጅ ሕፍዘት ማይ ወትርበት እንዴ ገብአ ለልትሐመድ ሸቅል እንዴ ትሰርገለ መስለሐት ዛይደት ርክብት ምኑ ህሌት። ዲብ ሐልፈ ሰኒን፡ ሐረሰቶት ብዝሓም ‘ለቀጥረት’

አሰይድ ገብረመስቀል ተወልዱ

ቅጥረት ዝላም እንዴ ሐፍዘው ለልትሐመድ ፍሬ ካድም ረክበው። አቅሊም ዐንሰብ ምስለ ህለ እሉ ለትፈናተ መካሪት ምድር ለልትመጣወር ምን ቅያስ ወለዐል ፋዬሕ ላቱ ወራታት ሐርስ፡ አክረት ወአሸረዐት ትሰርገለ። ዐባይ ወነኣይሸ መሓዛት ዲብ ለሐልፍ እቡ አወድግ እንዴ ከርዐኩ፡ ከዛናት ትሸቀ እቱ። ክምስል ፍገሪቱ እተይ ሐርስ ለለዓቤ አግቡይ ሐርስ ዲብ ራቅብ ናይ መስኖ አው ትርዐት አብሳር እት ትትሃፈዕ ለተዐወተው ሐረሰቶት ሕዳም ክምስል ኢኮን አሰይድ ገብረመስቀል እብ ተውሳክ ለሐብር። “ዲብ ሐልፈየ ሐምስ ሰነት ሌጠ ዝያድ ሰላሳ ነኣይሸ ከዛናት ሸቄነ። ለሸቅል ምን ጠረፍ ዲብ ጠረፍ ከበሰ አሰክለ ትወቀለ ረወሪት ልትመደድ። ምስል ውዛረት ሐርስ ውበዕዳም ናይ ዐማር ሰብ ሸርከት ብዙሕ ከዛናት ሸቄነ። መጅብ ዲብ ክለን ምዴርያት በጽሐነ እግል ኒበል እንቀድር። ሸዐብመ መትሃፈዓይ ናይለ በርናምጅ ሸቅል ክምቱ፡ መናበረቱ ወኑዕየት ሐያቱ ዲብ አትሳናይ ልትረከብ ህለ እግል ኢበል እቀድር” ልብል አሰይድ ገብረመስቀል እግል ዓም ፍገሪት ናይለ ሸቅል ዲብ ጌምም።

“እብ መስል እግል ልትሸረሕ ለቀድር ዲብ ሐያት ምዋጥኒን ተቅዩር ዐቢ ለአምጸኦ ከዛናትመ ህለ እግልነ። እግል መስል፡ ከዛን ሕብላቅ ናይ ደምቤ ሀብተጽዮን ሐቱ

መስል ተ” ተፋሲል ሐብሬ ወስክ አሰይድ ገብረመስቀል።

ከዛን ሕብላቅ ዲብ ዐድ ዳፍለ፡ እዳረት ደዋዬሕ ደምቤ ሀብተጽዮንተ ለህሌት። ደምቤ ሀብተጽዮን፡ ዲብ ምዴርየት ዔለበርዕድ ትትመቃረሕ። ምዴርየት ዔለበርዕድ 14 እዳረት ደዋዬሕ 66 ዐዶታት ከምክም። ሐድ 42 አልፍ ሰካን በ። ሐድ ሰማን አልፍ ዓይላት ዲብ ኬወ ሕፍዘት ማይ ወትርበት ልትፈረር ህለ። አጀሰር ወአክረት እንዴ ትሸቀ፡ መዳንን-ማይ እንዴ ካረዐክ ፍገሪት ሳብተት ትረከበት ምኑ። አሰክ 16 ከዛን፡ 6 ሸርም፡ አላፍ አጀሰር፡ ፋዬሕ አክረት፡ ሐድ 1.5 ሚልዮን ኩቦ ማይ እግል ልትሐፈዝ ቀድረ። እምበል ዲብ ደቂ-ዐንዱ ወዋሰ-ደምበ መጅብ ዲብ ክሉ ዐዶታት ምዴርየት ዔለበርዕድ ከዛናት ትሸቀ። “ከዛን ሕብላቅ ዎሮ መስል ሰኔኒ ቱ” ልብል አሰይድ ሰልጤ ጋይም መስኡል መክተብ ሐርስ ምዴርየት ዔለበርዕድ። ሐቅለ ፋዬሕ ተውዴሕ፡ ሰኣል ዎሮ እግል ልምጸእ ጠቢዒ ቱ። ከዛን ሕብላቅ እብ ከአፎቱ መስል ሰኔት ለገብአ? “እሊ ከዛን 160 አልፍ ምትር ኩቦ ማይ ጸብጥ። ሰነት እብ ግዲደ ዘሬ፡ ለምን ከዛን ቀንጽ ዘረ አሰክ 10 ኪሎሜተር በጽሕ። ዲብ ሐንቲሁ 60 ሄክታር ምድር ሐርስ ልትዐመር ህለ። ዲብለ ባካት ሐርስ መስኖ እብ ሰሕበት ቱ ለልትሰርገል። እሊ ህዩ እምበል ጣቀት፡ እብሊ ህዩ ሐረሰቶት ምን ከሳር ነግፈው። እግል ብትሮል ውበዕድ ለገብእ ተካሊፍ ነቅሱ። ማይ ሰበት ረክበው፡ ዲብ ሐጨር ወክድ ሐያቶም እግል ልበድሎ ቀድረው” በሊስ ለህይብ ሰልጤ ጋይም።

ምን መዲነት ኤደን - ዔለበርዕድ 25 ኪሎሜተር ራይም ላቱ ከዛን ሕብላቅ ምን ጠፋሐት በሐር 1895 ምትር እተ ትትወቀል አካን ብኑይ ህለ። ክሉ ናይ ሐርስ አካን ምተሐቱ ቱ ለህለ።

አሰይድ ሰልጤ ጋይም

ለከዛን፡ ዔማት ማይ ናይ ዐዶታት ብዙሕ ትበደለ። ምን ዎሮ ጠፍር ሐቱ ካሴተ ሌጠ ለአፈሬ ለዐለ ጀራዲን፡ ዮም እብ አላፍ ልጃቀፍ ህለ። ክል ሐረሰታይ ፈድለ ከዛን፡ ረአሰ ማል እንዴ መልክ ዲብለ ሐሰት መናበረት እንዴ ተዐደ ዲብ ሰነት ሰለሰ ዶል እተይ እግል እግል ለኣቱ ቃድር ህለ።

“እሊ ከዛን እሊ እንዴ ኢልሸቂ” ልብል ሐረሰታይ ተኪኤ ተክላይ፡ “ቀደም እለ መሻክል ብዙሕ ሳድፈነ ዐለ፤ እሊ ከዛን ላኪን ረህየት አምጸኦ እግልነ። እግል አርበዕ-ሐምስ ዐዶታት እንዴ ወከለ ገይሱ። ዐድ ዳፍለ ቦኽሾምኑቕ፡ ደምበ ሀብተጽዮን ውበዕድ ዐዶታት መትሃፈዐት ተን። እምበል እሊ ምተሐቱነ ለህለ ዐዶታት ፍገሪት ሰኔት

ረክበዩ። ዝያደት መትንፈዐት ላኪን ቦኽሾምኑቅ ሕኒ። ዲብ ምተሐተ ከዛን ሰበት እነብር። ዲብ ኢታኪናሁ ማይ ተህይበነ ህሌት። እንዴ ሐፈርክ ዲን ቅዝር ትረክብ። እብ ቀሊል በዐል ዔለ ትገብእ። እግል ንሕረስ ወእግል ነኣቱ ቀደርኑ።

38 ሰነት ለዕምሩ ንጉሴ ገብረሂወት፡ ዲብ ሐርስ ከመዶር ወማሼለ ብጉስ ለህለ ሐረስታይ ቱ። እግል ዝያድ 20 ሰነት ዲብ ዐማር ጠማጥም ሸቄ ዐለ። እብ ሰብ ሕዲነ ማይ መታክል ብዙሕ ልትዐዴ ክምሰል ዐለ ለሐብር። ዲብ እሊ ወክድ እሊ ላኪን ቃርስ ዲብ ትትበህል ኣካን ሐርስ። ለትፈናተ ሐመሊት እብ ብዝሐ ለዐምር ህለ። “ቃርስ” ልብል ሐረስታይ ንጉሴ፡ “ቃርሱ ኢኮን ዲብ ወሬሕ ማዮ ጃርዲን እግል ተዐምር እተ፡ ዲብ ወሬሕ ጃንዋሪመ እግል ሐኩክ ለገብእ ማይ ሲቶ ልትረከብ ምነ ይዐለ። ዲመ እሊ ሐን ሐጋይ እግል ንሕለፉቱ ሚ ኢፋል ለልብል ሰኣል በሊስ ይዐለ እሉ። መናበረትን ዲብ ዝላም ከረም ለኣተንከበ ሐርሱቱ ነሐርስ ለዐልነ። ከዛን ሕብላቅ ክምሰል ትሸቀ ላኪን ዲብ ሐረስቶት ጀራዲን ትቀየርኑ። እብ ኣርበዕ እንዴ ትካፈል ሰማን-ሴዕ መቶራት ተክልነ። ዲብ ደብር እንዴ ኢተርፍ ጀራዲን ነዐምር ህሌኑ።” እብ ሐምዴ ገናዐቱ ሸሬሕ። ከዛን ሕብላቅ ዲብ ሰነት 2020 ትበኒ። ዲብ ሸቅየቱ ምስለ ዳይማም ሸቃሉ፡ ሐረስቶትመ ዶር ዛይድ ዐለ እሉም። ዲመ ሰንበት ንኢሸ ኬወ ዲብ ልትፈረር ዲብ ካረርት ወሻረዎት መዳንን ሸቅል ዛይድ ሰርገለው። “ዕንታትክ ለቃጤሕ ረብረብ ዲብ ዕንታትክ እግል ልኣቱ ኣለቡ” ዲብ

ልብል ዲብ ኣሸቃል ኣክረት ወኣሸረዐት ፍፋራም ክምሰል ህለውቱ ለልሸህድ ኣሰይድ ሰልጤ ጋይም መሰልኡል መክተብ ሐርስ እት ምዴርየት ዔለበርዕድ።

ምተሐተ ከዛን ሕብላቅ ማይ እንዴ ትከዘን ወምድር እንዴ ጠፍሐ ፋዩሕ ናይ ጀራዲን ወራታት ልሰርገለ ህለ። “መሓንቅ ከዛን ሕብላቅ ጨቢብቱ። ሪመ 55 ምትር ቱ። እግል ልወሰክ ቀድር። ለጠልበ ሚዛንዮትመ ብዙሕ ኢኮን። ግራሁ ማይ ለለኣቀብል እቱ ህለ። ገጽ ለዐል ዎሮ ምትር ትወሰክ እቱ ምንገብእ ምን እሊ ወለዐል ማይ እግል ልጽበጥ ወኣሰክ ኣልፍ ሐረስታይ እግል ልትንፈዶ ምኑ ቀድሮ።

ሰኣላት ሐረስቶት ክምሰልሁቱ ለህለ።። ናይ ኣቅሊም በርናምጅመ ሕድ ለሸብህ ቱ። ሰበቡ ፍገራቱ ትረኡት። ዲብ ዎሮ ጠፍር ንኡሽ፡ ምን 20 ኣሰክ 28 ኩንታል ከምዶር ኣቲ ቱ። ዲብ እሊ ባካት ፈሬ ህለ ጠማጥም ዲብ ሀወኖት ሐዳጋታት ኣሰመረ ወከረን ዶር ለኣገዴ ህለ። ሐረስቶት፡ መትንፈዐት እግል ልግበኦ ውዛረት ሐርስመ ጀላብ እግል ትሰደዮም እብ መሓብር እግል ልትንዘጥ ነኣትናይቶም ህሌኑ። ኣሰክ እሊ ህዬ እብ በርናምጅ ንኡሽ ለትመቅረሐ ናይ ዓይለት በርናምጅ ሐርሱ፡ ደወርህ፡ ቆፎ ንህብ፡ ማንጉስ ወእተይ ሐሊብ እግል ነኣትናይት እስትብዱያም ህሌኑ። እሊ ክሉ ፍገራት ከዛን ሕብላቅ ቱ።” ልብል ኣሰይድ ሰልጤ ጋይም።

ከዛን ጠማምቦ፡ ምድር ይቡሰ ለአጠልል

ዲብ አቅሊም ምግብ ለትሸቀ ወምነ እብ መሰል ሰኔት ለልትሀደግ ከዛናት ነጻይሽ ምሮ ከዛን ጠማምቦ ቱ። ጠማምቦ ዲብ እዳረት ደዋዩሕ ዐድ መዐልም ተ ለህሌት። 200 ለበጽሐ ሰከን እብ ርዕዮ ወጀራዲን ለነብር ሽዑብ ህዩ ነብር እተ። ጠማምቦ፡ ምን አስመረ ቅሩብ ተ። ውጢት ገበይ ሰቡት አለበ ላኪን ረደም ትመሰል። ምን አስመረ እብ ገበይ ሐሰዶት ጸሎት፡ እብ እግር ሐቱ ሳዐት ትነሰእ። መኪነት ለተኣቱ ገበይ ሰቡት አለበ፡ ለሄራር ዲብ ነፋሲት እንዴ ትከፈክ እብ ገበይ መሓባር እግል ቲጊሰ ትትቀሰብ። ጠማምቦ ምን ቅደሰ ወለዐል ታክየት ሲጋደት ቡ። ዲብ ባካት ለትዘልም ዝላም ምን ረደም ርሽመት እብ ደቅብ ቱ ለልትከሬ። ዲብ ረአሰለ ርሽድት ትርበት እንዴ ገለ ለልትከሬ ዲብ ቀደሙ ለጸኔሕ አዳም ወመምተለካት ለገሌ ውሒዝ ድቁብ ህለ። ቀደም ሰኔን ረደም፡ ለድዋራት እብ ዕጩይ ለትገልበበ ወሰነት እብ ግዲደ ለደሬ ሕሊል ክምሰል ዐለ ሰከን ለሓከ። “በዲር እት መደት ንእሼቱ ለአምረ።” ልብል አሰይድ ኪዳኔ ባይሬ፡- “ዐጄ

አሰይደ ሰናይት ቀላቱ

ለማይ ምን ከዛን ወለዐል ቱ ለዐለ። ክሉ ለድዋራት አክደርቱ መሰል ለዐለ። ባታክ ዕጩይመ ልስመሕ ይዐለ። ሐሬ ላኪን ዕጩይ ሰርተ ወጀሐር ሳይፈቱ። ሽዑብ እብ ሰቡብ መሓገዝ ማይ መታክል ብዙሕ ለሓልፍ ዐለ።” ልዘከር አሰይድ ኪዳኔ ባይሬ። አሰይደ ሰናይት ቀለታመ ዬወ እንዴ አሰሰት ዲብ ጠማምቦ ሰላሰ ወሐምሰ ሰነት ለነብረት ወትነብር ለህሌት ሐረሰታይት ተ። “እሊ ከዛን እንዴ ኢልትሸቄ መንበሮ እንሰር ክቡድ ዐለ። ሐቆ ሕርየት፡ ሕኩመት ከዛን እግል ትሸቄ እግልነ ጠለብ ቅዱማም ዐልነ።

አሰይደ ፋጥማ እድረሰ

ዲብ እሊ ባካት ለሐርሶ ወነብሮ ነብረው። እብሊ ባካት፡ ጀሕጀሕ ለልብል ዘረ ሰነት እብ ግዲደ ልትክሬ ዐለ። እበ ማይ ለልትነፈሶ አዳም ብዙሕ ላኪን ይዐለ። ለሕዳም ሐረሰቶት፡ እምበል ሞቶር ገርሀት እግል ለአሰቱ ለሐይሎም ይዐለ። ሰበቡ

እግለ አካን ለደርሶ ሰብ መቅደረት እብ ትሉሉይ መጽኡነ ዐለው። ዲብ ደንገበ ህዩ ክልኣት ከዛን፡ ለምሮ ዲብ ባመ ወለ ካልኣይ ዲብ ጠማምቦ እግል ልሸቄ እግልነ አሰአለውን። ልሰዕ አሰክ ልሸቀው እግልነ ህዩ ጅርበት ብዝሕት ሓለፍነ።” ዲብ ወሬሕ አርበዕ ወሐምሱ፡ ማይ እብ ፍጃንቱ ልትገለል ለዐለ። እብ ፍጃን ዲብ እንቅድሕ ጀሪካን እመልእ። ምን እለ ዐጂንን እንዴ ትሆገልነ ለታክየት ሲጋደት እንፈግር ዐልነ። ለሓለፍናህ ሐዶት ቀላል ይዐለት። ‘ሐልፈት ክምሰል ኢመጽኣት ክምሰል’ ልትበህል መሰደድ ክምሰል ሐልፈ ላኪን ለዐለ ኢመሰል።” ትወሰክ አሰይደ ፋጥነ እድረሰ፡ ዲብ ጠማምቦ እንዴ ትወለደት ዲብ

አሰይደ እድረሰ ፋጥድ

አሰይድ ኪዳኔ ባይሬ

ጠማም ዐቢት ወተሃዲት ወውላደ ለአትሃዲት እም ተ።

ሽዑብ ጠማም ወድዋራተ ዲብ ከበሰ ለዘልመት ዝላም እንዴ አክላለው ምን ዐወሊ እንዴ ገለው ነብሮ ዐለው። ዲብ ሐልፈዋ ዐስር ሰነት ላኪን ለመሻክል ዲብለ ትወቀለ ርሽመት

በጽሐ። ሽዑብላ ባካት። ማይ እግል ልውረድ አምዕል እብ ግዲደ ዲብ ዔለ ልውዕል ወልትመዬ ዐለ። ሐቆ ወሬሕ ዐስር (አክቶበር) እግል እለ ክባዩት ረክብ ይዐለ። ማይ ምን እብ ብሕተ ዔለ ለሐፍረውቶም ለልታከዩ። ህቶም ጀራዲን ለለአፈሩ ሐረሰቶት ሰበት ዐለው ከፍቶም ይዐለ። ወድ 48 ሰነት እድሪስ ሓምድመ ዲብ ባካት እንዴ ትወለደ ምስል ዓይለቱ ዲብ ወራታት ጃርዲን ፍሩር ለህለ ሐረሰታይ ቱ። “ቀደም ስኒን ብዙሕ ሐድ ሐቱ ምእት ዕጨይ ፈዋክህ ዐለ እግል። ሐቆሁ ላኪን እብ ሰብሰ ሕዲነ ማይ። እተይነ ሀገ። ምን ሽቅል ጃርዲን እንዴ አዘምኑ። እግል እለ ሕልቅምነ ለነጠልል እበ ቅጥረት ለሐገልነ እቱ ስኒን ሐድ ይዐለ።” ልዘከር እድሪስ ሓምድ። “ነሻፍ ማይ ጠማም አስክ ማይ ሓባር በጽሕ ሰበት ዐለ። ጅርበት ናይለ ሽዑብ ምን ወክድ ዲብ ወክድ ዲብ ልትመክረህ ገይሰ ዐለ። ዲብ ባካት ለነብር ሽዑብ ዕጹም ሰበት ገብእ ላኪን። እብለ ወእብ ሎህ ዐባዩ ዕጨይ ፈዋክህ በህለት ማንጉሱ ፓፓዮ። ዘይቱን። ጅንሰጅንሱ ነዐምር ዐል። ምናተ ምን ሰነት ዲብ ሰነት ለመሻክል ወመሐገዝ ማይ ልትኬለም ዐለ። “ሐረሰታይ ሰብሐት ዳዊትመ ልሸህድ።

ሕኩመት ከዛን ጠማም እግል ትሸቁ ቀረረት። ከዛን እግል ሽቅዩት ዳይም ወደማን ለበ ክላሰት እግል ልርኩብ ጅህድ ትሩድ ወሳፊ በሐስ ወድራሳት ዲብ ሰነት 2019 ገብአ። መሐገዝ ናይለ ሽዑብ መበገስ ናይለ ድራሳት ቱ ለዐለ።

ዲብ ለገብእ ድራሳት ሐድ ስስ ምእት ሄክታር ርዘቅ መዳንን ማይ ክምስል ቡቱ ለተአካደ። ምለዐልመ ከዛን ጸሎት ወዐዲ ሐወሽ እግል ልረዝቁ ክምስል ቀድር ተአመረ። ከዛን ትሸቀ ምንገብእ። ሐዶት ወመናበረት ምዋጥኒን ጠማም ወድዋራተ ክምስል ልትበደል አኪድ ዐለ” ልብል። ዲብ አቅለም ምግብ ውሕደት ሕፍዘት ማይ ወትርበት ኢንጅኔር ተሰፋማርያም መንግስቱ። ሀደፍ ናይለ ዲብ ጠማም ለልሸቁ ከዛን። እግል አዳም ወንዋይ ለገብእ ወጀዶት ማይ ሲቶ እንዴ አድመኑ። ማይ ከርስ ምድር እንዴ አደቀበ ጀራዲን ዲብ ዐመሮት ወብዕድ ወራታት ዲብ ሰርገሎት እግል ልስዴ ክምስል ቀድር ሸክ ይዐለ። ዲብ ባካት ሐድ 20 ሄክታር ለገብእ ዕጨይ ፈዋክህ እብ ፍንቱይ ማንጉሱ ወዘይቱን ዐለ። እብ ሰብሰ ጀሐር ላኪን ዲብ ብቆት ዋድቅ ዐለ።

ከዛን እግል ልትሸቁ በሐስ ገብአ። እግል ሻፍግ ወዳይም ሐል ሌጠ እንዴ ኢገብእ። እግል ናይ ምስተቅበል ዐማር። ‘ከዛን ጠማም’ እግል ልትሸቁ ይማም ቀርበ። ዲብ ኖሽምበር 2021 አሌፍ እንዴ ቤለ አስተብደ። “እት ሽቅል ንትብገስ ዲብ ህሌኑ ምን ዐዲ ሃሎ አሳስ ለነሐፍር እበ ኤክስቫትር እንዴ አምጸኒ አሳስ ተሐፈረ። ዮም ሐቱ ፈብርዋሪ 2021 ብነ አሳስ አስተብደ። አሰልፍ ለብነ እብ ሽዑብቱ ለአምበተ።

ስኒ ሰርገል ህዬ ዐለ እሉ። ዐስር ምትር በኔን” ልብል። እግል ሽቅል መርሕ ለዐለ መሆንድስ ሕሩይ አማንኤል። ከዛን ጠማም 67 ምትር ስምጥ። መትወቃል 15 ምትር። ክምስልሁመ 150,000 ኩቦ ሜትር ማይ ጸብጥ። ብነ ምን አሳስ ክምስል ትወቀለ። ለሽቅል ሰኒ አተላለ። ምር ተሐዲ ትሩድ ላኪን ሳደፈ። 22 ጁን 2022 ቱ ለዐለ። ዲብ ባካት ዲብ ሐልፈዋ ሐምሰ ሰነት ርኡይ ወስምዕ ለኢለአምር ዝላም ድቅብት ዘልመት። መምተለካት ብዙሕ ህዬ እብ ውሒዝ ትገለ ምኒኒ።” ልዘከር መሆንድስ ሕሩይ አማንኤል።

ሐቆህ ናይ ጠቢዐት ተሐዲ ወመካልፍ ምስል ዓም ቴለል ዐድኑ። እግል መደት ሐጫር ለብነ ሐቆለ ተዐጠሉ። ጃሽ ዐማር ምን ፊራርሁ ክምስል አቅበለ። ምን ሐዲስ እትኩሩም ለዐለ ሽቅል አስተብደ። ክፈል ጃሽ 39 እግል ታርፍ ለዐለ ክፋል ሽቅል አትመመ። “እበአማን ከዛን ጠማም እግል ልትመም ናይ ሐምስ ስስ ወሬሕ ለገብእ ወቅት ጌማም ዐለ እግል። ጃሽ ላኪን ላሊ ወአምዕል ዲብ ሸቁ። ዲብ ቀበት ክልኦት ወሬሕ አትመመዩ።”

ዲብ ልትዐጀብ ሐምዴሁ ሸሬሕ መሆንድስ ሕሩይ አማንኤል።

ከዛን ጠማም ክምስል ትሸቁ። እብ ተማሙ ለድዋራት ተቅዩር አምጸኦ። ክምስል ቀደም 60-70 ሰነት ለዐለት ሓለት ዲብ አቅበለት። ሰነት እብ ግዲደ ጀረው

አሰይድ ሰብሐት ዳዊት

ለወዴ ዘረ አዛረ። አስክ መሓባር ማይ ከርስ ምድር ረዘቀ። “ያብሰት ለዐለት ዔለ ማይ ትመለኦት። ፈርያቶም በርከተ። ዲብ እሊ ባካት ማንጉሱ ዘይቱን። ኮምዶር። ፓፓዮ። በርበሬ። አሽካዶ ወዘኪኒ ዲብ ሐዶቶም ተቅዩር አምጸኦ እሎም። ምን አንሰሶት ሐ ዲብ አንሰሶት ንሁብመ ተዐደው” ልብል መሆንድስ ተሳማርያም መንግስቱ። “ዲብ ከዛናት ብዙሕ ክምስል መሆንድስ ከደምኑ። ከዛን እበአማን ሐዶት እግል ልክለቅ ለቀድር ዲብ እሊ ከዛን ጠማም ረኤኩው። ሰበቡ ማይ ሲቶ ለይዐለ እቱ ባካት። ዲብ ሐን ሐጋይ አክደር ትብደለ። ዲብ ደብር ለትፈናተ ጀራዲን እግል ሊደው ቀዲሮም ዐውቱ ዐቢ ቱ። ዝያደት ክሉ ህዬ እሊ ከዛን እሊ ዲብ ታሪካይት አካን ቱ ሸቁይ ለህለ። ለምን አራግ ሳሕል እንዴ ትበገሰው ዲብ እሊ አካን እንዴ ዓረፈው ዲብ አስመረ ሰላስ ወሰለስ ዋያረት ሐርብ ለአንደደው ኮማንዶ ጀብሀት ሽዕብዩት ሰበት ትብኑ። ሐብን ዛይድ ልስመዐኒ።” መሆንድስ ሕሩይ አማንኤል እብ ሐብን ሸሬሕ። “ምን ረግቅ ማይ እንዴ አባረው ሰእየት ለተህይብ ሐዶት ረክበው። ምን ወሬሕ ማርስ አስክ ወሬሕ ጁን ያብሰት ለዐለት አካን። ዮም አክደር ትብደለት። ሰነት እብ ግዲደ እብ ንቀዕ ጀረው ትብል ህሌት። እሊ ከዛን እግል ክሉ ሐረሰታይ ለለአፈርህ ወመናበረቱ እግል ልሳይር እቅድርቱ ህሌት። ሐድ አርበዐ ሐረሰቶት ዲብ አርበዐ ሄክታር ሐርስ ለዐምር ህለው። ለሔስ ሽቅል ትሸቁ። ለዐበ ሽቅል ሕፍዘት ማይ ወትርበት እብ ክለ ሒለትነ እግል ንሸረሕ ቱ” በዐል መቅደረት ሐርስ ጠማም አሰይድ ብርሃኔ ኪርሱ።

እብ ከዛን ደቂ-ገበሩ፡ ድጌነ ነዐምሩ

ዲብ ምዴርየት ዐዲተከሌዛን ለትሸቀ ከዛን ደቂ-ገበሩ፡ ምሮ ምነ በርከት ለካፍል ከዛንት አቅሊም ዐንሰሳ ቱ። እሊ ከዛን እሊ፡ ዲብ መደት ሐጫር ተጠውር ዐቢ ወፍገሪት ሰኔት አርአ። ዝያድ ርቦ ሚልዮን ምትር ኩባ ማይ እግል ልጽበጥ ለቀድር ሕምሰ ሄክታር አርድ ለዐምር ለህለ ከዛን ቱ። ሰነት እብ ግዲደ ሚዛኑ እንዴ ኢነቅስ ለትፈናተ ሐመሊት ለአፈሬ ህለ። ሐረሰቶት፡ ካሬ ማይ እንዴ ጸብጠው ሸቅሎም እግል ለዓቡ ክምሰል ቀድሮ ሰእየት ሀበዮም። ዲብለ ትወቀለት ዐማር ሐርሰ እግል ልትዐደው ቀድረው። እብ ፍገሪት ናይለ ገዛን ለልትናየቶ ወበርከት ጀራዲኖም ለጃቅፎ ሐረሰቶት፡ ዲብ ዝያደት ዐማር እግል ልሄር ቀድረው። እብ ፍገሪት ናይለ ከዛን ለትናየተው ሐረሰቶት እህትማሞም ዲብ ዐማር ጀራዲን እንዴ ወደው ምድርም ለዐምር ህለው።

“ዲብ አቅሊም ዐንሰበ ምሰል ውዛረት ሐርሰ እብ መቅሬሕ ምነ ትሸቀ በራምጅ ዐማር፡ ዲብ በደሎት ሐያት ሐረሰቶት አብሳር መናበረት ተቅዩር ምነ አምጸኡ፡ ከዛን ‘ደቂ ገበሩ’ ምሮ ምነ እብ መሰል ሰኔት ለልሰኔቱ” ልብል ናይ ዶሎ ሙዲር ዓም ቅስም ሐርሰ ወአርድ አሰይድ ገብረመስቀል ተወልዱ። ከዛን ደቂ-ገበሩ፡ ዲብ ምዴርየት ዐዲተከሌዛንቱ ለህለ። ምን ገበይ ጸላም ከጥ አሰመረ ከረን ምን ሰለሰ ኪሎሜተር እተ ኢትረይም አካን ሸቁይ ህለ። ምንለ ውቁል ረወራት እንዴ ትበገሰ እብ ምግብለ ዐድ እንዴ ወደ ለልትሓበር መዳንንቱ ዲብ አካነ ከዛን ለበጽሕ። ሐርብ ወእብ ብዕድ ሰብብ ሰሪት ዕጩይ እንዴ ኢሳድፈ ለዐድ እብ ዕጩይ ግልብብት ዐለት። እብ ፍንቱይ ዲብለ ከዛን ሸቁይ እቱ ለህለ ባካት፡ ሰነት እብ ግዲደ ለዘሬ ወምድር እንዴ ሐፈርከ እንዴ ኢተቆሬ ማይ ለለአፈግር ሸካት ልትረከብ ክምሰል ዐለ መስኡል እዳረት ደዋይሕ ዐዲ-ገበሩ አሰይድ በረከት ህይሌ ለሐብር። “እት መደት እስትዕማር ጥልያን፡ ሐቱ ለትጅብብ ዔለ ዐለት ወህተ ህይ ‘ማይ ጥልያን’ ትትበህል ዐለት። ማይ ነዲፍ ሰበት ዐለ እለ ዲብ መደት ጀሐር ምን ረዩም ድዋራት እንዴ መጽአው ማይ ጎርቶ ዐለው። ምለዐል እለ ባካት ለህለ አካናት ክሉ ዲብ ንቀዕ ብዱል ዐለ። ለዔለ ዲብ አካነ ወጢት ዐለት። ምን ወቅት ዲብ ወቅት ላኪን ጽበጥ ማየ ዲብ ገምም ወዲብ ሸርብ ጌሴ። እብ ሰብብ ሕዲነ ማይ፡ ጅርበት ዐባይ ሓለፍነ። እሊ ከዛን ክምሰል ትሸቀ ላኪን፡ ዝያደትለ በዲር ለዐለ ንቀዕ ናይ ከርስ ምድር ማይ ውስክት ህሌት” ልብል መስኡል ዳሕየት ደቂ-ገበር አሰይድ በረከት ህይሌ።

አሰይድ በረከት ህይሌ

ሰነን ዐዲ-ገበሩ ዲብ እለ ዐውቴ እለ እግል ልብጸሐ ንዳል ድቁብ ሓለፈው። እንዴ ኢልትሐለሎ ሸቀው። እብ ሰእየት ወሸቅል

ፍክሮም እት መዓል ክምሰል ልውዕል ደማን ወደው። ለዝያድ ዐስር ሰነት ለነሰኦ ሄራርመ ብዕድ ምህር ክምሰል ሀበዮም ልሸህዶ። “ሸዑብ፡ ወቅት ሬመ እትነ እንዴ ቤለ ሰእየት ኢበትከ። ሸቅየት እሊ ከዛን እግል ለምጽኡ እግልነ ለትቀድር መስለሐት

አሰይድ ተክሊብርሃን ተሰፋዝ

ልትረከዩ ዐለ። ሸዑብ ደማን ዐለት እሉ። ሕነ ሕኩመት ሕነ። ሕኩመት ህይ ናይናተ። ለዐለት እሉ ሰእየት ህይ ተመት እሉ። ዲብ ወቅቱቱ ክሉ ለለትሐዜ ለተመ። ክምሰል ሸዑብ ወወጠን ለሓለፍናህ ተሐዲ ወመታክል ሸዑብ ልፍህመ። ‘እብ ድግማን እግል ልትበገሰቱ። እግል ልትበኔ ቱ።’ ክምሰል ትበህለ ህይ ክሉ እብ ቀልብ ናስሕ ተከበተዩ። ፈገሪቱ ትፈህመቱ። ከዛን ማይ ክምሰል መልኦ እንሰሰ ሐ፡ ንህብ፡ ድወርህ ውበዕድ ክምሰል ለህሌ ሸክ አለብዩ” ልብል 2011 ዲብ ብንዩት አሳስ ከዛን ደቂ ገበሩ መመቅረሓይ ሸቅል ለዐለ አሰይድ ተክሊብርሃን ተሰፋዝ።

ከዛን ደቂ-ገበሩ እግል ልሸቄ ወቅት ረዩም ለነሰኦ ወድራሰት ብዘሕት ለገብኦ እቱ ቱ። ተክጢጥ እንዴ ገብኦ እሉ ህይ ዲብ ሰነት 2011 እግል ልትሸቄ ሰቱት ዐለ። እብለፈናተ ናይ ቱክኒክ መሻክል ላኪን እብ ሸፋግ እግል ልትመም ኢቀድረ። ዲብ ሰነት 2021 ላኪን መትቀል ብነ ናይለ ከዛን 8 ምትር ባጽሕ ዐለ። “ላብድ እግል ልትመም ሰበት ዐለ እሉ፡ ታርፍ ለዐለ መሐገዝ ለነቅሰት ሐለት አዳም እግል ትትመም ዲብ ሰነት 2022 ምን ሐዲስ እግል ልሸቄ አሰብደ። መሻረከት ታመት ሸዑብ እብ ፍንቱይ ህይ ዛይድ ዶር አዋልድ አንሳት ዐለ። ክፈል ጃሸ 63፡ ዲብ በርናምጅ ሻረከ ወዲብ ቀበት ወርሕ እግል ለአትሙሙ ቀድረው። ዲብ ሰነት 2023 ህይ ተመ” ልብል ለዲብ ተሚም ለአብጸሐየ መሀንድሰ ተመስገን ሀብተኣብ።

14 ምትር መትወቃል፡ 120 ምትር ስምጥ፡ 12 ምትር ዕርድ ለቡ ከዛን ደቂ-ገበሩ፡ ናይ ሐድ 500 ሄክታር መዳንን-ማይ ቡ። ለባካት እግል ሸቄ አገብኦ ናይ ጠቢዐት መዋድ ሰበት ቡ ህይ፡ ዲብ ብንዩት ናይለ ከዛን ዶር ዐቢ አግደ። ከዛን ደቂ-ገበሩ ዲብ መደትለ ሸቅልመ እግል ሸዑብለ ዐድ በክት ሸቅል ካልቅ ዐለ። ዲብለ ክልኦት (ደብ) መሳልሕ ለዐለ እሉ ፊራርመ ሸዑብ ሸዑር ምልክየት እንዴ ሓበረ ሸቅዩ ዐለ። “እብለ ከዛን እንሸቁ፡

መሀንድሰ ተመስገን ሀብተኣብ

አሰይደ ሰናይት ምስግና

ወእብ ሎህ ህዬ ንደረር
ዐልኝ። መሐገዝ ማይ፡
እግል አዋልድ አንሳት
ቲ ዝያደት ለአዜ ለዐለ።
መሐገዝ ማይ ዐዘቤኝ።
አዜ ህዬ መንፈዐቱ
ረኤናህ። እሊ ከዛን
ጀላብ እግል ልትመም
አዋልድ አንሳት
ለትወቀለ ዶር አግደየ
ምን እብል አትራዛቅ

ኢኮን። አዜ እብ ረህየት ንትመተዕ ህሌኝ። ማይ ሐቆመ
ረኩበኩ። ክሉ ሸእ እግል ትውዴ ትቀድር። አዋልድ
አንሳትም ዲብ ዘበናይ ሐርስ ልትሓበረ ህለየ” ትብል
ዲብ እዳረት ደዋዬሕ ደቂ-ገብሩ መመቅረሓይት ሸቅል
አሰይደ ሰናይት ምስግና።

ከዛን ደቂ-ገብሩ እንዴ ኢልሸቂ ፋዬሕ በራምጅ ሸቅል
ኬወ መዳንን-ማይ እንዴ ገብአ አክረት ወአሸረዐትመ
ትሸቀ እሉ። መዳንን-ማይ እብ አክረት ወአሸረዐት
ሸቅየት ዲብ ሐቱ መደት ለበጥር ወራት ሰበት ኢኮን።
እብ ዓመት እግል ሸዐብ ወእብ ፍንቱይ ህዬ እግል
መስኡሊን ወልጃን ዐድ ትሉሉይ ምክር ወመምርሕ
ነህይዮም” ልብል መሀንድስ ሐርስ ተመስገን ሀብተኣብ።

“እምበል አትራዛቅ ዲብ እሊ ጀራዲን 150 ለገብእ
መቶራት ህለ። እቡቱ እንሸቂ ለህሌኝ። ብትሮል ብዙሕቱ
ለለአስተህልክ። ብትሮል ዐውል ለአደፊዕ። ክል ሐረሰታይ
እብ ክምሰል እሊ ዲብ ደፊዕ ረዩም እግል ልጽነሕ ለቀድር
ኢኮን። ሕነ ክምሰል ፍክር፡ ሐቱ ዐባይ ባስከት ማይ

ዲብ ለዐል እግል ልተክል እግልነ ነሐዜ። ለባሰከት እንዴ
መለእነ እብ ሰሕበት ጀራዲን እግል ነአሱቱ ኢለሐይሰኝ።
መስለሐት ብዝሕት እግል ንርኩብ እንቀድር። ዲብ
ሀወኖት ዐዳጋመ ዶር ዐቢ ወሀለ እግልኝ። ናይ ከናል ከዋ
እንዴ ወዴን እግል ነዐምር ወእብ ሕድት ተክልፊት እት
ዐቦት እግል ነአሳድር እንቀድር። ዲብ ሀወኖት ዐዳጋመ
ዶር ዐቢ ወአግዴኝ። ሰበት እሊ፡ ምን እሊ ለህሌነ እቱ
እግል ንዕቤ ውዛረት ሐርስ እግል ትሰዴነ እትፋኔ” ልብል
አሰይድ ተክለብርሃን ተሰፋዝጊ። ከዛን ደቂ-ገብሩ ዲብ
ምህም አካንቱ ብኑይ ለህሌ። ምነ ከዛን ለልትብገስ ዘረ
ህዬ ገጹ ተሐት ልጀርቡብ። አሰክ እለ ሐረሰቶት ብዝሓም
ለትፈናተ ሐመሊት ወፈሬታት ለዐምሮ ህለው። ፋዬሕ
መዳንን-ማይ ሰበት ቡ፡ ካፊ ማይ ናይ ከዘኖት መቅደረትመ
ሰበት ለህሌ እሉ፡ ዲብ ምስተቅበል ዐቢ ወባርህ ሰእዮብ
ህለ። “እሊ ከዛን እግልነ ሌጠ እንዴ ኢገብእ፡ እግል
ምዴርየት ዐዲተክሌዛን እብ ግዲደ ውብዕድ ምዴርየት
ዐንሰበ እግል ለአሱቱ መቅደረት ቡ። እሊ ከዛን እሊ፡
እግልነ እንዴ ገብአ እግል ብዕድ ክምሰል ገብእ ሸክ
አለብኝ። ምግብ እንዴ ገብእ እብ ዐነድር ማይ ዲብ ክሉ
እግል ለአብጽሕ ቱ። ሩእየትን ምን ቅያስ ወለዐል ዐባይ
ቱ። ዲብ እሊ እግል ንብጸሕ እብ ሰብር እግል ንሸቂ
ቱ። ሰዳይት ሕኩመትናመ ይሐገልኝ። እብል መናሰበት
እሉ፡ ዲብ ሸቅየት ናይ እሊ ከዛን ሰዳይት ዛይደት እግለ
ወደው እግልነ ሙዲር ምዴርየት ዐዲተክሌዛን አቅሊም
ዐንሰበ ወአንፋር ቅያደት ቅዋት ድፊዕ ናይለ ባካት፡
እብ ፍንቱይ ህዬ እግል ወዘር ሐርስ ሐምዴ ዛይደት
ትብጸሐም” እብ ሐምዴ ለአተምም መስኡል እዳረት
ዐዲ-ገብሩ አሰይድ በረከት ሀይሌ።

“ፈድል ከዛን ወካራር፡ ዲብ ሐያትነ ተቅዩር ዐቢ ረኤነ”

“እብሊ ባካት ልትከሬ ለዐለ ውሒዝ ድቁብ ዐለ። ሰበት ኢትከረዐ ላኪን ዲብ መዓል እግል ልውዐል ኢቀድረ። እት ረኤሱ እብ ሰብሐ ሕዲ ዝላምመ ናይ ሸራብ ወየባሰ ብቐት ትትረኤ ዐለት። እሊ ምድር ሓግልቲ። እሎም ክልኦት ሸርም ሰበት ትሸቀው ላኪን ማይ ትረከቡ። ምድር እንዴ ጠፍሐ ክምሰል ሸፍረ፡ ትረዘቀ፡ ገምሉ፡ ወፈረ። እሊ እንሰር ለህለ ሐረሰታይ እግል ኖሱ እንዴ ገብኤ፡ እግል ባካቲ ጋብእ ህለ። ፈድል እሊ ኦሽራም እሊ፡ ዲብ ሐያትነ ተቅዩር ዐቢ ረኤነ” ልብል መስኡል ዳሕየት ዐዲቆዶ አሰይድ ለኣኬ ገብረገርግሸ።

ዐዲ ቐዶ፡ ዲብ ምዴርየት እምኒ ሐይሊ ለህሌት እዳረት ደዋዩሕ ተ። ዐዲቆዶ ምስል ማእዶ፡ ቤት ማርየ፡ ቅነ ሐየለ ዐዲ ባድም ወበርዓዳይ ትትሓደድ። መናበረት ናይለ ሸዑብ ዲብ ሐርሰ ለኣተንከባ ተ። ዲብ እዳረት ደዋዩሕ ሐድ 1100 ሸዑብ ነብር። ሸዑብ እዳረት ደዋዩሕ ዐዲቆዶ፡ ለዐለት እሊ ተጅርበት ጃርዲን ዝያድ ምእት ሰነት ሐልፈ። ጅንሰ ናይለ ዐማር ወፍገራቲ ላኪን ምስል ዐሽም ናይለ ሸዑብ ለልትመጣወር ኢዐለ። “ሰበቡ እብ ሰበት ሰሪት ዕጩይ ውበዕድ መሻክል ዝላም ውሒዝ ምን ሰነት ዲብ ሰነት ዲብ ልውሕዶ ጌሰው” ለኣክድ መስኡል ዳሕየት ዐዲቆዶ አሰይድ ለኣኬ ገብረገርግሸ።

“ሸዑብ” ልብል አሰይድ ለኣኬ ገብረገርግሸ፡ “ሸዑብ ናይ ሐርሰ ሸዑብቲ ለዐለ። ናይ ሸቅል ሸዑብ ተ። ምስል ክሉ መሓግዝ ወሕዲን መሻቀዩ ጀራዲን ለዐምር ዐለ። ዓለ እንዴ ሐፍራመ ፋዩሕ ናይ ዐማር በራምጅ ለኢጀረበ ሸዑብ ኢኮን። ምናተ እብ ሰብሐ ዲብ ትነቅሶ ገይሶ ለዐለት ዝላም ውሒዝ፡ ምን ዐማር ጀራዲን እንዴ ትባሊሐ ዲብ ናይ ቀይም ሐረሰታይ ኣው ሐረሰታይ ዝላም ከረም ትቀየረ። ሐያት እብ ከምስልሁ ሰበት ኢተኣተላሌ ላኪን ምር ሐል እግል ልሕዜ ዐለ እሊ” ለኣኬ መስኡል ዳሕየት ዐዲቆዶ

አሰይድ ለኣኬ ገብረገርግሸ፡ ሰሐርቲ፡ ሐቲ ምን ዐባዩ መዳንን ለበ እዳረት ደዋዩሕ ዐዲቆዶ ተ። ዲብ ሰሐርቲ ሕሊል ማይ-ነፋሕ ህለ። ማይ ነፋሕ፡ ምን ውቁል ሮራብ መንደፈረ ወድዋራተ ለልትበገስ ፋዩሕ መዳንን ማይ ለቡ ተ። ዲብ ከረም ቅዝር ውሒዝ ድቁብ ከሬ። ለድቁብ ውሒዝ እብ ቀሊል እግል ትትዐደዩ ለልትቀደር ይዐለ። “እብ ማይ ነፋሕ ለልትከሬ ለዐለ ውሒዝ ዲብ መንፈዐት ኢወዐለ። ርሽድት ትርበት እንዴ ገላቲ ገይሶ ለዐለ። ማይ ክምሰል ባካትናቲ ለዐለ። ሕዲን ማይ ዐለ እግልን እንዴ እምቤ እግል ንትሃጌ ይእንቀድር። መክርዒ ላኪን ይዐለ እግልን። ለትከዐ ሐሪጭ ወለትፈጠረት ደብን መንፈዐት ኣለቡ። ለቀዋረት ቅዋረት እግል ትሕፈዝ ኢቀደርከ ምንገብኦ አሰልፍ እግል ዐማር ወሐር ህዩ እግል መንበረት መሳእል ዐቢ ተ። ክምሰልሁ ክምቲ እንዴ ኣመረት ሕኩመትነ ዲብ ሰነት 2019 እሊ ኦሽራም እግል ትሸቁ እግልን ሰተተት” ልብል፡ ሐረሰታይ ዐዲ ሰክሕ ቀሽ ሀብቶም ተሰፋማርያም። “ዲብ ኣውረሐት ማዮ ወጁን 2019 ሸቅል አሰተብደ። ለድራሳት ቀደመ ጋብእ ዐለ።

“ፈድል እሊ ሸርም፡ ዲብ ሐያትነ ተቅዩር ዐቢ ረኤነ” እዳረት መክተብ ሐርሰ፡ ሀንደሰት ዐማር መስኖ፡ ዲብ ሕሊል ሰሐርቲ ሸርም እግል ልሸቁ ዲብ ናይ ሕበር ውፋቅ ትበጸሐ። ሸዑብመ እግል በርናምጅ እብ ቀልብ ናሰሕ ትከበተዩ” ልብል በዐል መቅደረት ዐማር መስኖ ወሕፍዘት ማይ ወትርበት ምዴርየት

ቀሺ ሀብቶም ተሰፋማርያም

እምኒ ሐይሊ ኢንጅነር ዘሚካኤል ጸጋይ። እብ ኣሳሰ ሐብሬ ኢንጅነር ዘሚካኤል፡ ሸርም ዐዲ-ቀዶ፡ ናይ 16,189 ሄክታር መዳንን ማይ፡ 21,000 ምትር ኩቦ መክዘን ማይ፡ ናይ ዐማር መቅደረቱ ህዩ 30 ሄክታር ምድር በጽሕ።

ዲብ ሸቅየት ናይላ ንኡሽ ከዛን አው ሸርም ውቅል መሻረከት ሸቦብ ትረኡት። ክልኤ መንፈዐት ለለህይብ ሸርም ዐዲ-ቀዶ፡ በክት ሸቅልመ ዐለ እሉ። ዲብ መደት ብንዩት ናይላ ሸርም፡ ናይ እመን መሐገዝ ይዐለ። ምን ቅሩብ ትጎረተ። ለሸቅል ህዩ ዲብ ትበርመጀ እሉ ወክድ ተመ። ሐቆ ሸቅየት ሸርም ዐዲ-ቀዶ እግል ኣዳም ወንዋይ ለገብእ ካፊ ማይ ሲቶ ትረከበ ወወራታት ዐማር ፈይሐ። “ለምስጢር ዲብ ሸርምቱ ለህለ” ልብል አሰይድ ለኣኬ ገብረገርግሽ። “ምን ዎሮ ከዛን አሸራም እግል ልብዘሕ ለሐይሰን ልብል። እግልሚ፡ እግለ ዲብ ባዮቱ ለህለ ዐወሊ ዝያደት ማይ ክምሰል ጸብጥ ወዴ። ሕፍር እንዴ አበልክ ማይ እግል ትርኩብ ትቀድር። ዮም፡ ክሉ ምድር እብ ንቀዕ ጀረው ወዴ ህለ። እት ክርስ ምድር ከጥ ማይ ትክለቀ። ክሉቱ ዲብ ዐማር ለትበደለ። ክሉ ኣዳም ሐረስታይ ገብኡ። እሊ ሸርም እሊ ህዩ ዎሮ ክልኦት ምን ልትወሰክ እቲ። እግለ ለዓል ወዐረዩ ከዲብ ረዘቀት ማይ ክርስ ምድር ወሕፍዘት ማይ ዶር ዐቢ ወአግደ ዐለ። ሰበቡ፡ ማይ ለጸብጥ አርድ ህለ።”እግል ሐብሬሁ እብ መሰል ለኣክድ አሰይድ ለኣኬ ገብረገርግሽ።

ሸቦብ ምልክቶት፡ ለዐቤት ሒለት ተ። “ናዩ ወምልክዬ ቱ” ለልብል ደሚር ሰብቀ ምንገብኡ፡ ዳይመት ረህየት ናይላ

ገብኣት በዳሪት እግል ልትኣክድ ቀድር። እዳሪት ዳሕየት ወልጅነት ዐማር ዐድ፡ ዲብ እሊ መጃል እሊ እብ ክለ ሒለቶም ክምሰል ሸቁቱ ለለሐብር አሰይድ ለኣኬ። “ዲብ እሊ ሸርም ሸቦብን እንዴ ጀምሪ ነሐብር ‘ዲብ እሊ ክልኦት ምትር ለኣበጽሕ ጅምሶ ለህለ ሸምሸም ከም በጽሕ? ዐሰር ሰነት

እብ ክእን አተላለ ምንገብኡ፡ እለ ዐድ ሚ ወገብኣት? ዲብ ሰቦት ወትበደለት በህለት ቱ። ሰበት እሊ፡ ምድርን ኢራዴን ምንገብኡ እግል ንንበር ይእንቀድር’ እንዴ እምቤ እግል ሸቦብን ነኣፍህም። ሸቦብ ህዩ ፍገሪት ረኣ ምንገብኡ ተሌከ። ዲብ ካረሮት ወሻረየት መዳንን ማይ እግል ንሸቁመ ደማን እግል ለህሌ እግልን ቀድር። ሕኩመት አሸራም ምን ሸቁት እግልን ነሐምድ። እግል ነአተላልዩ ህዩ እትፋኔ”ልትሐሰብ መሰኡል እዳሪት ደዋዩሕ ዐዲ-ቀዶ አሰይድ ለኣኬ ገብረገርግሽ። አሸራም፡ ለትትሐመድ ፍገሪት ክምሰል ለህሌ እሉ እብ ፍዕል እኩድ ህለ። መጥ-መጥሩ መልእ መርግ ምኑ እግል ንዳፊዕ ቱ። ሸቦብን እግለ መዳንን ማይ እብ ዋጅብ እግል ልካርሩ ወጅብ። “ለእንበለዐ ነብረ፡ እበ ነሐፍዙ ማይ ዲብ ነሐፍዘ ትርበት ሰበት ትበቅል፡ ሕፍዘት ማይ ወትርበት ህዩ ናይ ክሉ ክፋል መጅተመዕ መሰኡልየት ሰበት ቱ ክለን እብ መትኣያስ ንትበገስ እብል” ልትፋኔ ዲብ ኣቅሊም ግብላት መሰኡል ፈፊዕ ሕፍዘት ማይ ወትርበት ወዐማር መሰኖ አሰይድ ተክለሃይማኖት ዘርኣይ።

ከዛን አፈቴላ፡ ናይ ሰልፍ ከዛን እዳረት ሻካት

ጋሽ-በርከ ፋዬሕ በራምጅ ዐማር ማይ ገብእ እቱ ለህላ አቅሊም ቱ። ዲብ ክል ዐድ ማይ እግል ለህላ ሸቅል ብዙሕ ትሸቀ። ከዛን መገል 683,866 ምትር ኩቡ፡ ከዛን ዓዲ ማእለል 382,000 ምትር ኩቡ፡ ጸሊም ቀላይ 320,000 ምትር ኩቡ፡ ከዛን ዓዲ ወርሐ ሰብ 350,000 ምትር ኩቡ፡ ከዛን ዓዲ ደብሪ 330,000 ምትር ኩቡ፡ ከዛን ምለዛናይ 250,000 ምትር ኩቡ፡ ከዛን በለዘ ሊባን 400,000 ምትር ኩቡ፡ ከዛን ማይ ጨው ሎጎ ዐንሰበ 150,000 ምትር ኩቡ፡ ከዛን ኣረደ መገሎ 130,000 ምትር ኩቡ፡ ከዛን ኣፈንትረ ሞልቂ 160,000 ምትር ኩቡ፡ ከዛን ካርካሽ ባረንቱ 110,000 ምትር ኩቡ፡ ከዛን መንሱረ ጉላ 131,040 ምትር ኩቡ፡ ከዛን ጎሉጅ መንጉለ 112,000 ምትር ኩቡ፡ ከዛን ደብሪ ዓዲ ሃንሰ 150,000 ምትር ኩቡ፡ ከዛን አፈቴላ ባረንቱ 163,000 ምትር ኩቡ፡ ከዛን ዐሊ ሸምቢ ጎኘ 120,000 ምትር ኩቡ፡ ከዛን ኮይቶብዩ ሻምብቆ 150,000 ምትር ኩቡ፡ ከዛን ጋሽ ለዓል አይተረ 200,000 ምትር ኩቡ፡ ከዛን ዐዲ ንኣምን 150,000 ምትር ኩቡ፡ ከዛን ደርሰነይ 142,000 ምትር ኩቡ፡ ከዛን ዓዲ ሸጋለ ዐዲ ተክላይ 114,255 ምትር ኩቡ፡ ከዛን አይተርፍ ጎሉጅ 117,100 ምትር ኩቡ፡ ከዛን በርቀጤ አውጋሮ 135,000 ምትር ኩቡ፡ ከዛን ሸሸቢት 150,000 ምትር ኩቡ፡ ከዛን ሊባን 197,000 ምትር ኩቡ፡ ከዛን መቀርከ 136,926 ምትር ኩቡ፡ ከዛን ደቂ ዘርኡ 26,789 ምትር ኩቡ፡ ጸብጥ። እብ ፋዬሕ በራምጅ ካረሮት መዳን ማይ ዲብ መደት ነሻፍ

አው ሐጋይ ማይ ጸብጥ ክምሰል ዐላ፡ ወሳይቅ መክተብ ከዝናት ወአሸራም አቅሊም ጋሽ በርከ ለአክድ። እብ ዓመት ዲብ ሐልፈ ሰኒን ቅሩብ፡ ዲብ አቅሊም ጋሽ በርከ ዕስረ ከዛናት እግል ልሸቂ 2.7 ሚልዮን ምትር ኩብ ማይ እግል ልጽበጥ ቱ ለትበርመጅ። “16 ምን ከዛናት እንዴ ተ’መ ዲብ ክድመት ልውዕል ህለ። ለተርፈ አርበዕ ህዩ ዲብ ወራት ሸቅል ህለ። ዎሮ ምን ከዛን አፈቴላ ለናይ ሰልፍ ከዛን እዳረት ሻካት! አፈቴላ ቱ።” ልብል፡ ዲብ እዳረት አቅሊም ጋሽ በርከ መስኡል ውሕደት ዐማር ከዛናት ወአሸራም ኢንጅነር ከሐሴ እምባዩ።

አፈቴላ፡ ዲብ ምዴርየት ባረንቱ እዳረት ደዋዬሕ ሻካት ትትመቃረሕ። ምን መዲነት ባርንቱ እንክር ግብለት ምውዳቅ ጸሓይ ስስ ኪሎሚተር ራይመት ተ። እዳረት ደዋዬሕ ሻካት እግል ሐምስ ደገጊት ትክምክም። ሸዑብ እዳረት ሻካት እብ ሐርስ ወርዕዮ ልትናበር። ለዐቢ ሕሊል አፈቴላ እግል ሻካት እንዴ ሐልፈ አስክ ባርንቱ ልውሕዝ። ምናተ፡ ሸዑብላ ባካት እብ ሰብብ ኢረኪብ ማይ ሲቶ ጅርበት ሓለፈ። ትብል መስኡለት እዳረት ደዋዬሕ አሰይደ ግሬተ ባዶ ሸዲን። “ማይ እግል ንጎርት ምን ልውሕድ ገበይ ክልኤ ሳዐት ንሄርር ዐልነ። ለጅርበት ህዩ እት ረኣሰ እማት ሌጠ ዐለት እግል ኒበል ይእንቀድር። ሰብ ንዋይመ ንዋዮም እግል ለአስቱ ገበይ ረዶም እግል ልሄሩ ልትቀሰቦ ዐለው። ለሐያት፡ ድቅበት ሰበት ዐለት፡ አዜ እሊ ከዛን አፈቴላ ክምሰል ትሸቃቱ ለትወደሐ እግልነ” ትወሰክ አሰይደ ግሬተ ባዶ ሸዲን። “አግደ ሀደፍ ከዛን አፈቴላ” ልብል ኢንጅነር መሴ

በህተ፡ መስኩል መክተብ ሐርስ ምዴርየት ባረንቱ። “መሻክል ማይ ሲቶ እግል አርሀየት ቱ። ካፊ ማይ ክምሰል ትረከበ ህይ፡ ዲብ ዐማር መስኖ መትዐዳይ ቱ። ከዛን እግል ሽቅየት፡ ምሰል እዳረት ወሽዐብ ፋዬሕ ንቃሽ ወተዕቢኣት ገብኣ። ሰበቡ፡ ዲብ ምዴርየትመ አሸራም

መሀንድስ መሰላባታ

ዲኢኮን ከዛን ኢትሸቀ። ሽዐብ እብ አሆተ ክምሰል ትከበተዩ፡ ለሸቅል አስተብደ” ወሰክ ኢንጅኔር ሙሴ በህተ። ዲብ በሐሴ፡ ዲብ መክተብ አቅሊም ጋሽ-በርከ ምዴርየት ባረንቱ ለህለው ሰብ መቅደረት ምድር ለከሰስ ድራሳት ወደው። ከዛን እግል ልትሸቁ እተ ለትቀድር አካን ትፈረገት። ዲብ ካልኣይት መርሐለት ተዐደው። ኤታን እንዴ ገብኣ ተክጢዋ ገብኣ። “ምን 463 ሄክታር መዳንን ማይ ከዛን አፈቴለ 163,900 ምትር ኩቦ ማይ እግል ልከዝን ለቀድር ከዛን እግል ልትሸቁ አምበተ” እግል ቀደመ ሸቅል ለዐለ በሐሰ ወድራሳት ለሐብር ኢንጅኔር ከሐሴ እምባይ። ኢንጅኔር ጉርጀ ወረዴ፡ ዲብ አካነት ለከዛን ልሸቁ እተ አፈቴለ እንዴ ትረተበ ሸቅል ለመርሐ መሀንድስ ቱ። ለከዛን እንዴ ኢልትበኔ ፋዬሕ ኬወ ሕፍዘት ማይ ወትርበት ክምሰል ገብኣቱ ለሐብር። “ብ ከዛን አፈቴለ እብ ክልኣት ገጽቱ ትሰርገል። ዲብ ፋዬሕ ወራታት ካራርት መዳንን ማይ ወምጽራግ 9.5 ኪሎሜተር ገበይ ክሉ ሽዐብ እዳረት ሻካት ሻረከ። አወላይ ገጽ እብ ኬወ ወእብ ለሃቱ ለትሸቀ። ሽዐብ፡ መሰለሐት ከዘኖት ማይ ሰበት ፈሀመ፡ እብ ፈርሐት ሻረከ እቱ። ዲብ ካልኣይ ገጽ ሸቅየት ከዛን አፈቴለ፡ ኔድቀት ምን ባረንቱ እንዴ መጽአው ሽዐብ እዳረት ሻካት ህይ ናይ ሸቅል በክት ትከለቀ እሎም። እብ ሸቅል እግል ነብረ ዲብ ልደፈሶ ሸቀው። ለሸቅልመ እብ ሸፋግ ገጽ ቀደም ግስጉስ ዐለ” ልብል ኢንጅኔር ጉርጀ ወረዴ።

አሰይደ ግሬታ ባይ ሸዳን

እብ ዝላም ከረም ወራታት ሐርሶም ለሳይር ሽዐብ እዳረት ሻካት፡ ዲብ ሰር ሸቅየት ከዛን አፈቴለ ዲብ ሐርሶም ወብዕድ ጋሮም ክምሰል ጌሰው። እዳረት አቅሊም ጋሽ በርከ፡ ምሰል ቅያደት ምውዳቅ ጸሓይ እንዴ ትፋህመት። ክፈል ጃሽ 37፡ እግል ታርፍ ለዐለ ሸቅል አትመመው። ውዛረት ሐርሴ፡ እስምንቲ ዲብ ወክዱ ሰበት አዳሌት እሎም ናይ ጠቢዐት አርዛቅ ናይለ ባካት ክምሰል ከረ እመን። ሸምሸም ወማይ እት ልትነፈሶ እብ መሐገዝ አደዋት ኢትጀረሰው።

መራቀበት በቃዐት ምሮ ምን ዐባይ ወራታት ብከ ከዛን ቱ። ምን ሰልፍ አስክ ደንገበ ለተአተላሌ ወለኢተአትካርም መራቀበት ህይ ጠልብ። ዲብ አካን ምሮ መሀንድስ ሰበት

ትረተበ ምን እዳረት አቅሊም ወምዴርየት ባረንቱ እብ ትሉሉይ እንታብዑ ሰበት ዐልነ ዲብ በቃዐት ለገብኣ ለለአፈርህ ክምሰል አለበም ቱ ለለአክድ ኢንጅኔር ከሐሴ እምባይ።

ብከ ከዛን አፈቴለ 12.5 ምትር መትወቃል፡ 108 ምትር ናይ ስምዋ ፍይሐ፡ 1.5 ምትር መትወቃል ወ20 ምትር ናይ ስምዋ ፈያሐት ለቡ መተንፈስ ትሸቀ እሉ። እብሊ ከዛን ሰስ ዐዶታት መትንፈዐት ገብኣየ። ከዛን አፈቴለ ክምሰል ተ’መ፡ እግል አዳም ወንዋይ ለገብእ ማይ ካፊ ትክእለል ወናይ ከርስ ምድር ማይመ ትረዘቀ። ለዐሰር ኪሎሜተር ዲብ ልሄረ ማይ ወርደ ለዐለየ አዋልድ አንሳት ዕርፍ ረክበየ።

“መስኩብት ሙክ ረክብከ። ማይ ክሉ ክምቱ አክድነ። ምን እሊ ከዛን መስኢትነ ብዙሕ ቱ። ጃርዲን እግል ኒዴ ነሐዜ። ፍሬታት ወሐመሊት እግል ነዐምር ነሐዜ” እት ልብል፡ ናይ ቅሩብ በራምጅም ተሐብር መስኢለት እዳረት ደዋዬሕ አሰይደ ግሬተ ባይ ሸዳን።

መሀንድስ ከሐሴ እምባይ

ሰካን እዳረት ሻካት፡ ምሰል ሐርስ ጀራዲን ተጃርብ ኢዐለ እሎም። ቀደም እሊ ኢንጅኔር ጉርጀ ወረዴ ክምሰል እሊ ጅንስ ወራታት ይዐለ እሎም። ማይ ከዛን አፈቴለ ላኪን ዲብ ብዕድ ብሰር ሐያት እግል ለዐድዮም ቱ። ውዛረት ሐርስ ክምሰል

ናይ ጀርቤ ወመትላማድ ናይ ዐሰር ሄክታር ምድር እንዴ አጥፈሐ፡ እብ ናይ ጸሓይ ጣቀት ሐርስ ለሸቁ ናይ እግር ፓምፓ እንዴ አዳሌት እግል ዐሰር ሐረሰቶት እግል ተሀቦም ዱሊት ክምየ ለሐብር ኢንጅኔር ጉርጀ ወረዴ።

“ማይ እንዴ ኢትጸብዋ ብዕድ ወራታት ዐማር እግል ትሕሰብ ወእት ፍዕል እግል ተውዕል ኢትቀድር። ሕኩመት፡ እግል እሊ ፍክር እሊ እብ እህትማም እንዴ ረኤት፡ እግል ዲብ ባካት ረዩም ለነብር ሽዐብ እብ ፍንቱይ ኑዕየት መናበረቱ እግል አሰናይ ሚዛንየት ዐባይ እንዴ ረተበት፡ ድቁብ ወቀይ ሰርግል ህሌት።” ልብል ኢንጅኔር ከሐሴ እምባይ። ሽዐብመ እግል ሸቁይ ለህለ ወልሰዕ ልሸቁ ለህለ ሸቅል በራምጅ ዐባይ እንዴ አፍገረ ዲብ ፍዕል እግል ለውዕሉ መክር።

ከዛን አፈቴለ፡ ናይ ከርስ ምድር ማይ ሌጠ ኢኮን ርዙቅ ለህለ። እግል ድቁብ ውሒዝመ ክምሰል በርድ ገብኣ። እብ ፍንቱይ እግል ዲብ ግንራራብ ሕሊል ለህለ ጀራዲን እብ ትሉሉይ ለአከርብ ወገሌ ወዐወሊ ደፍን ምኖም ለዐለ፡ ዮም እብ ፈድል እሊ ካዛን እሊ ለባካት ምን ደማር ወሒዝ እግል ልንገፍ ክምሰል ቀድረ እት ሸፊሕ፡ “እግል እብ ሚዛንየት ውቅል ለልሸቁ ከዛናት፡ አሸራም ወአክረት እብ ሳፍየት ወእብ ናይ ዲመ መራቀብት ወአስነየት እግል ልራዑወ እትፋኔ” ልብል ዲብ መክተብ ሐርስ ምዴርየት ባረንቱ ኢንጅኔር ሙሴ በህተ።

‘ፈድል ከዛን፡ ነቅፈ ምን ማይ መሪር ማይ ጥዑም ሰቴት!’

ነቅፈ፡ ዲብ ሕፍዘት ማይ ወትርበት ደሐን ተጃርብ ዐለ እለ። ብነ ከዛናት፡ ዲብ ወክድ ግድለ ሰለሕ ለአሰብድ። ክልኦት ከዛን ዲብ በቅለ ወእንድላል ትሸቀው። ሐቆ መትኦምባት አወላይት ክድመት ወጠን ህዩ ሰለስ ከዛን ትወሰኩ። ሕዲን ዝላም እግለ ሽዑብ ዲብ መናበረቱ አግደ ተሐዲ እንዴ ገብኦ ክምሰል ጀረበዩ ላኪን ሽዑብ እግል ልባሰር ወእግለ መሻክል ሐል እግል ልሕዜ እሉ ትቀሰቡ። ዲብ ሰነት 2009፡ ዲብ ሮረ ሐባብ አሸራም ትሸቀ። ፍገራቱ ህዩ እግለ ብዕድ አካናት ተእሲር ሰኒ ወደ እቱ። ሽዑብ በቅለ 12፡ ማሬት 4፡ ላብ 1፡ ወእንድላል 1 አሸራም ትሸቀው። ዲብ ማይ ሲቶ ኡዳም ወንዋይ ህዩ ሸበህ ሐል ከልቀ። ምን አሸራም ዲብ ነኦይሽ ከዛናት ተዐደ። ከዛናት እግል ልሸቄ መሆንድሳት አቅሊም ወምዴርየት ነቅፈ እበ ወደዉ ድራሳት ዲብ ላቡ።

አሰይድ መከመድ ሳልሕ

ማሬት፡ በያን፡ አግረዕ ወወግሬት እግል ልሸቄ ትቀረረ ልብል መስኡል መክተብ ሐርስ ነቅፈ አሰይድ መከመድ ሳልሕ። ሽዑብ ምዴርየት ነቅፈ ድቁብ መሐገዝ ማይ ሱዱፋ ዐለ። ለማይ መሪር እት ረኣሰ ግብኦቱ፡ ምን ወቅት

ዲብ ወቅት ዲብ ነሽፍ ገይሰ ዐለ። እብ ሰበቡ መናበረት ወሐያት መክረህት ለሓልፎ ክምሰል ዐለውቶም ሰካን ናይለ ምዴርየት ለለሐብሮ። አሰይድ ጅምዕዩ ዑስማን፡ ዲብ ነቅፈ እንዴ ትወለደት ለዐቤት፡ ምን ዐለዮ ዲብ ዐደ ለአቅበለት እም ተ።

አሰይድ ጅምዕዩ ዑስማን

“ ዋልዴ’ኔ ምን በዲር ማይ ጥዑም ሳትያም ኢለኦምሮ። ማይ ነቅፈ መሪር ቱ። እንዴ ኢትፈቴቱ ለትሰትዩ። ሰበብ ለትፈናተ ሕማማትመ ገብእ ዐለ። ማይ ነቅፈ ለተሐጸበ ነፈር፡ ወጅህ ባርህ ይዐለ እለ። አንያብ ለኣኬ። ለናይ ደንጎበ ሕርያን፡ ማይ ሰሐ እዩ። ማይ ሰሐ እንዴ ትዛቤክ እግል ትሰቴ ህዩ ለካርጁ ኢኮን። ሽዑብ ላኪን ዝላም ከረም እንዴ አከእለለ ምን ከረም ዲብ ከረም እት ተብድር እግል ልጽነሕ ጀርብ ዐለ። ሕዲን ማይ ህዩ ወቅቱ ለአገዳ ዐለ። እብ ብትክት ህግዩ ጀርበት ወጀርሰት ለሓልፍ ዐለ” ሓለት ማይ ነቅፈ ምን ቅያስ ወለዐል ክምሰል ዐለ መሰል ዲብ ተህይብ ትሸፈሕ። መናበረቱ ዲብ ሐርስ ወርዕዮ ለለሓልፍ ሽዑብ ነቅፈ፡ ብዝሐሁ ሐድ 17,000 በጽሕ። አሰክ ሰነት 2018 ዲማት ማይ ሕሊል ምዩ እትገብእ፡ ማይ መሪርቱ

ለዐለ። “ሕክሙት ዲብ ወግሬት ከዛን እግል ትሸቁ ክምሰል ትበገሰት ሽዑብ እብ ቀልብ ባርህቱ ለበርናጅም እግል ለዐውት ለትበገሰ” ልብል መስኡል መዲነት ነቅፈ አሰይድ ኢብራሂም መሐመድ ዐሊ። “ለዲብ ወግሬት ለትሸቀ ከዛን ነቅፈ። ዲብ ሰነት 2020 ቱ እግል ልትሸቁ ለአሰብድ። ዲብ ወሬሕ ፌብርዋሪ ለለትሐዜ መዋድ እንዴ ትጀመረህ አስተብድ። እመን ምን ቅሩብ ትጎረተ። ዲብ ማርስ አሳስ ተሐፈረ እሉ። ዲብ ሐፈር አሳስ ላኪን ዎሮ መታክል ዐቢ ሳደፈ። ምተሐት ናይላ ከዛን ማይ ነቅዐ። እግል ማይ እንዴ አሸከፍክ ሸቅየት እግል ልተላላ ዐለ እሉ። ሞተር እንዴ ትካረው ላማይ እግል ልንዘፋ ጀርበው። ዲብ ሸቅል ክፈል ጄሽ 31 ሻረከ። ዲብ መዲነት ነቅፈ። ማሬት ወበቅለ እብ ኬወ ለልትፈረሮ ወእብ ሸቅል ለሻርኮ እግል ወቀይ ሰርገለው።” ልብል መሆንድስ ዳዊት ተ/ማካኤል።

ኢንጅነር ዳዊት ተክሌማካኤል፡ እግል ከዛን ወግሬት ለመርሐ መሆንድስ ቱ። “እሊ ከዛን ዲብ ፍንቱይ አዋይንቱ ለትሸቀ። ዲብ ምግብ ሸቅል ናይላ ከዛን ሓለት ኮሺድ-19 ሳደፈ። ናይ ሐጅዝ ወክልኩል ትእዛዝ ተሆየብ። ሸቅል ህዬ እግል ለአተላላ ዐለ እሉ። እግል መስኡሊንን ሐበርኩ። ሐዳይስ አንፋር እንዴ ኢተአቱ ወምንኩም ነፈር እንዴ ኢተአንቅሶ ለሸቅል አተላልዎ ቤለውን። ሸቅል አተላላ። ለከዛን እብ ኮንክሪት ትሸቀ። ምቀደም ትክ ለቤለ ምን ግረ ህዬ ዐተባት እበ ቡ ሸክል ትበኑ።

ብዕድ ሸክል ፍንቱይመ ትወሰከ እቱ። መጦረ ከዛን። ምን አሳስ እንዴ አስተብዳኑ። ምስሉ ለነደቀት ሐቱ ዔለ ሸቂን ወእንዴ ከደንን ደብአናህ።

አሰይድ ዳዊት እድረሰ

አሰይድ አምና ሳልሕ

ብዕድ ክምሰል ዴማት ማይ እግል ልትንፈሶ እበ ለቀድሮ ዔላ ተ። ለከዛን እግል ሽዑብ እለ ምዴርየት ምን ማይ መሪር እንዴ ባለሐ ማይ ጥዑም እግል ለአስትዮም ቃድር ለህለ ሌጠ እንዴ ኢጉብእ። አስክ ወራታት ጃርዲን እግል ልትዐደው

ሳዲሆም ህለ” ልብል፡ እግል ሸቅል ወአግቡይ ሸቅል ናይላ 140,000 ምትር ኩቦ ማይ ለአብጥቱ ከዛን ወግሬት ነቅፈ። ከዛን ወግሬት ነቅፈ። ዲብ መደትለ ሸቅል እግል ሽዑብ ድራር ላሊ ከልቀ እሉ። ክምሰል ትሸቀ ህዬ ማይ አዛረ ወማይ ከርስ ምድር ረዘቀ ወሰነት እብ ግዲደ ደማነት ማይ አድመነ። ሽዑብ አሳሰይድ ሐል ረክበ ወምን ማይ መሪር ትባለሐ።

“ማይ መሪር፡ ዮመቱ ወለ ዲብ መዓል አሸቀት አው ምስትራሐትመ ልውዕል ይህለ። እሊ ከዛን ለሸቀ ሻብ ኢንጅነር ዳዊት፡ ወድ መዲነት ዲብ እንቱ። ዲብ ከደን አብስ ቱንደት እንዴ ተክለ ምስል ሐዋን ከደን ዲብ

ልትመዬ ዲብ ዐውቱ ሰበት በጽሐ ሐምዴ ትብጽሐ። እግል ሕክሙትን እብ ዓመት ወውዛረት ሐርስ እብ ፍንቱይ ህዬ ዲብ ነሐምድ ዲብ ለትወቀለ ዐማር እግል ንትዐዴ ታመት ደማን ብኑ።” ልብል መስኡል

መሆንድስ ዳዊት ተክሌማካኤል

እዳረት ዜሮ ሐቱ አሰይድ መሐመድ ሐምድ መሐመድ (ሐፋን)።

ህቱ እንዴ አትሉ፡ “እሊ ከዛን ክምሰል ትሸቀ፡ ሕልምን ደንገሕ ጉብእ። ምን ማይ መሪር ትባለሐኑ። በዲር እግል ነቅፈ ለለአምረ፡ ዮም ማይ ጥዑም ክምሰል ሰተ እግል ልትወሀም ቱ” ልብል ዲብ ህሉ፡ አሰይድ አምን ሳልሕ እብ ተረተ፡ “ዮም፡

ፈድል ማይ ጥዑም፡ ምን ሕማማት ብዙሕ ነገፍነ ወምን ጎረቶት ማይ ትነጅኑ። ዲብ ኡብያትን መዋሲር እንዴ አተ ማይነ ማይ ጥዑም ጉብእ። አልሐምድለ እግል ሕክሙት ህዬ ዕምር ጥወል ለሀብ እግልኑ።” ትብል።

እሊ 13 ምትር መትወቃል፡ ገጽ ለዐል ሰጋር 47 ምትር ለቡ ከዛን፡ ታሪካይት ሰሜት ህይብቱ ህሉት። ህተ ህዬ ከዛን “እምን ዜነብ ያሲን” ትሰመ። ዲብ ታሪካይት አካን ሸቂይ ህለ። ሐቆ ሰነት 1988፡ ምስል ተሐረር መዲነት አፍዐበት፡ አካን ጃሃዝ ጃማሂር ወውሕዳት ጄሽ ሸዕቢ ጀበህት ሸዕብየት ክምሰልሁመ ሽዑብ ሳክናም እተ ለዐለው አካን ተ። ምሔርባይት እምን ዜነብ ያሲንመ ዲብ እለ አካን እለ እንዴ ጉብአት ተ ንዳለ ተአተላላ ለዐለት። እግል ዝክረተ ሰሜት ከዛን ወግሬት ክምሰል ተሆየበ መዲር ምዴርየት ነቅፈ አሰይድ ዳዊት እድረሰ ለሐብር።

“ፈድል ሸቅየት ናይ እሊ ከዛን መሐዝነ ጠለ፡ ሽዑብ ምስል ንዋዩ ረህየት ረክቡ። ሽዑብ መዲነት ነቅፈ ወድዋራተ ምስል ዲብ ከርስለ መዲነት ለህለ መዳርስ ማይ ነዲፍ ሰቱ ህለ። እሊ ሽዑብ እሊ ህዬ ምን ማይ መሪር ዲብ ማይ ሰሐ እምበል መስነዕ እግል ልስቱ ቃድር ህለ። ዲብ እሊ ወክድ እሊ፡ ምን ከዘኖት ማይ ዲብ ዐማር እግል መትበገስ ተዕቢአት ጉብእ ህለ። አስክ እለ ህዬ ጀርቤታት ነኣይሽ ተአምቡተ። ናይ ከበሰ ፈርያትመ ልተክል ህለ። ሽዑብ ሰእየት ዐባይ ዋዲ ህለ። እግል ክሎም እሊ በርናምጅ እሊ ለሰርገለው ጀሃት ሕክሙት ህዬ ሐምዴ ትብጽሐም።” ልብል ሙዲር ምዴርየት ነቅፈ።

አሰይድ መሐመድ ሐምድ መሐመድ

ደርሰነይ ምን ሐገሌብ እት ምርኅብ!

አድብር ወአወድግ ለበዝሐ እት ምዴርየት ሎጎ ዐንሰቤ አሰክ እለ፡ ዝያድ 76 ምእታይት ምን ምድረ ሹርዕ ህለ፡ ለታርፍ ህላመ ዲብ ሽቅል ህለ፡ ሰካን ሎጎ ዐንሰቤ ዲብ ሽቅየት አክረት ተጃርብ ዛይድቱ ለጸንሐ እሎም፡ ዲብ ሐሲያት ለበዝሐ እት ምዴርየት ለልትሐረስ አርድ፡ እግለ እብ ዝላም ከረም ለረከቡ ማይ ዲብ ካረያ፡ ዲብ ዐማር ጀራዲን በዱሉ ህለው፡ ምን ግም እት ግም ዲብ ልትሐረስ ለአተላለ ናይ ሻረየት ሽቅል፡

አይደ አላላ ሮቶም

የም ዕሉም እንዴ ትወሰከ እቱ ዲብለ ትወቀለት ደረጀት ክምሰል በጽሐ፡ ዲብ ምዴርየት መስኡልየት ዐማር እቅትሳድ አሰይደ ኤልሰ ርስቶም ተሐብር፡ እብ አሳሰ ሐብሬ አሰይደ ኤልሰ፡ ዲብ ሐልፈ ሰኒን፡ ሎጎ ዐንሰብ ሰቦ ከዛናት ትሸቀ ወክልኦት እብ አዜ ልሸቄ ህለ፡ እት ረአሰ እሊ ዝያድ ሰቦ አሸራምመ ትበነ፡ ሽዑብ ሎጎ ዐንሰብ ከዛናት እግል ልሸቄ ንየት ታመት ወሸም ዛይድ ህለ እሉ፡ ዐዶታትመ ናይ ኖሰን በዳሪታት እት ነሰአ ትረአየ፡ ዲብ ዲብ ሰነት 2019 እብ ደረጀት አቅሊም ጋሽ በርከ ሐምስ ነኣይሽ ከዛናት እግል ልሸቄ ለትኤተነ እት ሰነት ወዐዶታት እብ ምራድ ኖሰን በዳሪታት ናሰአት ዐለየ፡ “ከዛን ደቂ ሽሓይ እብ ሽዑብ ትብገሰ ወእብ ሕኩመት እስምንቲ ውብዕድ መሻቀዩ እንዴ ፈግረ እሉ ተ’መ፡ ሕድ እብለ ሽብህ ከዛን ዐዲ ነኣምንመ እብ ዐድ ትብገሰ ወእብ ሕኩመት እስምንቲ ውብዕድ መሻቀዩ እንዴ ገብአ እሉ ተ’መ፡ ምን ዲብ ሰነት 2019 ለተአምቡተ፡ ከዛን ደርሰነይ ሳልሳይ ቲ፡፡

ደርሰነይ ማይ ለልትበህል ለይዐለ እለ ዐድ ቲ፡፡ 1350 ለበጽሕ ሽዑብ እዳረት ደዋዩሕ ደርሰነይ፡ እብ ርዕዮ ወሐርስ ልትናበር፡ ሕሊል መሃግ፡ ዎሮ ምን ዐባዩ መጀራብብ ማይ ለብእቱ ሕሊል ቲ፡፡ እግለ ዐድ እንዴ ሸገዩ አሰክ ሕሊል አሕድርኒ እንዴ ተዐደ ህዩ ዲብ ዐንሰብ ልትሓበር፡ ለምን ብለቅ ዐባዩ ለጀንን ማይ፡ እብ ነዳፈቱ ለተአመረ ዋዑም ማይ ክምቱ መስኡል እዳረት ደዋዩሕ ደርሰነይ አሰይድ ዘርእጋብር ተሰፋይ

አሰድ ዘርጋብር ተሰፋይ

ልዘከር፡ ምስል ወቅት ላኪን ለበዝሐ ናይለ ማይ እግል ለህገጌ ወእግል ልሸረብ ክምሰል አሰተብደ፡ ዲብ ዐድ መሐገዝ ማይ ሲቶ ሳደፈ፡ እብ ፍንቱይ ዲብ ሰነት 2005፡ ለቀጥረት ቅጥረት ማይ ተሐገለት፡ ለጅርቦት

ገነሐ ለዐለዩ አዋልድ አንሳት ማይ እግል ልጎርተ አሰክ ደቂ ዘርኡ ወደምቡ-ሀብተጽዮን ልሄረ ክምሰል ዐለዩ መመቅረሓይ ሽቅል እዳረት ደርሰነይ አሰይደ ሽዕቦት ብርሃኔ ትሸህድ፡፡ “እግል እለ ሕልቅምናቱ ማይ ሓግላም ለዐልነ፡፡ በዲርመ መሻክል ይዐለ በህለት ኢኮን፡፡ ከዛን እግል ልሸቄ እግልነ ሕኩመት ምን ንሰአል ወቅት ረዩም ገብአ፡፡ ወቅት ሚ ብዲቡ? እግል ልሸቄ እግልኩምቱ

ክምሰል ቤለውነ ክምሰል አሸከለሊታት እግል ንሳረር አሰተብደ፡፡ ሰበቡ፡ ለከዛን ትሸቀ እሉም ዐዶታት መሐገዝ ማይ ትረሰዐው፡፡ ሕናመ እብ መትረማጭ ታኬናህ፡፡ “ሚዛን ዐሸምም ወንዮቶም ውቁል ክምሰል ዐለ አሰይደ ሽዕቦት ብርሃኔ ተሐብር፡፡ ለከዛን ዐቢ እንዴ ኢልትሸቄ እግልነ ሽዑብ ደርሰነይ መሐገዝ ማይ እግል ለአርሄ አሸራም ወረህያታት ነኣይሽ ሸቀ፡፡ ዲብ ደብር ለትከእለለ ማይ ከርስ ምድር ረዘቀዩ፡፡ ለረህያመ ማይ ካፊ እክእልልት ዐለት፡፡ ናይ እሊ ተቅዩር ክምሰል ረአው ህዩ ፍገሪት ናይለ ልትሸቄ ከዛን ዐቢ እንዴ ኢለአሰብዴ ትጌመመ፡፡

አሰይደ ሽዕቦት ብርሃኔ

አርበዕ አልፍ ሄክታር ለበጽሕ መዳንን ማይ ለበ ዐድ ደርሰነይ፡ ዲብ ምህም አካን ከዛን እግል ልትሸቄ እለ ትቀረረ፡፡ ጽበጥ ማይ 150 አልፍ ምትር ኩብ እግል ልብጸሕ ትሰተተ፡፡ ናይ አሳሰ ሽቅል እብ ዐድ አሰተብደ፡፡ ሽዑብ ዐድ ዲብ ሽቅል ትፈረረ፡፡ “ዲብ ሽቅየት እሊ ከዛን ሰሰ ለአንፋረ ልጅነት ዐማር ተአሰሰት፡፡ እብ ክል-ክልኤ ነፈር ህዩ መስኡልየት ሽቅል ረፍዐየ፡፡ ዲብ ቀበት ዐድ ወካርጅ ለህለው ውላድ ዐድ ሐድ ዎሮ ምልዮን ነቅፈ አከበው፡፡ እብ አምር ሕኩመት ህዩ እግል ሽቅል አትብገሰናህ፡፡ ሕኩመት ዲብ ረአሰለ አሳሰ ክሉ ተካሊፍ ወዴት እግልነ፡፡ በክት ሽቅልመ ከልቀት እግልነ” ልብል ምን ልጅነት ዐማር ዐድ ደርሰነይ አሰይድ ሚካኤል ዘርኦም፡፡

“ለከዛን ምን ጠረፍ ዲብ ጠረፍ 87 ምትር ሪም ቡ፡፡ ምን አሳሰ እግል ዝያድ 14 ምትር መትወቃል ቡ፡፡ ፍይሔ ናይለ ብነ አው መንደቅመ 11 ምትር ቲ፡፡ እብ ገበይ ሰኔት ትሸቀ፡፡ ዲብ ሽቅል ላኪን ተሐድያት ዐለ፡፡ ጽኖዕ ብለቅ እግል ትርከብ ለተሐለፈ ጸገም ቀለል ይዐለ፡፡ ዲብ መደት ሽቅልመ ናይ ሸቃለ

መሐገዝ ዐለ። አዳም ለኢረከቱ ሐን ከርስ ምድር ሸቅል ትሸቀ።” ልብል ኢንጅነር ለህሌ ግርማጽዮን። እግለ ዐለ መሐገዝ መቅደረት አዳም እግል አርሀዮት። እዳረት ምዴርየት ሎጎ ዐንሰበ ምስል ቅዋት ድፈዕ እንዴ ትፋሀመት። ክፈል ጄሽ 29 ዲበ ሸቅል ትፈረረት። ጄሽ ሸዕቢ ናይለ ባኮትመ ዲብለ ሸቅል እንዴ ትፈረረው ዲብ ቀበት ወቅት ሐጨር ለሸቅል ተ’መ።

መሀንድስ ለህሌ ግርማጽዮን

ከዛን ደርሰነይ። እንዴ ኢተምምቱ ማይ ለጸብጠ። ማይ ከርስ ምድር ረዘቀ። ማይ አዛረ። ሓለት መንበረት ቀየረ። ናይ አሰል ዕጩይ ወሰራይር አቅበለ። ሸዕብ እግል አርወሐቱ ወንዋዩ ደማን ለቡ ማይ ሲቶ ረክበ።

አሰይድ ሚካኤል ዘርአም

እግል ነዳፈት ለጉበእ ማይመ እግል ልርኩብ ቀድረ። ለዲበ ዐድ ብጉስ ለዐለ ለትፈናተ ወራታት ዐማር። እብ ፋይሐት ገበይ እግል ለአተላሌ ክምሰል ቀድር ተአከደ።

ለዴለ እንዴ ሐፍረው ዲብ ዐማር ጀራዲን

ፍፋራም ለዐለው ሐረሰቶት ደርሰነይ። ዮም ዲብለ ፈይሐ ሐርስ ተዐደው። ለእብ ሕዱድ ቅያስ ለዐሙሩ ለዐለው በሰል። ጠማጥም። ቁሰጠ። ጉዕ በርበሬ ምን ባኩም እንዴ ሐልፈው ዲብ ፋይሐ ዐዳገ አስመረ ከረው።

“በሰል መስመሱ። ዘርእ በሰል ቱ። ምን ቅያስ ወለዐል

ቃሊ ዐለ። ምን ካርጅ ሰበት መጽእ አስክ ምሮ አልፍ ነቅፈ እግል ኪሎ በጽሕ ዐለ። አዜ ሕነ እግል ንዝርኡ ክምሰል አስተብዴነ። ለዐውል እብ ሰር እንቁሳሙ ህሌነ። አናመ ዝያደት እግል እንሸጥ እቱ ቱ። እብሊ ከዛን ለጸበጥናሁ ማይ እግል ክል ነፈር። ‘እግል ሕረሰቱ ወእግል አተላልዩቱ’ ለቤሌነ አርድ ሐርስ እግል ነሀቡ ቱ። ክሉ ዲብ መፍርያይ እግል ንበድሉ ቱ።” ልብል በዐል መንበር ልጅነት ዐማር ሚካኤል ዘርአም። ዲብ መደት ሐጫር ርኡይ

ተቅዩር ወተጠውር ለአርእ ከዛን ደርሰነይ። ቀደም ክሉ ወዝያድ ክሉ መርሀዮ ዐቅል ሴክነቱ ሀወነ። እማት ምን ሀማት ወጸር ክቡድ ትባለሐዩ። ምናተ። አዜመ ምንገብእ አዳም ወንዋይ ዲብ ሐቱ አካን ሰቱ ሰበት ህላ። ምን ልሰዕ ማይ ሲቶ ነዳፍ ለኢረክበው ምዋጥኒን ምን ጉብአው። መትአያስ ሕኩመት እግል ልትሀየቦምቱ ለጠልቦ። “ከዛን ዲብ መሳልሕ ብዙሕ እግል ልውዐል ቡ። ዲብ ምዴርየትነ ለህለ ከዛናት ዲብ ክእነ እግል ልውዐልቱ እንሸቄ ለህሌነ። ዓሰ ዲብ ማይ ጥዑም አፍረዮትመ ምሮ ምነ ብዙሕ ዳይና ቱ። አስክ እለ ምስል ውዛረት ርዝቅ በሐር እንዴ ትፋሀምነ። ዲብ ከዛን ደቂ ሸሓይ ወደብር ዓሰ ጀልቦ ህለው። ዲበ ብዕድ ከዛናትመ ክምሰልሁ። እብለ መናሰበት እለ እዳረት አቅሊም እብ ዓመት። ወሙዲር ምዴርየት ለጎ ዐንሰበ አሰይድ አብረሀም ሐጎስ ህዩ እብ ፍንቱይ። ውዛረት ሐርስ ምስል ክሉ እስታፋተ እብ ፍንቱይ ህዩ እግል ሓይስ ወዘር አረፋይኔ በርሄ እብ ሰሜት ክሎም ሰካን ሎጎ ዐንሰበ እግል ሐምዶም እፈቱ” ህግያህ ተአተምም መስኡለት ዐማር እቅትሳድ አሰይድ ኤልሰ ርስቶም።

ከዛን ምህዳፍ፡ መርሀዮ ምን ሼካፍ

ምን መዲኒት አፍባቢት እንክር ምፍጋር ጸሓይ መሳፈት ሰማን ኪሎ ምትር ክም ሄረርኩ፡ ምርት ድጋ ፍንጌ ክልኦት ደብር ጸንሐኩ። እሊ ድጋ ቀደም እሊ እት መንበረት ሰብክ ወሰግም አዳሙ ፍንጡር ወደላ ማይ ወሰባር ረክብ ዲበ አርደት አስከ ልግዕዝ ነብረ።

ምህዳፍ፡ ምር ምዕጥነ ትነብር ለዐለት ወሐር እት ሰነት 1990 ምስል ተየልል ሐርብ ተሐሪር አፍባቢት ወገጽ፡ እግል መጀርሒን ዲሸነ ሸዕቢ ዕያደት ገብኦት ዲበ። እተ ወክድ ለሀይ እብ ሰብ ልጁ እ ወእስትዕማር ሸዐብላ ባካት ሐድ ሰበት ዐለ። ለምጽምእ አካነት ዕያደት ወመጀርሒን ክም ሐድረወ ማይ ሲቶሆም እብ ቦጣት እግል ልምጸእ ላዝም ዐለ። ወላመ ሰካን ምስላ መናድሊን ሰቲ ዐለው።

ግራሁ፡ መናድሊን እግላ ሸዐብ ዔላ ድሪል ሐፍረው እሉ ከምን ምግግዝ ወሰብክ-ሰግም ክም ለሐድር ወደው። “ እሊ ምህዳፍ እት ሰኒን ቅዱም እምበል ገበይ ሰብ ሰብክ ወሰግም እብ ንዋዮም ኬን ወእንሰር ለሐሉ፡ መሕደር ይዐለት። ወለሰብብ እብ ኢረኪብ ማይ ቱ። ዔላህ ሐቲ ዔላ ቂጨብ ወሼካፍ ሰበት ዐለት፡ እግል ኩሉ ካፍየት ኢነብረት። ሰበት እሊ፡ እተ ወክድ ሰብነት ወሐፋነት አዳም ልግዕዝ ምነ ወልትጀረሰ ነብረ” ልብል ምን ሰካን ምህዳፍ አሰይድ መሐመድ ዐሊ መሐመድ ፋይድ።

ምህዳፍ እትሊ ወክድ ጎነ መሕደር እንዴ ገብኦት፡ አዳም ምስል ነብር ወአጀኒቱ ለአደርስ ለሀለ፡ እት ሰነት 2016፡ ሕክሙት ኤረትርዮ እሊ ዳሕየት ምስላ ዐለ እሊ መሕገዝ ማይ፡ ከዛን ንኡሽ እግል ልትሸቂ እሊ እብ እዳረት እበ ፈግረ ስታት ካርዖት ማይ፡ ሸርም ትበነ እሉም።

እሊ ሸርም ዮመቲ ማይ እንዴ መልኩ፡ ለሕሊል ምንተሐቱ ዘሬ ወእት ክል አካን ሻክት ዶል ተሐፍር ማይ ጽሩይ ወዋዑም ምን ሐን ምድር መጽአኩ። ንዋዮም ወርሐም ክም ትረይሐው፡ ወለማይ እግሎም ሌጠ እንዴ ኢገብእ፡ እግል ባካት ብዕድመ ጋብእ ክም ሀለ አሰይድ መሐመድ ዐሊ ለሓኬ። “እሰልፍ እሊ ከዛን እት ድጋ ሳብት ክም ንትከምከም ወዴኩ። ሰለሰ ዐድ ምን መፋላቅ ናይ ገለብ፡ የምሆ ወምህዳፍ ህይ ናይ ምዴርየት አፍባቢት እትላ ሓድራም ህሌኩ። እሊ ከዛን ክም ትበነ እግል፡ ጀላለ ማይ፡ 750 ቤት እትላ ዳሕየት ሐደርኩ። እሊ ዮም ሸቁይ እግልነ ለሀለ ከዛን ምንዲ ኢለዐሌ ላኪን፡ ለአዳም ወኢሐድረ። አዳም ማይ አሳሰ መንበረቱ ወመሐደርሁ ቱ። ምድር ማይ አለቡ፡ ኩሉ መክሉቅ አስክላመ ሰፊራዩ ለሃጅር ምኑ። ከሕነ ዮም ንዕመት እት ሸፍርነ ረክብነ ወምን ጽምእ አባሬነ ወንዋይነ ወርሕነ ትረይሐኩ፡ አስክ ወሬሕ ማዮ ህይ እሊ ማይ ካሬና ቱ” ልብል።

ምህዳፍ እብ አንፋር ዲሸ ሸዐቢ እሊ ዝያድ 30 አልፍ ምትር ሙከዐብ እግል ልጽበጥ ለቀድር ከዛን ክም ትሸቀ እሊ፡ እት ድጋ ሓድር ወሸዐብ ሳክን ትበደለት። እትላ ሃድል ዮም ምህዳፍ፡ 4,500 ነሰመት ምን አዳም ብዲበ። እሊ አዳም እሊ አጣል፡ አባግዕ፡ ሐ ወእንሰ ታውብ ቱ። ለንዋይ፡ ምነ ከዛን እንዴ ሬመ ሸቁይ እግሉ ለሀለ ሰማይት ምኑ እት ሰቲ ወአድብሩ ዲቡ እንዴ ትሻፈለ ሰዐሩ እት በሌዕ ዶል ትርእዩ፡ “እብ አማን ክል መክሉቅ ማይ መንበረቱ ወደማነት ሀለዮቱ ቱ” ለአተብለኩ። “ለከዛን ክም ትበነ ሚ ረሀየት ረክብኩም?” እት እንብል እግላ ወድ 70 ሰነት ላቱ አቡነ መሐመድ ዐሊ ፋይድ ስኡላሙ ዐልኩ። ህቱ እት በልሱ።

“ሰካኝ እሊ ከዛን እግል ልትበኔ ክም አንበተ ትረይሐው። ‘ማይ እግል ንርከብ ከዛን ልትበኔ ሀለ’ ዶል እንቤሎም፡ ኩሎም አንሶም ወተብዑም እብ ነሐሮም እተ ከዛን እግል ልሸቀው ጡብ ተዐንደቀው። እብ ሰላዲ ወእብ እክል መዳንን ወሐሶያትለ ከዛን ዲብ ካረሮት ህዬ፡ ሐዞቶም እተ ሸቃዩ ሰኔ ዛይደት ዐለት። እብለ በክት ሸቅል እንዴ ረክበው፡ ምን ሕኔት እግል ሸቅል አርድ ብዕድ ልትሺበው ለዐለው፡ ነብረ እብ ሸቅል ወዮምየት ሰላዲ ምን ቅሩብ እት ሸፍሮም ወዐማር ድጌህም ረክበው። ወእብሊ ምህዳፍ፡ ምክያድ ወምሕላፍ ገበዩ ለዐለት ሸዑብ፡ ናር፡ ገብገብ፡

አሰይድ መሐመድዐሊ መ/ፋይድ

አፍዐበት፡ ህዛኛ፡ መፋላቅ ወዩምሆ፡ ዮም እት ቀበተ እንዴ ሐድረው ንዋዮም ወአርወሐቶም ማይ ምን ቅሩብ ሰቱ ወምን ምግዓዝ ወሐሊፍ ህዬ እት መስከብ ዳምር ሓድራም ህለው። ማይከ ጥዑም ምን አፍያትኩ፡ ምን እለ ትጥዕም ረህየት ኢህሌት” ቤሌኑ።

እተ ሸቅል ሚርሓይ ለዐለ መሀንድስ ክፍላይ፡ “እሊ ሸዑብ እሊ፡ ማይ ኢኮን ሰኔት ብዝሕት ምን እንወዴ እሉመ፡ ለካድሙ እግል ሰውረቱ ወኢፈዴናህ። ማይ እት ድጌህ እግል ኒዴ እሉ ህዬ ዋጅብና ቱ” ልብል ክም ዐለ አሰይድ መሐመድ ዐሊ ለሓኬ።

ለክልኦት አወድግ ምህዳፍ፡ እት ክልኤ አካን እንዴ ትካርዐው፡ ማዮም ባጥር ወእት ረአሱ ሸዑብ ሓድር ዶል ትርኤ፡ ወለባካት ዕጩዩ ወንዋዩ አርወሐት እንዴ በልሰ ወእንዴ ገምለ ወትረሸደ ጋኑ ሳክብ ዶል ተአቀምት፡ እንታመ ለጋንክ ምስሉ ሰክብ ወደሚርክ ልትረየሕ።

እብ ፈድል ሸርም ምህዳፍ፡ እተ ባካት ለህለ ዕጩይ እንዴ ገምለ፡ ቅሰሊ፡ ዐቅቤ፡ ዐዳይ፡ ቆግ ወብዕድ

ጋምል ሀለ። ለሸዑብም ምን ባታክ ዕጩይ ጅሙል ቱ፡ ሰበቡ ህዬ ምን መደት ሰውረት ዕጩይ መሐብዒሁ ምን ጥያራት ወአባይ ወመጽለሊሁ ምን ጸሓይ ሰበት ዐለ፡ ቂመት ዕጩይ ለልኦምር ወለኢባትክ ሸዑብ ቱ። ውሒዝ ወውልዋል ለይአውደቀዩ፡ ዕጩይ በጥር እተ ፋሰ ለኢከሬ ሸዑብ ክም ቱ በዐል ገጽ ወእዳሪለ ዳሕየት ለዐለ አሰይድ መሐመድ ዐሊ ፋይድ ወዴሕ።

ምህዳፍ ከዛን ንኡሽ ሰበት ትሸቀ እሊ፡ ተሐደረት ወእት ገማል ትሄርር ህሌት። እሊ ሸዑብ እግል ርሑ ወንዋዩ

ማይ ራክብ ሀለ። ሐርስ እግል ለአግምሎ ወጀራዲን ነኣይሽ እንዴ ወደው ክም ከመዶር፡ ባምየት፡ በሰል ወበርበሬ እግል ልዝርኤመ እዳረት ሐድ አርበዕ ሄክታር ለትገብእ አካን እግል ትካፍሎም ወምን እሊ ከዛን እት ለአሰቱ፡ ክል ነፈር አሰክ 25 ምትር መረበዕ ለትገብእ ብቅዐት ምድር እተ እግል ልሕረስ ወጃርዲናይ ኖሱ እግል ለአግምል ሕቡራዊም ክም ህለው አሰይድ መሐመድ ዐሊ አፍሀሚኑ።

ማይ ሐቆ ሀለ፡ መሕደሮ ህሌት ወኬር። ማይ ሐቆ ኢህለ ሳኪን ሕያይ አሰክለ ሰቱ ወበሌዕ ዲበ አካን እግል ልግዐዝ ቱ። እት ባካት አፍዐበት እምበል እሊ ከዛንም እት ገብገብ፡ ግድሬን ወብዕድ አካናት ከዛናት ነኣይሽ እንዴ ትሸቀ፡ ለገቢል እግል ልሕደር እብ ዴሽ ሸዐቢ ወሰካን መዓዋን ማይ ልትሸቁ ሀለ። ሸዑብለ ባካትም እብሊ ከዛናት ለረክበዩ ረህየት ማይ ሲቶ ወገማል፡ ምን መንበረት ስብክ ወስግም እንዴ ሐድረ እት ደገጊት ልትከምከም ትርእዩ። ሰበት እሊ ነኣይሽ ከዛናት እት ኩለ ወጠን ረህየት እግል ሰካን ካልቅ ክም ሀለ፡ ሸርም ምህዳፍ ሰመዕ በሲር ቱ።

“ተዋብ ደወርህ፡ ሰብር ወፍቲ ለጠልብ መክሰባይ እስትማር ቱ”

ዲብ አቅሊም ዐንሰበ እሰሰት ለህሌት መደሰሰት ተዋብ ደወህ አዳል፡ ዲብ እሊ ናይ ሐድ ርቦዕ ዘበን ዕምረ፡ ደማነት ነበራት ቅዝ እግል አከዶት ዲብ ገብእ ለህለ ጸገም ሐድ መቅደረተ ወራታት ዐማር ዲብ አደቀቦት እንዴ ኢትትሐለል ትጸገም ለህሌት፡ ናይ ብሕተ መደሰሰት ተ፡ “ለትጸገም ልትወወት” ክምሰለ ልትበህል ህይ እግል ሳደፈዩ ተሐድያት እብ ጸገም ወ ኢ መ ት ሐ ሳ ል እንዴ ተዐዲት፡ ዮም ደማን እተ በ ደረጀት ውቅልት ህሌት፡ ዲብ ወጀዶት ዐዳገ እንቅቅሐ ዲብ ህወኖት ዲብ ሰልፍ ርቱብ ለህላ ቱ፡

አሰይድ ዑመር ዩስፍ

መደሰሰት እንታጅ ሔዋን ወደወርህ አዳል፡ ምን ሰነት 2014 እንዴ አሰተብዴት፡ ዲብ ከርስ ወሰክ ወራታት እንታጅ ሐሊብ ሐ እንዴ ጨምረት፡ ዲብ ህወኖት ዐዳገ ሐሊብ መዲነት ከረን ወባኮተ እብ መሰል ሰኔት ለልትሰሜ ዶር ቀድም ለህሌት ተ፡ መደሰሰት አዳል ናይ እንቅቅሐ ወሐሊብ ፈርያተ እብ ኑዕየት ውብዝሐ ዲብ ትወቀለት ደረጀት ለተዐድየ እስትራተጅየት እንዴ ኤተነት ገጽ ቀደም ተአቀምት ህሌት፡

ምን እሊ እንዴ አትሌነ በገ፡ እግል ዓም ወራታት ወፈርያተ ናይለ መደሰሰት እብ ከሰሰ፡ ምሰል መመቅረሓይ ሽቅል መደሰሰት አዳል አሰይድ ዑመር ዩስፍ ኢብራሂም ናይለ ገብእ ፋይሐት መቃበለት ጭመም ትትቀደም፡

* እብ ናይ ብሕተ ሽልፍየትክ እግል ነአሰብዴ *

- ዲብ አሰመረ፡ ባካት ሲነመት ዳንቱ ትወለድት ወዐቤት፡ አቡዬ ሐምሰ ውላድ ወሰሰ አዋልድ ዋልድ ቱ፡ ክልነ ዲብ መንበረትነ ወሐዳርነ ህሌት፡ እብ ጀሆቹ ምህር ለከሰሰ አወላይ ወካልኣይ ዲብ መድረሰት ካምቦ፡ ምን 3ይ አሰክ 6ይ ዲብ መድረሰት እድገት፡ ምን 7ይ አሰክ 8ይ ዲብ መድረሰት ሰላም፡ ምን 9ይ አሰክ 12ይ ህይ ዲብ መድረሰት በርክ ደረሰት፡ ግራሁ ዲብ 3ይት ደውረት ክድመት ወጠን አሰክ ሳወ እንዴ ትከፊት ናይ ዕስከርየት ወሰያሰት ምህርዬ እንዴ አትመምኮ ደሐርት፡

* ነአተላሌ ዑመር *

- ግራሁ ዲብ ዐሰብ (ኪልዮማ) ወባጽዕ እንዴ ትረተብኮ ናይ ሐቱ ሰነት ዋጅብ ወጠንዬ ክምሰል አትመምኮ፡ እንዴ ትሳረሐኮ ሽቅልዬ አሰተብዴት፡ ምናተ ዲብ ሰነት 1998 ወራር ወያኔ ሰበት ሳደፈ፡ ዲብ ዐሰብ ወሰንዐፊ ከተትኮ፡ ዲብ ሳልሳይ ወራር ሰነት 2000 ምን 9-11 ጁን ዲብ ገብእ ሐርብ ሻረክት፡ ሐቆ ሳልሳይ ወራር እትፋቅየት አትካራም ዘብጥ እንዴ ትፈረመ፡ ሔፍዛይ ሰላም ሰበት አተው፡ ክም ፖሊስ ሰበት አተው፡ ክምሰል ፖሊስ ሔፍዛይ ጃሽ ሰላም እንዴ ገብአኮ ዲብ ዋዴ ባካት ዐሰብ እግል ዝያድ ሰነት ከደምኮ፡ ምኑ እንዴ ትቀየርኮ አሰመረ መጽአኮ፡ ዲብ አሰመረ እግል መደት ሐቱ ሰነት እንዴ ከደምኮ ሐቆሁ አሰክ ዓለ ወጋዲን ትቀየርኮ፡ ሐቆሁመ ዲብ ሰነት 2005/6 አሰክ ገሕቴላይ ፍግረት ወባካት ሽዕብ እንዴ ትቀየርኮ ከደምኮ፡ ዲብ ደንጎበ 2006 አሰክ ባካት ሰንክይቲ፡ ፎርቶ ሰንዐፊ እንዴ ትቀየርኮ ህይ አሰክ ሰነት 2010 ዲብ ከደምኮ፡

እብ ዐለ እዬ ምስክነ ዲብ ግርበት ሰነት 2010 ምን ጃሽ ትሳረሐኮ፡ ሐቆ እሊ እግል እሊ መደሰሰት ምን አቡዬ እንዴ ትሰለምኮ እግል አትመቃረሐ አሰተብዴት፡ መዋ-መጥሩ ምን ሰነት 2012 አሰክ ግርበት ማርስ 2024 ነፈር ጃሽ ሽዕቢ እንዴ ገብአኮ ከደምኮ፡ ዲብ እሊ ወክድ እሊ በዐል ዴወ ወአብ ክልኦት ሕጻን ወወለት ጋብእ ህሌት፡

* እብ ሽልፍየት መደሰሰት እንታጅ ሔዋን ወደርህ አዳል ህይ ሚ ወሸርሐክ እግልነ?

- ዝያድ ምእት ሰነት ለወደ ታሪክ ቱ፡ ዲብ ግርበት ሰነት 1920ታት ዲብ መደት እስትዕማር ዋልያን፡ እግል አቦቹ እመ (አሰይደ ፋጥነ መሐመድ ጓንጉል) ዲብ አሰመረ እንቅቅሐ ወደወርህ ተአዘቤ ዐለት፡ አቦቹ (አሰይደ ዘምዘም ሙሰ መሐመድ) ህይ እሊ እንዴ ረኤን እንቅቅሐ ወደርህ እግል ተአዘቤ አሰተብዴት፡ አቦቹ መ'ረ ቀየሕ ዐለት፡ እግል አብዕብዬ (አሰይድ ኢብራሂም ሰዒድ) “ሐቱ ዋልያን ለትመሰል እሲት ዲብ ባካት ፒያሰ ቶሪኖ እንቅቅሐ ተአዘቤ ህሌት” ክምሰል ቤለው፡ አመተ እግል ሊዴ አሰክ ጌሰ፡ ክምሰል ረአየ ፈተየ፡ እግል እንቅቅሐ እብ እግሩ ሾተዩ ምኑ፡ (ሓዚ ሰብብቱ)፡ አቦቹ፡ “እንቱም መንባዬ ኢትሰቦሩ ምንዬ!” ቱለቶም፡ አብዕብዬ፡ “ምን ልሰበር ዐውሉ እደፊዕ!” እንዴ ቤለ እንቅቅሐ እንዴ ትዛበ እግል ጌሰ ምኑ፡

* ሐቆሁ ህይ? *

- ዕንቱ ሰበት ከረ እተ፡ ሐጸየ ወዲብ ህዳይ ወውላድ በጽሐው፡ እብ ክእነ ህይ ለናይለ ደወርህ አንሰሶት ሽቅል አቡዬ እብ ሽቢ መቅደረት እብ ናይ ዐድነ ደወርህ፡ ዲብ ቤትነ አተላለዩ፡ አቡዬ ዲብ ሰነት 1975 ለትዛበዬ ዲብ አሰመረ ሻሬዕ በርክ ድካን ዐለ እሊ፡ ዲብ ሰነት 1998 ክተት እንዴ ገብእ ኣነ ምሰል ክልኦት ሐውዬ አሰክ ድፈዕ ከተትነ፡ ለምን አተብዬ መጽአነ ለዐለ ደወርህ ወእንቅቅሐ

ክምሰል አትካረመ ህዩ ምን የመንቱ ለኣቲ ለዐለ። እተ ወክድ ለህይ እግለ ዐለ መሐገዝ ወጀዶት እንቅቅሖ እግል ልረክዝ ለዐለ እሉ ድካን እንዴ አዝበ ተዋብ ደወርህ እግል ለኣንብት ቀረረ። ዲብ ከረን ሐቆ ጸንሐ ህዩ ዲብ ሰነት 2010 እብ ምስክነ እንዴ ትሳረሐኮ ክምሰል ፈገርኩ። ለመኣሰሰት እብ ታመት መስኦልየት እንዴ ነስኣኮ ለድካን እግል እጽበጥ ሰለሚኒ። ክምሰል መመቅረሓይ ሸቅል እንዴ ገብኣኮ ህዩ እደይሩ ወትመቃርሑ ህሌኮ።

*** መኣሰሰትኩም እግልሚ ቱ ‘ኣዳል’ ለትብል ሰሚት ህዝኩም?**

- አቡዬቱ እለ ሰሚት እለ ለሐረ እለ። ክምሰል ናይ ሰልፍ ርሳሰት ንዳል ግድለ ሰለሕ ሸብብ ኤረትርየ ዲብ ኣድብር ኣዳል ለነቅመት። እለ መኣሰሰትናመ ለኣወላይት ናይ ሐርሰ ሐርሰ ሐያት እግል ትግበእ እሉ እንዴ ተምናቱ “ኣዳል” ለትብል ሰሚት ለኣፍገረ እተ።

*** እለ መኣሰሰት ሚ እንዴ ጸብጠት ቱ ለትበገሰት?**

- እት ናይ ዎሮ ወርሕ ዕምር ለዐለ 2,640 ሰወሲት ቱ ዲብ ሰነት 2001 ለኣሰብዳናህ። ለሰወሲት ሉህማን (Lohman) ለልትበህል ምን ጀርመን ለመጽእ እት ገብእ። ምን ‘ዳብል ሃርሸሰት’ ለትትበህል መኣሰሰት ናይ ኣሰይደ ገነት በፕረጽዮን ለትዛቤናህቱ ለዐለ። እንዴ ጸንሐኩ ኣርበዕ ኣልፍ ሰወሲት እንዴ ትዛቤነ ኣተላሌናህ።

እብሼሽ ታቱ ዲብ እምብል ህዩ ዲብ እለ ኣዜ ባጽሐ ለህሌት ደረጀት እግል ነኡብጽሑ ቀደርኩ። እለ መኣሰሰት ዲብ እለ ወክድ እለ ደወርህ ቀይሒት ኣስክ 15 ኣልፍ። ጸዓዲ ህዩ ኣስክ 18 ኣልፍ ደርወህ እግል ልጽበጥ መቅደረት ቡ። ዲብ እለ እዋን እለ ህዩ። ዲብ እዴነ 12,600 ደወርህ ቀይሒት ህለ እግልነ። ዲብ ኣምዕል ህዩ ኣስክ 10 ኣልፍ እንቅቅሖ ወልደ።

*** ምን ተጃርብኩ ሐቲ መኣሰሰት ተዋብ ደወርሕ እብ ከኣፎ እግል ተእምብት በ ትብል?**

- ኣካን ደወርህ ኣሰልፍ ምን ኣዳም ለኑብር እቲ ባካት እንዴ ፊመት እግል ትትኣሰስ በ። እግል መሰል። መኣሰሰትን ዲብ መዲነት ከረን ናይ 205 ኪሎሜተር እንዴ ፊመትቱ እሰሰት ለህሌት። ብዕድ ሓለት ጀው ምግባይት ሐፋነት በህለት ኢሕፋን ወኢብሩድ እግል ልግበእ ልትሐፊ። ዲርህ። እብ ጠቢዐተ ምን ናይ ኣዳም ናይ ክልኤ ሰለስ ዲግሪ ሰንትግረይድ ዝያደት ሐፋነት ለቡ ገብእ ምንገብእ። ብለዕ ወሲቶ ተኣትካርም። እብ እስትሮክ ኣው ጀልጠት ህዩ ትመይት። እብ ቃብል እለ። ለኣካን ብርድት እግል ትግበእ ህዩ በራድ (humidity) ሰበት ከልቅ። ሐርኡ እብ

ሸፋግቱ ለየብሰ። እብሊ ህዩ ምስል ዲርህ እንቅቅሖ እግል ትውለድ ነዓፍ ወናሽፈት ኣካን ሰበት ተሐፊ ለኢተሐዜት ከሳር ወሰብብ ብዕድ ሕማም ክምሰል “ኢኮላይ ቦክሲድያ ተ ለትገብእ። እብ ተውሳክ። ለኣካን ካፊ ማይ ለበ እግል ትግበእ ለትሐዜ። ሰበቡ። ሐቲ ዲርህ ዲብ ኣምዕል ምን ልውሕድ ኣስክ 210 ሚሊ ሊትር ማይ ትሰቱ። እለ ህዩ ባካት ሐቲ ኩባየት ገብእ በህለት ቱ። እለ እምበለ እግል ሕጽቤ ለበዴ ማይ ቱ። ምስል መሐጽብ ደወርህ። ዲብ ኣምዕል ኣስክ 300 ሚሊ ሊትር ማይ ተኣስተህልክ። እብ ሐጫር ገበይ ሰለስ ዲርህ። ዲብ ኣምዕል ኣስክ ዎሮ ልትር ማይ ለኣክልሰ። እግል ክሉ በህለት ቱ። ሰበት እለ ለህለ እግልክ ቅያሰ ማይ ምስል ብዝሐ ደወርህክ ለልትመግወር እግል ልግበእ ቡ። እለ ክሉ ክምሰል ኣትመምክ በዐል መቅደረት ጌምያይክ እግል ተኣስብዴ ፍገሪት ቡ” ልብል።

*** ተዋብ ዲብ ደወርህ ኣክል ኣዩ ደማን ለህሌ እሉ?**

- ምእት ምን ምእት ኢኮን። ከሳር እግል ትሳድፍ ትቀድር። ምን ህለ እክ እብ ሰር ሚዛንዮት ኣስተብዳይ ልትሐፊ። ክሉ ለህለ እግልክ ማል። ደወርህ እግል ትተውብ እግል ልክፊ ኢቀድር። ሰበቡ እብሊ መጽእ ለኢቱልካህ ኣመቱ ኢተኣመረት ሕማም እግል ልኣቱ እቲ ቀድር። እንዴ ሐ’መ ምን መይት። እብ እዴክ እብ ሃለ እግል ትትረፍ ቱ። ብዙሕ መኣሰሳት እንታጅ ደወርህ እንዴ ኣስተብደየ እግል ልደበኣ ልትጀበራው እብ ሰብብ እለ ቱ። እግል ኩሉ እብ ገብእ (risk) እንዴ ዳሌክ እሉቱ ለተኣቱ ዲቡ።

*** ዲብ እንታጅ ደወርህ ዕዉት እግል ትግበእ ለለኣትሐዜ ብዕድ ሸእ ሚ ህለ?**

- ዝያድ ክሉ። ዲብ ደወርህ ለህሌ እግልክ መውህበት። ኣህምየት ወፍቲ ምህም ቱ። ለምህነት። ድቁብ ጸገም ወክሃሉ ለጠልብ ቱ። ሕማም ደወርህ ምዶል ወእበየ ገበይ ለኣቱ ሰበት ኢልትኣመር። እግል እለ ክሉ ዲብ ወግም እንዴ ኣቲክ እግል ትእቱ እቲ ብዘ። ጅንሰ ደወርህ ሕርየትመ ምህም ቱ። እብ ተውሳክ መነት ደወርህ እብ ተማመ እብ ኑዕየት ወእብ በቃዕት ለሒሰ እግል ልግበእ ቡ። ሰበቡ እንታጅ ደወርህ ኣስክ 70% ዲብ ኑብራቱ ለልተንኩብ። ምክር ወሐብፊ ውቁላም ሰብ መቅደረት ራቀቦት ህዩ ምህም ቱ።

*** መስከብ ደወርህ ከኣፎ እግል ልግበእ ቡ?**

- እበትቀደረት ገበይ እብ ድማኑ ወገለቡ ክሱት እግል ልግበእ ቡ። እብ ክሉ ክሱት ክምሰልቱ። እግል ኣካን ክምሰል ለኣነሸፋ ሸማል እብ ክሉ እትጀህ ክምሰል ለኣቱ ወፈግር ወዴ። ለደወርህ ሸማል ጀላብ እግል ልርኩብ ብነ ናይለ ደወርህ ለኑብር እት ኣካን ምን ምድር ሸበህ እግል ልትወቀል ኣለቡ። ለብነ ሸውየ ደህረ ምንገብእ። ሸማል ዶል መጽእ ዱቅሪ እብ ኣንፋ እንዴ ኣተ። ምን ጨቅጥ ከሬዕ ምኑ። ብዕድ። ዲብ መስከብ ደወርህ ትም እንዴ ትቤ ኢልትኣቱ። ምን ኣሳሰመ ሰሞሕ ኢኮን። ለለኣቱ ነፈርመ ፍንቱይ ናይ መእተዩ እስእን ወኮምብለ እንዴ ለብሰ ወሰራይ እንዴ ወደ ዲብ መንገኣት ለህሌት ኖረት ትግበእ ወዲተርጀንት ለብኣቱ ሰራይ እንዴ ኬደ እግል ልኣቱ ቡ። መስከብ ደርወህ እብ ኑረት ለትለበክ ዶል ገብእመ ለሒሳ ቱ።

*** ኣግቡይ መነት ደርወህ ከኣፎ እግል ልግበእ ቡ? እንቅቅሖ**

ቢጪ እግል ልግበእ ህዩ ደወርህ ሚ እግል ልበለዕ ቡ?

- አሰልፍ። ደወርህ ካፊ እንቅቅሶ እግል ለሀበኩ፣ ሰወሲት ልሰዕ ናይ ሐቲ አምዕል ዕምር እት እንቲ እንዲ አስተብዲክ ለትመዘዘንት ነብረ እብ ቅያስ እግል ተሀቡ ብከ። እንቅቅሶ ቢጪ እግል ልግበእ ህዩ ዕፉን ወአክደር ነብረ እግል ተሀቡ ብከ። እብ ፍንቲይ አክደር ነብረ፣ ዛይድ ወለትፈናት ሺታሚናት ሰበት ብእቲ። እግል እንቅቅሶ ከምሰል ናይ ‘ሐበሽ’ ቢጪቱ ለወድዮ። እግል ለዓል ክፋል እንቅቅሶም ትሩድ ወድዮ። እግል ዲርሆ ህዩ እብ ሕማም እግል ኢትትአዚ ናይ ከህላት መቅደረቱ ወስኩ።

***ምን ተጃርብክ ሞግ ጠባዕዕ ዲርሆ ሚ መሰል?**

- ዲርሆ እብ ክልቀተ ርሒመት ተ። እግል ሰኒ ለወዲ እለ ነፈር ተአሌልዩ ወትፈትዮ። ነብረ እግል ለሀይበ ነፈር ሰኒ እንዲ ወዲት ሰበት ተአምሩ ክምሰል መለሆ ትርእዮ። ግራሁ እት ገይስ ዲብ እንሩ ዲብ ትትለዋሌ ግያስ ትክልኡ። ምን ኢተአምሩ ነፈር ላኪን ተሀርብ - ኢትቀርቡ። ብዕድ፣ ዲርሆ ብቅዕ ኖዕ ነብራተ ለትፈቲ። ካፊ ቅዘ ለአለበ ነብረ ዶል ተአቅርብ እለ። እንዲ አቤት እኩቱ ለትገይስ ምንከ። ሕርያን ዶል ተሐግልቲ እብ ብሺሽ እንዲ መጽአት ለትትመውኑ። እለ ህዩ ለትዳሌ እለ ነብረ በህ ክምሰል ኢቤለዩ ለተርኤ እሻረት ተ። ሰበት እለ። ዲርሆ ኢትትሃጌ። እግል ልብል ለከሬ አዳም ላኪን ሓለተ ተሐብሩ። ሐመት አው ሐዬት ምንገብእ። እንቅቅሶ ሐቆ ዶል ትወልድ፣ ለትወልድ እተ አካን ኢትወጤት እለ ምንገብእ ወለመሰለ። ተአሰለከ። አዋይን እንዲ ፈሀምክ ሻፍግ ሐል ዶል ኢትወዲ እለ እንቅቅሶ ትከለክከ። እግል ትፈናተ ሕማማት ህዩ ትትቃለዕ። እብ ብትክት ህግዩ ዲርሆ ለሀብካህ ለተሀይበክ ርሒመት ወመክሰባይት ሐዋን ተ።

*** ዲብ አንሰሶት ደወርህ እንዲ ትፈረረ እግል ልትወዕት ለላሐዚ ነፈር ሚ ምክር ወሀብኩሁ?**

- አሰልፍ እብ ሰበት ዲርሆ ካፊ ፈሀም ወረሕመት እግል ተሀሌ እለ ቡ። ፍቲ ዲርሆ ለአለቡ ነፈር ደወርህ እግል ልተውብ ኢቀድር። እግል ሰላዲ እንዲ ቤለ ደወርህ አንሰሶት ኢለወውቲ። ፍቲ ደወርህ እንዲ በይአዩ ምስሉ እግል ልውዕል ወልትመዩ ቡ። ዲብ መዲነት እንዲ ገአ ደወርህ እግል ተአትመቃርሕ ኢቀድር። እብ ተውሳክ። ዲብ አፍረዮት ደወርህ እግል ልትወዕት ሰብ መቅደረት ሐርስ እግል ለአትጋሚ ወጅብ። ክምሰለ አሰልፍ ለእቤለ። እግል ደወርህ ሓሪህ ለሀለ አካን። ምን አዳም ለፊመት። ካፊ ማይ ወምግባይት ሐፋነት ክምሰል በ እግል ለአክድ ወጅብ። ተጃርብ ምን ሶም መፍርየት ደወርህም ምክር ወፍክር እግል ልንሰእ ሰኒ ተ። ዲብ አፍረዮት ድወርህ ከሳር ክምሰል ህሌት እንዲ ፈሀም። እብ ምርወት ወኤማን እግል ለአተላልዩ ቡ። አሰልፍ ሻርሐ ዐልኮ። ክለ ሚዛንቶ ዲብ አፍረዮት ደወርህ እግል ለአትፈርረ ኢወጅብ። እብ ተቅዩም ሰር ምን እግል ለአትፈርረ ቡ። ከሰረ ምንገብእ እበ ተርፈ ሰር ምን ሐዲስ ጀላብ እግል ልትበገስ። ሕኔት እብ ብዙሕ ሰወሲት ለአነብት ህዩ እብ ሐድ እግል ለአምብትመ ለሐሳ ተ።

*** መአሰሰትኩም ዲብ እለ ናይ 23 ሰነት ዕምረ ሚ ራብሐነ ምን ትብል?**

- አንሰሶት ደወርህ እብ መደጋግ ጸበጥኩሁ ምንገብእ

መሰለሐት ዐባይ ትትረከብ ምን። ነቃስ እዳረት። እብ ነዳፈት ኢጸቢጥ። ሀመሌ ውብዕድ ሀለ ምንገብእ ላኪን እግል ትክሰር ላብድ ተ። ሰበት እለ። ለትትቀደረከ ወዲክ ምንገብእ ወእብ ትሉሉይ ለሳድፈክ ሕማማት ወከሳር ከሀልክ ምንገብእ ዲብ ደንገበ እብ ጸገምክ ወመዕጸምክ ዲብ ዐውቲ እግል ትብጸሕ ትቀድር።

*** ዲብ ሄራር ለሳድፈኩም መታክል አው ተሐድያት ዐለ ገበእ? ***

- አሰክ ሰነት 2020 እግል ብዙሕ አውካድ ከሳር ወመሻክል ሳድፈነ ዐለ። ነብረ ደወርህ ምንትፈናተ መአሰሳት ወአፍራድ። ሰወሲትም ምን ውዛረት ሐርስ ለትሰለፍን እቲ ወክድ ዐለ። ዲብ ረአሱ ሰብር ወክህላት ሰበት ወዲነ ሰኒ አተላሌ። ዲብለ ትወቀለት ደረጀት እግል ንብጸሕ ህዩ ቀደር።

*** ለአግደ ሳድፈኩም ለዐለ መታክል ሚ ቱ? ***

- ለአግደ ሕማም ተ። ዲብ ደወርህ ሕማም ሀለ ምንገብእ ደወ አለቡ። እግል መሰል። ዲብ ሰነት 2004 ጉምሮ ለልትበሀል ሕማም ምን መሰር ዲብ ኤረትርዩ ክምሰል አተ። ክታበት ሰበት ይዐለት እለ። ዲብ ተሐደደ አምዒላት ሌጠ 2,200 ሰወሲት ቀትለ ምን እነ። ሐቆ አርበዕ ወሬሕመ ሕድ ለሹብህ ሕማም 3,500 ሰወሲት ሞተ ምን እነ። ዲብ ሰነት 2005 ህዩ 1,500 ሰወሲት ከሰርነ። ብዕድ ዲብ ሰነት 2013 ኒውካሰል ለልትበሀል ሕማም አተ እትነ 3,500 ሰወሲት ቀትለ ምን እነ። ዲብ ሰነት 2018። ምን መራቀብትነ ወኪን ‘ረክስ ብሮንካይት’ ለልትበሀል ሕማም ሳደፊነ ወናይ ሐድ ዎሮ ሚልዮን ነቅፈ ከሳር አጅረ እትነ። ብዕድ ናይ ነብረ መታክል ተ። ዲብ ሰነት 2004/5 ዲብ ኤረትርዩ ናይ ነብረ መሻክል ዐለ እግል። ናይነ ነብረ እግል ነኣዳሌ ኢጀረቦትናመ እግል መሻክል ኬለመዩ። ክለ መቅደረትነ ነብረ ደወርህ ዲብ መትዛባይ ሓለፍናህ። እብ ሰብብ እለ መደት ሐቲ ነብረ ተሐገለት ወእግል 24 ሳዕት ነብረ እንዲ ኢበሌዕ ለወዐለ እቲ ወክድመ ዐለ። ሐቆ ጅርቦት ብዘሕት ላኪን ዲብ ሰነት 2011 ናይነ ነብረ እግል ነኣዳሌ ሰበት አምበትነ። ናይ ነብረ መሐገዝ ኢሳደፊነ። ክምሰል እለ ምን ወዲነ እበአማን ረህዩት ከልቀ እትነ። ዲብ አፍረዮት ደወርህ። ለ70% ዲብ ነብራቲ ለልተንከብ። ለተርፈ ህዩ ዲብ ነዳፈት። ክታበት። መርዒት ውብዕድ እግል ልትሀደግ ቀድር።

*** ዶር ዋልዳይኩም እብ ከአፎ ወሽርሐኩሁ?**

- ክምሰል አሰልፍ ለእቤላ፡ አቡነ እግል እለ መአሰሰት ድካን እንዴ አዝበ አሰሰዋል። አስክ ሰነት 2010 ህዩ እግል እለ መአሰሰት ኖሱቱ ለአተላልፊ ለዐለ። ለሳደፊ ሞት ሰወሲት ውበዕድ ተሐድዶትሙ ዲብ ወቅቱ ሰበት ዐለ እብ ፈድል ረቢ ወእብ ፈድል ሰዳይት ውዛረት ሐርስቱ ለተዐዳናሁ ወዲብ እለ ዐውቱ እለ እግል ንብጸሕ ለቀደርነ። እግልነ ህዩ እብ ዋጅብ ገበይ ሸቅል አጽበጤ። አዜ ላኪን ምሰል ወሰኑት ዕምር ምን ሸቅል ዑሩፍ ህለ። አቡነ እግል እለ ሸቅል እለ ዲብ አሰመረ ለዐለ እግልነ ድካን እንዴ አዝበ ለአሰብድዮ ዲብ ህለ። “እግልሚ አስክ ከደን እንገይሰ?” እንብሉ ዐለ። ህቱ ላኪን፡ “ተዋብ ደወርህ መናፍቡ እግልኩም ሌጠ ኢኩን። እግል መጅተመዕ እብ ግዲዱ ለነፊዕ ወዲብ መአሰሰትሙ አዳም እግል ልሸቄ ቱ። ሰበት እለ፡ እብ ፋዬሕ ሕሰብ” ዲብ ልብልቱ በልሰ እግልነ ለዐለ። ክምሰለ ቢለየ ህዩ ዮም ዲብለ መአሰሰት 48 ዳይማም ሸቃለ ህለው እግልነ። እለ ምሰለ ሸቃለ ክል ምናም ለረፍዐው ዓይላት እንዴ ረኤክ እብ ቀሎ-ቀሎ ለልትዋገም ኢኩን። ካልኤ ፈድል እለ መአሰሰት እለ ሸዑብ ብዙሕ እንቅቅሖ ልትመወን ህለ። ሰበት እለ፡ አቡነ ሩእየቱ ወበዳሪቱ እበአማን ስርግልት ተ። እብ አዜመ ሕነ ዲብለ ትወቀለት ደረጃት እግል ነኡብጽሑ ዕንዱቃም እሉ ህሌ። መጥ-መጥሩመ ሐ ሐሊብ እግል ንተውብ ሰበት ቤሌን፡ ለመአሰሰት ዲብ ፈደሕተ ትመጽእ ለህሌት። እብለ መናሰበት ዋልዳዩ እግል ሐምዱ ሐዜ።

*** ዶር ወዛረት ሐርስ ዲብ መአሰሰትሙ ሚ መሰል?**

- እብ ሰበት ዲርሆ ለገብአ ልግበእ አምር ዲብ ይዐለ እትነ ወክድ፡ ላብድ ዶር ውዛረት ሐርስ ሸፊሕ ኢትረክብ እሉ። አብያት ዲብ ሸቅየት ወሰብ መቅደረት ዲብ መጸኦ ምክር ወሐብሬ ለህይቡነ ዐለው። ናይ ክርስ ዐድ ምዋጥኒን ወናይ ካርጅ ሰብ መቅደረት ሰዱነ ዐለው። እግል መሰል ዶ/ር ዐብዱ ለልትበህል ወድ ህንድ እብ ሕኩመት ዲብ ልደፊዕ ዲብነ እት መጽእ ሰዳነ ወለአደርሰነ ዐለ። ግራሁ ውላድ ኩብ ደክቶር ካሪን ወደክቶር ቪላድሚርመ ዲብ መአሰሰትነ ዲብ ለአትቀባብሎ እግል መደት አርበዕ ሰነት ምሰልነ ሸቀው ወለለትሐዜ ምክር ወምሆር ሀበውን። መጥ-መጥሩ ኤረትርዩን ደክትረ ወሰብ መቅደረት ዲብ መጸኦ ሰደውነ ወአድረሰውን። እብ ዓመት ሰዳይት ታመት እብ ውዛረት ሐርስ ገብአት እግልነ። ሕናመ ፈድል ረቢ ወፈድለ ገብአት እግልነ ሰዳይት ተጃርብ ሸቅል ሰኒ ከሰብነ። እብ መአሰሰት ውሕደት መአሰሰት ብሩር (rural enterprise unit) ኢንተርፕራይዝ ለመጽአው አምሪክዩን ሰብ መቅደረትመ እብ ሰበት እንሰሰ ደርህ። ሰገ ደወርህ ወዐዳገ ደወርህ ለክሰስ አርበዕ ኢነት ተእሂል ሃይባምነ ዐለው። ሕማማት ደወርህ እግል አብደዮት እንዴ ትበህለ ምነ ተሐረየ ድወል እብ ውዛረት ሐርስ መጽእ ለዐለ ክታበትመ ለዐለ እግልነ መታክል ዲብ አርሀዮት ለአግደዩ ዶር ዐቢ ቱ። ወዚር ሐርስ አሰይድ አረፋይኔ በርሄመ እብ ኖሱ ዲብ መጽእ አትናየቴነ ወለተትሐዜ ምክር ሃይብና ቱ።

*** ዲብ እለ ወክድ እለ፡ መአሰሰት ተዋብ ሐዋን ወደወርህ አዳል ሚ ተእሊር ዋድየት ህሌት ትብል?**

- ዲብ አሰመረ - ዲብ ባካት ሲነመት ዳንቱ ክምሰልሁው ዲብ ክርስ መዲነት ክረን ድካን እንዴ ከሰትነ እብ ዐውል

ራቴዕ እንቅቅሖ እት ሸዑብ ነኡዘቤ ህሌን። ሸዑብ ብዙሕ ወሰብ መአሰሰት ህዩ እንዴ ትዛበው ምን እነ እግል ልትንፈዶ ቃድራም ህለው። እብ ተውሳክ ዲብ ብዙሕ መአሰሰት ዐባዩ ሕኩመት ውበሕተ እንቅቅሖ ነኡዘቤ። ገሌ ምነ መአሰሰት፡ እስብዳልየት ዐስከርየት ግላሳ፡ ባረንቱ፡ ደቀምሐሬ፡ ሳወ፡ ሸሪካት ተዕዲን ቢሸ ወዘረ፡ ባር ሮዶል፡ ጃርዲና፡ ጃንቲ ግሩፕ ኢታልያኖ ወለመሰሉ እግል ልትሀደግ ቀድር። ደረሰ ኩልየት ሐርስ ሐመልማሎመ እብ ዶል ዶሉ ዲብ መአሰሰትነ ዲብ መጸኦ እብ ፍዕል ለተለ ምሆር ነሰኦ። ሰለሰ መምህራን ናይለ ኩልየት ዲብ መአሰሰትነ ዲብ መጸኦ እብ ፍዕል ለተለ ምሆር ናይ ማሰተረሰ ዲግሪ ድራሰቶም እትመማም ህለው። እሎም መምህራን እሎም ዲብ መአሰሰት የመሞቶም እግልነ ዐውቱ ዐባይ ወሐበን ቱ

*** እግል ሸዑብ እበ ተህዩበ ለህሌኩም ክድመት ጋንዕ እንተ?**

- ጋንዕ ይኣነ። ምሰል መናበረት ልትረኤ እት ህለ፡ ዐውል እንቅቅሖ እምበል ሐሰት ቃሊ ቱ ለህለ። ዐዳገ ወዲብ ዐዳገ ለልትክሬ እንቅቅሖ ሰበት ኢትመጣወረ፡ ነብራመ ቃልየት ሰበት ህሌት፡ እግል ምር እንቅቅሖ እብ ዝያድ 4 ነቅፈ እግል ነኡዘቤ ለአሰፈነ።

*** ዐውል እንቅቅሖ ዝያደት እብ ራትዐት ገበይ እግል ልዘቤ ሚ ምን ገብእ ለሐይሰ ትብል?**

- እብ ጀህትነ ብዙሕ ነሐሰብ። እግል መሰል ዓሰ ወጭመም ስምስም እንዴ ረከብነ እንታጅነ ምን እለ ለህለ እት ደረጃት እበትወቀለት እንዴ ዓይነ፡ እግል ሸዑብነ እብ

ረኪሰ ዐውል እንቅቅሖ እግል ንወጅድ እሉ ናይ ዲመ ዐሽምነ ወጸገምና ቱ።

*** ናይ ምስተቅበል በራምጅኩም ህዩ?**

- ዐቢ ኢንኩቤተር እንዴ ወዲነ ኖሰነ ሰወሲት እግል ንፋርክ ወእንታጅ ሰገ ደወርህ እግል ኒዴ ናይለ መጽእ ቅሩብ ወክድ ስታትና ቱ።

*** ዲብ እንታጅ ሐሊብ ሐ እግል ንትዐዴ። ምዶል ወእብ ከአፎቱ ለአምበትሙ?**

- እንታጅ ሐሊብ ሐ ዲብ ሰነት 2024 ቱ ለአሰብዳናሁ። ነኡነብቱ ዲብ ህሌን። እግል ሸቃለ መአሰሰትነ ወእግልነ ሐሊብ እግል ንርከብ እንዴ ትበህለ አምበትናሁ። ሰበቡ፡ ዲብ እንታጅ ደወርህ ዲመ ዕሳስ ህለ ወሐሊብ ህዩ እብ ሰበብ ዕሳስ ሕማም ዲብ ሳረዮት ሴድያይ ዶር ቡ። አሰልፍ ምን ማርያም ደዓሪት - መሕበር ሲታውያን ሐምሰ ወአት

ትዛቤን። ምስል ወቅት ህዩ እንታጅ ሐሊብ ሐ እግል ልስሐብን ሰባት አስተብደ። እብ ገቢይ ሰኔት እግል ንጽብጡ ቀደርን። ወዛረት ሐርስ ዘበናይ አትጃናስ አው አዳቃል ሐ ሰባት አስተብደ ህዩ እግል እሊ በክት እሊ። እግል ንትነፊዕ እቡ ትበገሰን። እግል ዐለው እግልን ወዲብ መአሰሰትን ለፈረው አብዕረት እንዴ አዝቤን ህዩ ዘባናይ አግቡይ አዳቃል ሐ አምበትን። እብ ዘበናይ አግቡይ አዳቃል ሐ ዕመር ሐሊብ ዲብ በዜሕ ገይሰ። እብ ሰኔት ገቢይ ሰባት አተላሊናሁ ህዩ ዲብ ከርስ እለን ዐስር ሰኔታት 29 ሐ እግል ንተውብ ቀደርን።

*** መሰሊሐት ዘበናይ አዳቃል ሐ ሚ ቱ?**

- ቀዳማይ ሕሩይ ዘርእ ትረክብ። ሰበቡ ጅንስ ናይለ ሐ እብ ወዛረት ሐርስ እንዴ ትፈረገት ሰባት መጽእ። ካልኣይ ብዕራይ ህለ እግልክ ምንገብእ ለሰክን እተ ቤቱ። ነብራሁ ወነዳፈቱ እግል ተአትምም እሊ ጅብረከ። ክምስልሁመ እብ ወህር ብዕራይ ለልትሐላለፍ ሕማማት ዶል ለህሌ ዲብ ወላዱ እግል ለዓድዩ ቀድር። ዘበናይ አዳቃል መትነፊዕ ላኪን እግል እሊ ክሉ መሻክል ለህውን ምንከ። ብዕራይ ገብእ ምንገብእ ላኪን ዲብ ህሌክ እተ ሳዕት እግል ልስረር እተን ሰባት ቀድር። እሊ እግል ትራቅቡ ለሐይለከ። እምበል እሊመ ወህር ዲብ ረአስለ አንሳት ሐ እግል ለአጅርዩ ለቀድር ደረር እግል ተህውን ቱ።

*** እብ ተቅዩም ዲብ አምዕል አክል አዩ ልትር ሐሊብ ተሐልዮ?**

- ምን እለን ለህለዩ እግልን ሐ። እብ ምግባይ ጌማም ዲብ አምዕል አስክ ምሮ በርሚል አው 200 ልትር ሐሊብ እንረክብ። ምን ሐቱ ወአት ህዩ ለትቀለ ምን 24 አስክ 28 ልትር እንረክብ። ዲብ ከረን ድካን ካለፈሎት ሰባት ብን። እግል ሐሊብ ምኑቱ ዲብ ሽዑብ ለነአዘብዩ።

*** ሚ ጅንስ ነብረ ሰባት ተአበልዑወንቱ ሰኔ ዕመር ለህይወትም ለህለዩ?**

- ሐ ሐሊብ አክደር ዐለፍ እግል ልብለዐ በን። ለትበዜሕ ሐሊትን ህዩ ዲብ አልፈ-አልፈ (በርሲም) ወዕፉን ቱ ለህለ። እብ ተውሳክ ሰዐር ሐርማዝመ ንትነፊዕ። ምን ሰነት 2020

ወሐር ህዩ ሉሲንዩ ለለትብህል ዕጩይ ዲብ ጠረፍ ዘሪበት ካንሼሎን ሻትላም ህሌን። ሉሲንዩ ጽበዋ ፕርፕቲን ለቡ ማይ ብዙሕ ለኢነስእ ዕጩይ እት ገብእ። ወዛረት ሐርስ እብ ለህ ሃይበትናቱ ለዐለት። ሉሲንዩ ምን ቅያስ ወለዐል በዝሐ ምንገብእ ላኪን ሰባት ቀትል። እብ ቅያስ ሐድ እግል ልትህዩበ በ። እሊ ክምስል አብለዐናህንቱ ዕ'መረን ለቀዝር።

*** ዲብ ተዋብ ሐ ሐሊቱ እብ ወዛረት ሐርስ መራቀብት ገብእ እግልኩም ማሚ?**

- አኪድ! መራቀብት ዛይደት ወዛረት ሐርስ ትገብእ እግልን። ሰብ መቅደረት እንታጅ ደወርህ ወሐ ሐሊብ ናይለ ወዛረት ዲብ ወክድ ክታብት። ዲብ መደት ወሊድ። እግል ክምስል ትወለደት አው ትወለደ ሚ እግል ልብለዕ ቡ ዲብ ልብል ወብዕድ። ዲብ ለትቀባብሎ ሰዓይት ወመራቀብት ወዱ እግልን።

*** ዲብ ወሬሕ ፈብርዋሪ 2024 ዲብ ገብእ ወጠኒያይ ወዕለ ሐሊብ ወፍገሪቱ ሹሩክ ዐልክ ወጃእዝትመ ናስእ ዐልክ እብ ክሰሳ እሊ ሚ ወቱልክን?**

- ለወዕለ ምን ቀበት ዐድ ወካርጅ ለመጽአው ወቁላም ሰብ መቅደረት ወመትመራምረት እንታጅ ሐሊብ ሐ ወስናዐት ፍገሪት ሐሊብ ለሻረከው እቱቱ ለዐለ። እብ ፍንቱይ እግልን ተጃርብ እግል ንክሰብ በክት ከልቀ እግልን። እብ ፍንቱይ ለእብለትፈናተው ናይ ከርስ ዐድ ወካርጅ ለትቀደመ ወራቅ ድራሳት ተጃርብ ብዙሕ ከሰብን ምኑ። ሰባት እሊ። እብ ሰባት እብ መሕበር ሸቅዮት። እዳረት ሐሊብ ወመራዐዩቱ ወለመስሉ። ሚ መስል ተጃርቦም ሰባት ካፈለውን ሰኔ ዐለ።

*** እሊ መጃል እሊ ለክሰሳ ለነሰክህ ተአሂል ህለ ማሚ?**

- እብ ጀሆቼ ዲብ ሰነት 2019 ፈድል ወዛረት ሐርስ ለትክለቀ እግልዬ በክት። እብ ሰባት እንታጅ ሐሊብ ሐ አስክ ኬንዩ እንዴ ጊሰኮ ተአሂል ናስእ ዐልኮ። ዐውቱ ኬንዩን መፍርየት ሐሊብ ሐ ዲብ ብዝሐ ሐ ለልተንከብ እንዴ ኢገብእ። ዲብ ዑፋያት አው ብቁንት ሐ ክምቱመ እግል እፍገር ቀደርኩ። እብ ተውሳክ ህለዮት ካፊ አክደር ዐለፍ እብ መሕበር እንዴ ትክምከመው ለሸቁ ክምቶም

ወደሊ ህዩ ፍገራት ሰጪት ክምሰል ረክበው ምኑ እግል አምር ቀደርኩ። ሰበት እሊ፡ ለተጻሂል እበአማን ነፈጄኔ። እብ ሰበትሉ ዲብ ወጠኒያይ ወዕለ ሐሊብ ወፍገራቱ ለተሀየቡተኒ ጃእዘት ለኢታኬኩው ዐለት። ምናተ፡ አንፋር ውዛረት ሐርሰ ናዮም መምዘኒ እንዴ ትነፈዐው ሰበት ጃእዘት ሀበውኔ፡ እንዴ ይሐምዶም እግል ሕለፍ ይሐዘ። ብዕድ፡ እለ ጃእዘት እለ እብ ድግማን ዝያደት መስኡልየት ለተአረፈዐኒ ሰበት ገብአት እግለ ሐሰት ፍገራት እብ ክለ ሐለቼ እግል እጸገም ቲ።

*** ዲብ እንታጅ ሐሊብ ሐ ለሳይፊኩም መታክል አው ተሐዲ ሚ ዐለ?**

- እግል ሐ አስክ ሞት ለለአበጼሕ ለሳይፊኒ ሕማም ልግበእ ውበዕድ መሻክል ይዐለ። ምናተ እብ ናይነ ነቃስ ክልኤ ወአት ሞተየ ምን እኔ። ህተን ህዩ ሐቲ ሰልክ በልዐት፡ ወለካልኣይት ህዩ መሐልክ እንዴ በልዐት ለሞተት ቲ። እብ ዓመት ላኪን እት ሰጪት ሓለት ቲ ለህሌነ።

*** ዲብ እንታጅ ሐሊብ ሐ ለህለ እኩም ናይ ምስተቅበል በርናምጅ ሚቲ?**

- ለዝቤ ሐሊብ ሐዲስ ዲብ አካኑ ዲብ እንቲ፡ ሐሊብ እንዴ አፍለሐነ ወሐሳሱ እንዴ ወርኬነ ምኑ ወእንዴ ዐሽግናሁ አው እት መዐለባት እንዴ ዐሽብናሁ እግል ነአዝቤ ስታት ብነ። ለሀደፍ ክል ነፈር እበ ሕኩመት ለአፍገረቲ ሸክል ሐሊብ እንዴ ሰተ ለለትሐዜ ቅዝ ነብረ እግል ልርኩብ ቲ። ምስሉመ ርግኦ እንዴ ወዴክ ናይ አዝበዮት በርናምጅመ ብነ። ምስል ወቅት ህዩ ዲብ አዳላይ ፈርማጅ ውበዕድ እግል ንትዐዴቲ።

*** እግል ተሐምድ በክት እግል ሀበኩ**

- አሰልፍ እግል ረቢዩ ሐምድ። እንዴ አትሌኮ ለእሊ ሸቅል ለአጽነሐው እነ ዋልዴን - አሰይድ ዩሰፍ ኢብራሂም ወአሰይድ ንዕመ ናጂ ሐምዴይ እቀድም እቶም። አሰክ እሊ ሃድል ዮም እንዴ ትፈረርነ እግል ንእቲ ለአተቅደረውነ ዋልዴነ ዲብ ክል ምዕል ዲብ ልድሕሮ ሰበት አትፈረረውነ ወለኣቲነ ሰበት ህለውቲ። ብዕድ በጽሓመ ለህሌነ ደረጃት ዐውቲ ፈድለ ኢልትሐለል ጸገም ወመትሰባል ሸቃላቲ

ከ እግል ክሎም ሸቃለ እለ መአሰሰት ዛይደት ሐምዴ ትብጸሐም።

ውዛረት ሐርሰ፡ መአሰሰትን ምነ ተአሰሰት እቲ ወክድ እንዴ አስተብዴት አስክ ዮም ታቲ ዲብ ተአብል በህለት ደወ ወክታበት ዲብ ተሀይብ፡ ሰብ መቅደረት ምን ካርጅ ዲብ ተአመጽእ ወእብ መቅደረት ኖሰ ተእሂል ዲብ ተሀይብ፡ ሰወሲት ዲብ ትካፍል ወለመሰሉ፡ እግለ ትወድዩ እግልነ ለህሌት መራቀባት ወሰዳይት ሐምድ። ዝያደት ክሉ ህዩ ወዚር አረፋይነ ፈድለ ዲመ ለቀድመ እግልነ ምክር ወአትናያት እግል አንፋር ውዛረት ምን ውቁላም መስኡሊን ወሰብ መቅደረት ወሐካይም - እብ ፍንቲይ ደክቶር ተክለማርያም፡ ዜናዊ ጽጋጽኣብ ሐምዴይ ትብጸሐም። እዳረት መዲነት ከረን ምስል ክሎም አንፋረ፡ እግል እዳረት አቅሊም ዐንሰበ ምስል ሓይስ ሓክም አቅሊም - ሰፊር ዐብደለ ሙስ ፈድለ ለእንጠልቡ ምኖም በሊስ ሻፍግ ሰበት ለሀይቡነ ሐምዶም። መአሰሰት ንዋይ ወዘርእ ኤረትርየ ምክር ወመዕነውየት ምን ቀደሞት እንዴ አስተብደው እብ ፍንቲይ ምነ መሐገዝ ነብረ ደወርህ ሱዱፍነ እቲ ለዐለ ክልኤ ሰለሰ ሰነት እንዴ አስተብደው ነብረ ደወርህ ዲብ ቀደሞት እግለ ወደወ እግልነ ሰዳይት ሐምዴይ ትብጸሐም።

መአሰሰት፡ መሐገዝ ናይ ማል ዶል ሳድፈ እግል ተአተላሌ እግለ ሰደውነ አሰይድ ዐብዱ ከሊፈ ኣድም ወአሰይድ ሰለሞን ገዛኢ ገብሩ ፈድለ ሀበውናተ መዕነውየት ወምክር ምን ልብዩ ሐምዶም። እግል ሓይሰት በዐል ፈረዕዬ አሰይደ ፈትሕየ መሐመድ ዐሰማን ወእግል ውላጄመ እግለ በዝሐ ወቅቼ እብ ሰብሰ ሸቅል ምኖም እንዴ ትፈንጽኩ ለሓልፋ ምንማቲ። እግለ ወደወ እግልይ ረሕመት ወፍቲ ምን ቅያስ ወለዐል ሐምዶም። ዝያድ ክሉ ክምሰል እሊ እንዴ አስተረሐነ እብ ሰላም እግል ንሸቂ ወእግል ንዕቤ ፍዝ ለገብአው እግልነ ፍራስ ሹሀዳነ ወአንፋር ቅዋት ድፈዕ ኤረትርየ ፈኮም እት ሰጪት ልብጸሐም። እግልኩምመ እግለ ህሌት እዩ መቅደረት ሕድት ወተጃርብ እግል ሀብ ለሀብኪኒቲ በክት ምን ልብዩ እግል ሐመደኩም እፈቲ።

ምስል ካርቱን ገማል ፍሬ-ካድም

ሬሳም ካርቱን ሳማዊዳሪ

ሐሊብ ነኡትወጭሩ እነብር ዐልኑ ሐሊብ
ፋሌሕ ልትወጪር ላኪን ርእያም ይሕነ!

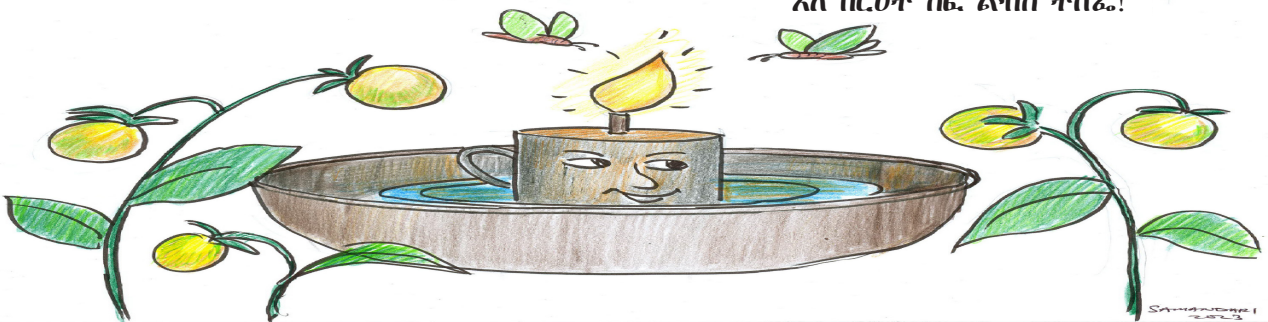
ኢጆራብክዩ ድኢኮኒ፡ ሀቲቱ ማመፍ
ደማነት ለቡ!

Samawdara
2024

ጠቢባታይት መጋብህት ድድ-ባልዒን

እለ በርህት ከፎ ልብክ ትሸፊ!

Samawdara
2023

ገብሩ፡ እለ ቃንጥሽ (ፍጥር)
ሰሙም ቱ መኢፋሉ፡
እብ ከኦፎ እንደሉ?!

እንዴ ትሰክልክ ለትሰረረተ፡ ርኤኮ
እንዴ ትቤ ኢትላውድ!

Samawdara
2024

መሀንድስ ሐርስ አቤል ወልዴጋብር

እግለ አዳም ለሸቀዩ ፍድብ ሐንገል፡ እት መንፈዐት አምር ሀንደሶት ሐርስ ለአውዐለ ዋቂ ነፈር ውዛረት ሐርስ

*ምስል ከልፍየትከ ወሄራር ተዕሊምክ እግል ተኣትኣምረን?

- መሀንድስ አቤል ልብሉኒ። እት አቶብዩ ትወለድኩ። ካብ ኣቦይ አቶ ወልደጋብር ዜኖን ኣደይ ወይዘሮ ንግስቲ ይሕደንን፡ ኣብ ኢትዮጵያ ተወለደ። ካብ 1991 ዓ.ም.፡ ኣብ መባእዳ ቤት-ትምህርቲ ማይ-ተመናይ (ሓድሽ ትምህርቲ ብዘብል ስያመ ትፍላጥ ዝነበረት) ተማሂረ። ብድሕርቲ፡ ኣብ ማእከላይ ደረጃ ቤት-ትምህርቲ ሓድነትን ካልኣይ ደረጃ ቤት-ትምህርቲ ባርካን ትምህርቲ ቀጸለ። ኣብ 2002 ሃገራዊ ግቡኣይ ንምፍጻም፡ ምስ መበል 16 ዙርያ ሃገራዊ ኣገልግሎት ናብ መደበር ታዕሊም ሳዋ ወሪደ።

ዋጅብ ናይ ዐስከርየት ወስያሶት ምህሮ ክም ነስኣኩ፡ ምህሮ ጃምዐት ለኣተላሌብ ንቅጠት ሰበት ረከብኩ፡ ኣስመረ ኣቅበልኩ። እት ጃምዐት ኣስመረ ደርሰ እንዴ ዐልኮ ሰነት 2007 እብ ዕመማይት ሀንደሶት እብ ሰልፋይ ዲግሪ ትደሐርኩ።

* ሐቐ መድሐራትክ እቦዩ ረትዐክ?

- ሐቐ መድሐራቶ እት ምህነት ሐርስ ትከሰኣኩ። እት ቅስመ ሐርስ ወምድር ኣቅሊም ዐንሰበ -እት ምዴርየት ዓለበርዕድ እንዴ ትዋመምኩ ሸቅል ኣንበትኩ። ሐቐ ገሌ ሰኔታት እት ቅስም ሐርስ ወምድር ኣቅሊም ምግብ ትቀየርኩ። እት ምዴርየት ኣስመረ እግል ክልኣት ሓል ክም ሸቀኩ። እት ሰነት 2015 እትሊ ኣዜ ለሀሊኮ እቲ ቅስም ሐርስ ወምድር ኣቅሊም ምግብ ትቀየርኩ። እት እፈትዩ ሸቅልይ ህዩ እከድም ህሌኩ።

* ምን ንእሽክ ምዩል ሐርስ ልግበእ ወብዕድ ዐለ እልክ ገብእ?

- እት መደት ንእሽ፡ መተልህያይ ኮበራት እግር እግል እግበእ እ'ተምኔ ዐልኩ። ሸበህ ክም ዐቤት ህዩ፡ መደርስ እግል እግበእ ትሸነህኩ። ኣቡዬ መደርስ ሰበት ዐለ፡ ለምህነቱ ጀዝበተኒ መሰለኒ። ሐሬ ሳኪን እት ካልኣይ ደረጃት ዲብ እደርስ ምህሮ ፊዚክስ ወሕሳብ ሰበት ፈቲኩ። መሀንድስ እግል እግበእ ኣዜ ዐልኩ። ምራጃ ሰበት ተመ እግልይ ህዩ ሰልፋይ ዲግሪ እብ ሀንደሶት ሐርስ ነስኣኩ። ለናይ በዲር መምህር ግብኣት ሕልምዬ፡ እብ እሰቼ መምህር ምስጋና የማኔ ሰበት ረከብኩ። ለከሰርክወ ምህነት ኢኮን።

* እት ኩልየት ክም ኣቲክ ሚ ጅንስ ዕልም እግል ትድረሰ ቀረርክ?

- ክ'መ እቤሉ፡ ምን ፊዚክስ ወሕሳብ ምን ሰልፍዬ እት ዕሉም ሀንደሶት ኣቲኩ። እት ካልኣይት ሰነት ጃምዐት ክም ሐሬኩ፡ ሀንደሶት ሐርስ ለሰልፋይ ሕርያንዬ ዐለት። ወእለ ደረሰኩ።

* ፍንቲት መጃል ሀንደሶት ሐርስ ከፍ ትሸረሐ?

- ሀንደሶት ሐርስ፡ ክሰሰን እት ሐርስ ለተኣተርግዝ እንክር ናይ ሀንደሶት እት ገብእ፡ ገሌ ምነ ተሐቅፋ ድሩሱ ቃያሱ መታብዐት ፈዓልየት ሕፍደት ማይ ወትርበት፡ ርዝቅ ጠቢዐት፡ ብንየት ከዛናት ማይ፡ ኣስበቀት ዋውር ብንየት ትሕትየት ሰርዐት መስኖ ወብዕድ እግል ህደግ እቀድር።

* ድራሰት ጃምዐትክ ከኣፍ ትሄርር ምስልክ ዐለት?

- እት ኩልየት ለኣለፍክወ መንበረት ክም ሰኒ ለትረዬሕ ወእት ዝክርያቶ ለትነብር ተ። ፍዕል ለትኣበረዩ ድሩሰ ሰበት ዐለ፡ ኣክለ ኣርድ ኣተጽቢሐኮ ፈቲክወ። መደርሲንዬመ ተዐብን እንዴ ኢልብሎ፡ ዕልም

መሀንድስ አቤል

እት ሐንገልኒ እት ለኣልፎ ወክም ንትዐወት ለከድመው ሐምድ። ናይ ኩልየት ድራሰቶ እብ 3.12 ክእልል ንቅጠት ኣትመምክወ።

* እት ካቲመትሰ ሰልፋይ ድግሪክ ለኣዳሌህ ኩቱብ ብሐሰ እት ሚ ዐለ?

-ሕፍዝ በሐሰን እብ መጅመ-ዐት ለወዳናህ እትግ ገብእ፡ “ሸቀየት ብንየት ትሕትየት መሸፊዕ ማይ ብሩር (Rural water supply)” ልብል ዐለ። ኣነነት በሐሰን እት ምዴርየት ሎጎ-ዐንሰበ ሊባን ለትትበህል ቂሾት ሐሬኩ። ለወዳናህ በሐሰመ ክም መሸፊዕ ናጅሕ እት ፍዕል ወዕለ ወረህየት ገቢል ከልቀ።

* ሄራርክ እት ተጃርብ ሸቅል ህዩ እብ ከፍ ትዘክሩ እግልኒ?

-እብ ዓመት ናይ 16 ሰነት ተጃርብ ሸቅል ብዬ። ምን እሊ እብ ፍንቲይ ለእፈቅዱ ግድም፡ ለዲብ ምዴርየት ዓለበርዕድ ለሸቀክወ ወክድ ቲ። እትለ ተጃርበት ሰልፍዬ ለከሰብክወ ኣምር ኣሳሱ ሐረሰቶት ዐድነ ፈዳብያም ወለኢትሐንፈለ መክዘን ዕልም ክም ቶም ኣመርኩ። እት መደት ለሀ ለረከብክወ ኣምር፡ እብ ከሊማት ለልትወሰፍ ኢኮን። እብ ብትክት፡ እግለ ተሌት ናይ ምህነት ዐቦትዬ ኣርደት ኣሳሰ ትሩድ ለኣጥፈሐኮ እት መደት ዐለት።

እት ቅስም ሐርስ ወኣራዲ ኣቅሊም ምግብ፡ ምስል ፍሮዕ ዐቂብ ማይ ወትርበት ወዐማር መስኖ ክም መሀንድስ ሸቀኩ። ኣዜ ዲብ ኣዳላይ ሳውዮት ምድር (Survey) ወተክጢጥ፡ ክምሰልሁመ መታብዐት ፈዓልየት ሸቅል ዐቂብ ማይ ወትርበት እሸቂ ህሌኩ።

* እት ናይ ካልኣይ ዲግሪ ድራሰትክ እግል ንሕለፍ ሚ ዶል በክት ኣተላላይ ድራሰት ረከብክ?

- እት ሰነት 2022፡ ናይ ማስተርስ ዲግሪ ድራሰትዬ እግል ኣተላሊ በክት ረከብኩ። ሓድ ኣብነት ክም መጽኢ፡ ምን ምን ቀዳምን እግል ነኣተላሊ ሕቡራም ኣዕልኩ። ለከሰሰ ጀህት እት ተጃርብኩ እበ ወዴቲ

ሚመዋት ለበክት ክም በጽሑፊ ተሰብረዋል።

*** እሊ በክት ክም ረከብክ ሽዑርክ ከፎ ዐለ?**

- ሰኔ ፈርሐቲ! ምን ቀዳምዬሙ፡ ለገብአ ልግበኦ መጽል ምህንት ምስል ቴክኖሎጂ እት ልትባደል ገደብ ክም ሀላ እርእዮ ዐልኩ። ሰበት እሊ ምስል አተላላይ ድራብ፣ ምስል ገሌ ናይ እሊ ተቅዬራት እግል እትአመር ፍክረት አበገሰኩ። ምስል እሊ ለትመስል ረቅበት ቱ እሊ በክት ድራብት ለትከበትክወ።

*** አሰክ አየ ጃምዐት አተጅህኩ፡ እብ ክሱስ ገሌታይ በል እልን?**

- ናይ ሐርስ መፅህፍት እት ገብኦ፡ መፅህፍት ቴክኖሎጂ ሩርኪ ህንድ (Indian Institute of technology Roorkee) ልቡሉ። ምን እት ህንድ ለሀላ መአሰሳት ተፅሊም ውቁል ወጃምዓት እጥ ገይይ ደረጃት ልትረተብ። እብ ክሱስ ህንደስት ማይ ወፅዣር መስኖ እበ ልትጸበጥ ድራብ ላኪን እት ህንድ ሰልፋይ መፅህፍት ቱ። ሰበት እሊ እትላ ጃምዐት እግል እድረስ ምን ትሰመሐ እዩ በዐል በክት አኒ።

*** ሚ መጽል ደረሰክ እብ ክሱስ ውላድ ፈሰልክ**

ወመደርሲንክመ አትሃጅክነ?

- ለትብዐክወ ድራብት ማስተርሲ፡ እዳረት ማይ መስኖ (Irrigation Water Management) ቱ። እት እዳረት ወፀዣር ርዝቅ ማይ ለልብል ቅስምላ መፅህፍት፡ ምን ለትፈናተ ድወል አፍሪቀ፡ አሰየ ወብዕድ ቃራት ዐለምን ለመጽኣነ ደረሰ ዐልኩ። እትሊ ቱ ህዩ ምስል ናይ አዜ ቴክኖሎጂታት እግል እትአመር በክት ለረከብኩ።

ለመፅህፍት እት ህንድ ምን ገብኦ ወእዲን እመር ሰበት ቱ። ሰኔ ስሙያም ላቶምፕሮፌሰራት ቶም ለአድረሰውኩ፡ ለምስሎም ደረሰኩ ታንጃታ፣ ምን ድወሎም ፈዳብያም እንዴ ትበሀለው ለትዓረው ከመጽኣው ዐለው። መሰለን ለትደቀበው ውላድ ህንድ ወኔፓል ደረሰ ዐለው ምስልኩ።

*** እት ሚ መጽል እንዴ ከሰሰኩ ወረቀት በሐሰ (Thesis)**

ለወዴክ?

- ለአተንከብኩ ዲቡ በሐሰ፡ “ሰፈዮት ካልማን” እት ልትበሀል ናይ ኮምፕዩተር ዕልም አልጎሪዝም ለረከዘ እት ገብኦ፡ እት አክል ሕድ ረከብ ናይላ ማይ ትክዴ ለህሌት ምጥራቅለ ንዛም መስኖ ለሰዴና ቱ። አርእሰላ በሐሰ፡ “Experimental Verification of Extended Kalman Filter in Leakage Localization” ልብል። ክምምበገስ ለገብኦ እዩ ምን ለትፈናተ ዐነድር ወአካናት ጀርቤታት ክእልልት ሐብሬ ጀምቦኩ። ምኑ ህዩ፡ ጨቅጥ ማይ ወውሕዜሁ ለከሰስ ክፋል ናይላ ጀምቦክወ ሐብሬታት እቱ እንዴ ረከዘኩ። ማትላብ(MATLAB) ለልትበሀል እግል አዳም ለሸቀዩ ፍድብ-ሐንገል (AI) እቡ ሞዴል አፍገርኩ እሉ። “ካልማን ፊልተሪንግ” ለልትበሀል ንዛም ኮምፕዩተር ክም ትነፈዐኩ ህዩ፡ አካንላ ከዐይ ማይ እት ረከብ፡ ለትአተግኔዕ ወሳብተት ፍገራት ክም ብእቱ እብ ፍዕል እግል አርኤ ቀደርኩ። እሊ ሸቅልቀደም እላመ እብ ለሰይሸን ለልትበሀል ዓልም ሸቀይ ምንመ ዐላ፡ እብ ፍዕል እግል ልትአከድ ዐለ እሉ። እሊ ዓልም’መ ክምስልህ እንዴ ቤላ ፋኑይ ዐላ። እሊ ሸቅል ቱ እት ወረቀት በሐሰዬ ለቀደምክወ። ለናይ ማስተርሲ ድራብትዬ ህዩ እቡ አትመምኩ።

*** እግል ሚ እሊ ቅድየት በሐሰ ሐፊክ?**

- እት ሐልፈ ሰኖታት ተጃርብ ምህንቴ፡ እት አዳላይ ምድር ወተኽጢጥ ለትፈናተ አሸቃል መስኖ ሻረክኩ። እት አዳላይ ተኽጢጥ ናይ እሊ አሸቃል፡ ቅያብ ወመትመዳድ ጨቅጥ ማይ ደሊ፡ ሰኔ ምህም ዓምል ክም ቱ ፍህም ዐልኩ። ሰበት እሊ፡ ሐቲክ ክም አትሐዘዮተ፡ ለትፈናተ አግቡይ ቀመሮት(ፎርሙላታት)ወፈዓልዮቶም ንትነፈዕ። እሊ ለሸቀክወ ሸቅል፡ ለእመራት ናይ አክል-ሕድ መትመዳድ ውሕዜ ማይ (Steady Flow Equations) ወመፍዑለን እንዴ ኢገብኦ፡ ለሀዘትለ ማይ እት ቱቦታት Water Turbulence) እት ሕሳብ ለአተዩ፡ ናይላ ኢትሳወ መትመዳድ ውሕዜ ማይ መዓደላት (Unsteady Flow Equations)እሉ ትነፈዐኩ። እሊ እት መዓል እግል አውዕል፡ ‘ማትላብ’ ሰበት ትነፈዐኩ፡ ለአደሚ ሻቂሁ ፍድብ

ሐንገል፡ (Artificial Intelligence) መፍሀም፡ በሀላት ናይ ማሽን እንትበህ-አምር (Machine Learning) እት መዓሉ ወዕለ በሀላት ቱ።

ሰበት እሊ፡ እሊ አርእሰ ብሐሰ እግል ሕሬ ለደረከኔ አግደ ጋር፡ እትላ መደት ጎነ ምስላ ብጽሕት ለህሌት ርሽመት መጽል ቴክኖሎጂ እንዴ ተአመርኩ፡ ሐቀህ እት ፈዓልየት ሸቅል ለህሌት እሉ ተረት እንዴ ረኤኩ፡ ሐቲ ሓጃት ሐዓስ እግል ኢዴ እግል እወጥን ሀደፍ ሰበት ዐለ እግልዬ ቱ። እት ረከሰ እሊ ወረቀት በሐሰ ህዩ፡ እግል ለመስል ዕልም አለት-ፈሀም እንዴ ትነፈዐኩ፡ እት መጀራብብ ለሀላ ናይ መሓዛት ውሕዜ ማይ (Stream Runoff) እግል ረከብ ለሰዴ አግቡይ ሐሰብ፡ ምስላ መጀርብብ እንዴ አትመሳኔኩ፡ እት አሰበቀቱ ሸቀኩ። እት ምስተቅበል ህዩ፡ ምስል እሊ ጅንሰ ሸቅል እግል እትአመር ምን ቀደርኩ፡ እት ሸቅልዬ ሰኔ ሴድያይ ጋር ቱ። ሰበቡ ህዩ፡ ለትፈናተ አግቡይ ፎርሙላ ክምላ እላ ሀላ እት መዓል አውዐሎት፡ እብ ፍንቱይ ህዩ እት አሸቃል ሀንደስት ሐርሲ፡ ሰኔ ኤዚያይ ገብኦ። ፍክረት ናይ ዕልም አለት-ፈሀም እቡ እንዴ ትሰዴኩ፡ ምስል ለህሌት ሓላት ክም ገይሰ ወዴ ላኪን፡ ምን ለገብኦ ጌጋታት እግል ለአንግፈክ ቀድር።

*** ፍገራት ወራት ብሐሰክ ሚ ተቅዩም ነሰክ ምን?**

- ሸቅል ሸሐሰዬ፡ ምን መደርሲንክ ከብቱ ውቅል ረከብ። እግልዬመ ምስል አዳም ለሸቀዩ ናይ ፍድብ ሐንገል ቴክኖሎጂ እንዴ ተአመርኩ፡ እግሉ እት ፍዕል እንዴ አውዐልኩ፡ ንሱር ወቀይ በሐሰ እግል እውዴ ምን ቀደርኩ፡ ሰርገል ዐቢ ቱ።

*** እበ ፍገራት ምህርክ ምን ስንክ ለሐሰክ ሰበት ዐልኩ**

መዳልየት ትሰርጌኩ፡ ፍንቲቱ ሚ ዐለት ወሽዑርክ ከአፎ ዐለ

ለዶል?

- ለደረሰኩ ዲቢ መአሰሰት ተፅሊም ውቁል፡ እግል ፈዳብያም ደረሳህ መዳልየት ትሰርጌ። ለፍንቲቱ ላኪን፡ እሊ ደረጃት መዳልየት ምን

አፍሪቅዩን መልህያምዬ ባጽሓመ ምን ኢገብአው ቱ። ሰበት እሊ እግል ዱላ፣ ወአፍሪቃያም መልህያምዬ እንዴ ወከልኩ፡ እሊ ሕሽመት ዐባይ ምን ረከብኩ፡ ሰኔ ፈርሐቲ ወትሐበንኩ፡ ለሸቀክወ ወቀይ በሐሰ፡ ምን መስኡሊንላ መፅህፍት ዕሉምመ፡ ዐጀብ ረከብ። እብላ መናሰበት ህዩ፡ ከሎም ዲብ ፈርሐ፣ ለሻረከውኔ ወለሰጀዐውኔ አፍሪቃያም ወምን ድወል ብዕድ ለመጽኣው መልህያምዬ፡ ሐምዴይ ትብጽሐም።

*** መደርሲንክ ወምስልክ ደርሶ ለዐለው ዲብክ ሚ ሓጅት**

ተዕጅዖም ዐለት?

- ዲብላ መፅህፍት ዎርት ኤርትራ ካልኣይ ዐለ ምስልዬ። ህቲመ ምህርሁ እብ ሰኔት ወለተአተግኔዕ ፍገራት እንዴ አትመመዩ ዐዱ ቃብል ሀላ። ክም ፈሀምዬ፡ እንዴላ መፅህፍት ሀቢኒተ መዳልየት ይእነሰኡ፡ ብዝሓት ለኢልትረኣየ መዳልየት ህዩባም ዐልኩ። አግደ መፈረጊትነ ለዐለት ጠቢዐት፡ መዕጸም ቱ። ብዝሓም ምን ምስልን ደርሶ ለዐለው እብሊ መዕጸምን ሰኔ ልትፈከር እብነ ዐለው። “ ዲብ ዐድኩም ብዝሓም

ክምስልኩም ህለው ገብኝ?” እት ልብሎ ልትሳክሉኝ ዐለው። እግልዬ፡ እለ ኖሰ ምን መዳልየት ወለዐል ተ። እምበል እለሙ፡ ክል ወጠንያይ ዒድኝ እብ ዋጅብ ነዐይዱ ዐልነ። እብ ክሱስ ወጠንያይ ዓያድኝ እት ልትሳክሉኝ እቱ አውካድ ህዬ፡ ለመናሰበት እበ እንዴ ትነፈዐኝ እብ ክሱስ ታሪካይት እብሃዘት ደውለትኝ እት ዐለም፡ ወንዳልኝ እንሸፊሕ እሎም ዐልነ። እት ዐድኝ ለህለ ሕሸሞታት ወእበ ናይ ናይ ኖሰኖሰኝ ምስንዮት ገቢል እት እንደግም እሎም እንረይሖም ዐልነ።

***እብ ሰበት እለ ብሐሰ ወዳካቡ ሸይ ሐዲሎ ሚ እግል አውፊ እቀድር ትብል?**

- ለናይ ቅሩብ ስታትዬ፡ እግለ በሐሰክዉ ምህም ድሩሴ፡ እብ ኖንቱይ ህዬ እት ዲብ ፍዕል እግል ልውዐል ቡ ለእብሎ፡ እብ መጅብ ናይ ፍዕል ተእሂል አምርዬ ዲብ መሻቂቹ እግል ሓልፍ ቱ። አስክ እለ ክልኦት ተእሂል እዱሉይ ህሌተ። እትሊ ተእሂላት፡ እብ ክሱስ ቱክኒክ ወእግቡይ ብሐሰ፡ ክምስልሁመ እብ ክሱስ መትነፊዕ መጃል መትነፊዕ ዕልም አለት-ፊህም ምስል ሄራር ወተጠውር ሀንደሰት ሐርሰ እንዴ ቀረገነ፡ እግለ ተዐለምክዉ ወበጽሐክዉ አምር እግል ሓልፍ ቱ። እለ አምርዬ እት ፍዕል ዲብ አውዕል ህዬ፡ እግለ ዐለመውኒ ወጠንዬ ወሸዐብዬ፡ ዐደድ ቅድረቹ ገሌ ሸይ እግል እወፊ እሎም፡ ለናይ ዲመ ትምኔቹ ተ።

ሰበት እለ፡ እትሊ መጃል ሀንደሰት ለእንሸቁ ሰብ ምህነት፡ ምስል ቱክኖሎጂታት ሐዲሰ እት ንትኣመር፡ ሐቲክ ክም አትሐዘየተ እት ፍዕል እግል ንበድል ሰዳይት ዐባይ ጣፍሐት እልኝ ህሌት። ሰበቡ ብዙሕ ምነ እንሸቁ እቡ ለህሌኝ አግቡይ ፍክር ሀንደሰት ሐርሰ፡ ምስል ወቅት ምን መስለሐት በረ እግል ልግብኦ ቀድር።

***በዕል-ፈረዕ ወአብ ጅነት እንተ፡ ከገደትላ መጃል ተዕሊምኩ**

ምስል መስኡልየት ዕያል ወሰፈላል ከአፎ ተዐዳካህ?

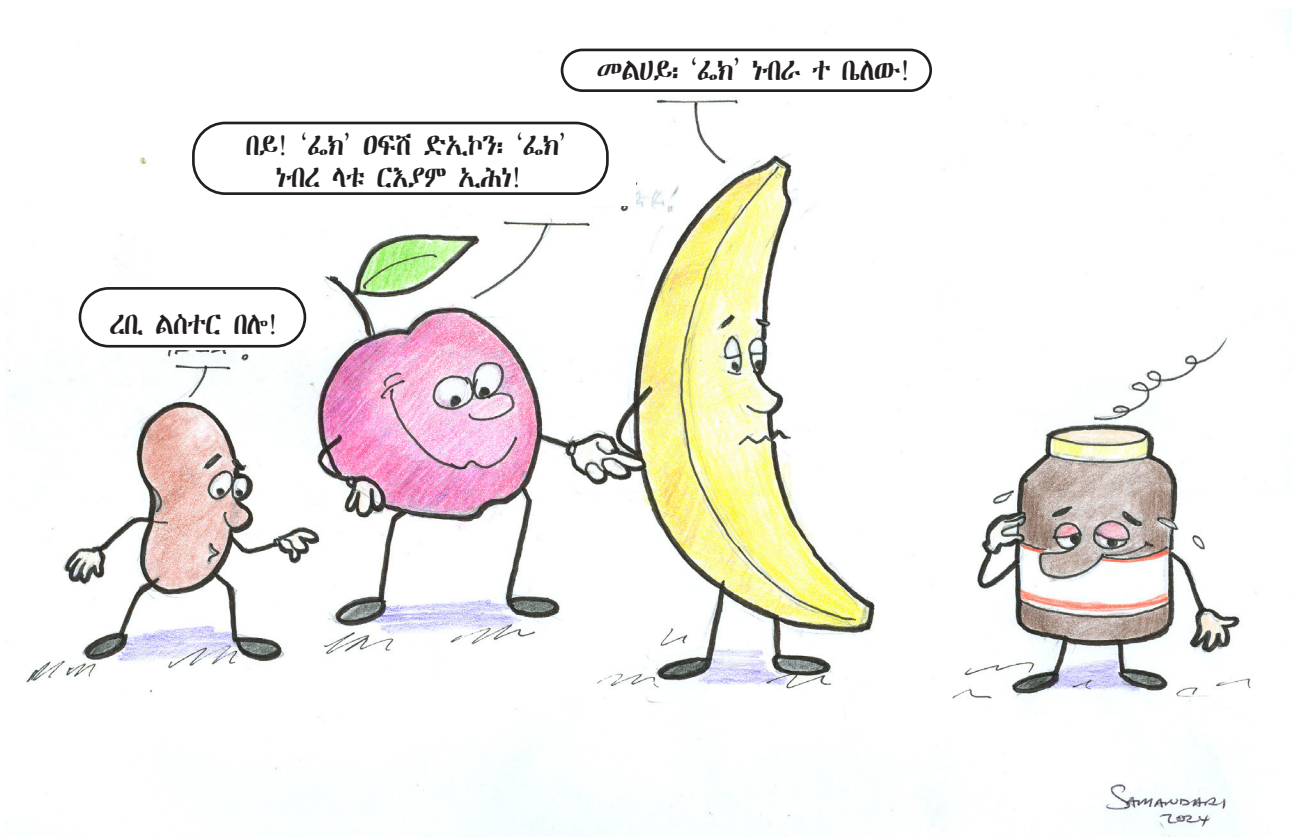
- አይወ፡ በዕል ፈረዕ አነ ወሐቱ ጅነት ዋልድ አነ። ወሰቹ ሙራኤል ሳሚህ አነ። መስኡልየት ዓይላት እት መቅጠንክ ዲብ እንተ እግል ትድረሴ እብ አማን ክቡድ ሸይ ቱ። ሰበት እለ፡ አነ ምህርዬ እንዴ አትመምኮ አስክ ዐጃ አቀብል፡ እግል ክሉ ጸር ዓይላት እሲቹተ ለረፍዐቱ። እብለ መናሰበት፡ እግል ሕሸም ጸዋይቹ መምህር ምስጋና

ለብዬተ ሐምዴ ወተእዩድ ጌዳን አለበ።

*** እት ደንገበ ለትብለ ሓጃት ምን ተህሌ?**

- ለቃልየት አርወሐቶም እንዴ ሀበው፡ ኤረትርያይት ሕብን ጅንሰየት እግል ንምለክ ለናደለው እግልኝ ፍራሰ ሹህደኦ ጋኖም ልስኩብ እብል። እብ ጅንሰየት ኤረትርያ እንዴ ትወረዕኩ ምን ዐቤኮ ወእለ ጅንሰየትዬ እግል ዕቀብ፡ ዲብዬ ተእሲር ውጃህ ወመርበይ ለወደው እቹ ፍራሰ አበው፡ እማት ወሐው ለሀይብ ሕሸመት ወሐምዴመ ቅያሰ አለበ። እግል ኩሉ ከሳይር ተዕሊምዬ ለውቁል እንዴ ደብአው እዬ፡ እትላ ደረጃት ለአብጸሐውኒ ሕኩመቹ ወሸዐብዬ፡ ክምስልሁመ አርደት ምህነት ለቀፍረው እዬ መስኡሊንዬ ወመሻቂቹ ለብዬተ ሐምዴ ሰኒ ዛይደት ተ። ፈኩም እግል እፍደየም ህዬ ካልቅ ዕምር ለሀበኒ!***

ጽንዖት ብርሃኔ፡ ጀህረት ሽቃለ ውዛረት ሐርሰ - 2023

አሰይደ ጽንዖት ብርሃኔ ትትበህል። ዲብ ውዛረት ሐርሰ ፈሬዕ ወጠንያይት መክሰሰት ብሐሰ ሐርሰ፡ መስክሉት ውሕደት ብሐሰ ቴክኖሎጂ ነብረ (Food Technology Research) እንዴ ገብአት ትከድም ህሌት። አሰይደ ጽንዖት፡ በዐል ዕያል ወእም ሐቲ ውላድ ተ። እት ሰነት-2023፡ እብ ደረጀት መክተብ መርከዚ ውዛረት ሐርሰ፡ ክል ሰነት እግል ለሐሰው ሽቃለ ለልትህቦብ ቅቡልየት (ዜነት) ጀህረት ምን ክሎም ሽቃለ ሐርሰ ረክበት። ሓይሰት-ሓይሳም ሰነ እንዴ ገብአት ህቡ፡ ጃእዘት ትሰርጌት። መጀለት ፍሬ-ካድም እብ ክሰሰ ዓም ተእሪክ ቀዳም ወክዜ ትሸቁ ዲቡ ለህሌት መጃል ለወዴተ ምስለ ህጅክ ሐጫር እለ ተሌ ተ።

•ክሉ ተጃርብኪ እት ተዕሊም ወምህነት እግል ትድገሚ እልነ?

ዕምርዬ ሰነት ምህሮ ክም ተ'መ፡ እት ረውደት ኤክስፖ ኡቴት። ምን አወላይ አስክ ሳልሳይ ፈሰል ህቡ እት መክንብታይት ቤት-ምህሮ ጋሽ፡ ምን 4ይ አስክ 8ይ ህቡ፡ እት መክንብታይት ወምግባይት ደረጀት መድረሰት ፍሬ-ሰላም ደረሰኩ። ናይ 2ይት ደረጀት ምህሮ ህቡ፡ እት መድረሰት በሐር ቀየሕ አትመምኩ፡ ምን አወላይ አስክ 11ይ ፈሰል ለበዜሕ አውካድ ጃእዘት እነሰእ ወምነ አደንገብኩ ምን ገብእመ፡ ምስለ ቀዳምያም 10 እትረተብ ዐልኩ። ናይ ካልኣይት ደረጀት ምህሮ 12 ፈሰል እግል አትምም ወዋጅብ ወጠንዬ እግል አግዴ፡ ምስል 23ይት ደውረት አስክ ሳወ ትከፊት። እት እምትሓን ካቲመ ካልእ ደረጀት(ማትሪክ) ንቃዋ ሰኒ ሰበት አምጸእኩ፡ ዲብ ኩልየት ሐርሰ ሐመልማሎ ኡቴት። እት ሰነት 2015 ህቡ እብ መጃል ዕልም ሐምሌ ወፈዋኪህ እብ አወላይ ዲግሪ ትደሐርኩ። እትለ መደት ጎነ እት ወጠንያይት መክሰሰት ብሐሰ ሐርሰ መስክሉት ውሕደት ብሐሰ ቴክኖሎጂ ነብረ እንዴ ትየመምኩ እሸቁ ህሌት። መጥ-መጦር ሽቅልዬ ዲብ መክሰሰት ሰማፕ (SMAP) ምህሮ ዕልም ሕሳብ ነስኦኩ ከእብ ዲፕሎማ ትደሐርኩ። እት ሽቅልዬ ለሰዴኒ ለትፈናተ ሐጫይር ተእሂላትመ ረከብኩ።

•እለ ትሸቁ ዲብ ለህሌኪ ምህነት መጃል ብሐሰ ሚ ተቶ እብ ክሰሰ ሚ እግል ቲበሊነ ትቀድሪ?

እሊ ሰኣል እሊ እግል እብለሰ እብ ክሰሰ ክሳር ወቴክኖሎጂ ሙነት ገሌ ምን እብል ለሐሰ መስል እቼ። ሙነት፡ ገሮብነ እብ ዋጅብ እግል ልሸቁ፡ ሐለት እግል ልርከብ፡ ቲሹታቱ እግል ለኦታምም፡ ክምሰልሁመ እግላ ሰርዐታቱ እብ ዋጅብ እግል ልራቅብ ለነፌዕ እት ኣካኑ ለልሐልፍ ለኣለቡ ሸይ ቱ። ቴክኖሎጂ ሙነት እበ ዎሮ እንክር ሙነት እብ ገበይ ዕልምየት እግል ትትሐፈድ፡ ወለክሳር ህቡ እት ሰንዐተ፡ ዕሸቡተ፡ ምን ኣካን ዲብ ኣካን እት

አትጋዝ መቀዝያት እንዴ ኢነቅሰ እብ ደሐነ እት እዴ መትነፈዐት እት ኡብጽሐተ ለሰዴ አምር ፈዓሊ ለልትረከብ ምኑ መጃል ቱ።

አግደ ሽቅልዬ እት ዕሉም ሙነት ለረከዘ ብሐሳት ውድየት ወኣዳላይ ክቱብ ብሐሰ ቱ። ዝያድ እንዴ ረከዘኩ ለእሸቁ እቱ ናይ ብሐሰ እትጀህመ፡ “ድቁብ (ሕፋስ) ጽባጥ መቀዝያት ለብእቱ ሕርያናት ነብረ፡ ከኣፎ እት ዐግሎነ (ጦሾነ) እንዴ ተሓበረ ንትአወኩ” ለልብል ሰኣል ለበልሰ ቱ። ሸባህ ከፊፍ ላቱ ነበሪት አጀኒት ክም መሰል እግል ንዝከሩ እንቀድር። እሊ አጀኒት ውላድ ሰስ ወሬሕ ክም ገብአው ክም ፌሻይ አው ሽብህ ፌሻይ እንዴ ገብእ ለልዳሌ እሎም እግል ልንሰእዉ ለቀድሮ ነበሪት፡ ገሮብ ጅነ ለጠልበ ቅያሰ ጣቀት (Calorie) ተህሌ እሉ። እሊ ነበሪት እሊ፡ እት ዐድነ ምን ብዞሕ አጅናሰ ኣካል ልትሸቁ ጸንሐ። ምናተ እትለ ገብእ ብሐሰ ክምለ ትረከበ ምን ውሕድ ለትቤ ጣቀት ካፍየት ለብእቱ ኣካልመ እግል ልትዳሌ ቀድር። ብዕድ መሰል እግል ንዘደግ ገኣነ ምንገብእ፡ ምን እንጣጠዕ፡ ፋል፡ ድብ ወድንሽ ጥዑም ለትፈናተ ምን መቀዝያት ርዙቅ ለገኣ አጅናሰ በስከዊት (Fortified Biscuits) እብ ዋጅብ ቅያሰ ኣዳሌ። ጽብጡ ለህለ ቅያሰ መቀዝያት እብ ተኣስትህል ትቀየሰ ወእብ ገበይ ጌማም ብሐሰ ሐልፈ።

እምበል እሊሙ፡ እብ ናይ መቀዝያት ጽበጡ ርዘቅ ላቱ ነበሪት ክም እንግጤዕ፡ ድቡ ወለትፈናተ ኣጅናስ ኣደገገል ወፋሱልየት እቲ ብሒስ ወዲነ። እብ ብዕድ እንክር እት ናይ ቀበት ዐድ ወቅልል ለቤለ ኣብሳር ኣዳላይ ፈርያት ሐሊብ እንዴ ኣተንኩበኑ፡ ለትፈናተ ናይ መቃደስ ሸቅየት ሙነት (Recipes) ኣዳሌነ። ምኤምረት ገበይ ኣዳላይ ነበረ እንዴ ነዐዝም ወለትፈናተ ተእሂል እንዴ እንነዝም ኣትኣመርናሁ። ምስል ተክል ካሳሽ እብ ዓመት ለለኣትኣምር ክምስልሁሙ እብ ክሱስ ከሸኖቱ ሐብሬ ለለሀይብ ገሌ ወራታት እትብጉሳም ህሌነ። እት ወሱክ ቂመት ሙነት ለረክዝ ለትፈናተ ክቱብ ኣዳላይሙ ህይ ክፋል ምን ሸቅልዬቱ።

• ሸቅልኪ ክቡድቱ፡ ወቅትኪ እብ ከአፎ ተኣትመቃርሕዩ?

በሊሱ፡ ኣማንተ ለሸቅል ከባደት ቡ። ክሱስን እም ክም ገብኣኩ። ምናተ እግል ኣንሳት ሐቆ ህዳይ ወውላድ ሐር እግል ልትረፈ መሀርተን ለለኣርህዩ እበ ምስምስ ኢህሌት። መቃብሉ፡ ታመት መስኡልየት ዓይለት ወምህነት እንዴ ረፍዐክ ሄረርት ዝያድ ሬፍዓይ መስኡልየት እግል ትግበእ ለሰዴቱ። ኣናመ ለሀለ እዩ ሕጭር ወክድ እግል እጋብህ ኣሰቦሕ ኣጊድ እቀንጽ ወምሴ እንዴ ደንገርኮ እሰክብ፡ ከእብሊ ለውቀትቹ ክም ልትኣክል እዩ እግል ኣትመቃርሒ እዋጥን።

• ብዕድ ለትሸቂ እቡ ምህናት ህይ ሚ ብኪ?

ወክድ ኣክለ እረክብ እት ዓያድ ወለትፈናተ መናሰባት ለልትዘቤ ለትፈናተ ጅንስ ሰከርያት ኣዳሌ። እት ኣጅኒት ህይ ሕሰር ዐቢ ብዬ። እት ኣብያት ክም መዐልመት እሸቁ። እት ገሌ መኣሰሳት ህይ ሴድያይት ሕሳባት እንዴ ገኣኮ እሸቁ።

• ናይ ምስተቅበል በርናመጅኪ ሚ መስል?

ተዕሊም፡ ኣምር ወተጠውር(ዐቦት)፡ ሄራር ለኢልትክለስ ቱ። ለእሉ ራክበት ህሌኮ ዕልም እግል ኣዳብሩ ወእወስኩ በክት እተ ልትረከብ ዲቡ እዋን መጥ-መጦር ሸቅልዬ ድራሰትቹ መታን እግል ኣተላሌ ነፍሼ ኣዳሌ ህሌኮ። እግል ሸዑብ መወለብ(መርጀዕ) ለገብእ ምስል ሙነት ወኣምራድ ዳይም፡ ክምስልሁሙ መቀዝያት ብዞሕ ለቡ ነበሪት ምስሉ ለገይሰ ወለለሐብር ክቱብ እት ኣያም ቅሩብ እግል እንሸር እት መዳሊት ህሌኮ።

• እብ ክሱስ ምስል ህዋየትኪ ለልትጸቡጥ እት

ዝያደት ወቅትኪ ለትወድዩ ወራታት ሚ ትብሊነ?

ኣውለውየት ለእረትብ ወራት ህዋየትቹ ቅራኣት ተ። ምኡመ ህይ፡ ምህዞታት ሐዲስ ለክሰስ ክቱብ ሐሬ። ዲብ ለትፈናተ ኣካናት ጊሰት(ብጽሐት)፡ በሰር መንበር ናይ ለትፈናተ መጅተመዓት ወለዘይድ እት ገበይ ሙነቱ ልብ እንዴ ከሬክ ርእየት፡ እት ወቀይ ኣጅኒት መትሓባር፡ ምስል ምንዬ ለለዐቡ መትሃጃክ ወተጃርብ ንሰኣት ወሂበት ነፍሼ ለትፈትዩ ኣሸዩእ ቱ።

• እብ ምህነት እግል ትዕበይ ሚ ለመስል ጅህድ ትወዲ?

እትሊ ለዲቡ እሸቁ ህሌኮ መጃል እግል ዕቤ ዝያድ

ለእትነፈዕ እቡ በሰር፡ ለመድ ቅራኣት ጠወርት ቱ። እግል ሚ፡ ነፈር እግል ልቅረእ ወልፍህም ቀድረ ምንገብእ፡ እተ እሉ ሐረ መጃል ኣምር እግል ለኣክእልል ለትከርዑ ኣለቡ። ሰበት እሊ፡ ቅራኣት ምነ ኣግደ እት ዐቦት ለትመሬሕ ገበይ ቱ ለእነሰኣ። እምበል እሊሙ፡ ምህነትቹ ዝያድ እግል ኣምረ፡ እት ቀበት-ዐድ ወካርጅ እተ ትነዝመ ለትፈናተ ተእሂላት ሻረክኮ።

• እብል መናሰበት እለ እግል ተሐሚዶም ለትሐዘ ጀሃት ኣው ኣንፋር ምን ብኪ ለበክት ትነፍዲ እቡ

ሰልፍ ክሉ እትለ ደረጀት ኣዜ ለኣብጽሒኒ ካልቅዬ ሐምድ። እብ መናሰበት እለ ራክበተ ለህሌኮ ጃእዘት ጀህረት ሸቃለ ውዛረት ሐርስ ተጃርብዬ እግል ልታይኖ መቃበለት ለወደው ምስልዬ ኣንፋር ልጅነት መጀለት ፍሬ-ካድም ዝያደት ሐምዴይ ትብጽሖም። ሐቆህ፡ እትለ ደረጀት እለ እግል እብጸሕ ለኣትናየተውኒ ዓይለትቹ ወእብ ፍንቱይ ብእሼ ወሕቹ ቅሳነት ብርሃኔ፡ “ነሐርኩም ኢልትደበእ” እብሉም። እግል ሓይሰ ወዘር ሐርስ ኣሰይድ ኣረፋይኔ በርሄ፡ እግል መስኡል ወጠንያይት መኣሰስት ብሒስ ሐርስ ኣሰይድ ጸጋይ ብርሃኔ፡ እተ ምኖም ረከብክዉ ምህነታይ-ደሩክ፡ ሲናዶ ወኣትናያት እግል ሐምዶም ሐዘ። እት ሸቅልዬ ኣክለ ሀነንኮ እግል እትደቀብ ፍክረቶም ዲብ ለህይቦ ወኣብሸሪ ዲብ ልብሉኒ መጦርዬ ለበጥረው እት ዐድ ወካርጅ ለሀለው መሻቂትቹ፡ መሳኒትቹ ወምስልዬ ለደርሰው ሐምዴ ዛይደት ተኣስትህሉም።

• እት ደንገበ ሚ እግል ቲበሊ ተሐዘ?

መጃል ዕልም ሙነት ሰኒ ፋዬሕ ወምህም ቱ። ሙነት፡ እት ገርብኝ እንዴ ሰፊት ክሉ ጀዋንብ ዐቦት ወሐለት መዳፈዐት ምን ኣምራድ ተሀይበኝ። እብ ገበዩ ነስኣናህ ምንገብእ፡ ሸፈ እግልናተ። እብ ኢገበዩ ነስኣናህ ምንገብእ ህይ፡ ዕድር እግልናተ። ከእለ ምንገብኣት፡ ሸዑብ እብ ክሱስ ሙነት ለሀለ እሉ ፈሀም እግል ለዓቤ፡ እብ ጅድየት እግል ልትሸቁ ዲቡ ለወጅብ መጃል ቱ። ውዛረት ሐርስ እትለ መደት ጎነ ጳብጠቱ ለህሌት ሻሬዕ-መርበይ፡ “ደማነት ለበ ቅዛህ ለታምም ሙነት እግል ክሉ እት ክሉ” እተ እንዴ ተንኩበኝ እብ ለትወቀለት ንዩት፡ ናቅሰት ሕድ ዲብ ነኣታምም እግል ንሸቁ እትፋኔ።

ብዕደት ህይ፡ መሻረክት ኣንሳት ዲብ ኩልያት ወዐለም ሸቅል እት ወሰክ ገይሰ ወገበይ ሰኔት ጳብጠት ህሌት። እም ዕያል ለገብኣት ወለት ኣንሳይትመ እግል ትሸቁ ወተኣድሚዕ ትቀድር። ምን ተጅርበትቹ ዶል እርእዩ፡ እት ዐቦት ምህነትዬ ዝያድ ምን ኣተርገዝኮ፡ ብዞሕ ትጠወርኮ ወእት ኖሼ ለብዬተ ደማነት ትወቀለት። እብ መስኡልየት ዛይደት እንዴ እሸዕር እግል እሸቁ ቀደርኮ። ገሌ-ገሌ ኣንሳት እት ህዳይ ወውላድ ክም በጽሐዩ ልትዐናቀፈ ወሸቅለን ለሐድግ እርኤ። ሰበት እሊ፡ እበ ትቀደረተንተ እብ ምርወት ወሕርግነት ለምህነታይት ሩእየተን ቀደም እንዴ ረተቢያህ፡ እብ መዕጸም እግል ልካፈሐ ወልትጸገመ እትፋነዮን።

ዕያል፡ ኢለክብይት ምን ድራር

ምን አስመረ እት መሳፈት 15 ኪሎሜትር ለሀላ ድጋ - በለዘ ዲቡ ትነብር። ምን ዐድ ሐረስታይ ትወለድት ወምስል ሐርስ ዐቤት ወእት ህዳይ በጽሐት። ክም ተህዳትመ እናስ ሐርስ ለፈቱ ምን ገብኦ፡ መንበረቶም እብ ተማመ ምን

ሐርስ ተ። ህተ እም ዕያል ሰበት ተ፡ ዋልዳይት እግል ዕያል ለትወድዮ ምን ሐቱ እንዴ ኢተክነቅስ ሐርስ ዐማር ሐሊብ ናይ ዐደ ሰኒ ተአሽቅዩ ወተክትመቃርሐ። ክሉ ለእሉ ራፍዐት ህሌት መዝ ክል ምናም እብ ተክስትህል እንዴ ፈሀመቱ ዎርክ እብ ገበዩ ክም ገይስ ትወዳ። ምን በሕ እንዴ ትበገስት ዲብ እል ባጽሐተ ለህሌት ደረጃት ዐማር ሐሊብ እግል ትብጸሕ ሰዳይት ወክትናያት ብእስ እንዴ ኢልትፈንተዮ ጸገም ትሩድ ትጸገመት። ክም መስል ሰኔት ለልክሰምዮ ለልትረኤ ፍሬ እግል ተክርኤ ህዬ ቀድረት። ጃርዲን ብእሳመ ዓማት ዐለፍ አክደር እግል ናይ ሕልብ ሓህ ምን ገብኦ፡ እትሊ ሸቅል እሊመ እዳህ ተሓብር።

እበ እል አርኤት በቃዐት ምህነት ወለረክበተ ፍገራት እተ ሐልፈ ወጠንያይ ወዕለ ሐሊብ ወፈርያቱ ጃእዘት ምን ተህየበው መስል ሰኔት ላቶም ሚልከት ሐርስ ዐማር ሐሊብ ወፈርያቱ ሐቱ ገብኦት። ለአስክ እል ማልከተ ህሌት ምህነት ሕድት ክምተ እንዴ አምነት ህዬ፡ ለህሌት እል ሩእየት ቁሪት እግል ትብጸሕ እምበል አትካራም ወሕላሌ ትሸቁ ህሌት አሰይደ ትዕግስቲ ህንጻ።

አሰይደ ትዕግስቲ፡ “ዐጂ ሐረስቶት ሰበት ቶም እት ሀረሞ፡ ከሰከሰ፡ አውዐሉት ንዋይ ወብዕድ አሸቃል እት እትበገስ ዐቤቱ። ሰበት እሊ ሸቀ ዲብ ዐማር ሐርስ እግልዬ ክቡድ ኢኮን” እት ትብል ዕበያተ እል አዜ ጸብጠተ ለህሌት ገበይ እበ እግል ተክሊርር ክም ሰዳተ ተሓኪ።

በክተ እንዴ ሰነ ህዬ ጸዋህመ ሐረስታይ ሌጠ እንዴ ኢገብእ፡ መክሰሰት ሐርስ እግል ለዐምር ለፈቱ። ከእል ረቅበት ክልኢቶም እተ ዲብ ብገሳም ህለው ዐማር ሐርስ ወሐሊብ ናቅስት ሕድ እት ለኦታም እግል ልትናበሮ ደማነት ገኦት እሎም።

እት ሰነት 2005፡ ሐቱ ወክት ሐሊብ ሌጠ እንዴ ተወበት፡ ሐ ብዘሕት እግል ተህሌ እል ክምቱ እንዴ አምነት ትበገስት። “ሰልፍ እግል ናሰነ ምንሕት ለትገብእ እልነ ሐቱ ወክት ትዛቤ። እል ወክት እል ሐሊብ ቅዙር ሰበት ዐለ እግል ዓይለትነ ለከፊ ሐሊብ፡ ርግኦ ወሐሳስ ሀብተ። ለወለተ አክለ ክም በጽሐት ህዬ ክምለ ናይ እመ

ቅዙር ሐሊብ ገብኦት እግል። ምን ክልኢተን ለእንረክቡ ሐሊብ ህዬ እግልነ እንዴ ከፈ እተ አግዋርን ለሀላ ዓይላት እግል ነክዘቤ ምኑ አንበትነ” ትብል። ለእብ ሐቱ ወክት ትበገስት አሰይደ ትዕግስቲ፡ ዮም 20 ረክስ ምን አሐ ሐሊብ ትውብት ህሌት፡ ምን ክል ወክት አዬ ዲብ አምዕል አስክ 15 ሊትሮ ሐሊብ እግል ትሕለብ ቃድረት ህሌት።

ዲብ እሊ ወክድ ጎነ እግል ዐማር ንዋይ እብ ዓመት ወሐ ሐሊብ እብ ፍንቱይ ሓግዝ ለሀላ ዐለፍ ንዋይ ተ። ሕዳን ዐለፍ ሀለ። እሊ ሐል እግል ልትረክብ እሉ ውዛረት ሐርስ እብ ትሉልይ አትፋዝያት አፍረዮት አክደር ዐለፍ ንዋይ ተክትናይት ህሌት። ተጅርበት ዐማር ጃርዲን ለጸንሐ እል ዓይለት ትዕግስቲ ህንጻ፡ አፍረዮት ዐለፍ አክደርመ ሕሰር ዛይድ እንዴ ሀበቱ ትሸቁ። ብእስ አሰይድ ምክኤል ዘርእሚካኤል ምን ጃርዲን ሐድ ርቦ ሄክታር ለትገብእ አካን እግል ዐለፍ አክደር ይመመ ሰበት ጸንሐ፡ ለጸዋይቱ ተክትመቃርሐ መክሰሰት ዐማር ሐሊብ ሸበህ ደማን እግል ትርከብ ቀድረት። እትሊ እግል ዐለፍ ለፈንተዮ ገበነ ብርሲም(አልፈ-አልፈ)፡ ዕፋን ወእሉ መስል ዐለፍ አክደር እብ ትሉሉይ ልትወጪድ ምነ። እብ ፈድሉ ህዬ፡ እል ዐማር ሐሊብ ፈርያተ እንዴ ወጀበ ተክተላሌ ህሌት። ህተ ወብእስ እሊ ዳይ እሊ እብ ጅድዮት ምን አተላለወ አሓሆም ወጀበት ገኦት እሎም። ዝያድ ህዬ ደማነት ዓማት ማይ ጽሩይ ሰበት ረክበው፡ ሰነት እብ ግዲደ ምን መሕገዝ ማይ ኢለህ።

ወጀበት ጅንስ ሐ ወምን ኢልትቀደር እብ ደፍኢትክ ለትዕየት ሓክ አትሓያስ እት ውጅብ ዐማር ሐሊብ ተረት ዐባይ ብእቲ። ሰበት እሊ መትነፈዕ በሰር አዳቃል ሐ (Artificial Insemination)፡ እት ረክሰለ ምን እብ ጅመዕ ለለዐዴ ሕማማት አድሐኖቱ፡ እትሊ መጃል እሊመ አሀምየቱ ዐባይ ተ።

ሐረሰቶት ምስል ከሰሶም ሰብ ምህነት እት ልትፋሀም ወእሶም ዲብ ልትወጅሆ ዶል ልትነፍዑ እቡ ህዬኒ ለልክደሚዕ ወቀይ ገብእ። እግልሚ፡ ወክት ሐሊብ ሌጠ ኢኮን ለትህይብ፡ እል ትመስልመ ትፈሬ። ሐቆ ተውብ ህሊክ ወለት ወክትክ ቅዙር ሐሊብ ሌጠ እንዴ ኢትገብእ፡ ምን ናይ እመ ለበዜሕ ዕመር ለቤ ወሕማም እግል ትክህል ለትቀድር፡ ዶል ትገብእ እክ ርዝቅ ዐቤቱ። አሰይደ ትዕግስቲመ እሊ ናይ በሰር አዳቃል እብ ፈሀም ወፈዛዐት እት መዓሉ ክም ተክውዕሉ ተሓብር። “ናይ በሰር አትዳቃል ሐ (Artificial Insemination)፡ ሌጣቱ ለንትነፈዕ ወፍገራቱ ሰኔት እት እንተ ረከብናህ” ትብል ህተ።

ከወኖት መክሰሰት ሐርስ ምህነት ዐባይቲ። ስርዐት መንበሮ ሌጠ ኢኮን። ከሐረሰቶት ዲብ እሊ እግል ልትወደቶ ገኦው ምንገብእ፡ ዲብ ሰኒ ጅዋንብ ሐርስ አቦይ-ነበሮይ እት ለሓፍቲ፡ እት መክሰሰትም ንዛዎ ወክብሳር ሐዲስ እት ለአሰብቆ እግል ሊጊሶ ሐቆ ኢቀድረው፡ ለካድሞም ትሩድመ ልግበእ፡ ፍገራት ሸቅሎም ለተክተግኔዕ እግል

ትግበራ ኢትዮጵያ። ከእቡቱ ዶር ሱብ ምህንት ሐርስ ምህም ለገብኦ። “ውዛረት ሐርስ እትለ ብገብኦም እለ ለህሌነ ንኢሽ መክሰሱት ሐርስ ፈርያት ሐሊብ ዶር ዐቢ አግዴት። ሱብ ምህንት ሐርስ እት መጽኦ ዓፍየት ንዋይነ ታብዖ ወለትነፈዐ’ን ነሲሐት ለሀይቡነ። ፈድል ሰዳይቶም ህዩ እትለ ባጽሓመ ለህሌነ ደረጀት በጽሐነ።” እት ትብል እግለ ምሰለ ምን ቅሩብ ለሸቁ ሱብ ምህንት ሐምዴ ዛይደት ትቅድም እቶም።

ምሰል አሰይደ ትዕግስቲ ምን ቅሩብ ለትሸቁ በዐል-ምህንት ሐምሌ ወፍሬታት አሰይደ አክበረት ፍሰሃጽኖን ክእነ ትብል። “እነ እግል ትዕግስቲ ክም መሰል ሰኔት ዲብ መክሰሱት ሐሊብ ወፈርያቱ ወተዋብ ሐ ሐሊብ እወስፈ። መስኦልየት ዓይለት እት መሸንገለ ዲብ ህሌት። ንዋየ ምን ነዳፈቱ እንዴ አንበተት። እት ክሳራመ ርዕዮ ውጽህ ትራዕዩ። ሓህ ኖሰ ተሐልብ። እብ ምኤምረት ሐርስ ለትትህየብ ሐብሬ እብ ተክሰትህል እት ዐመል ትትነፈዕ እብ። ከእብሊቱ እት ሐሰት ደረጀት ክብ እግል ቲበል ለቀድረት ከሰርግል በዐል መሰሰት ሐሊብ ወፈርያቱ ለገብኦት። እት መትነ’ፈዕ ናይ በሰር አትዳቃል ሐ ምንገብኦመ ክም መሰል ሰኔት ቱ ለእርእየ።” አክበረት ምኡ እንዴ አትሌት። ትዕግስቲ ውብእስ እት ዐማር ዐለፍ አክደር ሰኔ ለሂ’ሮ ክም ህለው ተሐብር። “አሰይደ ትዕግስቲ። ዓፍየት ሓህ እት ታብዖትመ ሰኔ ድግግት ተ” ትብለ።

አሰይደ ትዕግስቲ ወክምሰሌህ ለመሰሎ ሚልክት ሐርስ ሐሊብ ወፈርያቱ ምሰል ወክድ። ሱግ ውብዕድ ዐዋምል ለልትጸበዋ ብዙሕ እግል ልትዐደዉ ለዐም አሰቡር ቱ ለልትቃብ’ሎም። እብ ፍንቱይ ዲብ አከይ ሰነት ወሕዳን ዝላም ለመጽእ እቱ አውካድ። ሕዳን ዐለፍ ወክሳር ንዋይ ብዕደት ብዙሕ ምነ መሐልክ ለገብኦ እቶም መሓግዝ ቱ። እግልሚ። ዐለፍ አክደር ሌጠ ዲብ ተክፈሬ ዓመት እግል ትፍገር ኢልትቀደር። ክሉ እሊ አሰቡር እንዴ ትትዐዴ ቀደም ተክእጽር ለህሌት አሰይደ ትዕግስቲ። እለ እለ ማልክት ለህሌት መክሰሱት ፈርያት ሐሊብ እት መንበረት ዕያለ ሚ ተቅደር ክም አምጸአት ትሸፊሕ ዲብ ህሌት። “ተቅደር ሰኔ

MS. TIGISTI HINTSA
DAIRY FARMER

አሰይደ ትዕግስቲ ህንጻ

አምጸአት። በርከት እለ ሐ እዴ ጸርነ እንዴ ኢነአተቅብል መንበረትነ ሰኔ እንመረሐ ህሌት። አጀኒትነ እብ ተክሰትህል ነአደርስ። ቤት ሰከን አንደቅ። ሐሊብ ለነአትባጼሕ እብ መኪነት ወለለአትሐዜነ አግርበት ቤት ተውብነ። እለ ሓነ ክሉ ለልትሐዜ ተካሊፍ ዳብአት እነ ህሌት” ትብል።

አሰይደ ትዕግስቲ ሩእየተ ሚተ። ወናይ መስተቅብል በርናመጀ ሚቱ። እሊ በሊስ ለልሐዜ ለኢተርፍ ሰኣልቱ። በሊስ ህዩ ክእናቱ። “ ናይ ምስተቅብል በርናምጀዬ። እት ሐሊብ ቂመት እት ነዕዩቱ እንዴ ወሰክት። ሐሳብ። ውጩር (ርግኦ)። ውብዕድ ፈርያት ሐሊብ እንዴ ሰነዐት። ሰልፍ ዲብ ዕዳገ ዐጃ እግል አዝቤ ወሐቀሁ ዲብ ዕዳጋታት ካርጅ ለእትዐዴ እት ደረጀት እግል እብጸሕ መትጸጋም ቱ።”

እምበል መትሐላል ከደምከ ምን ገብኦ። ዛህር ለኢገብኦ ሕልም ሰበት ኢህሉ ለሰእየተ እብ ዐመል እግል ትብጸሐ አናመ በዐል ሰእየት አነ። እብ መባደረት ኖሰ አሰክ አዜ ካስተተ ለህሌት ገበይ እግል አዋልድ አንሳት እብ ዐመል ለትትረኡ መሰል ሰኔት ጋብኦት ህሌት። ዐማር ሐሊብ ወፈርያቱ። ውላድ ተብዕን ሌጠ ለልአወቁ ዲብ መጃል ክም ኢኮን ህዩ እርኢተን ህሌት። ህታመ። እትሊ መጃል እሊ ለልትሐሰረ ወረቅብቱ ለህሌት እለን አንሳት ደርብ እግል ልትከሰኦ ዲብ ትትፋነዮን።

ሐርስ ሽዕብ፡ ፍንጌ ዘበናይ ወለመድ አቦይ-ነበሮይ

ምዴርየት ሽዕብ ሐቲ ምን 10 ምዴርያት አቅሊም ቅብለት በሐር ቀየሕ ተ። “ሽዕብ” በሀሉት ሽዕብት አው አካን ሼክ በሀሉት ተ። ከሽዕብ፡ ለትዘረአት ኩሉ ለትብቅል ዲበ አርደት ተ። ምስል ምዴርያት አፍቦበት፡ ባጾ፡ ግንደዕ ወገሉብ ህዩ ትትሓደድ። ምድረ ምን ጠፍሐት በሐር አሰክ ምግባይ ምድር ሐፋነት ለልትመደድ ጋድሞታት ወሐሰያት ለከምክም፡ መብዝሐ ላኪን ጥሉቅ ጋድሞታት ወምን አውሉት ወሓይዝ ብዞሕ ለልዕይሩ ትርበት ወጃቦት ምን ሐጸ ወከላት ለመልክ ምድር ተ።

ሽዕብ፡ ምን አክቶበር አሰክ ማዮ ለሀሉ አውረሐት ለሐሰት ሓሉት ሀወጸ ለበ ምዴርየት እት ገብእ፡ ምን ጁን አሰክ ሰብተምበር ህዩ፡ ለበዝሐ ምድረ ሕፋን ወይቡስ ተ። ምዴርየት ሽዕብ፡ እት ሰቦት አጸምእመ ምን ተሀሌ፡ ምስል ዝላም ስሕል ትዘልም። አግደ ሐርስ ላኪን እት ዝላም አውሉት ለአተንክብ፡ ምን ወሬሕ ጁን አሰክ ሰብተምበር ለሀሉ አውረሐት ከረም ከበሰ ለትዘልም ዝላም ምን፡ ዝያድ ስስ መሓዝ ለገብእ ምዴርየት ሽዕብ ለከይድ መሓዝ ሰቦት ተ። ህቱ ለልአደንኩ ወሓይዝ እት ግረህ ሽዕብ ለትሰቱት ምን ወበሐር ለአቱት ገብእ። እሉ ምዴርየት እት ለገብእ ወራታት ሐርስ ለመድ፡ እተዩ ዛይድ ሰቦት ተ። ሽብህ ዘበናይ ቱ እግል ልትበህል ቀድር። ሽዕብ እት ኤረትርየ እብ ሐርስ፡ ክም መሰል ሰኔት ለልትነሰኦ ሐረሰቶት ለነቡረ ምዴርየት ተ። ከዮም መጀለት ፍሬ-ካድም እት ምዴርየት እንዴ በጽሐት ምስል መስሉል ሐርስ ምዴርየት ሽዕብ ሻብ ሐሰን ጅሚዕ ለወዴት መቃበለት እበ ሻቦትኩም ህሌት፡ ቅራኦት በኪተት፡ ሰኦል፡ ሓሉት ሐርስ ምዴርየት ሽዕብ ወወሰፍክ እግልነ ሰኦ ዐለ?

በሊሴ፡ ሓሉት ሐርስ ምዴርየት ሽዕብ ናይ ለመድ እት ገብእ፡ ዕምረ ምን 150 ሰነት ለዘይድ ተ። እሉም ሐረሰቶት ሽዕብ ምን አብዕቦታት እት አጅያል እት ለአትሓላፋ ልሄርር ለሀሉ ወራታት ወአብሳር መንበረት ሐርስ ተ። እት ምዴርየትን ለገብእ ወራታት ሐርስ እብ ጀሪፍ ማይ እት ካሬዕ ለሰቱ ወእት ዘርእመ እብ ጀሉብ እንድኢኮን እብ ነሹሕ አው ፍንጠር ኢኮን ለዘርኡ፡ ሰቦት እሊ ንሱር

ወራታት ወምን እት ምድር ኤረትርየ ለብዕድ ለልትነፍያ ቡ አግቡይ ሐርስ ለትፈንታ ቱ እግል ኢበል እቀድር።

ሐረሰቶት ምዴርየት ሽዕብ፡ ሐርሶም ምስል ዕልማይ አግቡይ እት ልትመሳኔ ለገይሰ አብሳር ሐርስ ልትነፍያ። ኩሉ ለዲብ ፍንጌ ዘርኡት ወዘርኡት ወአትላም እግል ልግበእ ለወጅቡ፡ ሐቱ ገርህት ህዩ አክል አዩ ማይ ምን ሰቱ፡ ሓሉት ጀውመ ህዩ እት ከአፎ ተየልል ክም ዘርኡ ለልአምር፡ አውቃት ሐርስ ለልዕቅቦ ከለልሐርሶ ፈዳብያም ሐረሰቶት ቶም። እሊ አብሳር እሊ ምን ዘበን ቅዱም ምን አበቸ እት ልትወራረስ ለመጽእ ወአሰክ ሃድል ዮም እት መዓል ልውዕል ለሀሉ ወእት ሐዲስ አጅያል እግል ልትዐዴ ለወጅቡ አብሳር ሐርስ ተ።

ሐርስ ምዴርየት ሽዕብ፡ አክል-ሕድ ምስል ዕልማይ አግቡይ ረኡካሁ ምን ገብእ፡ እብ ሰኦን ሐሉት ኢገብእ ምን ገብእ፡ ለእት አክትበት መጃል ሐርስ ክቱብ ለሀሉ ዕልም እት ፍዕል ለተርጅም አብሳር ሐርስ ተ። ምን ድራሰት ወለዐል ለልትሐሰብ ተጃርብ ሐረሰቶት ሽዕብ፡ እግል ሐርስ ለዳርሳም ለልአትፈክር ወዕልም ለልአዘይድ ተ። እት ሽዕብ፡ አምዕል ሐረሰቶት ህሌት። ዲበ እንዴ ትጀመዐው፡ ለሰብ መቅደረት ንትበህል ምስሉም ዶል እንጀልሱ፡ ኣነ ኖሼ ለረኩብኩሁ ምኖም ሐብሬታት እብ ስሁለት ለልትረኤ ኢኮን። መሰለን፡ መደት ሐቱ፡ “ዘርእ እግል ሚ ወምዶልቱ ፊሺ ለገብእ? ዝርእኩም እብ

አሰይድ ሐሰን ጅሚዕ

ከአፎ ተአየቡሱ፡ ከአፎ ተሐርዉ ወትከቱ? ” እንዴ እቤ፡ መጃል ንቃሽ ክም ፈትሐኮ እሎም፡ ኣነ ግድም ሐርሰ ዳርሰ ሰበት ኣነ ለሐየት እብ ዒጻቱ ጽብጡ ህሌኮ እንዴ እቤ ምስሊ ሐረሰቶት ርሕዬ ምን ኣትጃገርኩ፡ ምን ዒጻት ሐየት ለትሐክክ ሐብሬ ምስሎም ሰበት ጸንሐተኒ፡ እተ ዋቂፅ ለህሊ ወምን ሚራሰ ሐርሰ ለጽብጠዉ ወእንዴ ትወሰቀ ምን ልትጀመሪ ህዬ፡ ረሐ ለቀድረት ኩልየት ክም ቱ እግል ልብረህ እዬ ቀድረ። ከህቶም ልብሎ፡ “እክል ፊሺ ለገብእ እቱ ወቅት፡ ሕነ ለዘርኣት ጥልት ኣው ሐምደ ዲብ ብዲብ ዶል እንከዘከ፡ ሐሬ ለዕመረ ፊሺ ክም ገብእ ሌጠ ነኣመር ዐልነ ለሰብ መቅደረት ሐርሰ። ላኪን ሐረሰቶት ሽዕብ ህተ ሌጠ ክም ኢኮን እሰባት ብዕድ ወሰኩኩ።

“እትሊ ባካት ሽዕብ ለምድር እንዴ ሐፍነ ምን ክርሱ ተን ኣው ‘ተበኹር’ ዶል ወዴ ከተውነት ዶል ገሴ፡ ለልትዘረእ ዘርእ ፊሺ ሌጠ ለኣፈግር - ለእክሉ ክም በሽለ ፊሺ ቱ” ለትብል ዕልማይት ሐብሬ ሀበውኒ። “ተን ኣው ቦክ ምን ምድር ፈግር ክም ሀላ ህዬ እብ ከአፎ ትደ’ሉ?” ክም ትሰኣልክም”፡ “ሕነ እንዴ እንዘርእ ምስሊ እት ነፍሰነ ለእንሸዕር እብ፡ ለእንዘርእ እብ ህሌነ ኣብዕረትን እንዴ ነኣንተብህ እሉ ወነኣቀምቱ እንገይሱ። ለኣብዕረት ጭገረቱ ትረበበት ምን ገብእ፡ ላዘም ምን ክርሰ ምድር ሐፍነት ለብእቱ ተን ወቦኽ ከብሁ ክም ሀላ እንፍህም። ወእብላነ ለኣብዕረት እንግልቁ ወለኢነት እለ እንዴ ይእንዘርእ ነኣል። ለትልም እሊ ኩሉ ዋሰልናሁ ምን ገብእ፡ ‘ፊሺ’ ሌጠ ገብእ ለቴራብ ወለዕመሩ ዶል ቤለውኒ፡ ወሐሬ እብ ዕልም ክም ኣከድክወ ወምስል ዎሮት ሐረሰታይ እንዴ ትጋማኩ፡ ትልም ዎሮት እግል ጀርቤብሐሰ እብ ኖሺ ለቦኽ እት ሀላ ሐረሱ እንዴ እቤሉ፡ ነፍሰ ለሐረሰቶት ቤለወ ህግዩ ኣማን ጸንሐተኒ። ከምን እለ ለእንፍህም፡ ለመትወራራሰ ተጃርብ ሐርሰ እት ሽዕብ ሰኒን ረዩም ለወደ፡ ወዕልማይት ተጃርብት ለሐቅፈ ክምስል ቱ ተኣከድኩ ምኹ።

ሰኣል፡ መሕበር ሐረሰቶት ሽዕብ ከአፎ ረትዐ ምስል ኩሉ እሊ ተጃርቡ?

በሊሱ፡ ሐረሰቶት ሽዕብ መሕበር ትሩድ ናይ ክልኣት መሓዝ ላባ ወማይ-ኡሌ እቡ ለሰቴ ኣላፍ ሄክታራት ለገብእ ምድር ዐለ እሉም። እትሊ መሕበር ህዬ ንዘማም ዐለው። ምን ሰነት 2006 ኣሰክ 2019 ህዬ፡ ለመሕበር ልጅነቱ እንዴ ሐረ እበ ሰይር ወልሄርር ዐለ። እዳረት ወውዛረት ሐርሰ ሰብ ሽርኩት ምስል እሊ መሕበር እት እንቶም ለኣተላሉ ዐለው። ምስሊ ምን ኩብዶል ለትረኣ ንቁሰ ወምን ለዐል ለመጽኣት ሐብሬ፡ እግል ለኣተላሌ ኢቀድረ። ለመሕበር ልብጠር ሰበት ትብህለ ባጥር ሀለ። ላኪን ለበጢሮም መሓዝ ብዙሕ ርእያም እቱ ህሌነ። እሰልፍ ሸቅል ቀደም ልትባገሱ፡ ለመትዝም ከአፎ ክምስል ሀላ እንዴ ገንሐክ ምን ትትፈረር ዲቡ ሰበት ለሐይሱ፡ መትዝም (ተንሲቅ) ናይ ሐረሰቶትን እግል ንዕቀብ፡ ለህለዮትሉ መሕበር ሐረሰቶት ድሩሪ መሻቀዩ (mechanism) እንዴ ገብእ ልትረኡነ።

እብ ፍንቱይ ህዬ ሐረሰቶት ናይ እሊ ባካትን መንበረት ሰብክ-ሰግም ሰበት ነብር፡ ክል ሐረሰታይ እበ ቀርበዩ ምን ልትረከብ ሰበት ለሐይሱ ህዬ፡ ለሐረሰቶት ወለህቶም ለልሐርም ሚርሐት፡ ምን ምክር ወሐብሬ ኣድሕድ ለኢፈግሮ ሰበት ቶም፡ ዝያደት ሰርገል እተ ኣሸቃል ሐርሰ ጋብእ ነብረ። ሰበት በጥረ ህዬ ለናዩ ሸንርብ ኣዜ እግሩላም እበ ህሌት።

ሰኣል፡ ለመሕበር ሐረሰቶት ለወክድ ለህይ ኣክል ኣዮም ሐረሰቶት ከምክም ዐለ ወልጅነቶም ከአፎ ለሐርወ ዐለው?

በሊሱ፡ እትሊ መሕበር ኣትያም ለዐለው ኣንሰ ወተብዐት 7,000 ባጽሓም ዐለው። ላመ ልጅነት ህዬ መትምማይት

ልጅነት ለትብህል ምን ሰቦሶ ነፈር ለትቀይም ለሐሩ ነብረው። በዐል መንበር፡ ካትብ ወኣሚን ማልየት ወለተርፈው ህዬ ናይ ዐማር መስኖ ለሳይሮ ቶም። ለኣርበዕ ነፈር ምን ኩለን ለባርታታት ለትሐረው ልጅነት ኣው ሰብ ገጽ ናይ ሐርሰ ዐለው። እት ሐንቴሆም’መ ናይ ክል ሐቴ ባርተ ሚርሐት ለልትብህሉ ልትሐረው ዐለው።

ዲብ ቀበትለ ባርታታትመ ነናይ 20 ነፈር ተሻኪል ለልትብህሉ መንዝመት ለሐሩ ዐለው። እብሊ ንዝም እሊ ሸኩላም እት እንቶም እት ቀበቶም ምን ባርታታት እት ብዕድ ሐብሬ ለልኣትሐላልፎም ከዋድር ወጪምረት ሐረሰቶት (Contact Farmers) እንዴ ነዘምን እቶም ለሸቅል ሰኒ ዋልዉ ዐለው። ለመትዝም ህዬ፡ ክምስ መትዝም ንህብ ቱ ለዐለ። ወእሊ መትዝም እሊ ሰኒ ለኣሸቀነ ዐለ።

ሰኣል፡ ምድር ቀሪም ሽዕብ ኣክል ኣዩ ቱ ወዮም ዓመት ለሰት ምድር ኣክል ኣዩ ገብእ?

በሊሱ፡ እት መዓል ሐርሰ ለህሊ ኣራዲ ወእንዴ ትዘረኣ እክል እግል ለኣንትጅ ለቀድር ወሰብኡመ ህዬ ክም ምልክቶም እንዴ ረኣው እት ረኣሱ ለኣድራም፡ ወጀላቡ ዕጉማት ለከድሞ፡ 8,652 ሄክታር ለገብእ ምድር ቱ። እትለ ሰነት ንነ 5002 ሄክታር ምድር ውሒዝ ኣቲሁ ሀለ። ምን እሊ እብ ወኣይዝ ኣውለት ሳቲ ለህሊ ምድርመ፡ ቅያሰ 300 ሄክታር ለትፈናት ሐምሌ፡ ለበዝሐ ምኹ ንዕብርበሬ፡ ከመዶር፡ ባምየት ወኣዜ ማጽእ ለህሊ ዕጪይ ተመር ውብዕድ ዝሩእ ሀለ። 2,000 ሄክታር ለገብእ ምድር ህዬ፡ ውሒዝ ለይኣተዩ ጸምእ፡ ላኪን እብ ዝላም ለዐል ዝሩእ ለህላ ቱ። 1,500 ሄክታር ለገብእ ምድር ቀሪም ህዬ፡ እብ ኣረኪብ ዝላም ወወኣይዝ ምን ሐርሰ ባክር ለህሊ ምድር ቱ።

ሰኣል፡ ምን መሓዛት ዮም ዓመት ውሒዝ ለኢከረ መሓዝ ሀላ ገብእ?

በሊሱ፡ ቅያሰ 2,000 ሄክታር ለገብእ ሐርሰ ገድገድ ለልኣት መሓዝ ግርግር፡ እተ ግረህ እንዴ ኣተ እግል ለኣሰቴ ለቀድር ውሒዝ ለኢከረ መሓዝ እትለ ሰነት ንና ቱ። ውሒዝ ሐድ ‘ሰማል’ ሌጠ ሰበት ከረ፡ ወ40 ኪሎምትር ሐቀ ጌላመ እት ወቂሮ ሰበት ለኣቱ፡ ዮም ዓመት እት ተሓቱ ወለዓሉ ለህሊ ወህቱ ለልኣትዮ ምድር እብ ዝላም ለዐል ሌጠ ዝሩእ ሀለ። ለብዕድ መሓዛት ክም ከረ ላቤ፡ ማይ-ኡሌ፡ ሸላቅ ወማይ-ኣዋልድ ላኪን ለትፈናት ቅያሰ ለቡ ዝያድ 48 ውሒዝ እንዴ ኣድነቴ ግረህ እሰቴይ ሀላ ወለበዝሐ ምኹ ህዬ በሐር ኣተ። እሊ ህዬ፡ እግለ እብ ሐጸ እንዴ ትጃረፈ ኣሰክለ ግረህ እግል ልርተዕ ለዐለ እሉ ወኣይዝ፡ ምን ሐለት ሐረሰታይ ወለዐል ሰበት ገብእ ወእት ኢወቅቱመ ለትሳበረ መሳጊ ኣው ትረዕ ሰበት ሀለ፡ ሻፍገት ራድኢት ናይ ዘበናይ በሰር ጀሪፍ እብ ማሽኔሪ ሰበት ሐግለ፡ ለልኣትሐዜ ማይ እተ ግረህ እግል ልርተዕ ኢቀድረ።

ሰኣል፡ እት ጠቢዐት ሐርሰ ጀሪፍ ኣው ከሬዕ ማይ

ለወቅትላ ዘርእ እግል ሚ ምስላ እትየት ውሓይዝ ኢገብእ?

በሊሴ፡ እሊ መትነፍታት ናይ ማይ ውሓይዝ እት ኣውላት ምን ወሬሕ ማዮ ወጃን ዘልመት ምን ገብእ -እት ወክድ መልሐተይ፡ ወግራሁ ኣስክ ደነግብ ወሬሕ ኣጎስት ውሓይዝ ለንታኬ ዲቡ ሓን ቱ። ሓቐሁ እት ወሬሕ ሰብተምበር ውሓይዝ ምንመ መጽእ፡ ምን መስለሐት ሓረሰቶት ሽዕብ ቱ እግል ኒበሉ ይእንቀድር። ወላመ ሓረሰቶት ኢለሐርወ። ሰበቡ ህይ፡ ለክረም እብ ግዲደ ለኣቱ ለዐለ ውሓይዝ ምስል መርግ ወእግለ ትርበት ለነፌዕ ኣልበዐት ሰበት ለኣቱ፡ ወምን ወሬሕ 9 ወሐር ለህለ ውሓይዝ ህይ ማዮ ጽፋይ ሰበት ቱ፡ ሓረሰቶትን ኢፈትወ ወእግላመ እተይ ጽበጥ መርግ ሰበት ኣለበ፡ ክምለ ኢነፌዕ ሰበት ቀዩሙ ለሓረሰቶትን፡ ለማይ ናይ ወሬሕ ሰብተምበር መጽእዮም መ ምን ገብእ፡ ገበይ ብዕደት እንዴ ቀፍረው እሉ እግለ ግረህ ክም ለሐልፉ ወድወ። ሰበቡ ጽበጥለ ምድርም እግሉ ሰበት ለሐጽብ ወገሌ ምናም ቱ። ሓረሰቶት ሽዕብ ለወክድለ ዘርእ ምን ሄለል ሰብተምበር ለኣነበ፡ቱ።

ከምን ማዮ ኣስክ ኣጎስት ለህለ ወቅት ሓን ኣትሳታይ ወቴለል ብጽዐ እብ ውሓይዝ ትረኣ ምን ገብእመ ካድም እት ግረህ ወመትካራፍ ወማይ ውሓይዝ ለገብእ እቱ ወቅት እት ገብእ፡ ለሸቅል እት ባርተ ምን ቅድረት ሓረሰታይ ወለዐል ዶል ገብእ፡ እብ ዓነት (ኬው-ሰዳይት) ገብእ። ሓረሰቶትን ኖሰኖሶም ሕድ ረድኦ ወሰዱ። ከእትየት ውሓይዝ ናይ ከረም ኣውላት፡ እት ሽዕብ ኣሰተየት ግረህ ለልኣነብት እቱ ወክድ ቱ።

ሰኣል፡ ሐቲ ባርተ ማይ ሰኢ ይኣተየ ምን ገብእ ሚ ባሰር ለሓረሰቶት?

በሊሴ፡ ለመመቅረሐት፡ ተሻኪል ወልጅነት ሓረሰቶት እንዴ ትጋመው፡ ኣስክለ መስጋሆም ለዐሰ ሓረሰቶት፡ እግለ መስገ ካልእ እንክር ለቀይሮ እቱ ኣውመ ድድ ናይለ ለዐክስ እቡ ለህለ ምድር ለልኣረትዮ፡ ለገመ ወዓነት እንዴ ኣትፈረረው ለልኣሸቁ ሓረሰቶት ዐባዩ ህለው። ለመድህር ወለመዋቅል ኣክል-ሐድ ክምስል ትሳው፡ ወለውሓይዝመ ገበዩ እንዴ ጸብጠ ኩሉ ክም ለኣሰቱ፡ ወእንዴ ትጀመዓመ ደማር ለኢወዲቡ ኣብሳር ልትነፍዮ ከለኣሰቱ።

ሰኣል፡ መትሸርሻር ትርበት እግል ኢልምእኣ ሓረሰቶትኩም ሚ ወዱ?

በሊሴ፡ መትሸርሻር ትርበት እግል ኢልምእኣ ሓረሰቶት ሽዕብ፡ ምስላ ህለ እሎም መታክል እንዴ ረኤኦ፡ ለትገብእ ለዐለት ዲበ ዶል ንትሃጌ፡ እምበላመ መንፈዐት ከራብ ዕጩይ ተኣተሌ ዐለት። ዕጩይ፡ ኣዜ ልትረደእ ህለ ድኢኮን፡ ቀደም እለ ላቱ ጅንሰ ለኢፈንቴ ዕጩይ እንዴ ባተክው ቱ ሓቐ ዘብረው እት ዛባይር ወድወ ለዐለው። እሊ በሰር ህይ፡ እምበለ እበ ክርዐት ውሓይዝ ወዐቂብ ትርኩብትክ ተዐወት፡ ዕጩይክ ከኣፎ ተሓፍዝ ዲቡ ለሐሰብ ዐለ ኣለበ። ለሐጽ ለዘበር እግል ኢልትገሌ ህይ ለሐጽር እት ምድር ሸቱሉ ወእብ እበን ጨቁጡ።

ኣዜ ህይ ምን እትሊ ኣጥራፍን ለበቅል ክም ከረ ያበል ለመስል ዕጩይ ወእንዴመ ባተክው ክምለ በለስ ምን ጀዲድ ሰበት በቅል፡ ምን ባካት ገረ-

ባልዲ ለትብህል ኣነን ወተሐት ለህለ መሳገ ወጀራይፍ፡ ዲቡ ባቅል ለህለ ዕጩይ እብሊ በርናምጅ እሊ ለኣብቀልናሁ ቱ። ሓረሰቶትናመ ተልወ ህለው፡ ላኪን እት ኣፍለ መሓዛት ለህለ ኣማክን እበን ለበዜሕ እቱ ሰበት ቱ፡ ወለዐቂብ ትርበት ናይ እሊ እት ሕላሌ ሰበት ኣብጽሖኦ፡ እብ ብን ናይ እበን እንሸቅዩ ህሌን። ላኪን ለብናለ እበንመ ክም ዐጭም ዒጻን እንዴ ገብእ ለልኣበጥሩ ክም ጋብዮን ልግበእ ወኮንክሪት ምን ረክብ ወክም ቃይም ምን ልትሸቁመ ለውሓይዝ ኢለሐድገ። ከለሸቅሎም ክል ሰነት ሰበት ኢተርፎም፡ እት ሻርዕወ ወበንወ ገይሶ ህለው። ክም መስል ናይ እሊ፡ እት ገድገድ ለህለ መሓዝ ግርግር ዲቡ ዎር ክልኤ ኪሎምትር ለገብእ ክመ ናይ ሲን ለመስል ‘ብእን ዐቢ’፡ ሰለስ ምትር ዕርድ ወክልኤ ምትር ብጥረት ለቡ ብን እብ እበን እንዴ በኔን ምን ሕኔት ትርበት ትትገሌ ወዕጩይ በዴ፡ ክም ለሐሰ ሐል እንዴ ረኤኦ ለገረህ ክም ሰቱ ገብእ ህለ። እሊ ህይ፡ እግለ ኣጥራፍክ እቱ ምስልክ ለኩበር ዕጩይ ወለንብሩ ሓዋናት እግል ትትክናክን ብዞሕ መካሰብ ሰበት በ፡ እግለ ሓረሰቶትን “ከንፈርኩም ንክሾ ከኣብሊ እበን ሸቀው” እንብሎም ህሌን። ዝያደት ህይ ሕኩመትመ ኣሰርለ ካድምኩም ናዶተ እግል ትሰዴኩም ሰበት ትቀድር፡ እሊ ወራታትኩም ለልኣደይም ደገፍ ወሐለል ኢትሐግል እኩም እንዴ እንቤ፡ እንሰጅዮም ህሌን ወሰኒ ሸቁ እቱ ህለው።

ሰኣል፡ እሊ ዘባይር ወመሸከፍ ውሓይዝ እብ ሰዳይት ማሸናት እግል ልትሸቁ ለገብእ ጸገም ሚ መስል?

በሊሴ፡ እትሊ መጃል እሊ፡ ውዛረት ሐርሰ ሚክራይት ቴክኒክ እት ምግብ መጅተመዕ ተ። እሊ እበ ከሰሰ ለማይ እግል ንብለስ ከነኣሰቱ ሚ ጅንሰ በሰር እቡ ክም ንትዐወት፡ ወለማይ እት መንፈዐት ናይለ ሓረሰታይ ወለምድሩ እግል ልውዐል ክም ቀድር፡ ሰልፍ እብ በርናምጅ ናይ ሕፍዝ ለትወድዩቱ። ክም ጠሰብ ሰዳይትመ ህይ፡ ዲብ እንሰር ነብረ እብ ሸቅል ለልብል በርናምጅ ንዘም ዐለ ወእብ ደረጀት ምዴርየትን ምን ደዓም፡ ሰለስ ደርበት እት ልትደፍዮ እቱ ሸቅል መቃብል ነብረ እቡ ኣሸቁን። እትሊ ለሰነን መቃብል ለህበቶም ወተዐደም እብ እክል እት ነስኦ እግል

ኩሉ ለልዓላቸው ወቅቅ ሰኢ ሰርገልን። ለጠለብ ማሸናት ህዩ፡ ጠለብ ዓም እት ገብኤ፡ ወለሰዳይት ትረከበት ምን ገብኤ፡ ምን አርበዕ ጥብ ነኣት እት ሐቲ ዐሙር ሕልበት ሰበት ቲ፡ ለትረደኣነ ጀሀት ናይ ክለን ሊክ ኣትሐለፎት ናይነ ወራት ቲ ወምን ለዐል ለመጽኣነ መምሬሕ ወሰዳይት መታካይ ቲ። ሰኣል፡ ትርበት ወማይ ሽዕብ እግል ክል ዘርእ ለልኣትናይት ቲ። ከጀራዲን ለጠልቦ ብኩም ወቡጉሳም ለህለው ምን ለህሉ?

በሊሴ፡ እትሊ መጃል ብገሳም ለህለው ሐረሰቶት ብነ። ኣሰክ እለ ህይ እብ ዋጅብ ገበይ ቃኑንየት ናይ ምልክየትለ ምድር ቀሪም እግል ጀራዲን እንዴ ተህየቦቶም ክሰኣም ለህለው አርበዕ ሰብ ጀራዲን ህለው እግልነ። እብ መሓብር ወእብ ብሕቶቶም እት ጀራዲን እግል ልትከሰኣ ለልሐዙ ሰብ ጠለብመ ብነ። እብ እዳረት ኣሰክ ልትሰመሕ እሉም ላኪን ለጠለባት እብ ሰብለ አጣፍሖቲ ባጥር ህለ። ክም ፍሮዕ ውዛረት ሐርሰመ እሉም እት ዐማር ጀራዲን ወመፍርያይ ዕጩይ ዐባይ ክሰኣም ለህለው እግል ንሰደዮም፡ ንምክሮም ወእብ ዕልማይት ገበይ ጀላብ እግል ልሸቀው፡ ላሊ ወአምዕል መጦሮም ወቲብዐቶም ህሌን ኣብሸርኩም፡ ‘ዝያደት ለከድም፡ ዝያደት ረክብ፡ ኬድማይ ሐረሰታይ ዲመ ዕዉት ቲ’ እንብሎም። ለዐለ ሐርሰ ለመድ እት ዘበናይ እግል ልትዐዴ ገብኣ ምን ገብኤ፡ እሉም ጀራዲን እቲ ልትፈረሮ ለህለው ወግረ እለ እግል ልትከሰኣ፡ ረኣሰ-ማል እንዴ ከዐው፡ እብ ተጃረት ወርቤሕ እግል ለአወልውሎ ወእት እቅትሳድ ዐዶም፡ ባኩቶም ወረሐም መካሰብ ሰኢ እግል ልርከቦ ተምኔፍ ቲ።’

ሰኣል፡ ፈርያት ተመርመ ብኩም፡ ከኣክል አይ ምድር ተመር ዝሩእ ህለ?

በሊሴ፡ ዲብ እሊ፡ ለብገሳም ህለው አርበዕ ሰብ ጀራዲን፡ መበገሲም ወለሕሩይ እሉም ዘርእ ዕጩይ-ተመር ቲ። ጠለብ ናይለ ሰብ ጀራዲንመ እት መጽኣነ፡ ፍሬታት ወሐምሌ እግል ነኣንትጅ እንዴ ቤለው ሰበት ጠልበው፡ ፍሬታት ዶል እንብል ህይ እትሊ አጥራፍነ ወክሰሰን ሽዕብ፡ ለአውለውየት ተመር ቲ።

ቀደም እለ ለዐለ ወእት ሽዕብ ለእሙር ሐርሰ ተመር፡ ጃርዲን ኣሰይድ ዐብደለ ሰዌልሕ ቲ። ደርቡ ለነሸአውመ ሰለሰ መፍርየት ተመር ውሰኳም ህለው። እሉም እት እንቡተት ሰነት 2024 ሸትል ተመር ሐዲስ ለህብናሆም እት ገብኤ፡ ዎሮ እት ባካት ማይ-አዋልድ ለእንብሉ አጥራፍ ገድገድ ለህላ፡ እግል ተጅርበት እብ ሐድ ዐደድ ናሰኢ

ዐለ ወሐቀህ እት ወሰኩ ገይሰ ህለ። እቲ ሐልፈት ሰነት 776 ሸትለት ተመር ጀዳይድ እንዴ ሀብናሆም ዛርአመን ህለው። እሊ ተመር እሊ ለወጀበ ጅንሰ እት ገብኤ፡ ምን ካርጅ ሕኩመትን እንዴ ሐፊት እብ ብሐሰ ወአዳቃል ሴላት በሀለት (Tissue Culture) ለኣትጃነሰት ከኣምጸኣቲ ቲ። እት ዓፍየት ምን ገብኤ ወዕምርመ እት ደረጀት ሰኔት ህለየ። እሊ ተመር ሰኢ እንታብዑ ሰበት ህሌነ፡ እንሻለህ እግል ልትዕቦ እቲ ለህለው ሐረሰቶትን እንታጅ ሰኢ ለሀይዎም ከፍሬ-ካድሞም ረክቦ ምኑ። እብሊ ለትሰጀዐው ሐረሰቶት ጠለባቶም ጀዲድ ቅዱማም እትን ህለው ወግረ እላመ እግል ንወሰክ በርናምጅ ህለ እግልነ። እሊ ተመር ሐዲስ እብ ከኣፎ ክም ሸቱሉ ወሚ ኣብሳር እቦ ክም ሸቁ እቲ፡ ክል-ዶል ምሰሎም ህሌን ወእት ሐልፈ ወሬሕ ዲሰምበር፡ ፌሻይ ሸፍር ጠቢዐት ናይ ሀረም ቢሐር ወዓሰ ሀብናሆም ከንሱሳው ዲቡ ህለው፡ እሊ በሰር ህይ ሰኢ ፋትያው ወፍገራቲመ አጊድ ርእያመ ለህለው ቶም።

ሰኣል፡ ሸፍር ጠቢዐት እት ኣካን ሸፍር በሰር በሀለት ቲ?

በሊሴ፡ ኣሌ፡ ለኣሰምደት አው ሸፍር ሰናዐት በዲሩመ እትለ ምዴርየትን ኣካን ኣለበ። ምድር ሽዕብ እብ ተጅሪፍ ሰበት ሰቲ፡ ወለውካይዝ ክል ሰነት ትርበት ሐዳስ እበ ሰበት ለዐይር፡ ዲብ ምዴርየት ሽዕብ እግል አረሻድ ትርበት ለትወደዮ ጸገም ሐድ ቲ። ክል-ዶል ትርበትን ርሽድት ቲ፡ ከኣብሊ ሰብሰ ሸፍር ሰማድ ኢለኣትሐዜነ። ወክል ውሐዝ እት ገርሀት ዶል ለኣቲ፡ ለእቡ መጽእ ለቤዕ እግል ትርበትለ ገርሀት እብ 15 ሰንቲምትር ወቅለ። እሊ ህይ፡ ትርበት መርግ-ርሸድት (Alluvial Soil) ሰበት ቲ፡ እምበል ሸፍርመ ክል ብቀል ለትትከበት ወለትኣሰኔ ቲ። ሰበት እሊ፡ ለኣሰምደት ክም “ዩርያ ወዳፕ” ለልትበህል ቀደም እለ መትነፍዐቲ የዐልን ወግረ እላመ ጀፈርን ኢልሸእግ።

ምን ከበሰ ትመጽእ ለህሌት ትርበትመ እት ተህምር ትሄርር ሰበት ህሌት፡ እት ካራር ወሻርየት ሕኩመት ኤረትርየ እብ ለትወቀለ ትሸቄ እቲ ለህሌት ዐማር ሐርሰ ቲ። ከማይ ሕኩም አው ትርበት መርግ ለሕድት እቲ ማይ መጽኤን ምን ገብኤ፡ ለፌሻይ ሸፍር በሰር ሰበት ነፌዕ ምሰሎም፡ ምን ኣዜ ለሐረሰቶት እት ለሙዱ ጀላብ እግል ልጽንሖ እብ ሸክል ድሩሰ ነሀይዎም ቲ ህሌነ። ወውዛረት ሐርሰመ እብ ለትወቀለ ተኣትናይት እቲ ለህሌት መጃል ዕዉት ቲ።

ሰኣል፡ ለሰብ ጀራዲን እምበል ተመር፡ ብዕድ ኣዝረኣት ሚ

ዘርኦ ህለው?

በሊሴ ሰልፍ እትሊ ምድርን ለኢበቅል አለቡ፡ ደለ እት ምድር ለከፍካህ ዘርኦት አግቡይ ራቴዕ እቡ ጸባዋካህ ወለልኦትሐዝዩ ካድም ወዳክ እለ ምን ጉብኤ፡ ኩለ እት እተይ ትብጹሐ። ምን ሐምሌ፡ በርበሬ ህለ። እሊ እብ ብዝሐ እት ግርሁ እንዴ በሽለ ወየብሰ እግል ‘ግፍሮ’ ጉብኤ ወሐር ጠዋሒን እንዴ አተ በርበሬ ጉብኤ ወእት ዐዳጋታት ልትከፊ። እምበልሁም ከመዶረ፡ ድቡ ብርጫቅ፡ ባምየት፡ ጅርጂር፡ ምሉክየት ወበሰል ኩሉ ዘርኦ ህለው ወእተይ ሰኒ ለሀይብ ህለ። ሸማም፡ ዐጃር ወአሰወድ አው ዝኩኒመ ልትዘረእ ህለ ወእተዩ ለልትሐመድ ቱ።

እግል ሰተይ ወተበረዳት ለነፌዕ ብዙሕ ምንመ ኢጉብኤ፡ ሐረሰቶት ሽዕብ እት አጥራፍለ ግርሁም ከርኩዴ ዘርኦ። ምን ዕጩይ ህዩ ተመር ሰኒ ህለ። ክም ተጅርበት ሰልፍመ በናነ ህለ፡ ላኪን ወድምንክብ ጋብኦት እቱ ለህሌት፡ እት ሐፋነት ድቅብት ለብእቱ አውረሐት ለሓለት ጀው ሰበት ትትቀየር፡ ለሀወእ ካቤት ትርድት ቡ። እሊ ወቅትለ የውየዌት ለቀጠፍለ በናነ ልትሻለዕ። እሊ ህዩ ለዕጩይ ቀጠፍ ሐቆ አለቡ፡ እት ሸቅየት ነብራህ ምን ጸሓይ መታክል ጉብኤ እት። ለበናነ እት ወቅት ሸምለት ማይ ምን ተአሰትዩመ፡ ማይ በይኑ እግል ልንፍቡ ኢቀድር። እሊ እግል ልትህወን፡ እግል በናነ ዛርእ ለህለ መፍርያይ ጃርዲን ምክር ሀብናሁ። ህተ ህዩ ለጃርዲን እብ ኬባብ ዕጩይ ያበል እግል ልዝረእ እቱ። እሊ ህዩ ለመጽእ ሸማላት ልግበእ ወካቤት እግሉ ሕጌ ለጉብኤ ቱ ወእኑቡቱ ህለ። እሊ መታክል እሊ ምን ኢጉብኤ፡ በናነ ሰኒ ክም በቅል ላቱ እኩድ ህለ።

ሰኣል፡ ለሰብ ጀራዲን አክል ሚ ምድር ጸብጣም ቶም ወምን አየ ለአሰቱ?

በሊሴ ቅያሰ 85 ሄክታር ለጉብኤ ምድር ቱ እበ እሙራም ሰብ ጀራዲን ጽቡጥ ለህለ ምድር። እሊ ህዩ ኩሉ እብ ዐወሊ ቱ ለሰቱ። መሕገዝ ናይ ጃዝ ህለ እሉም ወእሊ ምን ልትባለሕ፡ ለሰብ ጀራዲን አገድ እት ዐውቱ ወበጽሐው እብል። እምበሁም ምን ውሒዝ ምድርም ለአሰቱ።

ሰኣል፡ ለምድር ጀራዲን ወሐርሰ እግል ሸዐብ እት አብካት

ሸቅል ሚ ረህየት እምጽእ ህለ?

በሊሴ እብ አማን ለሰካን እት ምን ሒን ክድመት ዲብ ለሐተ ለልትነፍያ እብ ወውሒዝ እግል ልትከብቶ እቱ ለወድወ አሸቃል፡ ምኑመ አሰክ ሒን እተይ እት ወድወ ካድም እብ ኖሱ ለሸቀ ወአዳም ለአሸቀ ሰበት ቱ፡ ምን ኖሱ ህኩይ አዳም ኢጉብኤ ምን ጉብኤ፡ እግል ገቢል እት ሸቅል እት ሰኒ ኖፍቦ ህለ። እብ ኖንቱይ እት ሒን ከሪፍ ለእክል ለአቱ ዲብ አውቃት፡ እንሰር ክም ለመድ ለእሰቡቃው ወክም ለመድመ ሌጠ እንዴ ዐለብካህ ለኢልትሐለፍ አፍዓል ኬር ህለ። እግል ኦሮት ሐክ ምን ሕኔት የምየት ሰላዲ እበ ተአሸቅዩ፡ እክል እቱ ለልትሐገዝ ሰበት ቱ መጦርክ ዶል ልትደረርመ ደሚርክ ሰበት ልትረየሕ፡ ደለ እለ ሸቀ ለሀበቱ እብ እክል ለሀየቡተ። እለ ህዩ ምን አብዕቦታት ቀዳምያም ለጸንሐት ቱ። እት ሐሹሸት ምን ጉብኤ፡ ‘ሀዘት’ ለትትብህል ሐምሰ ርብዒት ለትትከዩል ለአፈግሮ ምኑ፡ እት ወክድ በቲክመ ‘ወጀበት’ ትትህየብ ለሀየቡ፡ እሊ ህዩ ለሸቃላይ እበ በትክ እብ ለወዐለ ጀምቢል ዐቢ ሰኒ እንዴ ጨቅጠው ከይሉ ከለሀየቡ። እሊመ አሰክ ሰበ ርብዒት ፈግር እሉ። እት ኢነት ውቀዕመ ህዩ፡ እብ መክነት ወአውቀዐው ዐለው ላኪን፡ እብ ሸቃለ ለአውቅዕወ ወእሊመ ምን ክል ኩንታል ለፈግር ረባቤዕ ህለ እሉም። ከሐክ እግልክ እግል ልምሰል ወመጦርክ ልደረር ሰበት ቡ ምን ትብል ፍክረት ቀዳምያም አበኛት፡ ክል ሸቃላይ ምን ሸቅሉ እብ እክል እንዴ ከሰበ ዐዳ ክም ለዐይር ወድወ።

ሰኣል፡ ንዋይ እለ ምዴርየት ሚ ህለ ወእሰወ አንውየት ልትወብ?

በሊሴ ንዋይ ዎሮት ፍሮዕ ምን ሐርሰ ቱ፡ ሐርሰመ ህዩ ብቅል ወንዋይ ለልኦትመሳይ በሰር ቱ። ንዋይን ሐ፡ አጣል፡ አባጌዕ፡ እንሰ ወአዱግ ቱ። እግል እሊ ንዋይ ምድር ሕዞዕ አለብኑ። ላኪን፡ ምን ነሐርሱ አካናት ወኪን ቅያሰ 36 ኪሎምትር ለጉብኤ ርሕብ ምድር ወምን መንሸብ አሰክ በሐር ለህለ አብር ፋዬሕ ኩሉ መሸፈል ንዋይ ቱ። እሊ ምድር ሰዐር ሰበት ቡ፡ ንዋይ ለልኦትብር ምድር ቱ ረሸት መጽኦት ምን ጉብኤ። እሊ መሸፈል ለምሸክለቱ ማይ አለቡ -አጸምእ ቱ። ከምን ከወክን ለትሰረረተ፡ ህቱ ዶል ነሸፍ፡ ለንዋይ እት ሓጋሰለ አድብር ለዐል ለአቀብል ወአሰክ

አውሎታት ወውድያን ሳግም።

ሰኣል፡ ዓፍየትለ ንዋይ ለከሰሰ ሚ ከደማት ተህይቦ?

በሊሴ፡ ክል ዶል ተፍቲሽ እት አጥራፍነ እንወዴ ወሰብለ ንዋይ ምስሎም እት ንትጋሚ፡ ሕማም ሐዲስ እት ንዋዮም ወንዋይ ጸሮም ምን ሀለ እግል ለሐብሮ እንመክሮም። እብ ውዛረት ሐርስ ለእምር ፈርመሸየት ንዋይ ዐባይ እት ሽዕብ-መንሸብ ህሌት እግልነ። ኣድውየት እብ ንዝም ገበይ መጽኦ። ሕማም ፍንቱይ ትረኣ ምን ገብእ፡ ፍድኢት ዓመት እንጠልብ ወእበ ለሕማም እንጋብህ።

ሰኣል፡ ቲሰል ኣንበጠ እት ምዴርየትኩም ሚ መሰል ሀለ ዮም ዓመት?

በሊሴ፡ ኣንበጠ እትሊ አጥራፍነ ክል ሰነት መጽእ። እግሉ ለትትወጤ ሓለት ጀው ናይ ዝላም ወጠላለት ረክበ ምን ገብእ፡ እት ሐን ምድር ልትፋሬ ወፈርክ። ዝላም ሰሕል ዶል በልስ ክልዶል ኣንበጠ ለንታኬ ዲቡ ሐን ቱ። ቀደም እሉ፡ ምን ሰነት 2013 ወእንዜ ለሀለ ሰኖታት እብ ትሉሉይ ልትረኤ እቱ ለሀለ ሰነት ቱ። ለሐልፈት ከረምመ ለዝላም ቅዝር ሰበት ዐለት፡ ወዝላም ሰሕልመ እት ክምሰልህ፡ ለኣንበጠ እግል ልትረኤ እትቡት ሀለ። ኣዜመ ለኣንበጠ ሰዱ እንዴ ኢለሐልፍ መጋብህት እግል ኒዴ፡ ሐረስቶትመ ረኣወ ምን ገብእ ኣጊድ እግል ለሐብሩነ ለሽቅል እብ ሕበር ብጉሳም እቱ ህሌ።

ሰኣል፡ ኣክር እግል ቲሰል ለትሐዜ ምን ተህሌ በክት እግል ሀበክ?

በሊሴ፡ እንሰር ለህለው ሐረስቶት እብ ጀሪፍ ቱ ለዘርኦ፡ ውሒዝ ህዩ ኩለ ለከድመወ ብንዩት ትሕትየት ሐርስ ለኣክርብ ምኖም ሰበት ሀለ፡ ሰዳይት ማሸኔሪ እግል ትግበእ እሎም እትፋኔ። እምበልሁመ ትራክተራት እት ወክድለ ሐርስ እት ሄለል ሰብተምበር እግል ልትወጀደ እግልነ፡ ወኣምሐር እግል ልትጸመድ ዲቡ ወእት ጃረፎት ክም ከድመነ እግል ልግበእ ለትከሰሰ ጀህት ሕሰር እግል ቲዴ እልነ እትወሰ።

ከዛን ምህዳፍ፡ መርሀዮ ምን ሽካፍ

ኣድም ሳልሕ ኣብሐሪሽ

ምን መዲነት ኣፍቦበት እንክር ምፍጋር ጸሓይ መሳፈት

ሰማን ኪሎ ምትር ክም ሄረርኩ፡ ምሮት ድጌ ፍንጌ ክልኡት ደብር ጸንሐክ። እሊ ድጌ ቀደም እለ እት መንበረት ሰብክ ወሰግም ኣዳሙ ፍንጡር ወደለ ማይ ወሰቦር ረክብ ዲበ ኣርደት ኣሰክ ልግዕዝ ነብረ።

ምህዳፍ፡ ምሮ ምዕጥነ ትነብር ለዐለት ወሐር እት ሰነት 1990 ምስል ተየልል ሐርብ ተሕሪር ኣፍቦበት ወገጽዕ፡ እግል መጀርሒን ዴሽነ ሽዕቢ ዕደደት ገብኣት ዲቡ። እት ወክድ ለሀይ እብ ሰብብ ልጁእ ወእስትዕማር ሽቦብለ ባካት ሐድ ሰበት ዐለ፡ ለምጽምእ ኣካነት ዕደደት ወመጀርሒን ክም ሐድረወ ማይ ሲቶሆም እብ ቦጣት እግል ልምጸእ ላዝም ዐለ። ወላመ ሰካን ምስል መናድሊን ሰቱ ዐለው።

ግራሁ፡ መናድሊን እግል ሽቦብ ዔለ ድሪል ሐፍረው እሉ ከምን ምግዓዝ ወሰብክ-ሰግም ክም ለሐድር ወደወ። “እለ ምህዳፍ እት ሰነት ቅዱም እምበል ገበይ ሰብ ሰብክ ወሰግም እብ ንዋዮም ኬን ወእንሰር ለሐሉፈ፡ መሕደር ይዐለት። ወለሰብብ እብ ኢረክብ ማይ ቱ። ዔላህ ሐቱ ዔለ ቂጩብ ወሽካፍ ሰበት ዐለት፡ እግል ኩሉ ካፍየት ኢነብረት። ሰበት እሊ፡ እት ወክድ ሰብነት ወሐፋነት ኣዳም ልግዕዝ ምነ ወልትጀረሰ ነብረ” ልብል ምን ሰካን ምህዳፍ ኣሰይድ መሐመድ ዐሊ መሐመድ ፋይድ።

ምህዳፍ እትሊ ወክድ ጎነ መሕደር እንዴ ገብኣት፡ ኣዳም ምስል ነብር ወኣጀኒቱ ለኣደርስ ለሀለ፡ እት ሰነት 2016፡ ሕኩመት ኤሪትሮፖ እለ ዳሕየት ምስል ዐለ እለ መሕገዝ ማይ፡ ከዛን ንኡሽ እግል ልትሸቂ እለ እብ እዳረት እበ ፈግረ ሰታት ካርዖት ማይ፡ ሸርም ትበነ እሎም።

እሊ ሸርም ዮመቱ ማይ እንዴ መልኦ፡ ለሕሊል ምንተሐቱ ዘሬ ወእት ክል ኣካን ሻክት ዶል ተሐፍር ማይ ጽሩይ ወጥዑም ምን ሐን ምድር መጽኣኩ። ንዋዮም ወርሐም ክም ትረይሐው፡ ወለማይ እግሎም ሌጠ እንዴ ኢገብእ፡ እግል ባካት ብዕድመ ጋብእ ክም ሀለ ኣሰይድ መሐመድ ዐሊ ለኣኩ። “እሰልፍ እሊ ከዛን እት ድጌ ሳብት ክም ንትከምከም ወዴነ። ሰለሰ ዐድ ምን መፋላቅ ናይ ገለብ፡ የምሆ ወምህዳፍ ህዩ ናይ ምዴርየት ኣፍቦበት እትለ ኣድራም ህሌ። እሊ ከዛን ክም ትበነ እግልነ፡ ጀላለ ማዩ፡

750 ቤት እትለ ዳሕየት ሐደርን። እሊ የም ሸቀይ እግልነ ለሀለ ከዛን ምንዲ ኢለዐሌ ሳኪን። ለአዳም ወኢሐድረ። አዳም ማይ አሳሰ መንበረቱ ወመሐደሮሁ ቱ። ምድር ማይ አለበ። ኩሉ መክሉቅ አስክላመ ሰፊራዩ ለሃጅር ምን። ከሕን የም ንዕመት እት ሸፍርን ረኩበነ ወምን ጽምእ አባሬነ ወንዋይነ ወርሕነ ትረይሐኑ። አስክ ወሬሕ ማየ ህዬ እሊ ማይ ካፊና ቱ” ልብል።

ምህዳፍ እብ አንፋር ዳሽ ሸዐቢ እሊ ዝያድ 30 አልፍ ምትር ሙከብብ እግል ልጽበጥ ለቀድር ከዛን ክም ትሸቀ እሊ። እት ድጌ ሓድር ወሸዐብ ሳክን ትበደለት። እትለ ሃድል የም ምህዳፍ፡ 4,500 ነሰመት ምን አዳም ብዲበ። እሊ አዳም እሊ አግል። አግግ፡ ሐ ወእንሰ ታውብ ቱ። ለንዋይ፡ ምን ከዛን እንዴ ሬመ ሸቀይ እግሉ ለሀለ ሰማይት ምን እት ሰቱ ወኢድብሩ ዲቡ እንዴ ትሻፈለ ሰዐሩ እት በሌዕ ዶል ትርእዩ። “እብ አማን ክል መክሉቅ ማይ መንበረቱ ወደማነት ሀለየቱ ቱ” ለአተብለኩ።

“ለከዛን ክም ትበነ ሚ ረሀየት ረኩበኩም?” እት እንብል እግል ወድ 70 ሰነት ላቱ አብነ መሐመድ ዐሊ ፋይድ ሰኡላሙ ዐልነ። ህቱ እት በልሴ። “ሰነ እሊ ከዛን እግል ልትበኔ ክም አንበተ ትረይሐው። ‘ማይ እግል ንርኩብ ከዛን ልትበኔ ሀለ’ ዶል እንቤሎም፡ ኩሎም አንሶም ወተብዐቶም እብ ነሐሮም እት ከዛን እግል ልሸቀው ጡብ ተዐንደቀው። እብ ሰላዲ ወእብ እክል መዳንን ወሐሲያትለ ከዛን ዲብ ካረሮት ህዬ፡ ሐዙቶም እት ሸቃዩ ሰኔ ዛይደት ዐለት። እብለ በክት ሸቅል እንዴ ረክበው፡ ምን ሕኔት እግል ሸቅል አርድ ብዕድ ልትሼበው ለዐለው፡ ነብረ እብ ሸቅል ወየምየት ሰላዲ ምን ቅሩብ እት ሸፍሮም ወዐማር ድጌሆም ረክበው። ወእብሊ ምህዳፍ፡ ምክያድ ወምሕላፍ ገበዩ ለዐለት ሸዐብ፡ ናር፡ ገብገብ፡ አፍዐበት፡ ህካኖ፡ መፋላቅ ወየምሆ፡ የም እት ቀበተ እንዴ ሐድረው ንዋየም ወእርወሐቶም ማይ ምን ቅሩብ ሰቱ ወምን ምግዓዝ ወሐሊፍ ህዬ እት መስከብ ዳምር ሓድራም ህለው። ማይክ ጥዑም ምን አፍያትኩ ምን እለ ትጥዕም ረሀየት ኢህሉት” ቤሌነ።

እት ሸቅል ሚርሓይ ለዐለ መሀንድስ ክፍላይ፡ “እሊ ሸዐብ እሊ፡ ማይ ኢኮን ሰኔት ብዝሕት ምን እንወዴ እሊሙ፡ ለካድሙ እግል ሰውረቱ ወኢፈዴናሁ። ማይ እት ድጌሁ

እግል ኒዴ እሊ ህዬ ዋጅብና ቱ” ልብል ክም ዐለ አሰይድ መሐመድ ዐሊ ለሓኬ።

ለክልኦት አወድግ ምህዳፍ፡ እት ክልኤ አካን እንዴ ትካርዐው፡ ማየም ባጥር ወእት ረኢሉ ሸዐብ ሓድር ዶል ትርኤ። ወለባካት ዕጩዩ ወንዋዩ አርወሐት እንዴ በልሰ ወእንዴ ገምለ ወትረሸደ ጋኑ ሳክብ ዶል ተአቀምት፡ እንታመ ለጋንክ ምስሉ ሰክብ ወደሚርክ ልትረየሕ።

እብ ፈድል ሸርም ምህዳፍ፡ እት ባካት ለሀለ ዕጩይ እንዴ ገምለ፡ ቅሰላ፡ ዐቅቤ፡ ዐዳይ፡ ቅግ ወብዕድ ጋምል ሀለ። ለሸዐብመ ምን ባታክ ዕጩይ ጅሙል ቱ። ሰበቡ ህዬ ምን መደት ሰውረት ዕጩይ መሐብሂሁ ምን ጥያራት ወአባይ ወመጽለሊሁ ምን ጸሓይ ሰበት ዐለ፡ ቂመት ዕጩይ ለልአምር ወለኢባትክ ሸዐብ ቱ። ውሒዝ ወውልዋል ለይአውደቀዩ፡ ዕጩይ በጥር እት ፋሰ ለኢከሬ ሸዐብ ክም ቱ በዐል ገጽ ወእዳሪል ዳሕየት ለዐለ አሰይድ መሐመድ ዐሊ ፋይድ ወዴሕ።

ምህዳፍ ከዛን ንኡሽ ሰበት ትሸቀ እሊ፡ ተሐደረት ወእት ገማል ትሄርር ህሌት። እሊ ሸዐብ እግል ርሐ ወንዋዩ ማይ ራክብ ህለ። ሐርሰ እግል ለአግምሎ ወጀራዲን ነኣይሽ እንዴ ወደው ክም ከመዶር፡ ባምየት፡ በሰል ወበርበሬ እግል ልዝርኦመ እዳረት ሐድ አርበዕ ሄክታር ለትገብእ አካን እግል ትካፍሎም ወምን እሊ ከዛን እት ለአሰቱ፡ ክል ነፈር አስክ 25 ምትር መረበዕ ለትገብእ ብቅዐት ምድር እት እግል ልሕረሰ ወጃርዲናይ ኖሱ እግል ለአግምል ሕቡራም ክም ህለው አሰይድ መሐመድ ዐሊ አፍሀሚነ።

ማይ ሐቆ ህለ፡ መሕደሮ ህሌት ወኬር። ማይ ሐቆ ኢህለ ሳኪን ሕያይ አሰክለ ሰቱ ወበሌዕ ዲበ አካን እግል ልግዐዝ ቱ። እት ባካት አፍዐበት እምበል እሊ ከዛንመ እት ገብገብ፡ ግድሬን ወብዕድ አካናት ከዛናት ነኣይሽ እንዴ ትሸቀ፡ ለገቢል እግል ልሕደር እብ ዳሽ ሸዐቢ ወሰካን መዓጥን ማይ ልትሸቀ ህለ። ሸዐብለ ባካትመ እብሊ ከዛናት ለረክበዩ ረሀየት ማይ ሲቶ ወገማል፡ ምን መንበረት ሰብክ ወስግም እንዴ ሐድረ እት ደገጊት ልትከምከም ትርእዩ። ሰበት እሊ ነኣይሽ ከዛናት እት ኩለ ወጠን ረሀየት እግል ሰካን ካልቅ ክም ህለ፡ ሸርም ምህዳፍ ሰመዕ በሲር ቱ።

ደማሰ፡ ምን መንበረት ርዕዮ እት ዐማር ሐርሰ

እት አስመረ እብ ወራታት ተጃረት ልትናበር ነብረ። ሰዋግ ናይ ዐረብየት ወተጃረት መንበረቱ እግል ለአትሐይሰ ለአተዩ አሽቃል ዐለ። እት ደንጎበ ላኪን፡ ዲበ ከረም በሐር ለረክብ ምድር በዲር አቡሁ ክም ገርህት ጸብጦ ለዐለ አካነት፡ ክም አግነሐዩ “ዲማት ማይ ምድር ብእተ” ዶል በለዉ፡ ጃርዲን እግል ሊደዩ ትበገሱ። ወእሊ ቱ ዮሙቱ እለ ውርስ ምን አቡሁ ለአትረፊዩ ገርህት እት ጃርዲን ዕሙር እንዴ በደለዩ፡ ሰለሰ ዔለ እንዴ ወደ ዲበ፡ ዕጩዲ አራንሽ፡ ለይሙን፡ ማንጉሰ ወፓፓዮ፡ ደለ ነጅሐት እሉ እት ለአፈሬ፡ ወክም ጎዕ ወክመዶር መስል ዲብ ዘርእ፡ ዲብ ዘበናይ ሐረስታይ ዕዳይ ሀለ።

አሰይድ ተሰፋሚካኤል ዐቅባዝጊ አግደ መንበረቱ ዲብ አስመራ ተ። ላኪን፡ “ፈርሐት እዲን ዲብ ሐርሰ ህሉት” ምን ቤለ ከአምነ፡ አጀኒቱ ምን ቃብል እግል ለአድርሰ ወህቱ ከብድ ድበዕ ጀራዲት እግል ልንበር ቀረረ። ምን ንዋይመ ቀበትለ ጃርዲን፡ አባጊዕ፡ አግል ወሐ ለኢተወብ አለበ። ከምስሉ መጀለት ፍሬ ካደም ለወዳተ ህጅክ እለ ተሌ ተ፡ ቅራኣት በኪተት፡

ሰኣል፡ እለልፍ ሐርሰ ከአፎ አንበትክ?

በሊሱ ሐርሰ ምህቹ ምንመ ይዐለ፡ ለበዕድ ወራታት ተጃረት ክም በርደ ዲብዬ፡ እትለ ገርህት ዋልዳይ ጃርዲን እግል ኢዴ፡ ሰብ ምህት እንዴ ትላኪኮ ክም አርኤክዉ፡ ሀለዮት ማይ ደማነቱ አከደው እዩ። እት 16 ምትር ማይ አፍገረት፡ አኪ ላኪን እት 19 ምትር ትደሀረ ለማዮ። እለ ዔለ ሌጦ እፍል እብኔ ወሰሳር እግል እውተድ ዲበ፡ 370 አልፍ ነቅራ ከለፈተኒ። ወሐቆህ ረቢ ሰዴኒ ወደማን ለቡ ማይ እቡ ጃርዲን አንበትኩ። ጃርዲን እግል ቲዴ ሰልፍ ማይ ክም ረከብኩ ቱ እግል ምድር ለተአለሚዕ። እለ ባኮትን ምን ጠፍሐት በሐር 580 ምትር በዴሕ ቀላቅል ሕፋን ቲ። ሐቆ ማይ ዕጩዲ እግል እዝረእ ክም ሐሰብኩ፡ ሓለት ጀው ናይለ ምድር፡ ጅንሰ ትርብቱ ወምልሐህ እግል አብሕሰ ሰበት ዐለ እግልዬ፡ ለይሙን ወፓፓዮ እቡ አንበትኮ ወሰነ እግልዬ ከከሰብኩ ምነ። ሊፓፓዮ ክልኤ ዶል እብ ኤተቢት ጩበል (ካምሲን) ሰበት ለአደምዐ፡ አዘምኮ ምኑ ድኢኮን።

አሰይድ ተሰፋሚካኤል ዐቅባዝጊ

ለምድር ሰኒ በቅል ዲቡ። አኪ አራንሽ በደልክዉ ወሰኒ ሄርር ህሉት።

ሰኣል፡ ምን ሐመሊት ህዩ ሚ ጅንሰ ትዘርእ?

በሊሱ ምን ሐምሌ ግዕ ለትወቀለ እተይ ለሀይበኒ። ከመዶረ ወጣምየትመ እዘርእ ወሰኒ በቅል። ባምየት ሰኒ ትበቅል እት ህሉት፡ ለከመዶረ አኪ ሕማማት ምርት አተዩ ከለአኪ ምኒን ሀለ።

ሰኣል፡ እት ምህት ጃርዲን አክል አዩ ዋዲ ህሊክ?

በሊሱ ምን ሰነት 2005 ለአንበትክዉ ሸቅል ጃርዲን፡ ክመ መድረሰት እት እደርሰ ምነ፡ ብዘሕ ብቀል ምን ዕጩዲ ወሐምሌ እጃርብ ወሄርር ህሊኒ። እት ዘበናይ ወከራጠት ለቡ ጃርዲን እግል እትዐዴ፡ ምን ሰነት 2009 ለቀደምክዉ ጠለብ፡ “አሰክ ከራጠት ነኣዳሌ እግልኩም፡ ሐረሰ በለ” ክም ትበሀልኩ፡ ለምድር እት እቀፍሩ ወእዘርኡ፡ እብ ተክጢጥ እት ከፍዬ እግል ልኡቱ እከድም ህሊኒ።

ሰኣል፡ ከሰብት ትርብት ምድርኩም ከአፎ ተ ወወሓይዝ ወእንቱም

ከአፍ ትትቃርሐ?

በሊሴ እሊ ምድር እብ ዓመት ጩወ ለቡ ባኮት ብእቲ። ወሓይዝመ ምን ኣውሉት እብ ሓሊት እት ልትደረክ ሰበት መጽእ። ምድር ወወላ ብዞሕ ነሰእ ምን። ጋብዮን እብ እበን ወሐዲን ለኣትሐዝዮ። ግረ እሊ እግል እክደም ዲቡ ቲ። ከሊጩወ እብ ሸፍር ጠቢዐት ልግበእ ወትርበት ውሒዝ እግል ትዳውዮ ለትቀድር ቲ።

ሰኣል፡ ምስሊ ጃርዲን ለገደሰ አሸየእ ሚ ትዋሰክ ህሌክ?

በሊሴ፡ ለምድር ፈርዖት ብዞሕ ሰበት ቡ። ንህብመ ታውብ ህሌክ። 30 ቀፎ ሰመይ እንዴ ተውበኩ። አዜ መውሳይ ዋዲ ዲብ ህሊት ወአስክ ድዋራት ማይ-ዐጣል ሳብከት ህሊት። ለንህብ እግል እሊ ዕጩ ተኣትፋሬ እግልዬ ሰበት እቤ። እብ ዕልማይ ገበይ ቲ ለትከሰኣት ዲቤ።

ሰኣል፡ ሐረስታይ ጃርዲን እቲ ሰዐር አክደር ወንዋይመ እግል

ለአፈ ቡ፡ ኩዲብ እሊ ሚ ትብላን?

በሊሴ፡ ኣነ ደለ ሐረስታይ ወድዮ ምን እክል፡ እት ሰዐር፡ እት ጃርዲን እት ተዋብ ንህብ ወከረርም ንዋይ ብዕድ ዲብ ኩሉ እክድም። ለንዋይ እግል የኣብዝሐ፡ ለዕጩ ወህቲ ዕድዋን ቶም። ሐዳይ ምን ኣባገዕ፡ ወክልኡ ሰለስ ረኣስ ምን ሐ እተውብ። እግልዬመ እብ ሸቃሰ ድኢኮን። ውላጄ እት ድራሰት ወዕስክርየት ረዩምዬ ሰበት ቶም። ንዋይ እግል ኢዴ መትዕባይ ቲ።

ሰኣል፡ አግደ ምን እሊ ጃርዲን ሚ ተቅዩር እት መንበርክ

አምጸኣክ?

በሊሴ፡ እት ጃርዲን ለወዳክወ ክሰኣት-ማል፡ ዐረብዩት ተውበኩ ምን። ወእብለ ዐረብዩቹ እት ማርኮቶ-አስመረ ደለ ፈሬት አሬ ወአዘቤ። እት ዐዳጋመ እግል ምዴርየትን እንዴ ከፊን እት ብዕዳም ለነዐዴ ሰብ ጀራዲን ሰበት ሕን እት ምዴርየት ግንደዕ ለህሌክ፡ ‘ኣደሱዚ’ ህሌት እዩ ናዩ ወናይ መልህዮምዬ ኩዳር ለኣትባጼሕ እቤ። እትሊ ጃርዲን ሶላር ወሰኩ ወቤት ሸቂኮ።

ሰኣል፡ ውዛረት ሐርስ ሚ መዓወት ትወዴ እግልኩም?

በሊሴ፡ እት መደት ለቅድምት 15 ለእንገብእ ሰብ ጀራዲን ናጅሓም እትሊ ደማስ ሰበት ዐል፡ ውዛረት ሐርስ መጽኡን ወልርኡን ከናይ ኩፖን ጃዝ ሰዳይት። ምክር ወድድ ባልዲን ኣድውየት እብ ሰዐር ረከሰስ ለህደቡን ዐለው። ሐርስመ እብ ትራክተራት ለኣትሐርሶ እግልኩ። አዜ ላኪን፡ ለመታብዐት ሕውንት ህሊት። እትለን ሰለስ ሰነት ለመታብዐቶም ሐዋኒት ምኒን ህሊት።

ሰኣል፡ እግል ብዕዳም ሐረሰቶት ክምሰልክ እግል ልፈደቦ ሚ

ትመክርም?

በሊሴ፡ ሐረስታይ ምን ብገሩ እት ምድሩ እብ ለትፈናተ ወራታት ጃርዲን፡ ተዋብ ንዋይ፡ ዐለፍ ንዋይ፡ ደወርህ ወንህብ እበ ትወጤት እሉ እግል ልሸቄ፡ ኢቀድረ ምን ገብእ ምን ሕኩመት እግል ልትሰለፍ ወሕሳቡ እት ወዴ እግል ልሸቄ እመክር። እሎም ባኮቹ ለህለው ሰብ ምድር እትሊ ሐዋንዮም ቶም። መሰለን ኣነ ለገርህቹ 2.5 ሄክታር ቲ። ላኪን እንዴ ትካሬት ምን ብዕዳም ምድር እወሰክ ወናዮምተ እደፍዮም እቲ። እት ዓላታቹ ለብእቲ ምድር፡ ዝያድ 15 ሄክታር ምድር ኣገምል ህሊት። እሊ አዜ ለካድም ወለፈተ ሐርስ ቲ ክምሰልሁ ለልኣባሰርክ ወለኣሸቂክ። ሐርስ ሐቆ ኣቲካሁ ኢነድኣክ።

ሰኣል፡ ምን ውላድክ ደርብክ ዲብ ሐርስ እግል ልሂርር ለቀድር?

በሊሴ፡ ውላጄ መድረሰት ሰበት እፈቲ፡ ዲብ ሌጠ እጨቅጦም ወዲበ አስመራሆም ነብሮ። ምኖም እንሰር ለመጽኣኒ ወፍቲ እሊ ጃርዲን ወሐዶቲ ለትበይኡ። መርሐባቡ፡ አዜመ ምርት ከሪጅ ምን ውላጄ እንሰር ምስልዬ ሳዕደኒ እሰሙን ህለ - እግል ዶሉ።

ሰኣል፡ እትሊ ሸቅል ለትወድዩ ጅህድ ወጠወርት ነፍሰ ሚ ህለ?

በሊሴ፡ ኣነ ምስሊ ብዕዳም ሰብ ጀራዲን እት ምድርም አሰክ ሰብ ጀራዲን ማይ-ዐይኒ እቶም እንዴ ገሰኩ። ተጃርብ እነሰኢ፡ ለዕጩ አዜ ምቁስ ትርእወ ለህሌኩም፡ መመቅሳይ ኣምጸኣክ እሉ ደዓም ወግራሁ ለሸቅል ሐቲ ዶል ክም ረኤክወ ኖሼ እወድዩ። እብለ ኖሼ ምን ብዕዳም እደርሱ። ወእበ ጀህት ለሐቲ እግል እት ባኮቹ ለህለው መደርስ ወመሰል እንገብእ እሎም። እብ ተጃርብዬ ሌጠ ተመር፡ ለይሙን፡ ማንገሰ ወፓፓኖ እትሊ ባኮትን ሰኒ ክም ፈሬ እኩድ እሎም ህሊት።

ሰኣል፡ እግል ዐቦት ጃርዲንክ እሊ ጣቀት ጸሓይ አው ‘ሶላር’ ሚ

ፋእደት ሃይባት ህሊት?

በሊሴ፡ ሶላር እትሊ ባኮትን ሰኒ ለኣሸቂክ። ቀደም እሊ ለንትንፈዕ እቡ ዐልን ናይ ተህራብ ወለኢትጸረ ብትርል ወቀሎቲ ምን ለኣትባሬተኒ እሊ ጣቀት ጸሓይ ቲ። እሊ ሶላርዬ 200 አልፍ ነቅፊ ለከለፈ መሸርዕ እት ገብእ፡ 16 ሹሓን (ፓንል) ቡ። እት መደት ጸሓይ ህዩ ዝያደትላ መቶር ለኣሰቲ። ኣምዕል እብ ግዲደ ምን ተኣሰቲመ ኢልትዕብ ወእከ ኢለኣትዕብ። ንዕመት ሰበት ቲ። እትሊ ምድር ጸሓይ ለህለው ቀሎት ኢከርዐቶም ምን ገብእ፡ ክል በዐል ጃርዲን እግል ሊደዩ እትምኒ እሎም ወእመክሮም። ሶላር ዱቅሪ ሰበት ቲ። ለንብኣ ነፈር ለልኣሸቅየ ቀላል ኣለት ቲ። እሰልፍ ለቀሎት ክም ረኤክ ትደንግጽ ምን፡ ሐር ላኪን ሰበት ተኣትዐርፈክ። ለትረይሕ መልህየት ወመዓርፋይት ሐረስታይ ቲ።

ዕጩ ማይ ብዞሕ ሰበት ለኣትሐዝዮ፡ ገማይ ዶል ገብእ እብ መቶር፡ ወጸሓይ ዶል ህሊት እብ ሶላር ዲብ ኣተራቲ ኣሰቲ ህሊት። ሐረስታይ እሰልፍ ማል ለኣፈግር ወእት ምድር ልክዔ ወሐር ለምድር እበ ምርወትኩ። መዕጸምክ ወኣክለ ከህላትክ ወሐማሰክ ሰበት ለህደብኩ። እግል ትፍረህ ኣለብኩ። ዲመ ቀደማክ መክሰብ ሌጠ እግል ቲዴ ኢትታኩ። ወኣክለ እሊ ከደምኩ ኢረከብኩ ኢቲበል፡ ዶል ሐቲ ድብ ወዶል ሐቲ ክም ተ ናይ ሐረስታይ መንበረት። ላኪን ገሌ ተቅዩር እት ሐያትኩ ክምሰልሁመ ለተዐብክ ገናዐት ህቤክ ምን ገብእ፡ እንተ ዕወት ሐረስታይ እንተ። ዲብ ሐቲ ዓለ እብ ሸርክት ክልኣት በዐል ጃርዲን ምር ሶላር እግል ሊደው ወለኣፍሩ ቀድሮ።

ሰኣል፡ ለትብለ ፊን ምን ብከ?

በሊሴ፡ መሰል ሰኔት ላቲ ሐረስታይ ክም እሊ ናዩ፡ ብንዩት ትሕትየት ክም ባሰከት እግል ልወሰክ ሰበት ለሐዜ፡ እስመንቲ ለኣትሐዝዮ። ወሐራ እብ ሰሕበት ነኣሰቲ። ለማይ ገደሰ እቡ መጃሪ፡ ማይ ብዞሕ ሰርፍ ወሰቲ ምኒ። ከእብ እበን ወእስመንቲ እግል ንሸቀዩ ነሐዜ። ከእሊ ራድኢት እግል ልርኩብ፡ ወጃዝ እግል ልትሰመሕ እግል፡ ክምሰልሁመ ዐነድር ምን ሕኩመትን እንዴ ትዛቤን እብ ነጺግ ወቀጠር እግል ነኣሰቲ ለለኣትሐዜን እግል ልትሰመሕ እግልን እትወሴ።

አሰይድ እድራስ ዓምር፡

አድም አብሐረሽ

“ጃርዲን፡ ዓማት ደማን ወቅዘእ ለበ ክሳር ቱ”

ምዳርየት ሽዕብ እብ እተይ እክል ወሐምሌ ሌጠ ኢኮን ለእምር። እትለ መደት አዜ፡ ሰብእ እት አጥራፍ መሓዛቱ ወደለ ማይ ረክብ ዲበ አካነት፡ ጀራዲን እግል ልትሆኑ ወምን በዲር ላምደ መንበረት ሐርስ ዝላም ወወሓይዝ እንዴ ትባልሐ፡ ምን ዐወሊ እብ መቶራት ወሶላር እግል ለአሰቱ ወመንበረቶም እግል ለአሰኑ ጀራዲን ለጠልቦ ብዝሓም ሐረስቶት ህለው።

አቡነ እድራስ ዓምር እብራሂም ዎሮት ምን ዲብ ሽዕብ እት ጀራዲን እስትሰማር ዐቢ ወዴ ለህለ ኬድማይ ሐረስታይ ቱ። እድራስ ዓምር፡ እሰልፍ ተጅርበት ጃርዲን ዲብ ምዳርየት ገላብ እት ምድር ጨቢብ ወጃርዲን ንኡሽ ቱ ለአንበተየ። አዜ ላኪን፡ ለምድር ለሀይ ክም ሐወነ ዲቡ፡ እንዴ ተርከዩ፡ ለተጃርቡ ሌጠ እንዴ ነስኦ እት ፋዬሕ ጋድሞታት ሽዕብ ቅብለት መንሸብ ጃርዲን ዋዲ ሀለ። ከተጅርበቱ ሚ ክም ትመስል አቡነ እድራስ ኖሱ እት ለሓክዩ፡ “ጃርዲን በዲር ምን አበውዬ ለጸንሐኒ፡ ላኪን ሐሬ ኖሼ እት ቀበቱ ብዙሕ ለትዐለምኩ፡ ወመንፈዐቱ እግል አጅያል ለትፈሀመተኒ ከኦቲክወ መጃል ሐርስ ዋወርቱ።

እሊ ጃርዲን ምን ዓለ እብ መቶር ቱ ለሰቱ። እድራስ ዓምር፡ እት ሽዕብ ለልሙድ ዘርእ እቡ እንዴ አንበተ እት በናነ ዕዱይ ሀለ። ቀደም እድራስ ዓምር፡ እት ኩለ ምዳርየት ሽዕብ ዘርእ በናነ ለወጠነ አለቡ። “ገርህት መዕመል ቱ፡ ወሐረስታይ መጃርባይ!” ክምለ ልትበሀለ፡ እድራስ ዓምር መ እሰልፍ እበ ለአምሩ አዝረኡት አንበተ። ወእብ ሽበህ-ሽበህ ምን ምዕል እት ምዕል ሓላት ሀወእ ወትርበት ምድሩ እት ለሐፍድ ወሰኒ ክም አመረየ፡ ምን ዕጩይ ኩዳር ወሐምሌ እት በዳድል ለልሄርር ፈዳብ ሐረስታይ ቱ። ምድር ሽዕብ ለልትበዳደል ተየልል ዝላም ወሓላት ጀው ሌጠ ኢኮን ለመልክ። ምን ከበሰ ወሓዝ እንዴ ነስኦየ እግል ግረህ ክል ወክድ እብ አልበዐት ወጨበል ትርቡቱ ለትባድል ጠቢዐትመ ቡ። ምስለ አጅናብ ውሒዝ ለገደብ አዝረኡት ቱ ሐረስቶት ሽዕብ ለዘርእወ አካል፡ ኩዳር ወፈዋክህ።

በናነ እት ሽዕብ፡ ዲብ እለ ተጅርበት ሰልፍ እብ ተውነት ወየውዋዊት ልትሰዋሴ ምንማ ሀለ። አቡነ እድራስ ዓምር እንዴ ኢልትሐለል እብ ሐግያት ሐፋነት ኤተቢት እት ካሬዕ ምኑ፡ እትለ መደት ጎነ ዲብ ፍሬ እግል ልብጸሕ ቃርብ ሀለ። ከእድራስ ሚ ዘርእ ክም ሀለ እት ሸፊሕ፡ “ተጃርብ እግል ንርኩብ ምኑ ለትፈናተ አዝረኡት እንዝርእ። ሐሬ ለነጅሐ እግልነ ዲቡ እግል ንረክዝ፡ ዘርእ ብዙሕ ምን ሐምሌ ወፈዋክህ እንወዴ። ምን ዕጩይ ዐባዩ በናነ ወተመር እቡ ባድራም ሀለኒ። ምን ሐመሊት ህዩ በርበሬ፡ ከመዶረ፡ ዱብ ወገምየት ኩሉ እዘርእ። ሐቲክ እበ ምውሰመ ህዩ ገሌታየ ተህይበኒ። ምድር ሽዕብ እብ ብርጫቅመ ስሙይ ቱ። ወአናመ እዘርእ ምኑ ሀሌኮ” ልብል።

“ከረ ከመዶር ወገምየት ሐርስ በዲርነ ሰበት ቱ፡ እትለ ምድር ሽዕብ እግል ልብቀል ሽክ ሰበት አለቡ፡ አዜመ ሰኒ ገይሰ ሀለ። አነ ሽክ ተአወዴኒ ለዐለት እለ ናይ በናነ ቱ። አዜ ላኪን እብ ሰኔት በሽር መስል ሀለ፡ ሰሩ እንዴ ወልደ ቀመጅል እፍጉር ሀለ።”

“ከልፍየትክ ዲብ ሐርስ ከአፎ ተ?” እት ልብል ሰኦል አሰይድ እድራስ፡ “አወል አነ ሐርስ እፈቱ። ወዲብ ጀራዲንመ እት ገላብ ተጅርበቼ ለቀዳሚት ሕድት ምንማ ቱ፡ ዲብ አራንሸ፡ ዘይቱት፡ ቡን ወማንገሰ ገሌ ጀራረብኩ። ላኪን ለናይ ገላብ ምድርዬ ብዙሕ ኢነፍዐ እቼ ከለተጅርበቼ አፎ እንሰር ይእንግለ ምን ትብል

አሰይድ እድራስ ዓምር

ፍክረት ምን ሰነት 2015 እትለ ሽዕብ ምድር ፋዬሕ እንዴ ነስኦ፡ እት ብቅል ጀራዲን እሸቄ ሀለኩ።

እድራስ ዓምር 500 ዕጩት በናነ እት 2 ሄክታር ዛርእ ሀለ። ለዘርእ በናነመ ምን እት በናነ ተጃርብ ቀዳም ምን መደት ዋልያን ለበ መዲነት አቁርደት አምዳለዩ። ሐል ሌጠ ለዕምሩ ዕጩይ በናነ እድራስ ዓምር፡ አዜ ብዋረት እናስ እንዴ ተዐርረ ሰኒ ሀለ። ማይ ሰበት ፈቱ ላሊ ወአምዕል እት ለአሰትዩ፡ ክምስልሁመ ሐግያት እት ወዴ እሉ ምን ሐፋነት ወካቢት ኤተቢት ጨበል ዳፌዕ እሉ። “እሊ ውልዋል ለሕፋን ናይለ ሰብነት እግል ንክረዕ፡ እብ ቃንጪ ወዋበል ሐግያት ሸቄነ እሉ፡ ወአልሐምዱልህ ሐቀለ ሐፋነት ሐልፈቱ ምን ወሬሕ አንስት ወእንሰር ደሐን ሀለ እብ ፍንቱይ ለበናነ፡ ቀጠፉ ራዊ ወዲብ ወሊድ ባጹሕ ሀለ” ልብል።

አስተዋትመ እብ ውሒዝ ወዴለ ክም ለአሰቱ አሰይድ እድራስ ለሓክ። ምን ውሒዝመ ለነስኡ መዓድን ሰበት ሀለ፡ ሰኒ መጽኦ ምስሉ። ዲብ ሸፍርመ ቅስም ውዛረት ሐርስ ምዳርየት ሽዕብ፡ ሸፍር ጠቢዐት ናይ ዓሰ ወሀረሞ በሐር ምኑ ለልትሸቄ እግል ልትንፍዖ ዶል መክረም፡ ወለልትነስነሰ ሸፍር-ጠቢኦት ክም ሀበዎም፡ ምስለ በናነ ምን ገብእ ወብዕድ ብቀለ ጃርዲን ሰኒ እርወዩ ወቀጠፉ ሰኒ ጸንሐኒ። “እግል ሐቲ ዕጩይ ክመ እለ ሐበርውነ ሐቲ ቅርቀዕ ኮካት እቡ ነሸፍር እንስንሰ ወክም እለ ትርእዩ ለህሌክ፡ ናሰበ ምስሉ” እት ልብል፡ ምድር ሽዕብ እምበል ፈርህት አንበጠ ዲብ እክል ወሐምሌ፡ ባልዲን ብዕድ ክም ኢህለ አስኦሌ።

በናነ ማይ ብዙሕ ለእትሐዝዩ ሰበት ገብኦ፡ ማይለ ባካት ዶል ከሸፍ፡ ብትሮል እንዴ ተህየቡም ክም ምራዶም እግል ለአሰቱ

ቀድሮ ክም ይህለው፡ አሰይድ እድሪስ ዓምር ለሐብር። እሊ ህዩ ሰብ ጀራዲን ደጉፍ ብትሮል ምን ገብእ እሎም፡ ዝያደት እግል ለዐምር ክም ቀድሮ ቱ ለወዳሕ፡ ለናይ መሀረባት ብትሮል ምን ሓለቶም ወለዐል ክም ቱ ለአሰእል።

“ውሒዝ ለጃርዲን ኢልግሌ ምንከ ሚ ትባሰር ህሌከ?” እተ ልብል ሰኣል አሰይድ እድሪስ፡ “ለዕጩይ ለዐባዩ ምን ውሒዝ ለከይዱ ሰዶብ እርዩማም ከዛርኣሙ ህሌኑ። እንክርለ መሓዝ ለተሌ ክፋል ናይለጃርዲን ሐምሌ እብዘርኡ ትደቀበ ምን ገብእ፡ ገሌሁ ነሰኡ፡ ላኪን ደሐን ቱ ለሐምሌ ለተርፈትም ምን ትከፊ እንዴ እንቤ፡ እሊ በሰር እንወዳ ህሌኑ። እሊ መሓዛት ህዩ፡ ጋብዮን ሐጺን ወእበን እቡ ኢትከረዐ ምን ገብእ፡ ለወሓይዝ ሰኒ ድቁብ ቱ። ሐጽር ክም ድፊዕ ምን ውሒዝ እንሸቄ ዐልነ በዲር፡ ለሐጽር እበን እቡ ዋተድካሁ ምን ገብእ፡ እግለ ውሒዝ ለአበርዱ። አዜ ላኪን ለዕጩይን እግል ኢልትባተክ ሰበት ፈርህን ወምናዕ ሰበት ቱ፡ በሰር ብዕድ ናይ ዶዘራት ወጋብዮን ምን ጀህት ሕኩመት ኢረከብን ምን ገብእ፡ ውሒዝ ላቱ ደቅቡ፡ ካልቅ ምን ኢከርዑ ምን፤ አምምን መሰል። እትሊ ባካቺ ምን ናዩ ወናይ ጸርዩ ሐድ ግረህ ጋሊ ኢህለ”

ዲብ ልብል፡ ትርበት ሽዕብ ክም ሰከር ሓቃይት ሰበት ቱ፡ ውሒዝ ክል ዶል ሰበት ልትደቀብ፡ ለአፈርሆም ክም ህለ ለአሰእል።

እት ሀረሞ ወመደረቱ ዶል ትሰኣልክዉ አሰይድ እድሪስ ዓምር፡ “ሰዐር ቀበትለ እክል ምን ገብእ ወለዕጩይ ጃርዲን ምን መሰለሐትና ቱ። እትለ ተናፊፍ ንዋይ ብኑ፡ ክም ሐ፡ አብዕረት፡ አጣል፡ አባጌዕ፡ ወአዱግ ወእንሰ። እሊ ሰዐር ዐልፍ እግል እሊ ንዋይነ ሰበት ቱ፡ ፋእደቱ ዐባይ ቱ፡ ክሰሰን እሊ መደት ሐጋይ እሊ ከረርምለ ንዋይ እብለ ተሌገትለ ሰዐር ሞሉል ለሐልፈ። ደለ ብዋረት ወሰከ ሰዐር፡ ነፃዱ ወእግለ ንዋይነ

ነህይብዩ። እብ ከሰከሰ ለወርኬናሁ ሰዐርመ ይእንለክፉ፡ ወለሰዐር ለብዕድ ደርቡ ክምበቅል እንወድዩ።

በዐል ጃርዲን ምስል ዕጩይ፡ ሰዐር ውብዕድ ኩዳር ለተውቡ ተናፊፍ ዶል መሐገዝ ለልኦተክርዩ መክሰብ ወክምለ እት ባንከት ለክሩይ ማል ቱ። አሰይድ እድሪስ ዓምርመ እሊ እንዴ አመረ፡ ዝያድ 20 ረኣሰ ምን ሐ፡ 10 ረኣሰ ምን አጣል ወሐምስ ረኣሰ ምን አባጌዕ፡ ክምሰልሁመ አዱግ ወዎሮት ገመል ታውብ ቱ። እሊ ህዩ ምዴሸቱ ምን ጃርዲን ቱ። ከጃርዲን መካሰቡ እት ሐቱ ዓይለት ሰኒ ውቁል ቱ። አሰይድ እድሪስመ ማሸአለህ አብዮት እንዴ ወደ፡ እት ጸዋሁ ነብረ ቅዘእ ለበ ሰርፍ ህለ። ለእበ ልትሐረክ ወከድረዋቱ ለልኦዘቤ እበ ዐረብዮት ‘ፒክ-ኦፕ’መ ታውብ ህለ። እት ክል ሐረከቱ ወምሸዋሩ፡ ክምሰልሁመ ክርየት ኩዳር እት ዐዳገ ዐባይ ሰዳይት ትወዳ እሊ ህሌት።

ምን እሊ ለእንፍህመ፡ ጃርዲን እት ጠወሮት ዓይላት ወክርዐት መሻሪ፡ ክምሰልሁመ ዐለሞት አጀኒትክ ዶር ውቁል ለቡ፡ ዶል ምን ከሰር ዶል ሓር ለልኦከሰብ ለኢትብዳ ዝሐረት እስትሰማር ቱ። ከምዴርየት ሽዕብ አሰር እሎም ብጉግሳም ለህለው

ሰብ ጀራዲን እግል ልጽበጦ፡ እት ብዝሓም ናይ ለመድ ሐረሰቶት፡ ለፍክረት ጃርዲን ወመናፍዕት እግል ልትሸቄ እቱ ለቡ ጋር ክም ቱ ልትረኤከ። ሕኩመትመ መንበረት ሐረሰቶት እግል ትሰኔ ምን ሰልፋዮም በራምጃት ክም ቱ፡ እዳረት ወፈሬዕ ሐርሰለ ምዴርየት አከደው እግልኑ።

ምን ኩዳርመ አሰይድ እድሪስ ዓምር፡ ጎዕ በርበሬ እብ ዝያደት ዛርኡ ለህላ ቱ። ከመዶርመ ዛርእ ህለ። ድንሽ-ዋዑም ዎሮት ምን እግል ጀርቤ ለዘርኣዉ ዘርእ እት ገብእ፡ ሰኒ ክም በቅለ እሎም አሰይድ እድሪስ ወዳሕ።

“እሊ ምቁር-ድንሽ፡ ክትረት ለምድ ሰነ ምሰሉ፡ ሐበቱ ሐምሰ ኩሎ ለትመዘንትሙ ህለ። ከእሊ ባካት ሽዕብ ክም ልትሰማምዑ፡ እኩዳም ህሌኑ።

በዐል ጃርዲን ከድመ ምን ጉበኤ፡ ፍሬ ተዕብቱ ረክብ። ለትርበት እብ ውሒዝ ትትረሽድ ወትሸፍር ወህቶም፡ ሸፍር ጠቢዐት ወሱክ ወትሰኔ ህሌት። እሊ አዜ አሰይድ እድሪስ ዓምር ጃርዲን ዋዲሁ ለህለ ምድር ቀደም እለ ብቀሉ ለጨብ ወዕጪይ ብዕድ ወትርበቱም ሐጸ ሌጠ ዐለት። ዮም ላኪን፡ እብ ነሐሩ ወማሉ እት ሸግቤ ሕበር ከላት ወሐጸ እንዴ ትበደለት፡ ደለ ትዝወረኡት ዲበ ተአበቅል ለህሌት ተ። “በዲር ምንመ እንዛብሩ፡ ብሒዝ ገልዩ ምኒን ዐለ ለትርበት። አዜ ላኪን ትርበት ከበሰ እበ ውሒዝ ሰበት አቴት ዲቡ፡ ለገይሰ ዐለ ጨበል እት ሰብት ወክሰብቱም እት ዘይድ ወትትሓየሰ መጽእ ሰበት ህሌት፡ ዮመቱ እሊ አርድ ለትርበቱ ናይ በዲር ትርበት ትመሰል ህሌት። እለ ትርበት እለ ህዬ ሸፍርሙ ብዞሕ ኢለአትሐዝዩ። እለ ትርበት እለ ማይ ሰኒ አተዩ ምን ጉበኤ፡ ሰበት እብ ምልዮ ትሰትዩ፡ እንዴ ኢትአሰቴ ወዝላም እንዴ ኢትሐዜ ወክድ ሰኒ ተህይበኩ።

ክልኤ ሄክታር ተመር፡ ክልኤ ሄክታር በና፡ ሐምሰ ሄክታር ጎዕ፡ ወለተርፈ ቅደስ 10 ሄክታር ለጉበኤ እክል ወብዕድ ብቅል ዝሩእ ለህለ ጃርዲን እድሪስ ዓምር፡ እግለ ባካት በክት ሸቅል እንዴ ፈትሐ፡ ሸቃለ ብዝሓም እት ልትፈረር ዲቡ ሰኒ ልሄርር ህለ። ሐረስታይ ማል ወነሐር ረክበ ምን ጉበኤ፡ እት ጀራዲን ለወድዩ እስትሰማር አክለ ሀኪ ዲብ ረይሐ ወመንበረቱ እት ለአትሓይሱ፡ እግል ድዋሩ መትባዳል ተጃርብ ወመሰል ሰኔት እንዴ ጉበኤ፡ ሐረስቶት ለብዕዳም እት ጀዚብ ወረህየት እግል ሸቃላይ ዲብ ከሊቅ ዶር ውቁል ቡ።

እት ሽዕብ ቀጢን ዝሩእ ለህለ ተመር ቅዋት ድፊዕ፡ ሰኒ ሂሩር ሰበት ህለ፡ አሰይድ እድሪስመ ዲቦም እንዴ ጌሰ ተጃርብ ክም ነስእ ምናም፡ እምበልሁመ ምሰለ እት ድዋራቱ ለህለው ሐረስቶት ተጃርብ ምን ናስናሶም ክም ነስእ ወደሐ እግልዩ።

ምን ቅደስ 20 ሄክታር ለጉበኤ ምድር ቀሪም እድሪስ ዓምር፡ ለአግደ እክል ማሼለ እት ጉበኤ፡ እግል ንዋይ ክም ዐለፍ ወእግል ኡዳም ህዬ ክም መሳሪፍ ለጉበኤ ተ። ሰማን ሄክታር ለትጉበኤ ገርህት ህዬ እግል ማሼለ ሌጠ ክሰሰ ህለ።

አሰይድ እድሪስ ምን ንዋይ ለረክቡ ሐሊብ እግል ጸዋሁ ሌጠ

ድኢኮን፡ አሰክ እለ ሱግ እቱ ክም ኢለአዘበ ወዴሕ። ምናተ ግረ እለ ጣሑት ናይ ፍሩሰክ በህለት ናይ ቃንጪ ወክርድ እንዴ ተወቤ ዐለፍ ንዋይ እግል ለአዜ፡ ወሐ ጃሙስ ወጂበት እንዴ አንሰሰ ለእተይ ሐሊብ በዝሐ ምን ጉበኤ፡ እበ ዐረብዮቱ ሱግ እግል ልክሬ ወለአዝበ ፍክረት ወስታት ርሒብ ክም ቡ አሰአሌኒ። “እንሻለህ አነ እለ ፍክረቼ ነጅሐት ምን ጉበኤ፡ እብ ሐሊብ እሊ ሲግነ እንዴ ከፊኮ እት ብዕድ ድዋራት ለዐዴ እቡ ወቀይ እቱ እግል እትከሰእ ቱ” ልብል።

በዐል ጃርዲን መደርሱ ለተጃርቡ ለክል ምዕል እት ዋቂዕ ወአርደት ለረክቡ ቱ። ምድር ጃርዲን ሐቆ ተህየብኩ፡ አክለ ፍክረት ሐቱ መጽአተኩ፡ ምሰል ስትራተጅዮት ሕኩመትክ ዲብ ትሄርር ወትትመሳኔ፡ ለስትራተጅዮይ አካል ወተዋብ ዲቡ እንዴ አተንክብኩ፡ ብዞሕ እግል ተአፍሬ ትቀድር።

እት ምዴርየት ሽዕብ ቃንጪ ቀይም ናይ ኩሉ ቱ። ንዋይ ሕበር ለአሰዕሩ ወእግል አቃርብክ ወኩሎም ፈተቸክ ወሰብለ ባካት ተህይብ ምን። እግል ከረርም አንውየትመ ሰዐር ለአክቦ ምን ሰነት ልትዐደው እቡ። መብዝሐ አብያትለ ምድር ህዬ ምን ቃንጪ ልትጣኑበ ወለብሱ። ሰበት እሊ ዝበ ቃንጪ ዲቡ ቀደም እለ ብጉሰ ክም ይህለ አሰይድ እድሪስ ወዴሕ።

አሰይድ እድሪስ እበ እለ መልክ ሐሊት ወማል፡ እተ ባካት መሰል እግል ሰብ ጀራዲን እንዴ ጉበኤ፡ ለብዕዳም ሐረስቶት እግል ልተብዕወ፡ ወዲብ ሰኔት ልዋሉ ከድም ለህለ ወመክሰብ ህዬ ለካልኣይ ሕልሙ ክም ቱ ላኪን ለሰልፋይ ሕልሙ ተቆዩር መንበረት ድዋራትክ ክም ቱ ለአሰኤል።

ዲብ ሽዕብ ለልትዘረእ ብዞሕ ቱ። ምን እክል፡ ሕጄራ፡ ድረ፡ ብልቱብ፡ ሰምሰም፡ ግጥን፡ ምን ኩዳር ብርጪቅ፡ ከመዶር፡ ጎዕ (ክም አወላይ ሕሩይ ዘርእ ወሰኒ እተይ ለልሀይብ)፡ ዱብ፡ ባምየት፡ ምሉክየት ወብዕድ በቅል።

እድሪስ ዓምር፡ እግል ሐረስቶት ለልብለ ፊነ ቡ። ለምድር መብዝሐ ማዩ ጩወ ሰበት ቱ። ለሐረስቶት ግርህም እብ ተማሙ ማይ ዋዑም ክም ለአትዩ እግል ልትጸገሞ ከመሉሐት እግል ለሓርቡ፡ ወሰብ መቅደረት ሐርስ እንዴ ትላከው ዲብ ልትጋመው ወለአሰኑ እግል ሊጊሶ ወአፍካር ቢንያይ ምን ሕድ እንዴ ነስአው፡ መትጃግረት ወመፍርየት እንዴ ጉበኤው፡ እስልፍ እግል አርወሐቶም፡ ወሐር እግል ድዋርም ወደውለቶም ልግብኦ መክር።****

ምን አርሃቅ ምዴርየት ሽዕብ-ብርጪቅ ወቂር

ስትራቴጂያት 1000 ምትር መረብዕ

1. መንገድ

ወዛረት ሐርሴ፡ እት ሐን መዘለት “ደማነት ቅዝእ ለበ ነብረ እግል ኩሉ ወእት ኩሉ!” ለትብል ክጠት፡ ምን ሰነት 2024 አስክ 2028 ለልትመደድ ሐዲስ ስትራቴጂያይ ስታት እንዲ አዳሌት እት ፈዓልየቱ ክሰእት ህሌት።

2. ሀደፍ ስትራቴጂ ‘ንኢሽ ወመክሰባይት ገርህት’

- እሊ ስትራቴጂ፡ እት ኩሉ ለእብ ዝላም በቅል ክፋል ሐርስ ወጠ’ን እብ ዓመት፡ እት ሽብህ ምድር ጀሐር ለህለየ ሐርስ ምን እዳ እት አፍ እቡ ለልትናበረ ዓይላት ህይ እብ ፍንቱይ፡ ምን ህለ እለን ምድር ቀሪም፡ 1000 ምትር መረብዕ እንዲ ፈንተየ፡ ሐድ ወለልክሰብ እተይ እክል ወሐምሌ እግል ለአፍርየ እንዲ ሰተተ ሸቄ።

3. አግቡይ ፈዓልየቱ

እለ ከዋወት፡ እት መደት ከረም ኩሉ ለ1000 ምትር መረብዕ እክል ሌጠ እንዲ ትዘረኡ፡ እት ብዕድ ክልኦት ሐን ላኪን ምስል ተየልል ርዝቅ ድዋራትኩ፡ ለ800 ምትር መረብዕ በዳዳል ዘርእ እት ሐሳብ ለኦቴት ዐማር ብቁልያት ወአዝረኦት ዜድ (ምስል ሓለት ጀው እበ ናስብ) ለ200 ምትር መረብዕ ህይ፡ እት አርብዕ አካን እንዲ ትካፊሉ፡ ድንሽ ዋዑም ክም ሳብት ብቀል እንዲ ተዐለቡ ለብዕድ እንክራቱ ህይ፡ ምስል ሓለት ጀው ወትርበት እበ ትናስብ ሐድ-ሐድ ምን ገማል ሐምሌ ክም ጎዕ፡ ሰላጤ ከመዶረ፡ ባምየት ወብዕድ ትዘረእ እቱ።

ስልፋይት ዝርኦት፡ እት አግደ ከረም በህለት ምን ወሬሕ ጁላይ አስክ ኦክቶበር ለ1000 ምትር መረብዕ እብ ተማመ ዕፋን ሌጠ ዘርእወ።

ካልኦይት ዝርኦት፡ ምን ወሬሕ ኖሽምበር አስክ ፌብሩዋሪ እተ ህለ ሐን ህይ፡ ለገርህት እት ሰለስ ጭራም ካፋሉ፡ ለበዝሐ ክፋለ በህለት ለ800 ምትር መረብዕ ብቁልያት ክም ዐተር ወፋል ዘርእ ዲቡ። ምን ተርፈ 200 ምትር መረብዕ ህይ፡ ምን ልውሕድ ለ50 ምትር መረብዕ ድንሽ-ዋዑም ክም ዳይም ዘርኦም እንዲ ተዐለበ ፈሬ። ለካልእ 50 ምትር መረብዕ ከማን፡ ምስል ሓለት ጀው አርዶም እበ ናስብ ክም ጎዕ፡ ከመዶረ፡ ባምየት ወብዕድ ሐምሌ ለዐመሩ።

-ምን ወሬሕ ማርስ አስክ ጁን ላኪን ለበዝሐ ምድር ቀላቅል ምውዳቅ ጸሓይ፡ ሐፋነት ድቅበት ለብእቱ ሐን ሰበት ቱ፡ እግል ተዐምሩ ውጡይ ኢኮን። እሊ ሃድጋሙ ለህሌን መምሬሕ ዓም እት ገብእ፡ ምስል ሓለት ጀው ወጅንስ ዘርእ ለገይስ ተቃዩር እግል ቲዴ ለልትቀደር ቱ።

አግቡይ ሳወዮት ምድር፡ እለ 1000 ምትር መረብዕ ለቅያስ ገርህት ንኢሹ፡ ክምለ መካሪት ምድረ ላዝም እብ ዋጅብ እግል ትትሳቄ አውመ እብ አሸረዐት-ዐራት(መደብ)እግል ትትሐሳሐስ ወጅብ፡ ሐቆ እሊ፡ እብ ሸፍር ጠቢዐት አውመ ኮምፖስት ትትሸፈር።

ቅያስለ ሸፍር፡ እሊ ናይ 1000 ምትር መረብዕ ዳርቀ ምን 20-25 ኩንታል ለገብእ ሸፍር ጠቢዐት አው ኮምፖስት ለኦትሐዝዩ። እሊ ብዞሕ ምንመ መስል፡ እግል ገርህት ሰለስ ሖል እግል ለኦክለኦ ክም ቀድር አመርት ለኦትሐዝ። ናይ ዓስ ልግበእ ወአቀዋፍ ሸፍር ፌሻይ’መ እብ ጎማት ሰብ መቅደሪት መትካፍያቱ ሰኒ ምህም ቱ።

ጅንስ ዘርእ ወሬሕት ዝርኦት፡ እብ ዓመት እተ 1000 ምትር መረብዕ ለንትነፊዕ እቡ ዘርእ፡ ሰኒ ዲብ ሀደፋ እግል ልብጸሕ

ዱለት ኤረትርየ-ወዛረት ሐርስ

ንኢሽ ወመክሰባይት ገርህት

Small and Productive Farm Plot - (SPFP) (1000 ም.መ)

ሐቆመ ገብእ፡ ሐረስቶት እበ ትትቀደርም ምን ወዛረት ሐርስ ዘርእ ወጅብ እግል ልርከቦ ቦም። አግቡይ

ትፋህመው ወትመቅረሐው፡ ምር ጅንስ ዘርእ እግል ልዝርኦ ወለዐምር፡ ወምስል በዳዳል ዘርእ እግል ሊደው ልትመከር።

ሀ. እት ከባላታት (ምግባይ ወቅብለታይ ከበሰ)

አቅሊም ምግብ፡ አቅሊም ግብለት፡ ለበዝሐ ምድር አቅሊም ዐንሰብ፡ ገሌ አራዲ ቅብለት በሐር ቀየሕ፡ ክምስልሁመ ምዴርየት ሉጎ-ዐንሰበ ናይ አቅሊም ጋሽ-በርከ

እት ከባላታት ለህለው ሐረስቶት፡ እት ሐን ከረም ምስል አርደቱቶም ለናስብ አዝረኦት ክም ዘርኦ እሙር ጋር እት ገብእ፡ ክል ምኖም ምን ከረም ሰነት 2024 እንዲ አንበት፡ ምን መልኩ ምድር ቀሪም (ግረህ)፡ 1000 ምትር መረብዕ፡ እግል እሊ ‘ንኢሽ ወመክሰባይት ገርህት’ ለልብል ቡጉስ ለህለ በርናምጅ እግል ልፈንቱ ወጅቡ። እለ ፍንቱት ለህሌት ገርህት ህይ፡ እት ለትፈናተ ሐናት፡ እብሊ ተሌ አግቡይ ትገምል።

ስልፋይት ዝርኦት፡ እት ከባላታት፡ ምን ሰርቀት ወሬሕ ጁላይ አስክ ግርብት ኦክቶበር ለግረህ እብ ተማመ እክል ጸዕደ (እብ ፍንቱይ ህይ ሸንራይ) ዘርእወ።

ካልኦይት ዝርኦት፡ ምን ሰርቀት ኖሽምበር አስክ ግርብት ፌብሩዋሪ እተ ህለ ሐን፡ እግል ገርህት እት ሰለስ አካን ካፋሉ፡ ለበዝሐ ምድር በህለት ለ800 ምትር መረብዕ ብቁልያት ክም (ዐተር፡ ዐይኒ-ዐተር፡ ፋሱልየት ወእሉ መስል) ዘርእወ። ምን ተርፈ 200 ምትር መረብዕ ህይ፡ እብ ሐዱ ርብዑ በህለት 50 ምትር መረብዕ ድንሽ-ዋዑም ክም ሳብት ሸትል እንዲ ትነሰኡ፡ እተ ኦክነት በዳዳል እት ወዴ ገምል። ለተርፈ 150 ምትር መረብዕ ህይ፡ ክም ተየልለ ምድርከ እንዲ ትረኡ፡ ክም ጎዕ፡ ከመዶረ፡ ሰለጠት፡ ቁሰጠ ወለመስሉ ሐምሌ እቡ ገምል። እትሊ ሐን ዝላም ሰበት አለቡ

ዝርኦቱ እበ ከሰስ ህይ፡ ሸንራይ ልግበእ ወዕፋን እብ ሴር ለልትዘረእ እት ገብእ፡ እብሊ ተሌ መትራያም ልትዘረእ።

- ሸንራይ እት ፍንጌ ክልኦት ትልም ምን 20-30 ሰንቲምትር ሪም እቱ ልትዘረእ።

- ዕፋን፡ እብ ሴር እት ገብእ፡ እት ፍንጌ ክልኦት ትልም 75 ሰንቲምትር ወፍንጌል ክልኡ ሸትለት ህይ ናይ 25 ሰንቲምትር ሪም እቡ ልትዘረእ።

- ድንሽ-ዋዑም ህይ፡ ምን አቅሩድ አሰል እግል ልውሸዕ ለልትዘረእ እት ገብእ፡ አግቡይ ሸትለቱ ወመራዐየቱ እበ ከሰስ ሰብ መቅደሪት ሐርስ ለተኦትሐዝ ሰዳይት እግል ሊደው ልትሰኡ

ምኖም። ለብዕድ ሐመሊት'መ ሐቴክ ክም ጅንሰ እብ ጎማት ቁድረት አውመ እብ ተጃርብ ኖሎም ለሐረሰቶት ልትዘረእ።

ቅያስ ዘርእ እክል ጸዕድ፡ ሸንጋይ እግል 1000 ምትር መረበዕ ምን 5-6 ኪሎ-ግራም ዘርእ ለአትሐዜ። እግል 800 ምትር መረበዕ ለልክትሐዜ ቅያስመ እብ መጅቡ ልትቀየሱ። ዕፉን እግል 1000 ምትር መረበዕ ምን 2-2.5 ኪሎ-ግራም ዘርእ ለአትሐዜ። እግል 800 ምትር መረበዕ ህዩ እብ መጅቡ ትትቀየም።

መርዒት እተይ፡ እለ ገርሀት 1000 ምትር መረበዕ ንኢሸት ሰበት ተ፡ መራዕዮትላ አዝረኡት በሀለት (አስተዋት ማዩ፡ ሀረሞሁ፡ ገሶሁ ወብዕድ ወቀይ) እብ ነሐር አዳም ቱ ለገብእ። ምናተ፡ እብ ፍንቱይ ለዲብ ደገጊት አው ዳሕያት ልትወዘዩ ሰብ መቅደረት ሐርሱ፡ እት ግሪህ ሕሰር ዛይድ እንዴ ወደው መራቀብት ትሉሊት እግል ሊደው ሶም። እብ ብትክት ለአግደ ምዝነት በቃዕቶም ህዩ፡ እሊ ነኣይሸ ላኪን እተይ ብርኩት እግል ለሀብ ለልትሰኢ ምኑ ዳርቃታት ቱ። አግደ ሸከረት ናይ እለ በዳሪት ግድም፡ ሐረሰቶት አው ዓይላት ብሩር፡ እለ ንኢሸ አርደት ቀሪም ከረም እብ ዝላም፡ እት ብዕድ ሐርሳት ህዩ፡ ምን ሀለ እሎም መዓጥን እብ ነሐርም ማይ እት ለአስትወ ለልክገሙላ ሰበት ገኡት ቱ። እት ሐን ከረም'መ ምን ገብእ፡ እት ዝላም ለትዘልም ዲብ ኢነት ማይ ካፊ ዲብ አግርበት ከዘኖት-ማይ እንዴ

ሐረሰቶት ማይ ዲብ ደንኮ እግል ገርሀት እግል ለአስትወ ወጅብ። ሳልሳይት ዝርኡት፡ ምን ወሬሕ ማርሰ አሰክ ግርበት ጁን፡ አዜመ እግል ገርሀት እት ሰለሰ ካፋሉ። ለበዝሐ ምን አርደ በሀለት ለ800 ምትር መረበዕ ናይ ዜድ አዝረኡት ክም (ንህዩ፡ እንግጤዕ ወእሉ መሰል) ዘርእው። ምን ተርፈ 200 ምትር መረበዕ ህዩ፡ እብ ሐዱ ለርብዑ በሀለት 50 ም.መ. ድንሹ-ጥዑም ክም ሳብት ዘርእም እንዴ ሐሰበዉ ለገማል እንዴ ኢተኣትካርም ተኣተላሉ። ለተርፈ እሎም 150 ምትር መረበዕ ህዩ፡ ክምላ ሓለት አምዱ ለትፈናተ ሐምሌ ክም ጎዕ፡ ከመዶረ፡ ሰለጠት፡ ቁሰጠ ወለመሰሉ ልትዘረእ።

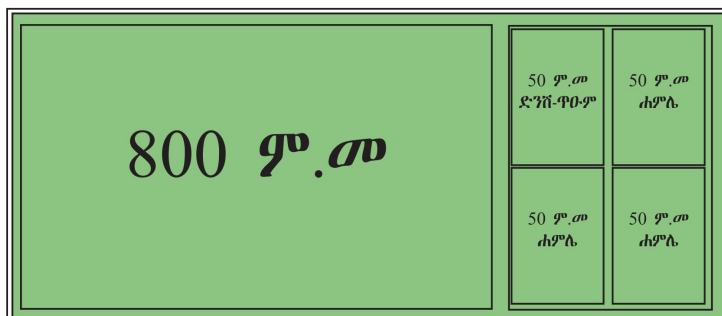
ለ እት ቀላቅል ምፍጋር ጸሓይ (አቅሊም ቅብለት ወግብለት በሐር ቀየሕ)

መብዝሐ አምዳር ቀላቅሎታት ምፍጋር ጸሓይ፡ ከረሙ ምን ናይ አውለት (ከበሰ) ለትፈንቱት ተ። ገሌ አምዳር እሊ ባካት ላኪን ምስል ከበሳመ ካልእ ከረም ቡ። ሰበት እሊ፡ ለሐረሰቶት ምስል ናይ ከበሰ ለትትሻበህ ገማል አዝረኡት እግል ልተብዖ ቀድሮ።

ሰልፋይት ዝርኡት፡ ምስል ከረም ሰሕል በሀለት ምን ሄለል ሰብተምበር አሰክ ደንግብ ዲሰምበር ላኪን፡ ለፍንቱይመ ዐለው ገርሀት እብ ተማመ ዕፉን ሌጠ ዘርእው።

ካልኣይት ዝርኡት፡ ምን ሰርቀት ወሬሕ ጃንዋሪ አሰክ ደንግብ አፕሪል እት ሀለ ሐንመ፡ እግል ገርሀት እት ሰለሰ አካን ካፋሉ። ለበዝሐ ክፋለ በሀለት ለ800 ምትር መረበዕ፡ ምስል ሓለት ባካቶም ለዋፍቅ ብቁልያት(ቅርጡጥ) ዘርእው። ምን ተርፈ 200 ምትር መረበዕ ህዩ፡ እብ ሐዱ ለርብዑ በሀለት ለ50 ምትር መረበዕ ድንሹ-ጥዑም ክም ሳብት ዘርእም እንዴ ሐሰበዉ ልትዐመር። ለ150 ምትር መረበዕ ህዩ፡ እበ ድዋራትክ ምስሉ ለናስብ ሐምሌ ገምል።

ሐ እት ቀላቅል ምውዳቅ ጸሓይ (አቅሊም ጋሽ በርከ ወገሌ

ክፋል ምድር አቅሊም ዐንሰበ)

አክኢለለው እግል እለ ናይ 1000 ምትር መረበዕ ገርሀት፡ እት ደንኮ ዲብ ሰኒ እግል ለአስትወ ወጅብ።

በቲክ እተይ፡ ለምን እለ ገርሀት ንኢሸ ልትረከብ ፍሬ (እተይ) ሰኒ እግል ልትቀየም ሰበት ቡ፡ ዎሮት ምን አግደ ወቀይ ናይለ እት ደገጊት አው ዳሕያት ለሸቁ ሰብ መቅደረት ሐርሱ፡ ቀየሶት አው መዚን እተይ ቱ። እት ህቶም ለራቁቡ ድን ምን ሐረሰታይ እት ሐረሰታይ ወምን ዓይለት እት ብዕደት ዓይለት እት ዶለ ሰልፍ ፈርግ እት ቅያስለ እተዋም እግል ልጽነሕ ለትታከዩ ጋር ቱ። ምናተ ለአግደ መትፈናታይ ፈርግ አውመ ሐሶ ናይለ እተይ ብዞሕ ለረክበው ሐረሰቶት እብ ዋጅብ እግል ልትሰጀል ወልትወሰቅ ወጅቡ። ለእተይ ብዞሕ ረክበው ሐረሰቶት ህዩ፡ እት ግርሀም ዲብ ህለው ልግበእ አው ሐቅ እክል አተ፡ እግል ብዕዳም ደርሰ አው እብ ፍዕል እግል ልድረሶ ምኖም፡ እት ፍንጌ ሐረሰቶት ክም መትባዳል ተጃርብ እግል ልትነሰኦ ለአስትህል።

ተውሲቅ ወንዛም ሐብሬ፡ ለእት ደገጊት አው ዳሕያት ውዙዓም ህለው ሰብ መቅደረት ሐርሱ፡ እግል ናይ 1000 ምትር መረበዕ ገርሀት፡ ወለ እብ ተለፍናት እዲሆምመ ልግበእ እብ ሳብት ወለልትሐረክ ሰወር፡ እንዴ ኢትትዘረእ፡ ሐሬ ክም ገምለት፡ ክምሰልሁመ ቀደም ወሐቅ አከቦት እተይ እግል ልሰወረ ወጅቦም። እብ ተውሳክ፡ እት ድን ልግበእ ወዳሕየት እብሊ ስታት ለገምለ ርሕብ ምድር ምስል እትጅሃት ጆግራፍዩቱ (coordinate) እንዴ ትወሰቁ፡ ጅንሰ አዝረኡት፡ ለትረከበ ቅያስ እተይ እብ ዐይናቱ፡ ክምሰልሁመ እት መደትለ ገማል ለሳደፈ መታክል ውበዕድ እብ ዋጅብ እንዴ ሳጀለው፡ አሰክ መክተብ ፍሮዕ ሐርሰ ምዴርየት እግል ለአትሐላልፎ ወጅቦም።

ዕመማይት ምክር፡ እግል እለ ናይ 1000 ምትር መረበዕ ቀሪም እት መዓሉ ለልክውዕሎ ሐረሰቶት፡ ሀረሞ፡ ባልዒን ወሕማማት ብቅል ምን ጽባብሐ ጀላብ እግል ልጋብሆ፡ ምን ሕኔት እብ አፍራድ፡ ለልትወጤ እሎም አዝረኡት ዘርኡ፡ እንዴ ትፋህመው ወትመቅረሐው፡ ዎሮ ጅንሰ ዘርእ እግል ልዝርኡ ወለዐምር፡ ወምስል በዳዳ ዘርእ እግል ሊደው ልትመከር።

መብደእ፡ “ደማነት ቅዘእ ለበ ነብረ እግል ኩሉ ወእት ኩሉ” እብ ለትፈናተ አግቡይ በሀለት እብ ጀሀት ዋቅያም ሐረሰቶት፡ እብ ደረጃት ድን እብ ለትመሳይት ዐማር ብቅል፡ እብ ንኢሸ ወለትመቃርሐ በርናምጅ ሐርሰ ዓይለት፡ እብ ዐባዩ ወነኣይሸ ወራታት ተጃረት ሐርሱ፡ ክምሰልሁመ እብ ስትራተጅየት ‘ንኢሸ ወለትአረቤሕ ገርሀት’ እት ፍዕል እግል ልውዐል ቱ ትሉም ለሀለ። እሊ መርጀዕ ሐጨር ግድም፡ ሀደፍ እለ ክጠት ‘ንኢሸ ወመክሰባይት ገርሀት’ እት መዓለ እግል ለአውዕል ቱ ዱሉይ ለሀለ።

•ደማን ለቡ- ደሐን አዳም ወአጥራፍ እት ሕሳብ ለአተ አግቡይ አፍረዮት፡ ከዚን፡ አትጋዓዝ ወእስተህላክ (በሌዕ) ፈርያት ሐርሰ

•ቅዘእ ለበ መነት፡ እብ ብዝሐ ውነዕየት ብቅዕ ወውጁህ ጽበጥ መነት (ፕሮቲን፡ ካርቦሃይድራይት፡ ቪታሚናት መዓድን) እት ሕሳብ ለአተ አግቡይ ፈርያት ሐርሰ

•እግል ኩሉ፡ እግል እት ኩሉ ዕምር ሐያት ለህለው መዋጥኒን ኤረትርየ እብ ግዲዶም፡ ወእብ ፍንቱይ እግል አጅኒት ወአግሩዝ ሸምል።

•እት ክሉ፡ ክሉ አምዳር ኤረትርየ በሀለት እግል ክሉ አጥራፍ-ሐርሰ ዱለትነ ከምክም።

መትደጋግ ምን ሕማም መሀረሽ!

**ደውለት ኤረትሮየ
ውዛረት ሐርስ**

**28 ሰብተምበር 2024
አምዕል አስረቶት ሕማም መሀረሽ**

**አይዋ! ሕማም መሀረሽ
ምን ቅርዱ እግል ልትነቀል፤
አክላብኝ ንፈድኝ!**

ልእከት ውዛረት ሐርሱ፡ እብ ክሱስ እድንያይት አምዕል አስረቶት ሕማም መሀረሽ

- ሕማም መሀረሽ ርሶ ለጸንሐ ትሮፒካይ ሕማም መንጠቀትና ቲ። ሕማም መሀረሽ ቁትላይ ምንግጥ፡ ክል-ዶል አክላብ ዲብ ትፈድኝ፡ ለሕማም እብ ተማሙ እግል ተአስርቲ ለልትቀደር ቲ።
- እት ክል ሰነት፡ ቅያስ 59 አልፍ ለገብእ አዳም እብ ሕማም መሀረሽ መይት። እሊ ህዬ፡ እት ክል ሴዕ ደቂቀት ዎሮ ነፈር እብ መሀረሽ መይት በሀለት ቲ። ምን እሊ ዕልብ እሊ፡ ለ60 ምእታይት እት ድወል አሰዩ፡ ወ36 ምእታይት ህዬ ዲብ አፍሪቀ ምነ ነብር አዳም ቲ።
- ሕማም መሀረሽ፡ 99 ምእታይት እብ ንክሸት አክላብ መጽእ።
- ሰበት እሊ፡ ለታባሙ አክላብ እንዴ ፈደኝ፡ ሕማም መሀረሽ ምን ምድርን ነአስርት።

አይዋ! ሕማም መሀረሽ ምን ቅርዱ እግል ልትነቀል፤ አክላብኝ ንፈድኝ!

28 ሰብተምበር፡ እድንያይት አምዕል አሰራቶች መሀረሽ

እድንያይት አምዕል ሕማም መሀረሽ አው መረድ መዋገድም እት ክል ሰነት ዲብ ዮም 28 ሰምተምበር ትትዘክር። እሊ እብ እድንያይ ተዓውን ገባይል እግል አትፋዝያት ኣደሚ ዲብ መደረት መሀረሽ እት ዓፍየት ንዋይ ወኣዳም ለገብእ ሲናዶታት መዳፍዐትሉ ሕማም ወአግቡይ ጋብሆቱ እብ ፍድኢት ወብዕድ ቱ። እሊ ምዕል፡ ፊቃዶ መጋብህት መሀረሽ እግል ትግበእ ለትሐሬት እብ ምስምሴ እግል ሕሽመትሉ ለእግል ሰልፍ ኢነት ፍድኢት መሀረሽ ለረክብ ዓልም ሉዊስ ፓሰቸር ቱ።

ከመሀረሽ ሚ ቱ?

መሀረሽ፡ እብ ሻይረስ ለመጽእ ወእት አዳም እብ ምራቅ ናይሉ ህሩሽ ሒዋን ዐድ ወከደን ለመጽእ ሕማም ቱ። እብ ንክሸት ይምደም ሒዋን ህዬ መሀረሽ ተሐምም። መሀረሽ ለልኦመጽእ ሒዋናት ከደን ህዬ ከረ ዕዝሉ፡ ሐሻይል፡ አከራት፡ ራኩን ወብዕድ ከምክም።

“አምዕል መሀረሽ እግል ሚ ንትዘክረ?” ለልብል ሰኣል ምህም ቱ። እሊ ሕማም እግል ዐሰበት ኣደሚ ወብዕድ ሕያይ እንዴ አድመዐ አዘ ለልኦመጽእ ሰበት ቱ። ሽዑብ እዲነ እብ ሕበር እግል ልፍህም ወለሕማም ምስል ለካርብ ምን ተሐዛ ቱ። 28 ሰብተምበር እድንያይት አምዕል መሀረሽ እግል ትግበእ ለትሐሬት። ሉዊስ ወድ ፈረንሳ ዓልም ዕሉም ኬሚሰትሪ ወደቂቃም ፍጥረት ዕሉም ሒያት ዐለ።

መሰለኹ እት ሰነት 2023 አምዕል መሀረሽ፡ እት ንሰኣት ፍድኢት እግል ክል ኣደሚ፡ ናይ ዐለሞት ምስዳራት፡ ክምስልሁመ ፈህም ናይሉ እት ባካትክ ለህለ አክላብ ለታውብ አዳም፡ “አክላቦም እግል ልፈድኦ” አትናየቶም እቱ ለአተንክበ ተዕቢኣት ለገብእ ዲብ ሰነት ዐለት።

መሀረሽ ለልኦፈርህ ሕማም ለገብእ እቡ ሰቡቱ ቄትላይ ሌጠ እንዴ ኢገብእ፡ አሻይር ሕማማት ብዕድ ምስሉ ሰበት ልትማሰል፡ እግል ትፈርጉ ከትዳውዩ ሰኒ ሰዱድ ቱ። ከእሊ ሕማም እንዴ ኢበይኣነ፡ ቀደም መትጸባጥ ለልትነሰእ -PEP (postexposure prophylaxis) ለልትበህል ተግሬሕ አው ፍድኢት ትነሰእ። እሊ ፍድኢት እብ ተኣስትህል ትነሰእት

ምን ገብእ፡ መሀረሽ አው መዋገድም የምን ኢክይድ -በህለት እግል ልርከበነ ኢቀድር።

እሊ ሕማም ኣክል አዩ መሀረሹ ቱ?

ክል ሰነት 60,000 ውላድ ኣሚረክ እብ ሕማም ክም ትጸበጠው ሐቆሃ ፍድኢት ድድ ሕምማም መሀረሽ እግል ልንሰኣ እት ዕያዳት ገይሶ። ሕማም መሀረሽ ሐቆ አብህዘ፡ እብ ሸክል ገሸለት አጊድ ሰበት ለዐዴ ወለዐምም፡ ሞት ብዝሕት ሰቡቱ፡ ሰበት እሊ ምሮት ምን ኬልም፡ መሀረሹ ወለገደመ ሕማማት ልትዐ'ለቡ።

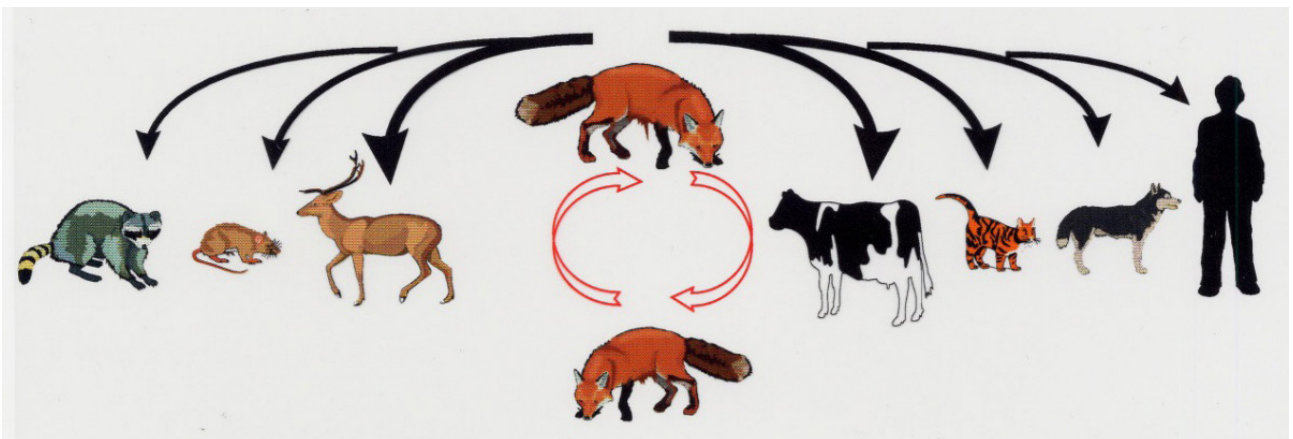
መትደጋግ ምን መሀረሽ

ለእቡ ትትደገግ ምኑ አግቡይ ልትፈናቱ። ምን ሸክ ለልኦወዴ ሒዋናት ከደን ወዐድ መትደጋግ ወድዋርክ ምን አክላብ ወብዕድ ሒዋናት አንገዮት። አክላብ ህሩሽ 99 ምእታይት ናይሉ ሕማም እግል ለዓዴ ቀድር። ከገሌ ምን እግል ኒደዩ ለወጅብ ንቃጥ እሊ ተሌ ቱ።

1. ክምለ ቃትን ለሰመሐ ወለልብለ፡ አክላብኩም ወደመሚትኩም አጊድ ፈድእዉ።
2. አክላብ ወደመሚት ሐን መራቀብት መክልከሎቶም ውድዮቶም።
3. አክላብ ወደመሚት ህምል፡ እብ ብሕቶቶም እዘሞ ምኖም።
4. ሒዋናት ከደንመ ኢትቅረሶም፡ ሰበቡ ሕሙሞም ወሕያዮም እግል ትድሌ ሰበት ኢትቀድር።
5. ሒዋናት ከደን እንዴ አልመድክ ኢትተውብ።
6. ዐፍሽ ምልክዮትኩም፡ ሒዋናት ከደን ለጀዝብ ኢቲደዉ።
7. ክሱሰን አጀኒት ልብ ክረው! “ተዋብና ቱ” እንዴ ትብው፡ ምስል አክላብ ለትወድወ ትልህዩ ወመትገናባይ፡ መብቅያይት ክም ተ አምሮ። ሰበቡ ህዬ፡ ለምስሉ ንተልኒ ህሌን አክላብ፡ ነጎቱ እት ክልኡ ተ!

መሀረሽ እግል ሚ ማይ ለአትኣቤ?

መሀረሽ ለራክቡ ንዋይ ልግበእ፡ አው ከደን ወኣዳም፡ ማይ ለልኦቤቡ ሰቡቱ እት ሕልቅምን ለህለ ቅደድ፡ ማይ ወቀራረቱ ዶል ተምትሙ ውሕጠት ክልእ። ወለሕያይ ለመጸጸትለ

ውሕጠት ሰበት ኢረዳ፡ ምን ማይ ለሀርብ፡ እሊ ህዩ እቢ ማይ (Hydrophobia) ልትበህል።

ሕማም መሀረሽ፡ እግል ሐገን ለብእቱ ክፋላት ገርብ ሐንገል ወመቅደድ እንዴ አድመዐ፡ ዐሰበት ክም ትደመዕ ሰበት ወዴ፡ ወኩሎም መጥብዩት እብሊ ሕማም ሰበት ልትደምዖ፡ መትደጋግ እት አዳም ሌጠ እንዴ ኢገብእ፡ ምን ጀህት ሐዋናት ለመጽኣነ ደረር እግል ነኣንቅሱ፡ ካድም ትሩድ ለኣትሐዜ።

እሊ ሕማም እት ዐሰባት ገርብ ተቅዩር ወተእሲር እኩይ ሰበት ወዴ፡ መሀረሽ ለረክበዩ ሐዋን ልግበእ ወአዳም ፈርሀት ማይ፡ በሀረርት፡ ድውሬረይት፡ ጤለቆት ጀቡብ ውበዕድ አከይ አደብ ምን አግደ መፈረግለ ሕማም አሻይር ቲ።

መሀረሽ ለሐዬ መኣፋሉ?

ሕማም መሽርዐን ሐቲ ዶል ዲብ ኩሉ ለምድር ሐቆመ አስሐበቡ፡ እግል ትክርዑ ወአጊድ ትዳውዩ ለልትቀደር ኢኮን። መሀረሽ ለረክበዩ አዳም ህዩ፡ ሐድ ምኑ ቱ ለልሐዬ። ሰበት እሊ፡ “ራክብዬ ሰበት ዐለ ብያን ምኑ ኣነ!” ተሐሰብ ሐቆመ ገብእኩ፡ ዶልከ ምን ፍድኢትለ ሕማም እግል ቲሪም አሉብኩ።

ምናተ ለሰኔት ትትበህል ጋራት፡ ሕማም መሀረሽ 100 ምእታይት ፍድኢት ሰበት ቡ ቲ። ላኪን ምን ቁትለት ሕማማት ዐለም እት እንቱ ለአተላሌ ሀለ። ወእግል ነኣሰርቲመ ሰኔ ሰዱድ መሰል። ምን ክሎሊት ቤልዐት ሰዐር እንዴ ኢለኣረይም፡ ምን ልትአመር ሌጠ አገቡን ሐሉፍ ለሀለ ሕማም ቲ።

እግል ንትሃመል ምኑ ለአላብክ ጋራት

1. መሀረሽ ክምለ ነሐሰቡተ፡ ቅሩብ ሰሪት ለሀለ ሕማም ኢኮን። ምን አበን ጀደን አሰክ እለ ለሀለ ሕማም ክምሰል

ቱመ ኢንትረሰዕ!

2. ገሌ ሐዋናት ዝያደተ ብዕድ መክሉቅ መሀረሽ ለዓዴ። መሰለን፡ አክላብ። ላኪን ኩሎም ደምም-ሕፋን ሐዋናት መሓልፈት ወመትኩብተትለ ሕማም ቶም።

3. ሐዋን ህሩሽ ሀለ መኢፋሉ፡ ለትፈርግ እቡ ጋር ኢሀለ። ሰበቡ፡ ገሌሁ ህሩሽ ሐዋን፡ ለጠባይዑ ለቀዳም ምኑ እግል ልእዘም ሰዱድ ሰበት ቲ። አሻይር ኢለኣርኤ።

4. መትደበእ ሸንህት ሐዋን ሐቆ ረኤኩ፡ አሰክ ዕያድት ንዋይ እንዴ ነሰኣኳህ፡ ለቴለል ባሐሱ።

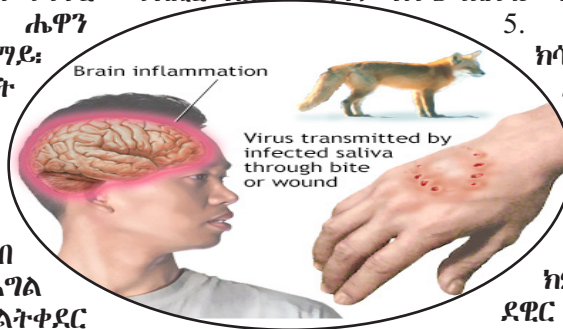
5. ናካሽ እበን ውበዕድ በረ ምን ክሳር ላቱ ሓጃት ክም እበን ወዕጪይ ዶል ትርኤ። ለሕማም እብ ቅሩብ 100 ምእታይት መሀረሽ ገብእ!

6. ምን ሐዋን ከደን ወኪን፡ መሀረሽ ምን ታውቡ ሐዋን ዐድ መጽኣኩ።

እት ቤት ምስልነ ለኑበር ሐዋናት ክም አክላብ ወደመሚት፡ ጠቢዐት ደዊር እት ምድር ብዕድ ወመትሓባር

ምስል ዔቶት ከደን ሰበት ቡ፡ ክል ዶል ናግያም ቶም ኢቲበል። ወዲብ ፍድኢቶም ኢትትሃመል። ክሱሰን አጀኒት፡ ምስል አክላብ ወደመሚት ለህሌት እሎም ዕላቀት ወፍቲ እግል ለአውሐደ ወእብ እሱል ወአግቡይ ጸቢጥ ሐዋናት እግል ኒጊሰ ለአሰትህል።

ሕማም መሀረሽ ግድም፡ ሰሪቱ ምስል ሰሪት ሕያያም ሰበት ልትጸበት ኢልትቀደር ገብእ። ምናተ መትደጋግ ምኑ ወመትራያም ምን እሉ ሰበቦ ሕያያም ላተ እት እዴነ ለሀለ ሸይ ቀለል ቲ። መትደጋግ ምን እሊ ቁትላይ መረድ ህዩ፡ መሰኡልየት ዎርት ወክልኦት እንዴ ኢገብእ፡ ክል መዋጥን፡ ድጌ፡ ምዴርየት፡ አቅሊም፡ ዱለት፡ መንጠቀት ወእዲነ እብ ግዲደ ለሰዱ እቱ እድንያይት ፈርሀት ቲ።

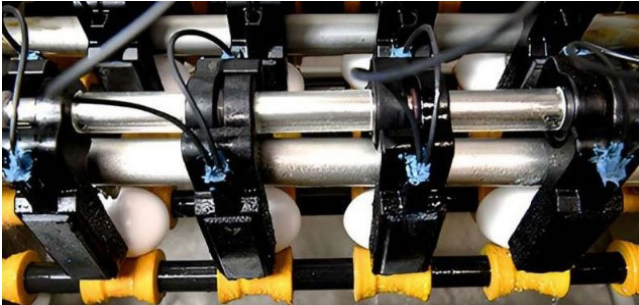

ከልሹም መሐመድ

ቴክኖሎጂ ሐርስ

አምዋጅ ራድዮ እት አልጽሖት አንቀዋቂነት ጥራይ ለአደማቦ

ዲብ ፔንሰልቫኒያ- አሜሪካ ለሀላ መርከብ ብሔራዊ ሐርስ፣ አምዋጅ/ጮርስ ራድዮ እንዲ ትነፈስ አንቀዋቂነት ጥራይ እት ሐድ ደቃይቅ ምን ባክቴሪያ እግል ለአልጽሖት (ልወሬ) ምን ቀድራ ሐሰር ምኔምረት ናይላ መጽል ራክብ ሀለ።

ምን ወቅት ቅዱም እት መዓል ልውዕል ለሀላ ልሙድ ቴክኖሎጂ፣ እንቅቀሐ ምን ባክቴሪያ እግል ልትወረድ 60 ደቂቀት ነስእ ምኒ ጸንሐ። እብሊ አምዋጅ ራድዮ እንዲ ትነፈስ ለገብእ ወርዖት ላኪን እት ቀበት 25 ደቂቀት ክም ተምም፣ እት መርከብ ብሔራዊ ሐርስ እብ ዐመል እግል ልትአክድ ቃድር ሀለ። መራክብ መራቀቅት ወዳዳዮት ሕማማት አሜሪካ ክምለ ለሐብሩ፣ እት ዐድ ሌጠ እት ሰነት 1.3 ሚልዮን ነፈር፣ 'ሳልሞኔል' ለልትብሀል ባክቴሪያ ረክቦም።

ለኢለጽሖት (ለኢትወጋወጋ) አንቀዋቂነት ጥራይ ወፈርያት አንቀዋቂነት ሆዩ፣ ለአግደ ፊደላይ ናይ እሊ ባክቴሪያ ሰበት ቲ። ቀደም ዲብ ዕግግ መትከራዩ ክም ለጼሕ ውድዮቲ፣ ዐደዮ ናይላ ሕማም ለከሬዕ ክምቲ፣ ዐላመ ናይላ መርከብ ብሔራዊ ሐርስ ለአድህም። ለዐላመ፣ እት ሰነት 2023 አሜሪካ ምን አስተሀለኩቲ ሐድ 93 ቢልዮን አንቀዋቂነት ለ3% ሌጣቲ እግል ልትወረድ ለቀድረ። እት አሜሪካ ልግበእ ውብዕድ አርሻን ዐለም ልትሸቂ እብ ለሀላ ሰበር አልጽሖት አንቀዋቂነት እት ማይ ሐፋን እንዲ ከሬክ እግል 60 ደቂቀት ጨፈዮት ቲ።

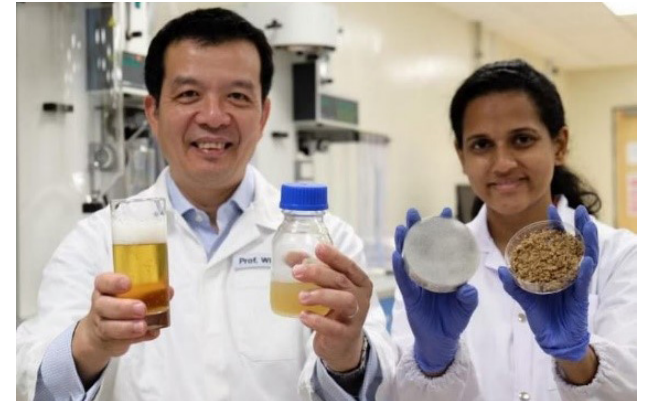
እት ዕሉም መነት፣ ብሔራዊ ነበራት ለትወዳ ዳኔላ በርሙድ ዘአጉራ እግል ጀርቤ ምስል ጀማዕተ ለወዳቲ ዓልመት ቲ። ህቲ፣ ሐቀለ ጀርቤ እት ሀበት ሐብራ፣ ትንክር አምዋጅ ራድዮ (frequency) እንዲ ትነፈስ እግል እት አንቀዋቂነት ጥራይ ለጸኔሕ ባክቴሪያ አልጽሖት ክም ትቀደረ እት ተሐብር፣ ዲብ ቀበት 23.5 ደቂቀት እንዲ ቀትለው እግል አንቀዋቂነት ምን ባክቴሪያ እግል ለአልጽሖት ክም ቀድረው ተአፍህም።

ምን ትፍል ቢረ፡ አዳም ለልትመውኑ ፕሮቲን ልትረከብ

ምን ግለት አው ትፍል ቢረ እግል አዳም መነት ለገብእ ጅንስ ፕሮቲን ለፈግር እብ በሰር ትመሀዘ።

ቢረ፣ ለትፈናት ጅንስ አካል ሰኒ እንዲ ትጠለሉ፣ ምኒ ለልትነጠፍ ሰቲይ አልኮል (ክምረት) ክምቲ ልትአመር። እብ ደረጃት ዐለም ክል ሰነት ሐድ 34.6 ሚልዮን ቶን ግለት ቢረ ፈሬ። ምናት ግለት ቢረ እግል ሐ ምን ኢገብእ፣ እት መዓል ወድ አዳም ልውዕል ከአዳም ልትመውኑ ርኡይ ኢትን ወስመሱ። እት ጃምዐት ቴክኖሎጂ ናንዮግ - ሲንጋፖር ለሸቁ መትመራምረት ላኪን፣ ለዲብ ግለት ቢረ ለሀላ ውቁል ለቅያሱ ፕሮቲን ዲብ መዓል መነት ጀላብ እግል ልውዕል፣ እግል ፕሮቲን ምን ግለት ለለዓራ በሰር ጥወራም ህለው።

እብ አሳሰለ መትመራምረት፣ ለእሉ ምህም ህለው በሰር ሐዲስ ዝያድ 80 ምእታይት ምን እት ግለት ቢረ ለሀላ ፕሮቲን እንዲ ዓረ እግል ለአፍግር ክም

ቀድር እብ ዐመል እኩድ ሀለ። ለምኑ ፈግር ፕሮቲን ሆዩ፣ እግል እንበለዐ ነብረ እብ መቀዝያት ምን ረዘቀት እንዲ ሐልፈ። እት መትጋረሚ (ሚክሮጃት)መ እግል ልውዕል ክም ቀድር ሸርሐ ህለው።

ለመትመራምረት እት እሊ ወደው ጀርቤ፣ ምን ሐቲ ኪሎግራም ለገብእ ትፍል፣ 200 ግራም ፕሮቲን እግል ለአፍግር ቀድረው። እሊ ሆዩ፣ ትፍል ቢረ አግደ ዓማት ፕሮቲን እግል ልግበእ ክም ቀድር እብ ትብት እግል ልትአመር እት ለቀድረ መናሰበት ክም ዐለት ለሐብር።

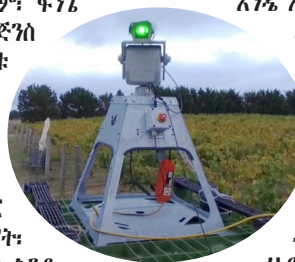
ለጅነት ዐቡት ዓፍዩት ሲንጋፖር፣ ሐቲ አክለት-ማሰለት ወለት አንሱ፣ ዲብ ክል አምዕል 40 ግራም ፕሮቲን፣ ምር በጼሕ ሆዩ ክል ምዕል 56 ግራም ፕሮቲን እግል ልትመውኑ ክም ብእቶም ትመክር።

ሰራይር ለልትዳገን ሐዲስ ቴክኖሎጂ ሐርስ እት ሸቅል

እትላ እዲን አሸቃል ሐርስ ምን ልትአንበት አሰክ እሊ ዮም፣ ፍንጌ ሐረሰቶት ወሰራይር ለኢለአባራ ግድላቲ ለሀለ። ለትፈናት ጅንስ ሰራይር አካል ክም ሸውተ ወበሸለ እብ ዕሸል እት ልትከብሰሰ እት አሰክ 76 ምእታይት(ሰለስ-ርባዕ) ምን እትይ ሐረሰቶት እግል ለአክርብ መልውሑ ሰበት ቀድር፣ እግል ሐረሰቶት እት ከሳር ዐባይ ለካሬ ጋርቲ።

ሐረሰቶት፣ ምን እሊ በለ ለዲብ ግርህም ወድቅ ወእተዮም ለአሸሌሕ ለሀላ ሰራይር እግል ልድሐፍ፣ ለእሉ ኢጀርባ በሰር አለቦም። እብ አክራን ውቁል እንዲ አደናገጽክ ክም ፈርር ውድዮት፣ ለእቲ ለግርፍ ዕጩ ዐባይ ልግበእ ውብዕድ ደብዕ-ሰራይር፣ እሳት እንዲ ደግሐክ እቲ አንደደት፣ እብ ሞጤዕ እበን ዲብ ተአትሓንን ወአክራን ውቁል ዲብ ትወዳ ግሪህክ ዐቂብ፣ አሰክ እሊ ሐረሰቶት ልትነፍዮ እብ ለሀለው አብሳር ቲ።

ምናት ክሉ እሊ ላመ ሰራይር እት ለምዱ ምን መጽአ ወህቲመ እግል

ልደሽ ለልሐይስ እሉ አብሳር እት ባድል ለነብር ምን ገብኡ፣ ክሉ ለእሉ ሀደማ ለመድ ዐቂብ ግሪህ፣ ምን ሰራይር እንዲ አንገፈ እት አከቦት እትይ ለልዐውት ኢገብእ።

ምን እሊ እንዲ ትበገሰው፣ ዲብ ጃምዐት ሮድ አይላንድ - አሜሪካ ለሸቁ ክልኦት ዓልም፣ እት ሐልፈ ኢያም ቅሩብ ለሰራይር እት አካል (አዝረአት) እንዲ ኢልሸእግ ለከርዑ መትሻቀዩ ሐዲስ ምህም እሉ ህለው።

ለመትሻቀዩ እግል ሰራይር ለልደንግጽ ሰበር-ሰበር ለሕብሩ ሮሬሕ ብርሃን (laser) ለጠልቅ ገብእ እት ሀለ፣ ቅያሱ 50 ሚሊ ዋት ቲ። እሊ ብርሃን እሊ፣ አደሐ ጸሓይ ዳምቀት ዲብ ህሌት ዕንታት አዳም እግል ልርአዩ ኢቀድር። እግል ሰራይር ላኪን አሰክ ምን መሳፈት ረያምመ እግል ልትረከዩ ቀድር። እሊ እብ ጣቀት ጸሓይ ለሸቁ መትሻቀዩ ሐዲስ፣ ዲብ ገርህት ክም 'ተክሉ፣ ኖሱ ዲብ ክሉ አሸናክ ሰበት ደውር፣ ለሰራይር ምን ረያም ክም ረከዩ ምን አክደር ብርሃኑ እንዲ ፈርህ ሐር ክም ለአቀብል ለምኔምረት ለሐብር።

እት ዳፍዮት ባልዲን ለሸቅዩ መአሰሳት ሆዩ፣ እግል ቴክኖሎጂ እት ዐመል ሐቀለ ጀርባያህ፣ እብ ሰበብ ሰራይር ለጀራ ፈን አዝረአት አሰክ እብ 90 ምእታይት ናይ ዳፍዮት ዐቅም ክም ብእቲ አክድን እት ልብለ ሸህደዩ እሉ።

ኒደት ጠቤ ወተክጠቤ

ኬትባይ ምስል በዐል ኒደት አሰይድ ቶሊ ናቲ

ጠሊት እት 6 ወሬሕ ትወልድ። ቀደም ውልደተ ትትሐለብ እንዴ ዐለት። ለምቅርብናህ ሰለሰ ወሬሕ ክም ወደ ትጎጽፍ። ጠሊት፡ ምቅርብ እት እንተ ወእንዴ ኢትወልድ፡ ዐምበር ድኢኮን፡ ሐሊብ ኢትትሐለብ።

እት ደነግብ ሰነት 2023፡ ዲብ ዐድነ ሐዲስ ሸይ እት ወድ አጣል ትረክ ምን እምለኩም፡ ሚ ጀረ ትብሎ ትገብኡ። “ወለት ሐቲ ምዕል ኒደት፡ ሐሊብ ተሐለበት! እል ኒደት ጠቤ ወተክጠቤ። እሊ ፍንቱይ ጋር ዲብ መዲነት ባርንቶ ሳደፈ። “ ጠሊት፡ ኒደት ትትሐለብ ወልደት” ለልብል ከበር በጽሐኒ።

እሊ ከበር ዓጅብይ ዲብ እንቱ፡ አሰክለ በዐል ኒደት ጊሰኩ። እል ትትሐለብ ለህሌት ኒደት፡ ከበር ሌጠ ኢኮን፡ ናይ ብሐሰ ባብመ እግል ትፍተሕ ሰበት ትቀድር ቱ ህይ፡ እንዴ ተሐሰርኩ ዲብ፡ ክም ትትወሰቅ ዋዲ ለህሌት። ከምስል በዐል ኒደት ለወዳክወ መቃበለት ሐጫር፡ እል ተሌ ተ፡

* ምስል ርሕክ ወመሳካብከ ወኣትኣመርከት?

- ቶሊ ናቲ፡ ከፋለ ልብሉኒ፡ እት 1955 እት ጋሽ-በርከ

ማራቲ ዲብ ልትበህል ድጌ ሻምብቆ ትወለድኩ። እት ባርንቶ ህይ ዐቤት። ቆምየቼ ኩናማ ተ። ዋልዲንይ ሐረሰቶት ወአናመ ሐረሰታይ አነ። ወርዕዮ ንዋይ እፈቱ። ፈርዖት ንዋይ ህይ መርብሓይ ክም ቱ አምን ወእደምን። ከንዋይ እግልይ ፈርሐቼ ኩለ ለልህይበኒ መክሉቅ ቱ።

* ሐሊብ ለትትሐለብ ኒደት ብከ ሰምዐኩ እል ከአፎ ተ?

- አማን ተ። እት ዮም 21 ዲሰምበር 2023፡ አጣልይ እግል እጋኔሕ፡ እት ‘ባላክ’ ለልትበህል ድጌ ክም ዒርኩ፡ ኒደት-ዐጃይብ ውልድት ጸንሐተኒ። እግል ለአሰክሉኒ ሻፍጋም ለዐለው ሰብ ንዋይ፡ እሰእንይ እንዴ ይሓርዋ፡ “ኒደት ዐጃይብ ትወለደት፡ እብ ጸርዐ ወሐሊብ ትወለደት፡ ትትሐለብ...” እት ልብሎ ሐሊብ አትሃረረው ምን እይ። እበ ዛህረት ሰኒ ትፈከርኩ። “ካልቅ፡ ክም ምራዱ ወዲ” እት እንብል፡ ሕበር ትሰሐቅነ ወትዐጃብኩ። ሰበቡ ህይ፡ ሕነ ዕምርነ እብ ግዲዱ ሰብ ንዋይ ሕኒ፡ ላኪን ኒደት እብ ጸርዐ ወሐሊብ ካፊ ትትሐለብ ርእያም ወሳምዓም ይሕኒ። ሐቆህ እብ ክሰሰለ ዛህረት ሰብ መቅደረት ሐርሰ እግል አሰክሎም

እቤ። ወኃለ እንቱም ምን ሰምዐኩም ቱለለ እግል ትድለው ማጽኢምዬ ህሌኩም፡ ወኃተ ምጽኢትኩም ሐ'ምደኩም።

*** ሐሊብ እለ ኒደት ትሰትዉ ህሌኩም?**

- ቀደም እለ ላቱ ኢትነፈዐነ እቡ። ላኪን ለሐሊበ ጸርዐ እግል ኢለኦምጽጸ እቡ። አውመ ሸይ ብዕድ እግል ኢለኦጅሬ ዲበ እንዴ እንቤ። አሰቦሕ ወምሴ እት ከደን ነሐልቡ ምን። ቅዝር ተ -ሐሊብ ብዞሕ ትትሐለብ። አዜ ግድም (ፌብረዋሪ-2024) ወለት ሰለሰ ወሬሕ ህሌት። እለ እብ ንዙም ለትትሐለቡ እት ገብኤ። አዳም “አርኡናት እግል ንእመን?” ክም ልብላን ነኡትሃርር ወነዐሽንግ ምን እንወዕል።

*** ለሐሊበ እግል ሚ ኢትሰትዉ?**

- ሄየእ! (ሰላቅ)... እግል ንሰተዩ ኢኮን። ለቱለል ሰበት አትፈክሬ። ሚ ክም እንወድዩ ኩለ ትቀዌት ዲብኢ። አዜ ዶል እፈቅዱ። እግል ሚ ክም ኢሰቴናሁ እግል ልትፈህመኒ ኢቀድር። ላኪን ለሰብለ ንዋይ ኒደት ክም ጸኣረው ዲቤ ተአጠብዩ ክም አሰመነት እስኡላምዬ ህለው።

*** እለ ኒደት ለረኡ አዳም ሚ ልብል ህለ?**

- ለሰብለ አንወዮት ዲበ በዐል አጣልዬ እት መጽኢ። “ለኒደት አርኡን” እት ልብሎ ልትከሎለ ሳምናም ቶም። ህቱመ ዶልክ እት መዋጠ ለአርእዮም ተ። ሕድ እት ልትላከው። አሰክ ሐልፈት ገበይመ ምስሎም ልርኡ አሰመነው። ቤትነ እብ ሰብብ እለ ኒደት አካን ሰዮሐት ወቤጽሐተ ብድልት ህሌት። እግል አውረሐት ለአተላለ “ዕፌ ኒደት” እቱ ህሌነ እብለኩ። “ውዛረት ሐርስ አርኡካህ ማሚ? ክምስል ፈሬት ምን ውላደ እግል ተህበና ቱ” ውበዕድ ለልብሎ ሐረሰቶትመ ሕዳም ኢኮን። “ፍሬህ ለአርኡን ድኢኮን። ሰኒ ህይበኩም ምን” ህይ በሊሰዬ ቱ።

*** እለ ኒደት አሰለ ለቀዳም ተአምሩ ማሚ። እብ ክሰሳ ሐብሬ ወሀብክን?**

- እም እለ እም-ኒደትዬ ከራይ ገሌተ። ቀዳሚት አቦታመ አርዌ ነክሸዩ ከዋተት። ሰበት እለ ለእመ ዩቲመት ኒደት

ጽበዋ እት እንተ ዓብየት ተ። ምስል ነዋይድ ብዕድ እት እጨምረ እብ መርዒት ዓቤክወ። እንዴ ኢትወልድ ክልኡት ሐል አድረት። ሐር ላኪን ክዋነ ክም ጊሰቡ። “ ለዩቲመት ጠሊትኩ ኒደት እብ ሐሊበ ወልደት!” ቤለው ከበሸረውኒ። እለ እማመ። አዋባዩ ጨመሪ (አርበዕ) ቱ። ፍንቲት እት ተዋብ አጣልዬ ህተ ወኒደታ ተን። ኒደት ዐጃይብ ክም ወልደት እዬ ሰኒት ትረይሐኮ ወፈርሐኩ።

*** እት ደንጎበ ለትብለ ምን ብኩ በክት እግል ሀበክ?**

- እብ ጅሆፍ እለ ምስትንክር ኒደፍ እት ዕቢያተ ሕሰር ዛይድ ዋዲ ህሌኩ። እለ ኒደት እብ ከአፎ አትፋርዩ። ለምስትንክረ ህይ አክረቱ ሚ ቱ? እግል እፈክር ትነፈዐ'ኒ። ዲብ ደንጎበ ህይ። ለፍገሪት ሚ ክም ትመስል ምስል ውዛረት ሐርስ እግል እርኢዩ እፈቱ። ምክር ሰብ ምህነት እግል ኢትትፈንቴኒመ እትወሴ።

እብ ከአፎ ኒደት ጸፊዕ እብ ሐሊቡ እቡ ትትወለድ? ቀዛረትለ ኒደት እብ ከአፎ አክል ናይ ጠሊት ሐሊብ ገኣት? እለ ኒደት እብ ሚ ተቅዩራት ክልቀት እብህዝት ህሌት? እት ኤረትርዩ ቀደም እለ ኒደት እብ ሐሊበ ውልድት ተ መኢፋላ። እት ድወል ብዕድ ህይ? እለ ውበዕድ ሰኣላት እግል ሰብ ብሐሰ ዕሉም ንዋይ ሐድጉ።

መትመራምረት ሐርስ እብ ዓመት። ዕሉም ንዋይ ህይ እብ ፍንቱይ እለ ኒደት ዲበ በሐስ እግል ሊደው። ወክም መስል ሰኔት እንዴ ትነሰኣት። ሐረሰቶት ብዝሓም እግል ልድረሶ ምነ ወንዋዮም ውላድ ፍንቱይ ዶል ወልድ። እግል ልራዕዉ እት ንትወሴ። መጀለት ፍሬ-ካድም እለ ጅህድ እንዴ ወደ። መቃበለት ምስል በዐል ኒደት ምን ወደ። ወመጃል በሐስ እግሉ ገበይ ምን አናደ። ሐምዴህ እግል አሰይድ መብረህቶም ገብሬሂወት ትቀድም።

ወኪል ዕላቃት ዓም ውዛረት ሐርስ - አቅሊም ፓሽብርክ መብረህቶም ገብሬሂወት

ወልዬ፡ አዳም ምን ትርበት ትከለቀ፡
ወእቅባለቱመ ዲባ ቱ!

አብዕዮ፡ ከሕነ ጨበል ሐቆ ገብኣኒ፡
ከረ በርሄ መልህዬ ሐጽ፡ ወክረ ሙሳ ህይ
ከላት ገብኣ ህለው በህለት ቱ?!

መታብዐት ውጅህት ወተቅዱም ለልክትሐዝዩ አግደ በራምጅ

- 1 **ሕፃዝት ማይ ወትርበት ወሕፍዝ እት ከዛናት ነኣይሹ፡-** እት መጀራብብ ወምድር ቀሪም፡ መቃደስ ለቡ አሸቃል ሕፃደት ማይ ወትርበት እት መግል እግል ልውዐል ራቀቀት፡ ክምሰልሁም ምን አቅሊም አስክ እዳራት ደዋዬሕ እቲ ውዝግም ለህለው ሰብ መቅደረት፡ ከዛናት-ነኣይሹ እግል ልትሸቂ ዲቡ ለቀድር አካናት ምስል ቅያስ ጽብጠ፡ ናይ አግመሎት አብዛቲ፡ ሐብሬ ጆግራፍያቲ ወእንክራቲ፡ ክምሰልሁም ለከልፋ ማል እግል ልሕፈዞ ወጅብ፡፡
- 2 **ሐግባር አዝረኣት ናይ እክል፡ ብቁልያት፡ አዝረኣት ዜድ (እብ ምእታይት)፡-** ዲብ 2025 - 65:17.5:17.5፡ ዲብ 2026 - 60:20:20፡ ዲብ 2027 - 55:22.5:22.5፡ ዲብ 2028 ህዩ 50:25:25 እግል ንብጽሑ መታብዐት ሰኔት ውድየት፡፡
- 3 **መትነፈሶ አዝረኣት ወጅብ ወክለት ዘርእ፡-** ዐማር ኣካል ሕሩይ ወወጅብ እት ምድር ደገጊት ፍንቲይ፡ ክምሰልሁም እት ነኣይሹ ዳርቃታት ሐረሰቶት እግል ልግበእ ቡ፡ እትላ ክለት፡ ኣካል፡ ብቁልያት ወዘርእ ዜድ እት ሕሳብ እግል ልኡቲ ቡ፡ እብ ፍንቲይ ዐሰርት-ዜድ፡ ክምሰልሁም ዐለፍንዋይ፡ ምን ዜድ እድር፡ ሱፍ ወፋሱልየት-ሶያ እግል ልትረክብ፡ ዐማር ናይ እሊ ለህደግናሁ አዝረኣት ዜድ ሕሰር እግል ልትህየቡ፡፡
- 4 **ነኣይሹ ወምግባይ ሐርስ ተጃረት፡-** እትላ ደረጃት ባጽሓም ለህለው ሐረሰቶት፡ ምን ርሕብለ አርድ ጃርዲናም 9% ዐለፍ ንዋይ አክደር፡ 1% ህዩ ድንሽ-ዋዑም እብ ንዙም አግቡይ ጠቢዐት እግል ለአግምሎ ተዕቢኣት ብዙሕ ወመታብዐት ወዲ
- 5 **ሑድ፡ ምቅሮሕ፡ ናይ ዴወ በርናምጅ ሐርሱ፡-** እሊ በርናምጅ እብ ቡዲር ለትሸቀ ከዛናት ነኣይሹ፡ አሸራም፡ አሸረዐት፡ ክምሰልሁም እብ ሐሬ ለልዐሬ ከዛናት ለበርናምጅ እት ፍዕል ክም ልውዕል መትጳጋም፡፡
- 6 **ንኡሽ ወመክሰባይ ዳርቀ ሐርሱ፡-** እሊ በርናምጅ እብ ተማመ፡ በህለት እብ አጥራፍ-አጥራፍ እብ ፈግረ እሊ ስታት ወቅት ጀላብ እግል ልትመም መታብዐት ሰኔት ወዲ
- 7 **ኣክቤ ሰዐር ወግማል ዐለፍ ንዋይ፡-** ከረም ቅዝር አው ምግባይት ዶል ገብእ፡ ክል ሐረሰታይ አው በዐል ንዋይ እግል ሐል አው ምኑ ወለዐል ለልክከልኡ 'መክዘን ሰዐር አው ባንክት' እብ እግል ልጨንጌ፡ ክምሰልሁም ክሎም ሰብ ሐ ሐሊብ ላቶም ሐረሰቶት፡ ሐሊት ወፕሮቲን ለቡ ዐለፍ ንዋይ እብ ጨበል-አለቡ በሰር ሐርስ (Hydroponics)፡ ክምሰልሁም ዐለፍ አክደር እግል ለአግምል ተዕቢኣት ወሲናዶ ሂቡት፡፡
- 8 **ሕርያን አውህር (ምን ንዋይ ዐድነ)፡-** ዘርእ ንዋይ ዐድነ ጀላብ እግል ልበርክት፡ እቲይ ሐሊብ ወሰን ዐድናም ህዩ እግል ለዚድ፡ አግደ ዲብ ሐ፡ ክምሰልሁም እት አግል፡ አባጌዕ ወእንሰ ምስለ ሰብ ንዋይ ሽዑብን እንዴ ትጋሚኑ፡ እት ክል ባካት ሕሩይ አውህር እብ ንዋይ እግል ልትጠለቅ ወጅብ፡፡
- 9 **ኣብዝሐት ወደወርት ተዋብ ደወርህ፡-** ደወርህ አፍያት እግል ልተውብ ለልትህየብን ጼዋታት፡ እግል ደወርህ ዐድነ ቤጭ ወጅብ እንዴ አትሐቀፈዩ፡ እብ ብዝሐሁ ወትዕየቲ ተዋብ ደወርህ አፍያት እግል ለአድምኑ፡ እብ ገበይ አንፋር ዐቦት ነብረ (ወእብ ፍንቲይ እብለን ኣዜ ውዙዓት ለህለዩ ሻባት አንሳት) ተዕቢኣት ወድሩስ ብዙሕ እግል ነህብ እቲ ወጅብ፡፡ ወጠንያይት መክሰሰት ብሐሰ ሐርስ ወመክሰሰት እንሱስ ወኣትፋራይ ደወርህ ቀሐውቲ ህዩ፡ እትሊ መጃል እብ እንትበህ ዛይድ እግል ልሸቀ ለኣትሐዜ፡፡
- 10 **ኣበርካት እቲይ መዐር፡-** እቲይ መዐር እብ ዕጹፋት ጀላብ እግል ልበርክት፡ ክል ሐረሰታይት ዴወ ምን ልውሕድ ዎር ቀፎ-ሰሙይ፡ ወኣር ብዕድ ዘበናይ ቀፎ እግል ትተውብ ጸገም ትሩድ ውድየት፡፡ ሰብ መቅደረት ህዩ፡ እት አትባዝሐት ሹም-ንህብ ወዐማር ዴማት ፈርያት ለገብእ ዕጪ እብ ክል ሐሊቶም እግል ልሸቀው ወጅብ፡፡
- 11 **ተውዜዕ ወጠወርት መቅደረት አዳም ሐርሱ፡-** ተውዜዕ አንፋር ሐርሱ፡ 75% እት ዳሕያት ወደገጊት፡ 25% ህዩ፡ እት አቃሊም ወምዴርያት እግል ልግበእ ቡ፡ እብ ፍንቲይ እግል እት ደገጊት ወዳሕያት ለልትወዝዎ ንዙም በራምጅ ጠወርት መቅደረቶም እግል ልትረተብ እሎም ለኣስትህል፡፡ መቃብል ፍድሶም ወሒሶም ህዩ ጀዋእዝ እግል ልርከቦ ሶም፡፡
- 12 **ንማም እቲይ ኣካል ወወውል ፈርያት (Crop Assessment and Cost of Production)፡-** ንማም እቲይ ኣካል ሐርስ ክምሰልሁም ዐውል ፈርያት ናይ ክል እቲይ ሐርስ (commodity) እብ ዕልማይ አግቡይ ወእብ ለሐሰ ንዛም እግል ልግበእ ቡ፡፡
- 13 **መድረሰት ሐረሰቶት፡-** እት ክል ድጌ፡ እት ሐን ዕዛል ዕጪትመ ልግበእ፡ አውመ ኮልም ስክንለ ድጌ እት ልትጀምሦ ዲብ ኣካን ጀልሳቶም ለእ'ምር እግል ትትኣሰስ ወጅብ፡፡ ኣሰሶት ሌጠ እንዴ ኢገብእ ህዩ፡ ለሐረሰቶት ወሰብ ምህንት ሐርስ እብ ትሉሉይ እብ ትትቀደር ምን ክል-ክልኤ ሳምን ሐቲ ኢነት እግል ለአጅተምሶ ሶም፡፡
- 14 **ድንሽ ወድንሽ ዋዑም፡-** ድንሽ ወቅቲ እት ተዐቅብ እሊ፡ እት ከበሰ ወቀላቅል እብ ብዝሐ እግል ልፍሬ ካድም ትሩድ ውድየት፡፡ ድንሽ ዋዑም ህዩ አሳሱ እት ደገጊት ወመዳርስ ሐረሰቶት እንዴ ገብእ፡ ተዕቢኣት ትሪድ ወሲናዶ እግል ልግበእ እቲ ወጅብ፡፡
- 15 **ኮምፖስት ወጠቢዐታይ ድድ-ባልዲን ወሕማማት፡-** እት ክሉ ነኣይሹ ወምግባይ ሓሩስ ተጃረት፡ ክምሰልሁም እብ ክሎም ሐረሰቶት እግል ልፍሬ መትጳጋም፡፡ እብ ፍንቲይ ለምን ግማመት አብያት ልዳሌ ኮምፖስት፡ እት ክል ድጌ እት ፍዕል እግል ልውዕል፡ ትሩድ ሽጋብ እት ተዕቢኣት ወመታብዐት እግል ልግበእ፡፡
- 16 **ሽቅየት መገን አድሐነት ወቀፎ-ሰሙይ፡-** ክሉ አቃሊም፡ እብ ገበይ አንፋር ዐቦት መንበረት፡ ክል ድጌ እት ሸቃይ መገንታት አድሐነት ወብዕድ ለትሓየስ መብሸል አነግር፡ እብ ክምሰልሁም ሽቅየት ቀፎ-ሰሙይ ወአደቃብ በርናምጅ ሑድ ወመክሰባይ ሐርስ ጼዋታት፡ እግል በቃዐት ለበን አንሳት (ክሱሰን ህዩ እብ ኣዜ ለትወዘዐየ አንሳት ዐቦት መንበረት) እበን እግል ልትመቅረሕ ከዲም፡፡
- 17 **ሰጅያት ወሰክ-ቂመት (Value Addition)፡-** ዲብ ክሉ ፈርያት ሐርስ እብ ዓመት፡ እት ዐማር ሐሊብ ህዩ እብ ፍንቲይ፡ ወሰክ-ቂመት (value addition) እግል ልትሸቂ ዲብ እብ ለሐሰት አትፋዝያት፡፡ እብ ፍንቲይ ለዕዉታም መፍርየት ሐሊብ ህዩ፡ እት ወሰክ-ቂመት ሐሊብ ለልትዐደው እብ አርደት አጥፍሐት፡፡
- 18 **ደሐን ዲብ ክሉ፡-** ክሉ ፈርያት ሐርሱ፡ አግቡይ ዐማሩ ወዐቂብ ዓፍየቲ፡ እግል መንገፎ (safety) እት ሰልፍ እንዴ ረተብክ እት ፍዕል እግል ልውዕል ቡ፡፡ መንገፎ፡ መትነፈሶ አላት መንገፎ፡ ለጸሐት ወዓፍየት ፈርያት ሐርስ እብ ግዲዱ እት ግረህ፡ ሰነዶት፡ ኣክቤ (ሐፊድ)፡ ወብዕድ ከምክም፡፡
- 19 **ጀርቢታት፡-** አንፋር መጃል ዐለሞት ሐረሰቶት (ኤክስፔንሽ) ወእብ ፍንቲይ ህዩ፡ ለዲብ ደገጊት ወዳሕያት ለልትወዝዎ፡ እብ ሑዱ ጀርቢታት እት ጅንሰ አዝረኣት፡ ሸፍር፡ (ወዝያደት እት ኮምፖስት ለኣተንክብ)፡ ወቅት አዝረኣት፡ ትርበት ለኣለቡ አብሳር ሐርስ ወብዕድ ጋራት እቲ እግል ልትከሰኣ ሶም፡፡
- 20 **ኣሰሶት መራክዝ ናይ ጠቢዐት ወዘበናይ ምርኩዝ ሓሩሱ፡-** ክሉ አቃሊም፡ እብ ተማመ ናይ ጠቢዐት ወዘበናይ ምርኩዝ አግቡይ ሐርስ ለልክጎ መርከዝ መርከዶታት እግል ልብዘዩ ወጅብ፡፡ እት አቅሊም ምግብ ግድም፡ እት ዳሕየት ኣክርዩ እንቡታሙ ሰቡት ህለው፡ አቃሊም ለብዕድ ክም መርጀዕ እግል ልትነፈሶ እብ ቀድሮ፡፡
- 21 **ተውሲቅ ወንዛም ሐብሬ፡-** ለገብእ ለልትበገሰ መሸርዕ ወምሰሉ ዕላቀት ለቡ ወራታት፡ እንዴ እት ፍዕል ኢልተርጀሞ፡ እት አሸቃል ፈዳልየት፡ ክምሰልሁም ሐቅ ፈዳልየት እብ ሳብት ወመትሐርካይ ሰወር ሰውሩ እግል ልወሰቅ ወጅብ፡፡ እት ረኣሱመ፡ እግል ከምክምት ውጃህ፡ ከዘናት፡ ሸቃይ ሐብሬ፡ እት ክሉ ደረጃት እዳረት፡ ኣሰሶት ንዛም ሐብሬ እግል ልትአንበት ለኣትሐዜ፡፡
- 22 **አመቅረሐት ምስል ሰብ ሸርክት ዐማር ሐርሱ፡-** ለኣሰክ እሊ ምስል መሕበር ወጠን ሸባብ ወደረሰ ክምሰልሁም መሕበር ወጠን አንሳት ኤረትሪያ፡ 'ልጅነት ሰላሰየት' እንዴ ቂመት፡ ኣሰክ እት ደረጃት ዳሕያት ክም ልትከሬ ውድየት፡ ወምስል ብዕዳት ለጋር ለክሰሰን መኣሰሳት ሕክመት ወሰብ ሸርክት ዐማር ህዩ እብ ጅድየት ሽቅየት፡፡

Happy
New Year
2025

ሰነት ኬር ወበርከት كل عام وأنتم بألف خير
MINISTRY OF AGRICULTURE

ደማን ለበ ነብረ ቅዝኢ፡ እግል ኩሉ ወዲብ ኩሉ!

طعام آمن ومغذي للجميع في كل مكان

Safe and Nutritious Food for Everyone; Everywhere!